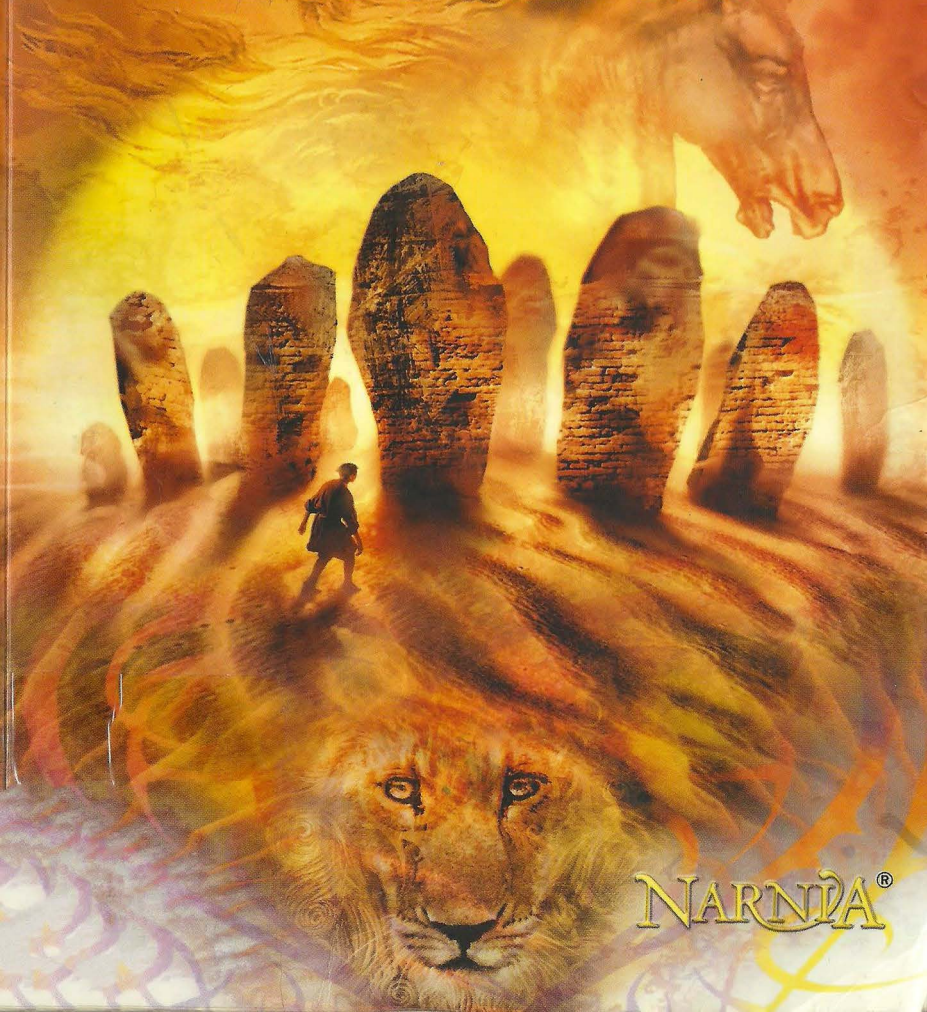

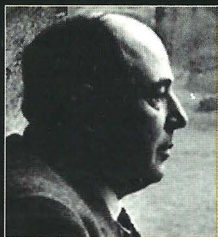
ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΝΑΡΝΙΑ

Κ. Σ. ΛΙΟΥΙΣ

Το Αλογο
και το Αγορι του

NARNIA®

Ο Κλάιβ Στέιπλς Λιούις γεννήθηκε
στο Μπέλφαστ της Ιρλανδίας το 1898.
Στην παιδική του ηλικία τον γοήτευαν πολύ
τα παραμύθια, οι μύθοι και οι θρύλοι
που του διηγούνταν η Ιρλανδέζα νταντά του.
Με αφορμή τις διηγήσεις αυτές
η φαντασία του έπλασε, πολλά χρόνια
αργότερα, τα μαγικά πλάσματα που
συναντάμε στη *Νάρνια*. Ο Κ. Σ. Λιούις
πέθανε το 1963 στην Οξφόρδη,
όπου ήταν καθηγητής πανεπιστημίου.

ΤΟ ΑΛΟΓΟ
ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΟΡΙ ΤΟΥ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΝΑΡΝΙΑ

1. Ο ανεψιός του μάγου
2. Το λιοντάρι, η μάγισσα και η ντουλάπα
3. Το άλογο και το αγόρι του
4. Ο πρίγκιπας Κασπιανός
5. Ο ταξιδιώτης της αυγής
6. Ο ασημένιος θρόνος
7. Η τελευταία μάχη

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΝΑΡΝΙΑ
Κ. Σ. ΛΙΟΥΙΣ

ΤΟ ΑΛΟΓΟ
ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΟΡΙ ΤΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΤΖΕΝΗ ΜΑΣΤΟΡΑΚΗ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
PAULINE BAYNES

ΚΕΔΡΟΣ

ISBN 960-04-0894-7

Τίτλος πρωτοτύπου:

C.S. Lewis: «The horse and his boy»

Για το κείμενο © 1954 C.S. Lewis Pte. Ltd.

Για την εικονογράφηση © 1954 C.S. Lewis Pte. Ltd.

© Για την έκδοση στα ελληνικά, Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 1982

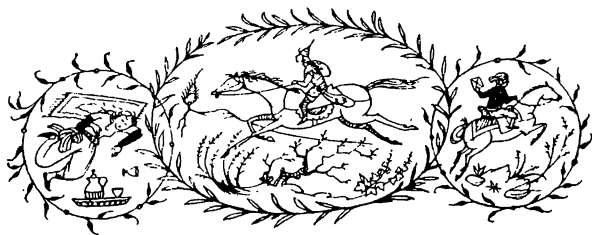
www.kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πώς άρχισαν τα ταξίδια του Σάστα	9
Μια περιπέτεια στο δρόμο	24
Στις πύλες της Τασμπαάν	39
Ο Σάστα στα χέρια των Ναρνιανών	52
Ο Πρίγκιπας Κόριν	67
Ο Σάστα στους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων	81
Η Άραβις στην Τασμπαάν	92
Στο παλάτι του Τισρόκ	106
Περνώντας την έρημο	119
Ο Ερημίτης του Νότου	133
Ένας απρόσκλητος συνταξιδιώτης	146
Ο Σάστα στη Νάρνια	159
Η μάχη στο Άνθαρντ	172
Ο Μπρη δάζει μυαλό	186
Ραμπαντάς ο γελοίος	199

Στους Ντέιβιντ και Ντάγκλας Γκρέσαμ

Πώς άρχισαν τα ταξίδια του Σάστα

Και τώρα θα σας πω για μια περιπέτεια που άρχισε στην Καλορμίνα κι έφτασε ως τη Νάρνια, περνώντας απ' όλες τις ανάμεσά τους χώρες, το Χρυσό Αιών, τότε που Μεγάλος Βασιλιάς της Νάρνια ήταν ο Πέτρος, και κυβερνούσε μαζί με το Μικρό Βασιλιά και τις δυο Μικρές Βασίλισσες – τ' αδέρφια του.

Πέρα μακριά, στα νότια της Καλορμίνας, σ' έναν ορμίσκο της ακροθαλασσιάς, ζούσε εκείνο τον καιρό ένας ψαράς που τον έλεγαν Αρσίς, κι είχε μαζί του ένα παιδί που τον φώναζε πατέρα. Σάστα το λέγαν το παιδί. Κάθε πρωί ο Αρσίς έδγαινε για ψάρεμα με τη βάρκα του, και το απομεσήμερο έζευε το γαϊδούρι του στο κάρο, φόρτωνε την ψαριά του, και τράδαγε ακόμα νοτιότερα, κάπου ένα μίλι δρόμο, να την πουλήσει στο χωριό. Όταν ξεπούλαγε, γυρνούσε σπίτι στις καλές του και δεν του μιλούσε του μικρού, μα όταν δεν κατάφερνε να ξεπουλήσει, τον κατσάδιαζε με το παραμικρό, και καμιά φορά τον έδερε κιόλας.

Κι έβρισκε πάντα αφορμή να τον κατσαδιάζει, γιατί ο Σάστα είχε φορτωθεί του κόσμου τις δουλειές: μόνος του μπάλωνε τα δίχτυα, μόνος του τα έπλενε, μόνος του μαγείρευε το βραδινό τους και καθάριζε την καλύβα.

Το Σάστα δεν τον ένοιαζε καθόλου ο κόσμος που βρισκόταν στα νότια της καλύβας, γιατί κάνα δυο φορές που είχε κατέβει στο χωριό με τον Αρσίς, δεν είχε δει τίποτα που ν' αξίζει τον κόπο. Μόνο άντρες, ίδιους κι απaráλλαχτους με τον πατέρα του, άντρες με μακρύ, δρόμικο καφτάνι και γένια, που φορούσαν τουρμπάνι και ξυλοπάπουτσα με γυριστές μύτες, και μιλούσαν αργά αργά για κάτι πράγματα που έμοιαζαν πολύ βαρετά. Όμως ο κόσμος που βρισκόταν στο βορρά τον ερέθιζε, γιατί κανένας δεν πήγαινε ποτέ κατά κει, κι ούτε τον άφηναν να πάει μόνος του. Συχνά πυκνά, όταν καθόταν έξω και μπάλωνε τα δίχτυα, σήκωνε το κεφάλι και κοιτούσε με λαχτάρα το βορρά. Δεν έβλεπε όμως και πολλά· μια χλοερή πλαγιά ανηφόριζε ως την πλακουτσωτή κορφή του λόφου και παραπίσω είχε μόνο ουρανό ή τίποτα διαβατάρικα πουλιά.

Και κάπου κάπου, άμα ήταν εκεί κι ο Αρσίς, ρωτούσε ο Σάστα: «Καλέ μου πατερούλη, τι έχει πίσω από κείνον το λόφο;» Τότε, αν ο ψαράς ήταν στις κακές του, του άστραφτε δυο μπάτσους και του 'λεγε να κοιτάζει τη δουλειά του – αλλά αν ήταν στις καλές του, αποκρινόταν: «Γιε μου, μην αφήνεις το νου σου να ξεστρατίζει στα ασήμαντα. Ξέρεις τι λέει ένας ποιητής; “Να κοιτάς τη δουλειά σου για να προκόβεις. Όποιος φυτρώνει εκεί που δεν τον σπέρνουν καρaboτσακίζεται, ο άμυαλος, στα βράχια της ανέχειας”».

Ο Σάστα ήταν βέβαιος πως πίσω απ' το λόφο κρυβόταν κάποιο υπέροχο μυστικό, που ο πατέρας του δεν ήθελε να του το πει. Όμως η αλήθεια είναι πως ο ψαράς του 'δινε τέτοιες απαντήσεις γιατί δεν ήξερε τι υπάρχει στο βορρά, κι ούτε τον ένοιαζε. Ήτανε πρακτικό μυαλό.

Μια μέρα έφτασε απ' το νότο ένας ξένος, αλλά δεν έμοιαζε με τους ανθρώπους που 'χε δει ως τότε ο Σάστα. Καβαλίκευε ένα άτι δυνατό και πιτσιλωτό, η χαίτη κι η ουρά του φούντωναν κατσαρωμένες, και τα χάμουρά του ήταν πνιγμένα στο ασήμι. Απ' το μεταξωτό τουρμπάνι του καθαλάρη έβγαине μια σουβλερή μύτη περικεφαλαίας, κι ο θώρακάς του ήταν πλεγμένος από ψιλούτσικες σιδερένιες αλυσίδες. Στο πλευρό του κρεμόταν ένα γιαταγάνι κυρτό, στη ράχη του μια ολοστρογγυλή σκαλιστή ασπίδα από μπρούντζο, και στο δεξί του χέρι βαστούσε ακόντιο. Ήταν πολύ μελαψός στην όψη, αλλά του Σάστα δεν του φάνηκε παράξενος, γιατί έτσι ήταν όλος ο κόσμος στην Καλορμίνη· μόνο το γένι του καθαλάρη τον παραξένεψε: ήταν θαμμένο θαθυκόκκινο, κατσαρωμένο, και γυαλοκόπαγε απ' τ' αρωματικά λάδια. Όμως ο Αρσίς πρόσεξε το χρυσό βραχιόλι στο γυμνό μπράτσο του ξένου, και κατάλαβε πως είχε μπροστά του έναν Ταρκαάν, πάει να πει ένα μεγάλο άρχοντα. Έπεσε λοιπόν στα γόνατα και τον προσκύνησε, ώσπου το γένι του άγγιξε το χώμα, κι έκανε και του Σάστα νόημα να προσκυνήσει.

Ο άγνωστος τους γύρεψε φιλοξενία, και βέβαια ο ψαράς δεν τόλμησε ν' αρνηθεί. Έδγαλαν του Ταρκαάν να φάει ό,τι καλύτερο είχε το φτωχικό τους (παρ' όλο που τίποτα δεν του γέμισε το μάτι), κι ο Σάστα πήρε ένα ξεροκόμματο και κάθισε απέξω, για-

τί έτσι γινόταν πάντα όταν είχε συντροφιά ο ψαράς. Σε παρόμοιες περιπτώσεις κοιμόταν στον αχυρένιο στάβλο μαζί με το γαϊδουράκι, αλλά ακόμα ήταν νωρίς για ύπνο, κι ο Σάστα, που δεν ήξερε ότι δεν κάνει να κρυφακούς πίσω απ' τις πόρτες, κούρνιασε σύρριζα στο σανιδένιο τοίχο της καλύδας και κόλλησε το αυτί του σε μια χαραμάδα, ν' ακούσει τι έλεγαν οι μεγάλοι. Και να τι άκουσε:

«Και τώρα, ευγενικέ μου οικοδεσπότη» είπε ο Ταρκαάν, «μάθε πως θέλω ν' αγοράσω το αγόρι σου».

«Αχ, αφέντη μου!» είπε ο ψαράς (κι από τη δουλοπρέπεια της φωνής του ο Σάστα μάντεψε την απληστία που θα 'χε ζωγραφιστεί στο πρόσωπό του). «Ο δούλος σου είναι φτωχός, αλλά μ' όλη τη φτώχεια που τον δέρνει, ποιο τίμημα θα τον ανάγκαζε να πουλήσει το μονάκριβο παιδί του, τη σάρκα της σάρκας του; Γιατί, όπως λέει κι ένας ποιητής, “η πατρική αγάπη είναι πιο καυτή κι από τη σούπα, και τα παιδιά μας αξίζουν παραπάνω κι απ' τα ρουμπίνια”».

«Σωστά» είπε ξερά ο μουσαφίρης, «μα ένας άλλος ποιητής λέει: “Όποιος πάει να γελάσει τον ανοιχτομάτη, σκάβει το λάκκο του με τα ίδια του τα χέρια”. Μη γεμίζεις ψέματα το γεροντικό σου στόμα. Το παιδί δεν είναι δικό σου, κι όποιος έχει μάτια βλέπει. Εσένα τα μάγουλά σου είναι μελαψά σαν τα δικά μου, μα το παιδί είναι άσπρο και ξανθό, σαν τους ωραίους βαρδάρους που κατοικούν στο μακρινό βορρά, οι τρισκατάρατοι!»

«Καλά το λέει η παροιμία» απάντησε ο ψαράς, «πως κι αν η ασπίδα σταματήσει το σπαθί, ο Οφθαλμός της Σοφίας θα τρυπήσει όλα τα οχυρά! Μάθε λοιπόν, τρομερέ μου ξένε, πως απ' τη φτώχεια μου, ούτε

παντρεύτηκα ούτε έκανα παιδιά. Όμως, τη χρονιά που άρχισε η ένδοξη και σεβαστή βασιλεία του πολυχρονεμένου μας Τισρόκ, μια νύχτα με πανσέληνο, έδωσαν οι θεοί και μ' έπιασε αϋπνία. Σηκώνομαι λοιπόν, βγαίνω απ' την καλύβα, και κατεβαίνω στην ακροθαλασσιά να πάρω αέρα και να χαζέψω τα νερά και το φεγγάρι. Ξάφνου, κάτι ακούω. Κουπιά που σκίζουν το νερό ζυγώνοντας, κι έπειτα κάτι άλλο, σαν κλάμα αδύνατο. Και σε λιγάκι, το κύμα βγάζει στην ακτή μια θάρκα, και τι βλέπω μέσα της; Έναν άντρα, πετσί και κόκαλο απ' την πείνα κι απ' τη δίψα, που θα 'χε πεθάνει εκείνη τη στιγμή, γιατί ακόμα ήταν ζεστός. Και παραδίπλα ένα αδειανό ασκί από νερό, κι ένα μωρό, ολοζώντανο. “Το δίχως άλλο” λέω μέσα μου, “θα γλίτωσαν οι άμοιροι απ' το ναυάγιο κάποιου μεγάλου πλοίου, μα οι θεοί το θέλησαν αλλιώς: ο μεγάλος έλιωσε απ' την πείνα για να σώσει το παιδί, και τώρα που είδε μπρος του τη στεριά, ξεψύχησε”. Σκέφτηκα τότε πως οι θεοί ανταμείβουν πάντα όποιον συντρέχει τους δυστυχημένους, και πόνεσε η ψυχή μου – γιατί ο δούλος σου, αφέντη μου, είναι άνθρωπος με τρυφερή καρδιά...»

«Άσ' τα παινέματα και τις άχρηστες κουβέντες» τον έκοψε ο Ταρκαάν. «Φτάνει να πεις πως πήρες το παιδί – και πως το ψωμί που του 'δωσες σ' το 'χει ξεπληρώσει στο δεκαπλάσιο με τη δουλειά του, καταπώς φαίνεται. Και τώρα, πες μου αμέσως την τιμή του, γιατί η πολυλογία σου με κούρασε».

«Πολύ σοφά το 'πες και μόνος σου» απάντησε ο Αρσίς. «Η δουλειά που μου προσφέρει το παιδί είναι ανεκτίμητη, και μην το λησμονήσεις όσο θα συμφωνούμε την τιμή. Αν σου πουλήσω το παιδί, θα πρέπει

ν' αγοράσω άλλο για να βγάξει τη δουλειά, ή να πληρώνω ξένα χέρια».

«Σου δίνω δεκαπέντε μισοφέγγαρα» είπε ο Ταρκαάν.

«Δεκαπέντε!» φώναξε ο Αρσίς, κι η φωνή του ήταν έτοιμη να ξεσπάσει σε κλάμα ή σε ουρλιαχτό. «Δεκαπέντε μισοφέγγαρα για το φως των ματιών μου, για το στήριγμα των γερατειών μου! Μπορεί να 'σαι Ταρκαάν, αλλά πρέπει να σεβαστείς τ' άσπρα μου γένια... Εγώ λέω εβδομήντα μισοφέγγαρα!»

Στο σημείο αυτό, ο Σάστα σηκώθηκε κι απομακρύνθηκε στις μύτες των ποδιών του. Είχε ακούσει όλα όσα χρειαζόταν, γιατί ανάλογα παζάρια είχε παρακολουθήσει κι άλλοτε, στο χωριό, κι ήξερε πώς γίνονται. Το δέβαιο ήταν πως, στο τέλος, ο Αρσίς θα έπαιρνε λίγο παραπάνω από τα δεκαπέντε μισοφέγγαρα και πολύ παρακάτω από τα εβδομήντα, αλλά θα 'κανε ώρες να τα συμφωνήσει με τον Ταρκαάν.

Και μη φανταστείτε πως ο Σάστα ένιωσε όπως θα νιώθαμε εσείς κι εγώ αν κρυφακούγαμε και μαθαίναμε πως οι γονείς μας ετοιμάζονται να μας πουλήσουν σκλάβους. Πρώτα πρώτα, η ζωή του ως τώρα δεν ήταν διόλου καλύτερη από σκλαβιά, κι ο μικρός πίστευε πως ο ξένος άρχοντας με το άλογο θα του φερθεί καλύτερα απ' τον Αρσίς. Ύστερα, η ιστορία με τη δάρκα και το μωρό τον είχε αναστατώσει, και συνάμα τον πλημμύριζε ανακούφιση. Όσο κι αν έβαζε τα δυνατά του, δεν είχε καταφέρει ν' αγαπήσει τον ψαρά, και στενοχωριόταν, γιατί ήξερε πως κάθε παιδί πρέπει ν' αγαπάει τον πατέρα του. Και τώρα, ήταν φως φανάρι: δεν είχε την παραμικρή συγγένεια με τον Αρσίς. Ένα μεγάλο βάρος έφυγε απ' την ψυχή του. «Μα τότε, είμαι κάποιος άλλος!» σκέφτηκε.

«Μπορεί να 'μαι γιος του Ταρκαάν – ή γιος του πολυχρονεμένου μας Τισρόκ... Μπορεί και γιος θεού!»

Είχε σταθεί στο χλοερό πλάτωμα μπροστά στην καλύβα και σκεφτόταν. Το σούρουπο έπεφτε αργά, είχανε βγει κι ένα δυο άστρα, αλλά πέρα, στη δύση, ξέβαφε ακόμα το ηλιοδασίλεμα. Το άλογο του ξένου βοσκούσε λίγο παρακάτω, δεμένο σ' ένα σιδερένιο κρίκο έξω απ' το στάβλο του γαιϊδάρου. Ο Σάστα το πλησίασε και το χάιδεψε στο σέβερκο, αλλά το άλογο ξερίζωνε τούφες τούφες τα χόρτα, κι ούτε που του έδωσε σημασία.

Τότε, του Σάστα του πέρασε απ' το νου μια άλλη σκέψη. «Τι άνθρωπος να 'ναι αυτός ο Ταρκαάν;» είπε φωναχτά. «Μακάρι να 'ναι καλός. Οι σκλάβοι στα σπίτια των μεγάλων αρχόντων βαριούνται να κάθονται. Φοράνε ωραία ρούχα και τρώνε κρέας κάθε μέρα. Μπορεί να με πάρει μαζί του στον πόλεμο και να του σώσω τη ζωή στη μάχη, κι έπειτα να μου δώσει τη λευτεριά μου και να με κάνει γιο του, να μου χαρίσει παλάτι και άμαξα και όπλα. Όμως, αν είναι άγριος και κακός; Μπορεί να με αλυσοδέσει και να με στείλει στα χωράφια. Πρέπει να μάθω. Αλλά ποιος να μου το πει; Πάω στοίχημα πως τούτο το άλογο ξέρει πολλά, μα δεν μπορεί να μιλήσει».

Στο μεταξύ, το άλογο είχε σηκώσει το κεφάλι του. Ο Σάστα του χάιδεψε τη μύτη, που ήταν λεία κι απαλή σαν μετάξι, και είπε: «Αχ, αν μπορούσες να μιλήσεις, φιλαράκο!»

Και τότε, για μια στιγμή, του φάνηκε πως ονειρεύεται, γιατί άκουσε πολύ καθαρά μια βαθιά, σιγανή φωνή, και το Άλογο είπε: «Πώς δεν μπορώ!»

Ο Σάστα κοίταξε τα πελώρια μάτια του Αλόγου,

και τα δικά του μάτια γούρλωσαν κι έγιναν άλλα τόσα από το ξάφνιασμα.

«Μα πώς έμαθες να μιλάς;» ρώτησε.

«Σουτ! Μη φωνάζεις!» απάντησε το Άλογο. «Στο δικό μου τόπο όλα τα ζώα μιλούν».

«Από πού είσαι;» ρώτησε ο Σάστα.

«Από τη Νάρνια» είπε το Άλογο. «Απ' την ευτυχημένη χώρα της Νάρνια – από τη Νάρνια που 'χει τα δουνά της γεμάτα ρεικότοπους κι οι λόφοι της μοσκοβολούν θυμάρι, από τη Νάρνια με τα πολλά ποτάμια και τα υγρά λαγκάδια, με τις χορταριασμένες σπηλιές και τα βαθιά δάση που αντηχούν απ' τα σφυριά των Νάνων. Γλυκός που 'ναι ο αέρας της Νάρνια! Καλύτερα μιας ώρας ζωή στον τόπο μου, παρά χίλια χρόνια στην Καλορμίνα!» και χλιμίντρησε απαλά, σαν να στεναζε.

«Και πώς δρέθηκες εδώ;» ρώτησε ο Σάστα.

«Απαγωγή» απάντησε το Άλογο. «κλοπή, αιχμαλωσία – όπως και να το πεις, το ίδιο κάνει. Από μια σταλιά πουλαράκι. Η μάνα μου μ' είχε προειδοποιήσει να μην ξεστρατίζω κατά τις πλαγιές του νότου, προς την Αρχελάνδη και τα πέρα μέρη, αλλά δεν την άκουσα. Και, μα τη Χαίτη του Λιονταριού, την πλήρωσα ακριβά την αμναλιά μου. Τόσα χρόνια τώρα είμαι σκλάβος των ανθρώπων, αναγκασμένος να κρύβω την πραγματική μου φύση, και να παρασταίνω τον ηλίθιο και το μουγκό, σαν τα δικά τους άλογα».

«Και γιατί δεν τους είπες ποιος είσαι;»

«Για τόσο βλάκα με περνάς; Αν μάθουν πως μιλάω, θα με δείχνουν στα πανηγύρια και θα με φυλάνε νύχτα μέρα μην το σκάσω. Έτσι, χάνω και την τελευταία μου ελπίδα να γλιτώσω από δω...»

«Και –» έκανε να πει ο Σάστα, αλλά το Άλογο τον έκοψε.

«Άκου τώρα» είπε, «και μη χασομεράς με περιττές ερωτήσεις. Είπες πως θες να μάθεις για τον αφέντη μου, τον Ταρκαάν Ανραντίν. Ε, λοιπόν, είναι απαίσιος. Εμένα δέβαια δε μου φέρεται και τόσο άσχημα, γιατί τα πολεμικά φαριά στοιχίζουν μια περιουσία, και πρέπει να τα προσέχεις σαν τα μάτια σου. Όμως εσύ... Καλύτερα να πεθάνεις αυτή τη στιγμή, παρά να βρεθείς αύριο δούλος στο αρχοντικό του».

«Τότε να το σκάσω» είπε ο Σάστα, χλομιάζοντας.

«Και δέβαια» είπε το Άλογο. «Θες να το σκάσουμε μαζί;»

«Θα το σκάσεις και συ;»

«Αν έρθεις μαζί μου...» απάντησε το Άλογο. «Είναι μια ευκαιρία και για τους δυο μας. Βλέπεις, αν το σκάσω μόνος μου, όλο και κάποιος θα με δει χωρίς αναδάτη. “Αδέσποτο άλογο” θα πει, και θα χυθεί να με πιάσει. Μόνο με καθαλάρη θα τα καταφέρω – και σ’ αυτό θα με βοηθήσεις εσύ. Κι ύστερα, με τόσο αστεία ποδαράκια, δε θα πας μακριά (ποτέ μου δεν κατάλαβα πώς βολευόσαστε με τέτοια πόδια εσείς οι άνθρωποι). Όμως μαζί μου, δε σε πιάνει κανένα άλογο της Καλορμίνας – κι εδώ θα σε βοηθήσω εγώ. Αλήθεια, δε μου λες, ξέρεις να καθαλικεύεις;»

«Άκου λόγια!» είπε ο Σάστα. «Δηλαδή... να... καμιά φορά καθαλικεύω το γαϊδουράκι».

«Το ποιο;» τον έκοψε το Άλογο με θαυμάσια περιφρόνηση. (Για την ακρίβεια, απλώς προσπάθησε να δείξει την περιφρόνησή του, αλλά η κουβέντα τού δγήκε σαν χλιμίντρισμα: «Το ποιο -Ι-Ι-ιιι». Βλέπετε, τα άλογα που μιλούν έχουν πολύ αλογίσια προφορά όταν θυμώνουν).

«Σαν να λέμε» συνέχισε, «δεν ξέρεις ιππασία, κι αυτό είναι πρόβλημα. Θα σε μάθω στο δρόμο. Λοιπόν, ιππασία δεν ξέρεις. Τουλάχιστον ξέρεις να πέφτεις;»

«Όλος ο κόσμος ξέρει να πέφτει» είπε ο Σάστα.

«Άλλο εννοούσα: ξέρεις να πέφτεις και να σηκώνεσαι χωρίς να βάζεις τα κλάματα, και πάλι να καθαλιεύεις και να ξαναπέφτεις χωρίς να φοβάσαι πως θα πέσεις;»

«Θα... θα προσπαθήσω» είπε ο Σάστα.

«Καημένο πλασματάκι» είπε το Άλογο, πιο τρυφερά τώρα. «Ξέχασα πως ακόμα είσαι μικρό πουλάρι. Δεν πειράζει, με τον καιρό θα σε κάνω σπουδαίο καβαλάρη. Άκου τώρα: θα περιμένουμε να κοιμηθούν οι δυο τους στην καλύβα, κι έπειτα ξεκινάμε. Όσπου να κοιμηθούν, θα καταστρώσουμε τα σχέδιά μας. Ο Ταρκαάν μου πηγαίνει στο βορρά, σε μια μεγάλη πόλη, την Ξακουστή Τασμπαάν, στην αυλή του Τισρόκ—».

«Κοίτα» τον έκοψε φοβισμένα ο Σάστα, «καλύτερα να λες “του πολυχρονεμένου μας Τισρόκ”».

«Και γιατί;» ρώτησε το Άλογο. «Εγώ είμαι ελεύθερος πολίτης της Νάρνια, και δεν έχω καμιά υποχρέωση να μιλάω όπως οι σκλάβοι και οι ηλίθιοι! Δε θέλω να ζήσει πολλά χρόνια ο Τισρόκ, και ξέρω πως δεν του μένει πολλή ζωή ακόμα, είτε σ' αρέσει είτε όχι. Κι ύστερα, απ' ό,τι βλέπω, είσαι κι εσύ άνθρωπος του ελεύθερου βορρά. Λοιπόν, τέρμα οι κουδέντες του νότου μεταξύ μας! Και τώρα, στα σχέδιά μας. Όπως σου έλεγα, ο άνθρωπός μου έχει δάλει πλώρη για την Τασμπαάν».

«Πάει να πει, εμείς πρέπει να τραβήξουμε νότια;»

«Δε νομίζω» απάντησε το Άλογο. «Αυτός νομίζει

πως είμαι κουτός και μουγκός σαν τ' άλλα του άλογα – κι αν ήμουν, και τύχαινε να το σκάσω, θα ξαναγύριζα σπίτι, στο παχνί μου, δηλαδή στο παλάτι του, που είναι δυο μέρες δρόμο από δω, προς το νότο. Εκεί θα 'ψαχνε να με βρει, κι ούτε στον ύπνο του δε θα σκεφτόταν ποτέ πως τραβάω μόνος μου βορινά. Άσε που το πιθανότερο είναι να πιστέψει πως κάποιος μ' έβαλε στο μάτι όταν περνούσαμε απ' το προηγούμενο χωριό, κι έτσι τον ακολούθησε κρυφά και μ' έκλεψε».

«Ζήτωωωω!» φώναξε ο Σάστα. «Δηλαδή, θα πάμε στο βορρά; Να 'ξερες πόσο λαχταρούσα να πάω στο βορρά – όλη μου τη ζωή!»

«Και βέβαια το λαχταρούσες» είπε το Άλογο. «Ήταν η φωνή του αίματος. Πάω στοίχημα πως είσαι γνήσιο γέννημα του βορρά – αλλά μη φωνάζεις. Όπου να 'ναι θα κοιμηθούν».

«Στάσου να τρυπώσω και να ρίξω μια ματιά» είπε ο Σάστα.

«Καλή ιδέα» απάντησε το Άλογο. «Πρόσεξε μη σε τσακώσουν».

Τώρα είχε σκοτεινιάσει αρκετά, κι όλα ήταν ήσυχα. Μόνο τα κύματα ακούγονταν, που έσκαγαν στην ακτή, αλλά ο Σάστα ούτε που τα πρόσεξε, γιατί τον ίδιο ήχο άκουγε μέρα νύχτα, από τότε που θυμόταν τον εαυτό του. Ζύγωσε στην καλύβα. Δεν είδε φως πουθενά. Αφουγκράστηκε στην πόρτα. Τίποτα. Έκανε το γύρο, και πήγε στο μοναδικό παράθυρο. Ύστερα από κάνα δύο δευτερόλεπτα, άκουσε το γνώριμο, τσιριχτό ροχαλητό του ψαρά. Σκέφτηκε τότε πως, αν όλα πάνε καλά, δε θα το ξανακούσει ποτέ, και του φάνηκε περίεργο. Ο Σάστα απομακρύνθηκε αθόρυβα πάνω στο χορτάρι, λιγάκι λυπημένος, αλλά

πιο πολύ χαρούμενος, και ξαναγύρισε στο στάβλο. Βρήκε ψαχουλευταί το κλειδί εκεί που το 'κρυβαν, ξεκλείδωσε την πόρτα, και πήρε τη σέλα και τα χαλινάρια του Αλόγου, που τα 'χαν φυλάξει για τη νύχτα. Έπειτα έσκυψε και φίλησε τη μύτη του γαιδαράκου. «Με συγχωρείς, αλλά δε γίνεται να σε πάρουμε μαζί μας» είπε.

«Καιρός ήταν!» μουρμούρισε το Άλογο βλέποντάς τον να ξαναγυρίζει. «Είχα αρχίσει ν' αναρωτιέμαι τι απόγινες».

«Πέρασα απ' το στάβλο να πάρω τη σαγή σου» απάντησε ο Σάστα. «Και τώρα, θα μου δείξεις πώς να σ' τα φορέσω όλ' αυτά;»

Κι έτσι ο Σάστα στρώθηκε στη δουλειά, με μεγάλη προσοχή όμως, για να μην ακουστεί τίποτα, και το Άλογο τον καθοδηγούσε: «Λίγο πιο σφιχτά το κολά-νι» ή «Πιο κάτω έχει μια πόρπη» και «Να κοντύνεις πολύ τους αναβολείς». Όταν τέλειωσαν όλα, το Άλογο είπε:

«Λοιπόν: πρέπει να κρατάς τα χαλινάρια, για τα μάτια του κόσμου, αλλά δε θα τα χρησιμοποιείς κανονικά. Να τα δέσεις στη σέλα, πολύ χαλαρά, γιατί θέλω να 'χω το κεφάλι μου ελεύθερο. Και μην ξεχνάς: δεν κάνει να τ' αγγίξεις».

«Τότε γιατί τα 'χουμε;» ρώτησε ο Σάστα.

«Κανονικά, τα χαλινάρια χρειάζονται για να με οδηγεί ο καθαλάρης» απάντησε το Άλογο. «Όμως σ' αυτό το ταξίδι οδηγώ εγώ, και θα σε παρακαλούσα να κάνεις τα χεράκια σου ό,τι άλλο θέλεις. Και κάτι ακόμα: Μη διανοηθείς να μ' αρπάξεις απ' τη χαίτη».

«Μα τι λες τώρα!» είπε ο Σάστα. «Αν δεν κρατιέμαι ούτε απ' τα χαλινάρια ούτε απ' τη χαίτη σου, τό-

τε από πού θα κρατιέμαι;»

«Θα με κρατάς σφιχτά με τα γόνατά σου» είπε το Άλογο. «Αυτό είναι το μυστικό του καλού καθαλάρη. Θα σφίγγεις το κορμί μου με τα γόνατά σου όσο πιο γερά μπορείς. Θα κάθεσαι ίσια, στητός σαν παλούκι, με τους αγκώνες κολλημένους στα πλευρά σου. Α, δε μου λες, τα σπιρούνια τι τα 'κανες;»

«Τα 'χω φορέσει, μην ανησυχείς» είπε ο Σάστα. «Αυτό το 'ξερα».

«Να τα θγάλεις και να τα χάσεις στο σακούλι που κρέμεται απ' τη σέλα, κι άμα φτάσουμε στην Τασμπάαν, θα τα πουλήσουμε. Έτοιμος; Όρα ν' ανεβείς».

«Ουφ! Παραείσαι ψηλός!» είπε λαχανιασμένος ο Σάστα μετά την πρώτη αποτυχημένη προσπάθεια.

«Άλογο είμαι, τι περίμενες; – Μα, πώς σκαρφαλώνεις έτσι; Για θυμωνιά με πέρασες; Α, μπράβο, τώρα είναι καλύτερα. Κάθισε στητός, και μην ξεχνάς τι είπαμε για τα γόνατα. Πάντως, πολύ αστεία κατάσταση. Εγώ που ορμούσα πρώτος στις εφόδους του ιππικού, εγώ που έδγαινα πρώτος στις ιπποδρομίες, να έχω τώρα αναβάτη ένα σακί πατάτες! Τέλος πάντων, ξεκινάμε» – και πλατάγισε περιφρονητικά τη γλώσσα του, αλλά και με κάποια κατανόηση.

Έτσι άρχισε το νυχτερινό τους ταξίδι, με μεγάλες προφυλάξεις. Το Άλογο τράβηξε νότια, σ' ένα ρυάκι που χυνόταν στη θάλασσα, και φρόντισε ν' αφήσει στη λάσπη μερικές ολοκάθαρες πατημασιές που να πηγαίνουν γραμμή στο νότο. Έπειτα μπήκε στο ρυάκι, κι όταν έφτασε στη μέση του νερού, έστριψε κι άρχισε ν' ανηφορίζει κόντρα στο ρεύμα. Στα εκατό μέτρα πίσω απ' την καλύβα, διάλεξε ένα ωραίο σημείο της όχθης, όλο χαλίκι, που δεν κρατούσε ίχνη,

και δγήκε από τη δορινή μεριά. Κι ύστερα, πάντα με βήμα αργό, τράβηξε κατά το βορρά, ώσπου όλα χάθηκαν μέσα στο γαλαξωπό σκοτάδι της καλοκαιριάτικης νύχτας: η καλύβα, το μοναδικό της δέντρο κι ο στάβλος του γαϊδαράκου και το ρυάκι, δηλαδή ολόκληρος ο κόσμος του Σάστα ίσαμε κείνη τη μέρα. Ανηφόριζαν ολοένα, και κάποτε έφτασαν στην κορυφή της πλαγιάς – της ίδιας πλαγιάς που ήταν άλλοτε σύνορο του κόσμου για το Σάστα. Μπροστά του, ο μικρός δεν έδλεπε τίποτα, μόνο ανοιχτωσιά και πρασινάδα που έμοιαζε ατέλειωτη. Άγρια, έρημη κι ελεύθερη.

«Ε, λοιπόν» είπε το Άλογο, «αυτό το μέρος είναι ένα κι ένα για καλπασμό!»

«Αχ, μη, σε παρακαλώ!» είπε ο Σάστα. «Όχι ακόμα. Δεν ξέρω... σε παρακαλώ, Άλογό μου! Ούτε πώς σε λένε δε μου ’πες».

«Μπρίη-χίννι-μπρίννι-χούι-χα» απάντησε το Άλογο.

«Αποκλείεται να μάθω ποτέ τέτοιο γλωσσοδέτη» είπε ο Σάστα. «Σε πειράζει να σε φωνάζω Μπρη;»

«Αφού δε γίνεται αλλιώς...» είπε το Άλογο. «Κι εγώ, πώς θα σε φωνάζω;»

«Σάστα».

«Χμμμ» έκανε ο Μπρη. «Αυτό κι αν είναι γλωσσοδέτης! Μα κάτι σου ’λεγα για λίγο καλπασμό. Ξέρεις, είναι πολύ πιο εύκολα έτσι, γιατί δε θα τραντάζεσαι πολύ. Λοιπόν, σφίξε γερά τα γόνατά σου, και να κοιτάξεις ίσια μπροστά, ανάμεσα στ’ αυτιά μου. Μην κοιτάξεις κάτω στο χώμα. Κι αν καταλάβεις ότι πας να πέσεις, σφίξε κι άλλο τα γόνατά σου και κάθισε ακόμα πιο στητός. Έτοιμος; Εμπρός για τη Νάρνια και το Βορρά!»

Μια περιπέτεια στο δρόμο

Κατά το μεσημέρι της επόμενης μέρας, ο Σάστα ξύπνησε από κάτι ζεστό και μαλακό που σάλεψε κοντά στο πρόσωπό του. Άνοιξε τα μάτια του, κι είδε από πάνω του το μακρύ κεφάλι ενός αλόγου, που τον άγγιζε με τη μύτη και τα χείλια του. Θυμήθηκε τότε τα συναρπαστικά γεγονότα της περασμένης νύχτας, έκανε να πεταχτεί – και μούγκρισε απ' τον πόνο.

«Αχ, Μπρη!» είπε πνιχτά. Πονάω. Πονάω ολόκληρος. Δεν μπορώ να κουνηθώ».

«Καλημέρα, μικρέ» είπε ο Μπρη. «Το φοβόμουν πως θα πιαστείς, αλλά δε φταίνε τα πεσίματα. Το πολύ να 'φαγες καμιά δεκαριά τούμπες, αλλά έσκασες σε μαλακό χορταράκι, που κάνει το πέσιμο απόλαυση, και τη μόνη φορά που κινδύνεψες να πέσεις άσκημα, σε σταμάτησε ένας θάμνος με κίτρινα λουλούδια. Η ιππασία φταίει – πάντα πιάνεσαι στην αρχή. Τι λες, θα φας τίποτα; Εγώ πήρα κιόλας το πρωινό μου».

«Να το βράσω το πρωινό» είπε ο Σάστα. «Όλα να τα βράσω! Αφού δεν μπορώ να κουνηθώ, σου λέω!» Όμως το άλογο τον έσπρωξε απαλά με τη μουσούδα του και την οπλή του, και στο τέλος ο Σάστα αναγκάστηκε να σηκωθεί. Κοίταξε τότε γύρω του κι είδε πού βρίσκονταν. Πίσω τους ήταν ένα δασάκι. Μπροστά τους το χορτάρι, γεμάτο άσπρα λουλούδια, κατηφόριζε ως το καστανό φρύδι ενός γκρεμού. Και πέρα, κάτω, τόσο μακριά, που ο ήχος των κυμάτων έφτανε στ' αυτιά τους πνιγμένος, ήταν η θάλασσα. Ο Σάστα δεν την είχε δει ποτέ από τόσο ψηλά, δεν ήξερε πόσο μεγάλη είναι, κι ούτε είχε ονειρευτεί ποτέ του πόσα χρώματα μπορεί ν' αλλάζουν τα νερά. Από την άλλη μεριά απλωνόταν η παραλία, δαντελωτή, και στις κορφές των ακρωτηρίων έβλεπες τους αφρούς να λούζουν τα βράχια, μα δεν ακουγόταν τίποτα, γιατί η απόσταση έπνιγε τους ήχους. Γλάροι πετούσαν ψηλά, κι η ζέστη χόρευε και σπίθιζε πάνω στην άμμο. Ο ήλιος έλαμπε εκτυφλωτικά. Μα πριν απ' όλα, ο Σάστα πρόσεξε τον αέρα. Στην αρχή δεν μπορούσε να καταλάβει τι του έλειπε, αλλά στο τέλος συνειδητοποίησε πως ο αέρας δε μύριζε καθόλου ψαρίλα – γιατί, μην ξεχνάτε, όλη του τη ζωή την είχε περάσει μέσα σ' αυτή τη μυρωδιά, και στο καλύδι και στα δίχτυα. Τούτος ο αλλιώτικος αέρας ήταν γλυκός, κι η παλιά ζωή του έμοιαζε τόσο μακρινή, που για μια στιγμή ο Σάστα ξέχασε τις μελανιές και τους πόνους του και είπε:

«Κάτι λέγαμε για πρωινό...».

«Δε λέγαμε – έλεγα» απάντησε ο Μπρη. «Θα βρεις φαγώσιμα στο σακούλι. Εκεί πέρα είναι, στο δέντρο, εκεί που το κρέμασες τη νύχτα – ή μάλλον τα χαράματα».

Άνοιξε λοιπόν το σακούλι, και τα ευρήματα ήταν καταπληκτικά: κρέας παστό (λίγο μπαγιάτικο, αλλά κρατούσε ακόμα), μια χούφτα ξερά σύκα, ένα κομμάτι τυρί, ένα φλασκί με κρασί, και λεφτά: καμιά σαρανταριά μισοφέγγαρα. Πρώτη φορά στη ζωή του έβλεπε τόσα λεφτά.

Ο Σάστα κάθισε χάρω προσεχτικά, δογκώντας από τους πόνους, έγειρε την πλάτη του σ' ένα δέντρο, κι έπεσε στο φαί. Ο Μπρη μπούκωσε λίγο χορτάρι για να του κάνει παρέα.

«Όμως, αν πάρουμε και τα λεφτά, δε θα 'ναι κλεψιά;» είπε ο Σάστα.

«Α, ναι;» έκανε το Άλογο, κι ανασήκωσε το κεφάλι μασουλίζοντας. «Δεν το 'χα σκεφτεί. Βέβαια, τα ελεύθερα Άλογα Που Μιλούν δεν πρέπει να κλέβουν, αλλά δε νομίζω να πειράζει. Είμαστε αιχμάλωτοι σε εχθρική χώρα, κι αυτά τα λεφτά είναι τα λάφυρά μας. Κι ύστερα, πώς θα βρούμε φαί για σένα χωρίς λεφτά; Φαντάζομαι πως, σαν όλους τους ανθρώπους, δεν τρως φυσικές τροφές – βρώμη, χορτάρι...»

«Δεν μπορώ».

«Δοκίμασες ποτέ;»

«Δοκίμασα, αλλά δεν πήγαινε κάτω. Ούτε συ θα μπορούσες, στη θέση μου».

«Μυστήρια ανθρωπάκια!» σχολίασε ο Μπρη.

Όταν τέλειωσε το κολατσιό του ο Σάστα (το καλύτερο που 'χε φάει στη ζωή του), ο Μπρη είπε: «Λέω να κάνω καμιά τούμπα πριν ξαναβάλουμε τη σέλα» – και πάρ' τον κάτω! «Αααααχ! ωραία! Αααααχ, τι καλά!» αναστέναξε τρίβοντας τη ράχη του στα χόρτα, με τα πόδια στον αέρα. «Έλα κι εσύ, Σάστα» ρουθύνισε. «Είναι χάρμα!»

Όμως ο Σάστα έβαλε τα γέλια. «Πολύ αστείος είσαι!»

«Όχι δα!» είπε ο Μπρη, κι άξαφνα γύρισε στο πλάι, ανασήκωσε το κεφάλι του και κοίταξε επίμονα το Σάστα, λαχανιάζοντας.

«Αλήθεια το λες πως είμαι αστείος;» ρώτησε κάπως ανήσυχα.

«Αλήθεια» απάντησε ο Σάστα, «αλλά τι πειράζει;»

«Δηλαδή» είπε ο Μπρη, «πιστεύεις πως τα Άλογα Που Μιλούν δεν κάνουν τέτοιες τρέλες, ε; Πως δεν κάνουν κουταμάρες και караγκιοζιλίκια σαν τα μουγκά άλογα; Αχ, αν γυρίσω στη Νάρνια κι ανακαλύψω πως ξεσήκωσα κακές συνήθειες από τούτα τα μέρη, θα πεθάνω! Μα δε μου λες – και θέλω την αλήθεια αυτή τη φορά, χωρίς να φοβηθείς μήπως με πληγώσεις: τα κανονικά άλογα, τα ελεύθερα Άλογα Που Μιλούν, πρέπει να κάνουν τούμπες;»

«Πού θες να ξέρω; Πάντως, στη θέση σου, δε θα σκοτιζόμουν. Θα περίμενα να φτάσουμε στη Νάρνια. Το δρόμο τον ξέρεις;»

«Ξέρω το δρόμο ως την Τασμπαάν. Έπειτα θα βρούμε την έρημο. Μη φοβάσαι, θα την περάσουμε – και τότε θα φανούν τα βουνά της Νάρνια. Για σκέψου! Η Νάρνια κι ο Βορράς! Τίποτε δε μας σταματάει! Αχ, δε βλέπω την ώρα να θγούμε απ' την Τασμπαάν. Έξω απ' τις πόλεις δεν υπάρχει κίνδυνος, ούτε για σένα ούτε για μένα».

«Δε γίνεται να την αποφύγουμε;»

«Όχι, γιατί αλλιώςίτικα θα πρέπει να μπούμε στην καρδιά της χώρας, να περάσουμε από οργωμένα χωράφια και μεγάλες δημοσιές – κι εκείνο το δρόμο δεν τον ξέρω. Όχι, όχι, καλύτερα να πάμε γιαλό γιαλό. Εδώ πάνω στους λόφους δε θα μας δει κανείς, μόνο

πρόδατα, λαγοί και γλάροι, άντε και κανένας βοσκός. Αλήθεια, τι λες; ξεκινάμε;»

Τα πόδια του Σάστα πονούσαν τρομερά καθώς σέλωνε τον Μπρη και τον καθαλίκευε, αλλά το άλογο του φέρθηκε πολύ εντάξει, κι όλο το απόγευμα πήγαινε με μαλακό δηματισμό. Με το σούρουπο, κατηφόρισαν κάτι απότομα μονοπάτια που οδηγούσαν στην κοιλάδα, και βρήκαν ένα χωριουδάκι. Λίγο πριν φτάσουν, ο Σάστα ξεπέξεψε και μπήκε στο χωριό με τα πόδια, για ν' αγοράσει ένα καρδέλι ψωμί, κρεμμύδια και ραπανάκια. Το άλογο έκανε το γύρο απ' τα χωράφια, χωρίς να το πάρουν είδηση στο μισοσκοτάδο, και συνάντησε το Σάστα στην άλλη μεριά. Το ίδιο σχέδιο εφάρμοζαν κάθε δεύτερη νύχτα.

Ήταν καταπληκτικές όλες αυτές οι μέρες για το Σάστα, κάθε μέρα καλύτερη απ' την προηγούμενη, γιατί ένιωθε το κορμί του να δυναμώνει και δεν έπεφτε πια τόσο συχνά. Ακόμα κι όταν τέλειωσαν τα μαθήματα, ο Μπρη έλεγε πως τον ένιωθε στη σέλα του σαν τσουβάλι με αλεύρι, «κι αν δεν υπήρχε φόβος, μικρέ μου, πάλι θα ντρεπόμουν μη με δει κανένα μάτι μ' εσένα καθαλάρη!» Όμως, όσο σκληρά κι αν του μιλούσε ο Μπρη ήταν υπομονετικός δάσκαλος. Κανένας δεν μπορεί να διδάξει ιππασία καλύτερα από άλογο. Ο Σάστα έμαθε να κρατάει την ισορροπία του στον καλπασμό, στο τριπόδισμα και στο πήδημα, και να μην πέφτει ακόμη κι όταν ο Μπρη σταματούσε απότομα ή έκανε στροφή δεξιά κι αριστερά – κινήσεις που γίνονται όλη την ώρα στη μάχη, όπως του εξήγησε. Κι έπειτα, όπως ήταν φυσικό, ο Σάστα τον παρακάλεσε να του διηγηθεί τις μάχες και τους πολέμους όπου πήγαινε με τον Ταρκαάν, κι ο Μπρη τού μίλησε για μακριές πορείες και για περάσματα ορμη-

τικών ποταμών, για επιθέσεις και άγριες μάχες του ιππικού, όπου τα άλογα πολεμούσαν γενναία, σαν τους στρατιώτες, όλα τους άγρια φαριά, εκπαιδευμένα να κλοτσούν και να δαγκώνουν και να σηκώνονται στα πισινά τους πόδια την κατάλληλη στιγμή, έτσι που άλογο και καθαλάρης να πέφτουν μ' όλη τους τη δύναμη πάνω στον εχθρό και να του τσακίζουν την περικεφαλαία με το σπαθί ή το πελέκι. Όμως ο Μπρη δεν είχε όρεξη να μιλάει για πολέμους κάθε φορά που τον παρακαλούσε ο Σάστα. «΄Ασ' τους αυτούς, νεαρέ» έλεγε. «΄Ηταν πόλεμοι του Τισρόκ, κι εγώ ήμουν δούλος, πολεμούσα σαν ηλίθιο ζώο. Δώσ' μου πολέμους στη Νάρνια, να πολεμώ σαν ελεύθερο Άλογο μαζί με το λαό μου, και τότε μάλιστα! Γι' αυτούς τους πολέμους, να σου λέω όσο θες. Η Νάρνια κι ο Βορράς! Μπρα-χα-χα! Μπρούουου-χου!»

Ο Σάστα δεν άργησε να μάθει πως, όταν ο Μπρη πετούσε τέτοιες ακαταλαδίστικες κουβέντες, ήταν έτοιμος να ξεσπάσει σε άγριο καλπασμό.

Ταξίδεψαν έτσι κάμποσες βδομάδες, πέρασαν κι άλλους κόλπους και ακρωτήρια και ποτάμια και χωριά, τόσα, που ο Σάστα έχασε πια το λογαριασμό, κι έφτασε μια νύχτα με φεγγαράδα, που ετοιμάζονταν να ξαναρχίσουν το ταξίδι τους, γιατί είχαν κοιμηθεί την ημέρα. Τώρα πια είχαν αφήσει πίσω τους τούς λόφους, και περνούσαν μια μεγάλη πεδιάδα μ' ένα δάσος κάπου μισό μίλι στ' αριστερά. Η θάλασσα, κρυμμένη απ' τους χαμηλούς αμμόλοφους, βρισκόταν άλλο μισό μίλι στα δεξιά τους. Προχώρησαν καμιά ώρα, τότε καλπάζοντας και τότε περπατώντας κανονικά, ώσπου άξαφνα ο Μπρη σταμάτησε.

«Τι τρέχει;» είπε ο Σάστα.

«Σουτ!» έκανε ο Μπρη, στρίβοντας το λαιμό του στο πλάι, με τ' αυτιά τεντωμένα. «Δεν άκουσες τίποτα; Άκου».

«Σαν άλογο μοιάζει» είπε ο Σάστα όταν αφουγκράστηκε. «Κάπου ανάμεσα σε μας και στο δάσος».

«Και βέβαια είναι άλογο» είπε ο Μπρη. «Κι αυτό δε μ' αρέσει καθόλου».

«Μπα, θα 'ναι κανέννας γεωργός που ξέμεινε αργά στα χωράφια» είπε ο Σάστα και χασμουρήθηκε.

«Αστειεύεσαι;» είπε ο Μπρη. «Έτσι καλπάζουν οι γεωργοί; Και με τέτοια άλογα; Μα τίποτα δεν καταλαβαίνεις απ' τον ήχο; Αυτό το άλογο είναι από ράτσα. Κι έχει απάνω του γερό καθαλάρη. Ξέρεις κάτι λοιπόν; Εκει πέρα, στο δάσος, περνάει κάποιος Ταρκαάν, αλλά δεν έχει άλογο πολεμικό. Αυτό εδώ είναι ελαφρύ, μάλλον σαν καθαρόαιμη φοράδα φαίνεται».

«Πάντως, ό,τι και να 'ναι, σταμάτησε πια» είπε ο Σάστα.

«Σωστά» είπε ο Μπρη. «Σταμάτησε επειδή σταματήσαμε κι εμείς! Αχ, αγόρι μου, είμαι σχεδόν βέβαιος πως κάποιος μας ακολουθεί».

«Και τώρα, τι κάνουμε;» είπε ο Σάστα, ψιθυρίζοντας πιο σιγανά από πριν. «Αφού μας ακούει, λες να μας βλέπει κιόλας;»

«Μ' αυτό το φως, όχι – φτάνει να μην κουνηθούμε» απάντησε ο Μπρη. «Α, κοίτα εκεί! Έρχεται ένα σύννεφο. Θα περιμένουμε να σκεπάσει το φεγγάρι, κι έπειτα θα στρίψουμε δεξιά, όσο πιο αθόρυβα μπορούμε, και θα κατηφορίσουμε στην παραλία. Κι αν τα πράγματα δυσκολέψουν πολύ, κρυβόμαστε στους αμμόλοφους».

Περίμεναν, και το σύννεφο σκέπασε επιτέλους το φεγγάρι. Τότε, πιο σιγανά στην αρχή, κι έπειτα με

μαλακό καλπασμό, άρχισαν να κατηφορίζουν προς την παραλία.

Το σύννεφο ήταν πιο μεγάλο και πιο πυκνό από ό,τι τους είχε φανεί, και σε λίγο η νύχτα σκοτείνιασε. «Τώρα πια θα κοντεύουμε στους αμμόλοφους» είπε μέσα του ο Σάστα, μα την ίδια στιγμή του κόπηκε η χολή γιατί μπροστά τους, στο σκοτάδι, ακούστηκε άξαφνα κάτι τρομερό: ένα βραχνό, μακρόσυρτο μουγκρητό, γεμάτο μελαγχολία και απίστευτη αγριάδα. Ο Μπρη έκανε αμέσως μεταβολή, κι άρχισε να καλπάζει μ' όλη του τη δύναμη προς την ενδοχώρα.

«Τι ήτανε;» είπε ο Σάστα με κομμένη την ανάσα.

«Λιοντάρια» απάντησε ο Μπρη, καλπάζοντας σαν τρελός, χωρίς να γυρίσει το κεφάλι του.

Κάλπασαν έτσι ξέφρενα κάμποση ώρα, ώσπου έφτασαν σ' ένα φαρδύ και ξέδαθο ρυάκι, το πέρασαν, κι ο Μπρη σταμάτησε στην άλλη του όχθη. Ο Σάστα πρόσεξε πως το άλογο ήταν μουσκίδι στον ιδρώτα κι έτρεμε ολόκληρο.

«Το θηρίο πρέπει να 'χασε τη μυρωδιά μας με το νερό» είπε λαχανιασμένος ο Μπρη μόλις ξαναπήρε ανάσα. «Και τώρα, μπορούμε να συνεχίσουμε περπατώντας».

«Σάστα» είπε στο δρόμο ο Μπρη, «ντρέπομαι για λογαριασμό μου. Κατατρόμαξα σαν τα κοινά άλογα της Καλορμίνας, κι ακόμη τρέμω. Λες και δεν είμαι Άλογο Που Μιλάει. Αλλά, τι να σου πω, ούτε τα σπαθιά φοβάμαι, ούτε τα δόρατα και τα βέλη. Μόνο αυτά τα ζώα δεν τ' αντέχω με τίποτα. Στάσου να ανοίξω λιγάκι θήμα, καλού κακού».

Όμως, το επόμενο λεπτό, ξέσπασε πάλι σε δυνατό καλπασμό, κι είχε κάθε λόγο, γιατί το μουγκρητό

ακούστηκε ξανά, αυτή τη φορά από τη μεριά του δάσους.

«Δύο είναι» δόγκηξε ο Μπρη.

Κάλπασαν ακόμη λίγα λεπτά χωρίς να ξανακούσουν τα λιοντάρια, και στο τέλος ο Σάστα είπε: «Άκου! Το άλλο άλογο μας ακολουθεί από κοντά. Ούτε μια πετριά μακριά μας».

«Κα-κα-καλύτερα» λαχάνιασε ο Μπρη. «Ο καθαλάρης του – ο Ταρκαάν – θα 'χει σπαθί – και θα μας προστατέψει».

«Μα τι λες τώρα!» είπε ο Σάστα. «Δηλαδή, αν δε μας φάνε τα λιοντάρια, θα μας πιάσει ο Ταρκαάν – ή μάλλον, θα πιάσει μόνο εμένα. Και θα με κρεμάσουν γι' αλογοκλέφτη». Ο Σάστα δε φοβόταν και τόσο, γιατί δεν είχε δει ποτέ του λιοντάρι. Όμως ο Μπρη είχε δει.

Το άλογο τού απάντησε μ' ένα ρουθούνισμα, κι έστριψε δεξιά. Έγινε τότε κάτι πολύ παράξενο: το άλλο άλογο φάνηκε να στρίβει αριστερά, κι έτσι σε

λίγα δευτερόλεπτα η απόσταση ανάμεσά τους μεγάλωσε πολύ. Πάνω στην ώρα όμως, ακούστηκαν άλλα δυο μουγκρητά, απανωτά, ένα στα δεξιά κι ένα στα αριστερά, και τ' άλογα ξανάρχισαν να πλησιάζουν. Από κοντά και τα λιοντάρια. Οι βρυχηθμοί τούς ζύγωναν ολοένα – θα 'λεγες πως τα θηρία ακολουθούσαν άνετα τον καλπασμό των αλόγων. 'Αξαφνα, το φεγγάρι βγήκε από το σύννεφο, κι ο τόπος άστραψε κι έφεξε σαν να 'ταν μέρα. Άλογα και καθαλάρηδες κάλπαζαν πλάι πλάι, λαιμό με λαιμό, γόνατο με γόνατο, σαν να 'τρεχαν σε ιπποδρομίες. Μάλιστα, όπως είπε (αργότερα) ο Μπρη, ωραιότερος αγώνας δεν είχε ξαναγίνει ποτέ στην Καλορμίνη.

Ο Σάστα πίστεψε πως είναι χαμένος, κι άρχισε να αναρωτιέται αν τα λιοντάρια σε σκοτώνουν αμέσως, ή σε παίζουν πρώτα, όπως η γάτα το ποντίκι, κι αν πονάει πολύ αυτός ο θάνατος. Ταυτόχρονα όμως (γιατί έτσι γίνεται μερικές φορές, στις πιο τρομερές στιγμές) πρόσεχε τα πάντα γύρω του. Πρόσεξε λοιπόν πως ο άλλος καθαλάρης ήταν μικροκαμωμένος και λεπτός, φορούσε πολεμικό θώρακα (στο φεγγαρόφωτο γυάλιζαν οι πλεχτές αλυσίδες του) και ίππευε υπέροχα το άλογό του. Δεν είχε γένια.

Και τότε, κάτι επίπεδο κι αστραφτερό απλώθηκε μπροστά τους, και πριν προλάβει να μαντέψει τι ήταν, ακούστηκε ένα πελώριο πλατς! και βρέθηκε με το στόμα γεμάτο αλμυρό νερό. Το αστραφτερό πράγμα ήταν μια γλώσσα θάλασσας που έμπαινε στη στεριά. Τα δυο άλογα άρχισαν να κολυμπούν, και το νερό έφτασε τώρα ως τα γόνατα του Σάστα. Πίσω τους ξανακούστηκε το άγριο μουγκρητό, κι ο Σάστα γύρισε κι είδε έναν απαίσιο όγκο, πελώριο και μαλλιαρό, να στέκεται στην άκρη του νερού. Μόνο έναν. «Το

άλλο πρέπει να μας έχασε» σκέφτηκε.

Κατά τα φαινόμενα, το λιοντάρι έκρινε πως δεν άξιζε τον κόπο να βραχεί για τέτοια λεία, κι έτσι δε δοκίμασε να συνεχίσει το κυνήγι στο νερό. Τα δυο άλογα, πλάι πλάι, είχαν φτάσει πια στη μέση του περράσματος, κι η αντικρινή όχθη ξεχώριζε καθαρά. Ο Ταρκαάν δεν είχε δγάλει μιλιά. «Πού θα πάει; Θα μιλήσει» σκέφτηκε ο Σάστα. «Θα μιλήσει μόλις φτάσουμε στη στεριά. Και τότε, τι να του πω; Πρέπει να σκαρώσω καμιά ιστορία».

Άξαφνα, άκουσε δίπλα του δυο φωνές.

«Ουφ, κουράστηκα» είπε η μία.

«Κράτα τη γλώσσα σου, Χουίν!» είπε η άλλη. «Μην είσαι χαζή!»

«Ονειρεύομαι» σκέφτηκε ο Σάστα. «Θα 'παιρνα όρκο πως μίλησε το ξένο άλογο».

Σε λίγο, τα δυο άλογα έπαψαν να κολυμπούν και συνέχισαν το δρόμο με τα πόδια, και σ' άλλο λίγο έβγαιναν στην αντικρινή όχθη. Νερά κατρακύλησαν βουερά απ' τα πλευρά και τις ουρές τους, και τα χαλίκια έτριξαν δυνατά κάτω από οχτώ οπλές. Ο Ταρκαάν – προς μεγάλη έκπληξη του Σάστα – δεν έδειχνε την παραμικρή όρεξη για ερωτήσεις. Δε γύρισε ούτε να τον κοιτάξει, και φαινόταν ανυπόμονος να συνεχίσει το δρόμο του. Όμως ο Μπρη μπήκε στη μέση και σταμάτησε το ξένο άλογο.

«Μπρου-χου-χα!» ρουθούνισε. «Στοπ και δεν έχετε να πάτε πουθενά! Θαρρείτε πως δε σας άκουσα; Κυρία μου, τελειώσαν τα ψέματα! Σας άκουσα με τ' αυτιά μου. Πρέπει να 'στε Άλογο Που Μιλάει, άλογο της Νάρνια, σαν κι εμένα».

«Και σένα τι σε νοιάζει;» είπε άγρια ο παράξενος καθαλάρης, πιάνοντας τη λαβή του σπαθιού του. Η

φωνή που πρόφερε τα λόγια τούτα, μαρτύρησε στον Σάστα κάτι πολύ σημαντικό.

«Α, κορίτσι είναι!» φώναξε.

«Εσένα δε σου πέφτει λόγος!» τον αποπήρε η ξένη. «Κι εσύ αγόρι είσαι, στο κάτω κάτω. Ένα συνηθισμένο, ανάγωγο αγόρι – μάλλον δούλος που έκλεψε το άλογο του αφέντη του».

«Τα μυαλά σου και μια λίρα» είπε ο Σάστα.

«Όχι, μικρή μου Ταρκίνα, δεν είναι κλέφτης» είπε ο Μπρη. Και πάντως, αν υπάρχει κλεψιά στη μέση, θα 'λεγα πως εγώ τον έκλεψα. Όσο γι' αυτό που είπατε προηγουμένως, με νοιάζει και με παρανοιάζει. Θαρρείτε πως θα συναντούσα μια κυρία της φυλής μου σε ξένη χώρα, και θα την προσπερνούσα χωρίς να της μιλήσω; Μα θα 'ταν εντελώς αφύσικο!»

«Κι εγώ το βρίσκω εντελώς αφύσικο» είπε η φοράδα.

«Εσύ να μετράς τα λόγια σου, Χουίν» είπε το κορίτσι. «Αρκετά μ' έμπλεξες ως εδώ!»

«Εγώ δε βλέπω κανένα μπλέξιμο» είπε ο Σάστα, «κι ούτε σε κρατάει κανείς. Ο δρόμος ανοιχτός και τα σκυλιά δεμένα».

«Ανοιχτός, ε;»

«Τι καθγατζίδικα πλάσματα αυτοί οι άνθρωποι!» είπε ο Μπρη στη φοράδα. «Σαν μουλάρια κακιώνουνε. Τέλος πάντων, ας μιλήσουμε και λίγο λογικά. Κυρία μου, αν κατάλαβα καλά, η ιστορία σας θα 'ναι παρόμοια με τη δική μου. Σας έκλεψαν από μικρή, και ζήσατε χρόνια σκλαβωμένη στην Καλορμίνα...»

«Ακριδώς, κύριέ μου» χλιμίντρησε μελαγχολικά η φοράδα.

«Και τώρα – μήπως δραπετεύετε;»

«Χουίν, πες του να κοιτάει τη δουλειά του!» πετάχτηκε το κορίτσι.

«Ούτε γι' αστείο» είπε η φοράδα ρίχνοντας πίσω τα αυτιά της. «Άκου να σου πω, Άραβις, δε δραπετεύεις μοναχή σου. Δραπετεύω κι εγώ, κι είμαι σίγουρη πως τα περήφανα άτια σαν και τούτο δω δε γίνονται προδότες».

«Κι εμείς δραπετεύουμε» είπε ο Μπρη. «Φυσιικά, θα το 'χετε μαντέψει. Ένα κουρελιάρικο αγόρι, καβάλα (της κακιάς ώρας) σε πολεμικό φαρί μέσα στην άγρια νύχτα, μόνο να δραπετεύει μπορεί. Και, αν μου επιτρέπεται, μια καθώς πρέπει Ταρκίνα, που κλέβει την πανοπλία του αδερφού της και βγαίνει ιππασία νυχτιάτικα, και χάνει την υπομονή της με τον πρώτο που δεν κοιτάζει τη δουλειά του και τη ρωτάει κάτι – ε, λοιπόν, αν όλ' αυτά δεν είναι ύποπτα, να μου τρυπήσετε τη μύτη!»

«Καλά λοιπόν» είπε η Άραβις. «Το βρήκατε. Το έχουμε σκάσει, και προσπαθούμε να γυρίσουμε στη Νάρνια. Ικανοποιηθήκες;»

«Τότε, ποιος μας εμποδίζει να πάμε όλοι μαζί;» είπε ο Μπρη. «Νομίζω πως η κυρία Χουίν δε θα 'χει αντίρρηση να δεχτεί όση βοήθεια και προστασία μπορώ να της προσφέρω στο ταξίδι μας».

«Μα γιατί μιλάς συνέχεια στο αλογό μου κι όχι σε μένα;» ρώτησε το κορίτσι.

«Να με συγχωρείτε, μικρή μου Ταρκίνα» είπε ο Μπρη (ρίχνοντας πίσω τ' αυτιά του ανεπαίσθητα), «αλλά μόνο στην Καλορμίνα μιλούν έτσι. Η Χουίν κι εγώ είμαστε ελεύθεροι πολίτες της Νάρνια, και φαντάζομαι πως κι εσείς θέλετε να γίνετε Ναρνιανή, για να το σκάτε μαζί της. Αν είν' έτσι, η Χουίν έχει πά-

ψει να είναι άλογό σας. Μπορεί να πει κανείς πως εσείς έχετε γίνει άνθρωπός της».

Το κορίτσι άνοιξε το στόμα του για να πει κάτι, αλλά σταμάτησε. Ήταν φανερό πως πρώτη φορά έβλεπε τα πράγματα απ' αυτή τη σκοπιά.

«Και πάλι» είπε στο τέλος, «δεν ξέρω αν έχει νόημα να πηγαίνουμε όλοι μαζί. Έτσι θα μας προσέξουν πιο εύκολα».

«Κάθε άλλο» είπε ο Μπρη, κι η φοράδα πρόσθεσε: «Καλύτερα όλοι μαζί, έτσι θα νιώθω πιο άνετα. Κι ύστερα, δεν ξέρουμε το δρόμο. Σίγουρα ένα πολεμικό φαρί σαν κι αυτό, θα ξέρει περισσότερα από μας τις δύο».

«Έλα, καημένε Μπρη» είπε ο Σάστα. «Άσ' τες να φύγουν μόνες τους. Δε βλέπεις ότι δε μας θέλουν;»

«Σας θέλουμε, πώς δε σας θέλουμε!» είπε η Χουίν.

«Κοίτα δω, κύριε Πολεμικό Φαρί» είπε το κορίτσι. «Μαζί σου, δε με πειράζει να ταξιδέψω αλλά το αγόρι; Ποιος μου λέει πως δεν είναι κατάσκοπος;»

«Πες καλύτερα πως σου πέφτω λίγος!» πείσμωνσε ο Σάστα.

«Ήσυχα, Σάστα» τον έκοψε ο Μπρη. «Η μικρή Ταρκίνα δεν έχει άδικο. Λοιπόν, μικρή μου, για το αγόρι σου εγγυούμαι εγώ. Είναι πιστός και καλός μου φίλος, κι είναι βέβαιο πως κατάγεται από τη Νάρνια ή την Αρχελάνδη».

«Καλά λοιπόν. Ας φύγουμε μαζί». Στο Σάστα όμως δεν είπε λέξη, κι ήταν ολοφάνερο πως, απ' τους δυο τους, προτιμούσε τον Μπρη.

«Τέλεια!» είπε ο Μπρη. «Και τώρα που το νερό μάς χωρίζει από κείνα τα φοβερά θηρία, τι λέτε εσείς οι άνθρωποι; Δε μας δγάζετε τη σαγή μας να ξεκουραστούμε και να πούμε ο καθένας την ιστορία του;»

Τα δύο παιδιά ξεσέλωσαν τ' άλογα και τ' άφησαν να βοσκήσουν λίγο χορταράκι, κι η Άραβις έβγαλε απ' το σακούλι της του κόσμου τις λιχουδιές, αλλά ο Σάστα στραβομουτσούνιασε και είπε, όχι, ευχαριστώ, δεν πεινάω. Προσπάθησε μάλιστα να της φερθεί αγέρωχα κι αρχοντικά, αλλά επειδή οι ψαράδικες καλύδες δεν είναι ιδεώδης τόπος για να μάθει κανείς να φέρεται αρχοντικά, το αποτέλεσμα ήταν για κλάματα. Κι ο Σάστα κατάλαβε πως δεν τα κατάφερε καλά, κι έτσι μούτρωσε κι άλλο κι έγινε ακόμα πιο ανήγωνος. Στο μεταξύ, τα δύο άλογα τα πήγαιναν περίφημα. Θυμώντουσαν ακριβώς τα ίδια μέρη από τη Νάρνια – «τα λιβάδια πάνω απ' το Φράγμα των Καστόρων» – κι ανακάλυψαν πως ήταν δεύτερα ξαδέρφια ή κάτι τέτοιο. Η φίλια των αλόγων δυσκόλεψε ακόμα περισσότερο τα πράγματα για τους δύο ανθρώπους, ώσπου στο τέλος ο Μπρη είπε: «Και τώρα, μικρή Ταρκίνα, πες μας την ιστορία σου, αλλά μη διαστείς, γιατί θέλω να χουζουρέψω και να τη φχαριστηθώ».

Η Άραβις έπιασε να διηγείται. Καθόταν ασάλευτα, κι ο τόνος της φωνής της και το ύφος της ήταν εντελώς αλλιώς απ' το κανονικό της, γιατί στην Καλορμίνα, είναι ολόκληρη τέχνη να λες ιστορίες (αληθινές ή φανταστικές, δεν έχει σημασία), και τα παιδιά τη μαθαίνουν από μικρά, όπως τα δικά μας παιδιά εδώ μαθαίνουν να γράφουν έκθεση στο σχολείο. Η διαφορά είναι βέβαια πως οι άνθρωποι κάθονται πάντα ν' ακούσουν ιστορίες, αλλά δεν ξέρω κανέναν που να τρελαίνεται για εκθέσεις.

Στις πύλες της Τασμπαάν

«Είμαι Ταρκίνα» άρχισε το κορίτσι, «και με λένε Άραβις, μοναχοκόρη του Ταρκαάν Κιντράς, γιου του Ταρκαάν Ρίστι, που ήταν γιος του Ταρκαάν Κιντράς, κι εκείνος γιος του Ίλσομπρέ Τισρόκ, γιου του Αρντίμπ Τισρόκ, που καταγόταν απευθείας από το θεό Τας. Ο πατέρας μου είναι άρχοντας στην επαρχία του Καλαβάρ, κι ο μόνος που έχει το δικαίωμα να στέκει όρθιος, και με τα παπούτσια φορεμένα, μπροστά στον πολυχρονεμένο μας Τισρόκ. Η μητέρα μου (οι θεοί ας την αναπαύουν) έχει πεθάνει, κι ο πατέρας μου ξαναπαντρεύτηκε. Ο ένας αδερφός μου σκοτώθηκε σε μάχη με τους επαναστάτες, πέρα στη Δύση, κι ο άλλος είναι μικρούλης. Έτυχε όμως να με μισεί η μητριά μου, η γυναίκα του πατέρα μου, και να βλέπει ως και τον ήλιο μαύρο όσο έμενα στο πατρικό μου σπίτι. Έπεισε λοιπόν τον πατέρα μου να με αρραβωνιάσει με τον Ταρκαάν Αόστα. Αυτός ο

Αόστα κρατάει από ταπεινή γενιά, αλλά τα τελευταία χρόνια κέρδισε την εύνοια του πολυχρονεμένου μας Τισρόκ με κολακείες και σατανικές συμβουλές, κι έτσι έγινε Ταρκαάν και άρχοντας πόλεων πολλών, κι είναι πιθανό πως θα γίνει και Μεγάλος Βεζύρης όταν πεθάνει αυτός που έχουμε τώρα. Κοντά στ' άλλα, είναι τουλάχιστον εξηντάρης και καμπούρης, και το μούτρο του μοιάζει με της μαϊμούς. Ωστόσο ο πατέρας μου, μετρώντας τον πλούτο και τη δύναμη αυτού του Αόστα, άκουσε τα λόγια της γυναίκας του, κι έστειλε αγγελιοφόρους να του κάνουν προξενιό, κι ο Αόστα δέχτηκε το προξενιό κι έστειλε μήνυμα πως θα με παντρευτεί φέτος, στα μισά του καλοκαιριού.

»Όταν έμαθα τα νέα, σκοτεινίασε το φως μου, έπεσα στο κρεβάτι κι έκλαιγα όλη μέρα. Τη δεύτερη μέρα όμως σηκώθηκα, πλύθηκα, παράγγειλα να μου σελώσουν τη φοράδα μου τη Χουίν, πήρα μαζί μου κι ένα κοφτερό μαχαίρι, που το 'χε ο αδερφός μου στους πολέμους της Δύσης, κι έφυγα μονάχη. Κι όταν άφησα πίσω το πατρικό μου σπίτι κι έφτασα στο καταπράσινο ξέφωτο κάποιου δάσους, όπου ανθρώπινη κατοικία δε φαινόταν πουθενά, ξεπέζεψα απ' τη φοράδα μου τη Χουίν κι έβγαλα το μαχαίρι. Άνοιξα τότε το φόρεμά μου στο μέρος της καρδιάς και παρακάλεσα όλους τους θεούς να πεθάνω αμέσως και να πάω να δω τον αδερφό μου. Έκλεισα τα μάτια, έσφιξα τα δόντια, κι ετοιμάστηκα να μπήξω το μαχαίρι στην καρδιά μου. Όμως, πριν προλάβω να χτυπηθώ, η φοράδα μου μίλησε με φωνή ανθρώπινη και γυναικεία, και είπε: “Κυρά μου, μην κάνεις κακό στον εαυτό σου, γιατί αν ζήσεις, μπορεί να δεις και καλύτερες μέρες. Αν πεθάνεις, οι νεκροί δεν περιμένουν προκοπή”».

«Μωρέ, μπράδο μου! Έτσι καλά τα είπα;» μουρμούρισε η φοράδα.

«Ησυχία, κυρία μου, ησυχία» πετάχτηκε ο Μπρη, που η ιστορία τον είχε συνεπάρει. «Μας τα διηγείται επιβλητικά, όπως συνηθίζουν στην Καλορμίνα, και δεν της παραδγαίνει ούτε ο αρχιπαραμυθάς της αυλής του Τισρόκ. Σε παρακαλώ, συνέχισε, μικρή Ταρκίνα».

«Όταν άκουσα τη φοράδα μου να μιλάει τη γλώσσα των ανθρώπων» συνέχισε η Άραβις, «είπα μέσα μου πως ο φόβος του θανάτου μού σάλεψε τα λογικά κι έχω παραισθήσεις. Ντροπή με πλημμύρισε τότε, γιατί στη δική μου γενιά κανείς δεν πρέπει να φοβάται το θάνατο παραπάνω απ' το τσίμπημα του κουνουπιού, κι έτσι ετοιμάστηκα και δεύτερη φορά να χτυπηθώ, αλλά τότε η Χουίν πλησίασε, έβαλε το κεφάλι της ανάμεσα σε μένα και στο μαχαίρι, μου μίλησε με εξαίσια φρονιμάδα και με μάλωσε, όπως η μάνα το παιδί της. Τα 'χασα τότε τόσο, που ξέχασα πως ήθελα να σκοτωθώ, λησμόνησα και τον Αόστα, και είπα: “Καλή μου φοράδα, πώς έμαθες να μιλάς σαν θυγατέρα των ανθρώπων;” Κι η Χουίν μού είπε αυτό που ξέρετε όλοι οι παρόντες, ότι στη Νάρνια υπάρχουν Ζώα Που Μιλούν, κι ότι την έκλεψαν από κει όταν ήταν φοραδίτσα. Μου μίλησε και για τα δάση της Νάρνια, για τα τρεχούμενα νερά, τα κάστρα και τα μεγάλα καράδια της, και στο τέλος της είπα: “Στο όνομα του Τας και του Αζαρώθ και της Ζαρντίνα, της Κυράς της Νύχτας, φλέγομαι απ' την επιθυμία να βρεθώ στη χώρα της Νάρνια”. “Κυρά μου” αποκρίθηκε η φοράδα, “εκεί θα 'σουν ευτυχισμένη, γιατί στη Νάρνια καμιά κοπέλα δεν την αναγκάζουν να παντρευτεί παρά τη θέλησή της”.

»Τα είπαμε έτσι ώρα πολλή, και μέσα μου ξύπνησε πάλι η ελπίδα και χάρηκα που δεν είχα σκοτωθεί. Κι ύστερα, η Χουίν κι εγώ τα κανονίσαμε να φύγουμε μαζί κρυφά, και να τι σχέδιο καταστρώσαμε. Γυρίσαμε στο πατρικό μου σπίτι, έβαλα τα καλά μου ρούχα, χόρεψα και τραγούδησα στον πατέρα μου, για να του δείξω πως είμαι ενθουσιασμένη για το γάμο που μου ετοίμαζε. Του είπα: «Πατέρα μου, φως των ματιών μου, δώσ' μου την άδειά σου να πάω τρεις μέρες στο δάσος, μονάχη, με μια παρακόρη. Θέλω να προσφέρω μυστική θυσία στη Ζαρντίνα, την Κυρά της Νύχτας και των Παρθένων, όπως ορίζει το έθιμο για τα κορίτσια που αποχαιρετούν τη θεά κι ετοιμάζονται να παντρευτούν». Κι εκείνος αποκρίθηκε: «Θυγατέρα μου, φως των ματιών μου, ας γίνει το θέλημά σου».

»Μόλις έφυγα όμως απ' τον πατέρα μου, πήγα και βρήκα τον πιο παλιό του δούλο, το γραμματικό του, που με κανάκευε στα γόνατά του από μωρό παιδί και μ' αγαπούσε πιο πολύ κι απ' τον αέρα και το φως. Κι αφού τον όρκισα να το κρατήσει μυστικό, του ζήτησα να μου γράψει ένα γράμμα. Κι εκείνος έκλαψε, με ικέτεψε ν' αλλάξω γνώμη, αλλά στο τέλος είπε: «Ακούω και υπακούω», κι έκανε ό,τι του ζήτησα. Σφράγισα τότε το γράμμα και το 'κρυψα στον κόρφο μου».

«Και τι έλεγε το γράμμα;» πετάχτηκε ο Σάστα.

«Ήσυχα, νεαρέ μου» είπε ο Μπρη. «Χαλές την ιστορία. Όταν έρθει η ώρα, θα μας πει και για το γράμμα. Συνέχισε, μικρή Ταρκίνα».

«Φώναξα έπειτα τη δούλα που θα 'ρχόταν μαζί μου στο δάσος για να προσφέρουμε θυσία στη Ζαρντίνα, και της είπα να με ξυπνήσει πολύ πρωί. Καί με τα

λόγια ήρθαμε στο κέφι, την πότισα κρασί – αλλά στο κύπελλό της είχα ρίξει φάρμακα υπνωτικά, κι ήξερα πως θα κοιμηθεί μια νύχτα και μια μέρα. Όταν αποκοιμήθηκαν όλοι στο σπίτι του πατέρα μου, σηκώθηκα, φόρεσα μια πανοπλία του αδερφού μου, που την είχα φυλαγμένη στην κάμαρά μου για να τον θυμάμαι, έβαλα στο πουγκί μου όσα χρήματα είχα και δεν είχα, μαζί με τα καλύτερά μου χρυσαφικά, πήρα και τρόφιμα, σέλωσα τη φοράδα με τα ίδια μου τα χέρια, κι έφυγα μόλις άλλαξε η δεύτερη νυχτερινή σκοπιά. Δεν πήγα βέβαια στο δάσος, όπως περίμενε ο πατέρας μου, αλλά τράβηξα βόρεια και ανατολικά, για την πόλη της Τασμπαάν.

» Ήξερα πως ο πατέρας πίστεψε στα λόγια που του είχα πει, και δε θ' άρχιζε να με γυρεύει πριν περάσουν τρεις μέρες. Και την τρίτη μέρα φτάσαμε στην πολιτεία που τη λένε Αζίμ Μπαλντά. Η Αζίμ Μπαλντά βρίσκεται πάνω σε μεγάλα σταυροδρόμια κι από κει ξεκινούν οι ταχυδρόμοι του πολυχρονεμένου μας Τισρόκ πάνω στα γρήγορα άλογά τους, και φτάνουν ως τα πέρατα της αυτοκρατορίας. Κι ένα απ' τα δικαιώματα και τα προνόμια των μεγάλων Ταρκαάν εί-

ναι να στέλνουν τα μηνύματά τους με το αυτοκρατορικό Ταχυδρομείο. Πήγα λοιπόν στον Άρχοντα των Ταχυδρόμων, στο Αυτοκρατορικό Ταχυδρομείο της Αζίμ Μπαλντά, και του είπα: “Ω, άρχοντα των μηνυμάτων, έχω ένα γράμμα από το θείο μου, τον Ταρκαάν Αόστα, και πρέπει να πάει στον Ταρκαάν Κιντράς, τον άρχοντα του Καλαθάρ. Πάρε πέντε μισοφέγγαρα και φρόντισε να του το στείλουν”. Και τότε ο Αρχιταχυδρόμος είπε: “Ακούω και υπακούω”.

»Το γράμμα βέβαια ήταν πλαστό, γραμμένο τάχα απ’ το χέρι του Αόστα, και να τι έλεγε: “Ο Ταρκαάν Αόστα στον Ταρκαάν Κιντράς, ειρήνη, χαίρε. Στο όνομα του ακατανίκητου κι αδυσώπητου Τας, μάθε ότι, καθώς ερχόμουν στο αρχοντικό σου να κλείσω το συμβόλαιο του γάμου με τη θυγατέρα σου, την Ταρκίνα Άραβις, έδωσε η τύχη κι οι θεοί να τη συναπαντήσω στο δάσος, πάνω που τέλειωνε τις θυσίες της στη Ζαρντίνα, κατά το έθιμο των παρθένων. Και μόλις έμαθα ποια είναι, γοητευμένος από την ομορφιά και τη φρονιμάδα της, ο έρωτας με πυρπόλησε και κατάλαβα πως ο ήλιος θα σκοτεινιάσει αν δεν την παντρευτώ αμέσως. Ετοίμασα λοιπόν τις απαραίτητες θυσίες, όπως είναι το σωστό και το πρόπον, και παντρεύτηκα την κόρη σου εκεί όπου την αντάμωσα, κι έπειτα την πήρα και γυρίσαμε μαζί στο σπιτικό μου. Τώρα σε παρακαλούμε και οι δύο και σου ζητούμε να μας έρθεις όσο πιο γρήγορα μπορείς, για να χαρούμε την όψη σου και τη μιλιά σου· και μην ξεχάσεις να φέρεις μαζί σου και την προίκα της γυναίκας μου, που τη θέλω αμέσως και χωρίς καθυστέρηση, γιατί έχω κάνει του κόσμου τα έξοδα. Κι επειδή σε νιώθω σαν αδερφό μου, είμαι βέβαιος πως δε θα μου θυμώσεις για το διαστικό μας γάμο, αφού η διασύνη

οφείλεται αποκλειστικά στη μεγάλη αγάπη που τρέφω για τη θυγατέρα σου. Σε εμπιστεύομαι στη φροντίδα όλων των θεών”.

»Μόλις το τέλειωσα κι αυτό, έφυγα ολοταχώς από την Αζίμ Μπαλντά, γιατί τώρα πια δε φοβόμουν μήπως με κυνηγήσουν, και περίμενα πως ο πατέρας μου, λαβαίνοντας ένα τέτοιο γράμμα, θα στείλει μήνυμα στον Αόστα ή θα ξεκινήσει να πάει ο ίδιος, και πριν ξεσκεπαστεί όλη η ιστορία, θα ’χω περάσει και την Τασμπαάν. Κι εδώ τελειώνει η ιστορία μου τη νύχτα αυτή, που με κυνήγησαν λιοντάρια και σας αντάμωσα κολυμπώντας στο αρμυρό νερό».

«Κι η κοπέλα; Τι απόγινε η κοπέλα που ήπια το υπνωτικό;» ρώτησε ο Σάστα.

«Σίγουρα θα ’φαγε της χρονιάς της επειδή παρακοιμήθηκε» απάντησε ψυχρά η Άραβις. «Ήταν όμως όργανο και κατάσκοπος της μητριάς μου, και καλά να πάθει!»

«Κατά τη γνώμη μου, δεν ήταν καθόλου σωστό» είπε ο Σάστα.

«Δε σε ρωτήσαμε!» απάντησε η Άραβις.

«Κι ύστερα, είναι και κάτι άλλο που δεν καταλαβαίνω σ’ αυτή την ιστορία» συνέχισε ο Σάστα. «Αφού είσαι πολύ μικρή, στην ηλικία μου, για να μην πω και μικρότερή μου – πώς θα σε παντρεύανε;»

Η Άραβις δεν απάντησε και στη θέση της πετάχτηκε ο Μπρη: «Αχ, καημένε Σάστα! Γιατί μιλάς αφού δεν ξέρεις; Στις οικογένειες των μεγάλων Ταρκαάν, όλοι οι γάμοι γίνονται σ’ αυτή την ηλικία».

Ο Σάστα ένιωσε πολύ ταπεινωμένος κι αναποκκίνισε (αλλά δεν τον πρόσεξε κανείς, γιατί το φως ήταν ελάχιστο). Έπειτα η Άραβις ζήτησε να μάθει την ιστορία του Μπρη, κι ο Μπρη άρχισε να τη διηγείται,

αλλά κατά τη γνώμη του Σάστα τα 'πε κάπως παραφουσκωμένα για τον αδέξιο καθαλάρη και για τα πεσίματά του. Προφανώς, ο Μπρη τα 'βρισκε όλα πολύ αστεία, αλλά η Άραβις δε γέλασε καθόλου. Όταν τέλειωσε η ιστορία του αλόγου, ξάπλωσαν και κοιμήθηκαν.

Την άλλη μέρα συνέχισαν το ταξίδι τους παρέα και οι τέσσερις, άλογα και άνθρωποι. Ο Σάστα έλεγε μέσα του πως ήταν πιο καλά πριν, όταν ταξίδευαν μονάχα οι δυο τους με τον Μπρη, γιατί τώρα μόνο η Άραβις κι ο Μπρη κουδέντιαζαν. Βλέπετε, ο Μπρη είχε ζήσει χρόνια στην Καλορμίνα, στις αυλές και στους στάβλους των Ταρκαάν, κι ήταν φυσικό να ξέρει τους ίδιους ανθρώπους και τα ίδια μέρη με τη μικρή Ταρκίνα. Η Άραβις του πέταξε κάτι μυστήριες κουδέντες, όπως ας πούμε: «Αν είχες πάει στη μάχη του Ζουλιντρέ, θα γνώριζες και τον ξάδερφό μου τον Αλιμάς» κι ο Μπρη απαντούσε: «Α, τον Αλιμάς! Αν δεν απατώμαι, ήταν αξιωματικός των αρμάτων, κι εγώ, ξέρετε, δεν έχω καλές σχέσεις ούτε με τα άρματα ούτε με τ' άλογα που τα σέρνουν. Άλλο άρματα κι άλλο ιππικό – αλλά, δε λέω, άξιος άρχοντας ο Αλιμάς. Θυμάμαι μια φορά, τότε που πήραμε την πόλη Τημπέθ, μου γέμισε την ταγίστρα μου ζάχαρη». Ή πάλι πεταγόταν πρώτος ο Μπρη: «Εκείνο το καλοκαίρι είχαμε κατέβει στη λίμνη Μεζρεέλ» κι η Άραβις του 'λεγε: «Στη Μεζρεέλ! Εκεί έμενε μια φιλενάδα μου, η Ταρκίνα Λαζαραλήν. Τι ονειρεμένος τόπος! Τι κήποι! Και η Κοιλάδα των Χιλίων Αρωμάτων!» Βέβαια ο Μπρη δεν προσπαθούσε να δγάλει το Σάστα απ' την κουδέντα, αν και καμιά φορά ο Σάστα έτσι ένιωθε. Βλέπετε, οι άνθρωποι που έχουν κοινές εμπειρίες, δεν κρατιούνται, κι όλο γι' αυτές μιλούν

όταν ανταμώνουν, κι όποιος άλλος είναι μπροστά, αισθάνεται αναπόφευκτα πως δεν του δίνουν σημασία.

Η φοράδα η Χουίν, ντρεπόταν λιγάκι τον Μπρη, που ήταν σπουδαίο πολεμικό φαρί, και δεν του πολυμιλούσε. Και η Άραβις δεν έλεγε λέξη στο Σάστα, εκτός κι αν ήταν απόλυτη ανάγκη.

Όμως, σε λίγο, βρήκαν πιο σημαντικά πράγματα ν' απασχοληθούν. Πλησίαζαν πια στην Τασμπαάν, συναντούσαν όλο και πιο πυκνά και πιο μεγάλα χωριά, και περισσότερους ανθρώπους στο δρόμο. Αναγκάστηκαν να ταξιδεύουν μόνο τη νύχτα, και την ημέρα κρύβονταν όσο καλύτερα μπορούσαν. Και σε κάθε σταθμό, προσπαθούσαν ν' αποφασίσουν τι θα κάνουν φτάνοντας στη Τασμπαάν. Ήταν ένα πρόβλημα που ως εκείνη τη στιγμή προτιμούσαν να το ξεχνούν, μα δεν έπαιρνε άλλο. Σε κάθε συζήτηση, η Άραβις φερόταν και λίγο – πολύ λίγο – πιο φιλικά στο Σάστα: είναι γεγονός πως οι άνθρωποι τα βρίσκουν καλύτερα όταν καταστρώνουν σχέδια, παρά όταν δεν έχουν να μιλήσουν για κάτι συγκεκριμένο.

Όπως είπε ο Μπρη, έπρεπε πρώτα να ορίσουν ένα σημείο, στην άλλη άκρη της Τασμπαάν, και να βρεθούν εκεί αν, κατά κακή τους τύχη, χάνονταν διασχίζοντας την πόλη. Τους πρότεινε λοιπόν τους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων, στην αρχή της ερήμου. «Είναι σαν πελώριες πέτρινες κυψέλες» πρόσθεσε, «αποκλείεται να μην τους δείτε. Και το καλό είναι πως κανένας Καλορμίνιος δε ζυγώνει κατά κει, γιατί όλοι λένε πως ο τόπος είναι στοιχειωμένος από δαίμονες των μνημάτων, και τρέμουν». Η Άραβις ρώτησε τότε αν υπάρχουν στ' αλήθεια δαίμονες κι ο Μπρη της απάντησε πως είναι ελεύθερο άλογο της Νάρνια

και δεν πιστεύει στα παραμύθια της Καλορμίνας. Και τότε ο Σάστα είπε πως ούτε κι αυτός είναι από την Καλορμίνα, και πως οι ιστορίες με τα δαιμονικά είναι για γέλια – αλλά μέσα του δεν το πολυπίστευε. Πάντως, η Άραβις εντυπωσιάστηκε (αν και τα λόγια του την τσάντισαν λιγάκι εκείνη τη στιγμή), και θιάστηκε να πει πως όσους δαίμονες και να 'χει στους τάφους, ούτε αυτήν τη νοιάζει. Συμφώνησαν λοιπόν να συναντηθούν εκεί, στην άλλη άκρη της Τασμπαάν, κι όλοι ένιωσαν μέσα τους πως τα πράγματα είναι σε καλό δρόμο, ώσπου η Χουίν μπήκε στη μέση δειλά και είπε πως το πρόβλημα δεν είναι πού θ' ανταμώσουν μόλις περάσουν την Τασμπαάν, αλλά πώς θα την περάσουν.

«Θα το αποφασίσουμε αύριο, κυρία μου» είπε ο Μπρη. «Τώρα πρέπει να πάρουμε κανέναν υπνάκο».

Μα δεν ήταν εύκολο να το αποφασίσουν. Η Άραβις πρότεινε να περάσουν κολυμπώντας το ποτάμι που κυλούσε κάτω απ' την πόλη, και βέβαια τη νύχτα, χωρίς να μπουν καθόλου στην Τασμπαάν. Όμως ο Μπρη είχε δύο επιφυλάξεις. Πρώτον, οι εκβολές του ποταμού ήταν πολύ πλατιές, κι η Χουίν δε θα τα κατάφερνε να κολυμπήσει τέτοια απόσταση, ιδίως με καθαλάρη στη ράχη της. (Μέσα του σκέφτηκε πως και γι' αυτόν θα 'ταν μεγάλη η απόσταση, αλλά δεν το έθιξε καθόλου). Και δεύτερον, το ποτάμι θα 'ταν γεμάτο πλοία, όλο και κάποιος θα τους έβλεπε απ' το κατάστρωμα, και το θέαμα δύο αλόγων που κολυμπούν θα γεννούσε σίγουρα απορίες.

Ο Σάστα πρότεινε ν' ανηφορίσουν προς τις πηγές του ποταμού, πάνω απ' την Τασμπαάν, και να τον περάσουν στην πιο στενή μεριά του. Ο Μπρη όμως του εξήγησε πως σ' εκείνη την περιοχή βρισκονταν

περιβόλια και εξοχές, κι από τις δύο όχθες, και σπίτια όπου έμεναν μεγάλοι Ταρκαάν και Ταρκίνες, κι έβγαιναν ιππασία στους δρόμους κι έστηναν γλέντια στις όχθες, κοντά στο νερό. Στην ουσία, ήταν το πιθανότερο μέρος του κόσμου για να πετύχουν κάποιον που θ' αναγνώριζε την Άραβις ή και τον Μπρη.

«Τότε να μεταμφιεστούμε» είπε ο Σάστα.

Η Χουίν είχε άλλη γνώμη: να διασχίσουν την Τασμπαν από τη μια της πύλη ως την άλλη, γιατί μέσα στο πλήθος δε θα τους πρόσεχε κανείς. Της άρεσε όμως κι η ιδέα του Σάστα να μεταμφιεστούν, και είπε: «Οι δύο άνθρωποι λέω να φορέσουν κουρέλια και να παραστήσουν τους χωρικούς ή τους δούλους. Την πανοπλία της κυράς μου, τις σέλες μας κι όλα μας τα υπάρχοντα, θα τα κάνουμε μπόγους και θα τα πάρουμε στη ράχη μας, και τα παιδιά θα κάνουν πως μας οδηγούν. Έτσι οι άλλοι θα μας περάσουν για υποζύγια».

«Αγαπητή μου Χουίν!» είπε κάπως κοροϊδευτικά η Άραβις. Υπάρχει περίπτωση να περάσει κανείς τον Μπρη για τίποτ' άλλο πέρα από πολεμικό φαρί, όπως κι αν τον μεταμφιέσεις;»

«Κατά τη γνώμη μου, μάλλον αποκλείεται» ρουθύνισε ο Μπρη, κι έγειρε λίγο πίσω τ' αυτιά του.

«Το σχέδιό μου δεν είναι και πολύ καλό» είπε η Χουίν, «αλλά νομίζω πως δε μας μένει άλλη λύση. Κι ύστερα, ούτε κι εγώ ξέρω από πότε έχουν να μας ξυστρίσουν, και γίναμε αγνώριστοι. Λέω λοιπόν πως, αν πασαλειφτούμε καλά καλά με λάσπες και περπατάμε με το κεφάλι σκυφτό, τεμπέλικα και σαν ξεθεωμένα, χωρίς ούτε τις οπλές μας να σηκώνουμε καλά καλά, μπορεί και να μη μας προσέξουν. Και τις ουρές μας θα πρέπει να τις κόψουμε λιγάκι, όχι προσεχτι-

κά, εννοείται, αλλά να κρέμονται σαν μαδημένες».

«Φιλτάτη κυρία» είπε ο Μπρη, «διανοηθήκατε πώς θα εμφανιστούμε στη Νάρνια σ' αυτή την κατάσταση;»

«Τι να σας πω;» έκανε ταπεινά η Χουίν, που ήταν πολύ μυαλωμένη φοράδα. «Σταθείτε πρώτα να φτάσουμε, και μετά βλέπουμε...»

Το σχέδιο της Χουίν επικράτησε τελικά, παρ' όλο που σε κανέναν δεν άρεσε ιδιαίτερα. Ήταν πολύ μπελαλίδικο, κι απαιτούσε και κάτι άλλο, που ο Σάστα το 'λεγε κλεψιά κι ο Μπρη «λαφυραγωγία». Την ίδια νύχτα, ένα υποστατικό έχασε κάμποσα τσουβάλια, και την επόμενη άλλο ένα έχασε μια κουλούρα σκοινί. Όμως το αγορίστικο κουρελιασμένο ρούχο για την Άραβις αναγκάστηκαν να το αγοράσουν τίμια και να το πληρώσουν στο επόμενο χωριό. Ο Σάστα τους το κουδάλισε θριαμβευτικά, καθώς έπεφτε το πρώτο σκοτάδι. Τον περίμεναν σ' ένα σύδεντρο, στους πρόποδες των δασωμένων λόφων που βρισκόνταν στα δεξιά του δρόμου τους. Ήταν όλοι αναστατωμένοι, γιατί δεν τους έμενε άλλος λόφος, και μόλις έφταναν στην κορφή, θα 'βλεπαν από κάτω την Τασμπάαν. «Αχ, να την είχαμε περάσει κιόλας!» ψιθύρισε ο Σάστα στη Χουίν. «Αμήν και πότε!» απάντησε η Χουίν με λαχτάρα.

Εκείνη τη νύχτα έκοψαν δρόμο μέσ' απ' τα δάση ακολουθώντας τα ίχνη των ξυλοκόπων. Κι όταν δγήκαν απ' το δάσος στην κορφή, είδαν από κάτω στην κοιλάδα χιλιάδες φώτα. Ο Σάστα δεν είχε ιδέα πώς είναι οι μεγάλες πόλεις, και κατατρόμαξε. Έφαγαν κάτι, και τα παιδιά κοιμήθηκαν λιγάκι. Όμως τα άλογα τους ξύπνησαν πρωί πρωί, πριν χαράξει.

Έφεγγαν ακόμη τ' αστέρια, και το χορτάρι ήταν

τρομερά παγωμένο και υγρό, αλλά πέρα, στα δεξιά τους, στο βάθος της θάλασσας, ο ουρανός άρχιζε να ξασπρίζει. Η Άραβις τρύπωσε στο δάσος, κι όταν γύρισε, τους φάνηκε πολύ παράξενη μέσα στα παλιά κουρελιασμένα ρούχα της. Τα καλά της τα 'χε κάνει μπογαλάκι, και τα 'βαλε στα τσουβάλια μαζί με την πανοπλία και την ασπίδα, το γιαταγάνι της, τις σέλες και τα χάμουρα των αλόγων. Ο Μπρη κι η Χούνιν είχαν φροντίσει κιόλας να λερωθούν και να αναμαλλιαστούν όσο περισσότερο μπορούσαν, και δεν έμενε παρά να τους κόψουν τις ουρές. Κι επειδή δεν υπήρχε άλλο εργαλείο εκτός από το γιαταγάνι της Ταρκίνας, αναγκάστηκαν να λύσουν τον έναν μπόγο για να το δγάλουν. Ήταν μπελαλίδικη δουλειά, και τ' άλογα πρέπει να πόνεσαν.

«Μα την πίστη μου!» είπε ο Μπρη, «αν δεν ήμουν Άλογο Που Μιλάει, θα σου 'δινα μια κλοτσιά στα μούτρα, που θα τη θυμόσουν! Είπαμε να την κόψεις λίγο, όχι να την ξεριζώσεις!»

Κι όμως, παρά το μισοσκόταδο και τα παγωμένα τους δάχτυλα, όλα έγιναν στην εντέλεια: φόρτωσαν στ' άλογα τούς μπόγους, τους έδεσαν, τους πέρασαν και μια λαιμαριά από σκοινί, αντί για τα χάμουρα και τα γκέμια που φορούσαν πριν, και το ταξίδι άρχισε.

«Και μην ξεχνάτε» είπε ο Μπρη. «Όσο μπορούμε, θα πηγαίνουμε όλοι μαζί. Αν χαθούμε, θ' ανταμώσουμε στους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων, κι όποιος φτάσει πρώτος, να περιμένει και τους άλλους».

«Και κάτι ακόμα» είπε ο Σάστα. «Εσείς τα δύο άλογα κοιτάτε μην ξεχαστείτε και μιλήσετε, ό,τι κι αν γίνει!»

Ο Σάστα στα χέρια των Ναρνιανών

Στην αρχή, ο Σάστα δεν μπόρεσε να διακρίνει τίποτα κάτω στην κοιλάδα. Μόνο μια θάλασσα ομίχλης, όπου έπλεαν τρούλοι και οδελίσκοι. Μα όσο δυνάμωνε το φως κι η ομίχλη καθάριζε, άρχισε να βλέπει ολοένα και περισσότερα. Ένα φαρδύ ποτάμι χωριζόταν στα δύο, κι απάνω ακριβώς στη διχάλα ήταν ένα νησί, και πάνω στο νησί ορθωνόταν η πολιτεία της Τασμπαάν, ένα απ' τα Θαύματα του Κόσμου. Και γύρω γύρω απ' το νησί, φύτρωναν μέσ' απ' τα νερά τείχη θεόρατα, όλο πύργους, τόσο πολλούς, που ο Σάστα δεν κατάφερε να τους μετρήσει. Μέσ' απ' τα τείχη, το νησί ανηφόριζε και σχημάτιζε λόφο, κι όλος ο λόφος, ίσαμε πάνω, στο παλάτι του Τισρόκ και στο μεγάλο ναό του Τας, ήταν σκεπασμένος με κτίρια: στέγες σκαρφάλωναν η μια πάνω στην άλλη, εξώστες, δρόμοι και δρομάκια ανηφόριζαν στριφογυρίζοντας, πελώριες σκάλες πνιγμένες στις λεμονιές και τις πορτοκαλιές, κήποι κρεμαστοί και μπαλκόνια, θατιές

στοές και αψίδες, κιονοστοιχίες, πύργοι και πολεμίστρες, μιναρέδες και οβελίσκοι. Κι όταν, καμιά φορά, δγήκε απ' τη θάλασσα ο ήλιος κι έφεξε τον πελώριο μαλαματένιο τρούλο του ναού, ο Σάστα θαμπώθηκε.

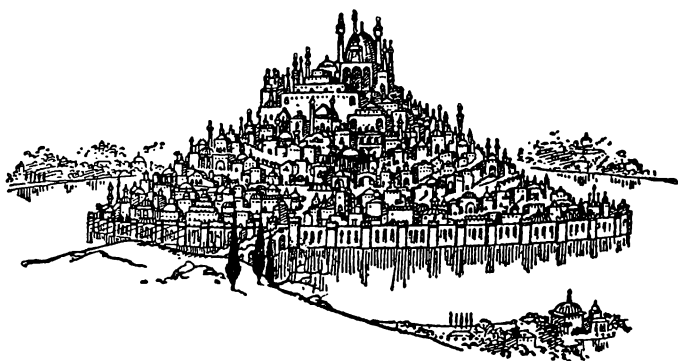
«Προχώρα, Σάστα, μη σταματάς» έλεγε κάθε τόσο ο Μπρη. Δεξιά κι αριστερά απ' την κοιλάδα, οι όχθες των ποταμών ήταν φορτωμένες περιβόλια, τόσο πυκνά, που έμοιαζαν σαν δάσος, μα όταν πλησίαζες λίγο ακόμα, ξεχώριζες τους άσπρους τοίχους αμέτρητων σπιτιών που μισοκρύβονταν στα δέντρα. Ο Σάστα πρόσεξε πως ο αέρας μοσχομύριζε λουλούδια και καρπούς. Σε κάνα τέταρτο της ώρας, είχαν μπει στα περιβόλια, και τώρα περνούσαν έναν στρωμένο δρόμο ανάμεσα σε κατάλευκους τοίχους, στεφανωμένους με πράσινα κλαριά δέντρων που έγερναν στην κορυφή τους.

«Ποπόοοοοο!» έκανε ο Σάστα μαγεμένος. «Όνειρο είναι αυτός ο τόπος!»

«Δεν έχεις άδικο» είπε ο Μπρη, «αν και, προσωπικά, θα προτιμούσα να τον είχαμε περάσει κιόλας, και να 'μαστε πια στην άλλη μεριά. Εμπρός για τη Νάρνια και το Βορρά!»

Και τότε, ξέσπασε το μουγκρητό. Ήταν βαθύ, τρεμουλιαστό, και φούσκωνε, ολοένα φούσκωνε, ώσπου δούξε ολόκληρη η κοιλάδα. Ήταν ένα μουργκητό μελωδικό, αλλά τόσο βουερό και τόσο επίσημο, που σε τρώαζε λιγάκι.

«Σημαίνουν τα δούκινα για ν' ανοίξουν οι πύλες της πολιτείας» είπε ο Μπρη. «Σ' ένα λεπτό φτάσαμε. Ε, Άραβις! Μην ξεχνιέσαι! Πιο σκυφτά τους ώμους σου, και να περπατάς πιο βαριά, γιατί σαν να παραιοιιάξεις με αρχοντοπούλα! Φαντάσου πως όλη σου

τη ζωή σ' έχουν του κλότσου και του μπάτσου, φαντάσου πως σε λούζουν με βρισιές!»

«Σάμπως εσύ πας πίσω;» απάντησε η Άραβις. «Κοίτα να σκύβεις λίγο παραπάνω το κεφάλι, και μη στήνεις έτσι καμαρωτά το λαιμό σου, γιατί σαν να παραμοιάζεις με πολεμικό φαρί».

«Σουτ!» είπε ο Μπρη. «Φτάσαμε».

Κι είχε δίκιο. Πατούσαν πια στην ακροποταμιά, κι ο δρόμος μπροστά τους περνούσε πάνω από μια γέφυρα με αμέτρητες καμάρες. Χόρευαν τα νερά κι άστραφταν στο φως της αυγής. Πέρα, μακριά, στα δεξιά τους, κοντά στις εκβολές του ποταμού, πήρε το μάτι τους κατάρτια πλοίων. Πάνω στη γέφυρα ήταν κόσμος και κοσμάκης, ένα σωρό ταξιδιώτες, κυρίως χωρικοί με φορτωμένα γαϊδουράκια και μουλάρια, κι άλλοι πεζοί, που κουβαλούσαν πανέρια στο κεφάλι τους. Παιδιά και άλογα χώθηκαν μέσα στο πλήθος.

«Τι έπαθες;» ψιθύρισε ο Σάστα στη μικρή Ταρκίνα, γιατί η όψη της του φάνηκε κάπως περίεργη.

«Εσύ! Τι ανάγκη έχεις εσύ!» του σφύριξε άγρια μέσ' απ' τα δόντια της. «Εσύ, τι ξέρεις απ' την Τασ-

μπαάν; Εγώ, άλλη φορά, θα την περνούσα πάνω στο φορείο μου, μπροστά θα μου άνοιγαν το δρόμο οι στρατιώτες, και πίσω μου θ' ακολουθούσαν σκλάβοι. Θα πήγαινα σε κάποια μεγάλη γιορτή, στο παλάτι του πολυχρονεμένου μας Τισρόκ – κι όχι έτσι, σαν την κλέφτρα! Αλλά τι ξέρεις εσύ απ' αυτά!»

Ο Σάστα δεν απάντησε· του φάνηκε πολύ ανόητη κουδέντα.

Στην άλλη άκρη της γέφυρας, υψώνονταν πελώρια τα τείχη της πολιτείας, και τα μπρούντζινα πορτόφυλλα έστεκαν ανοιχτά στην πύλη, που ήταν πολύ πλατιά, αλλά φαινόταν στενή γιατί το ύψος της ήταν τεράστιο. Δεξιά κι αριστερά της τη φρουρούσαν στρατιώτες, γερμένοι στις λόγχες τους, κι η Άραδης σκέφτηκε: «Αχ, πώς θα τινάζονταν απάνω προσοχή, αν ήξεραν τίνος θυγατέρα είμαι!» Όμως οι άλλοι τρεις της συντροφιάς, μόνο ένα είχαν στο μυαλό τους: πώς να μπουν στην Τασμπαάν – και μέσα τους παρακαλούσαν να μην τους σταματήσουν οι φρουροί. Για καλή τους τύχη, δεν τους σταμάτησε κανείς, και μόνο ένας στρατιώτης βούτηξε μια χούφτα καρότα απ' το πανέρι κάποιου χωρικού, και τα πέταξε στο Σάστα ξεκαρδισμένος στα γέλια:

«Ψιτ! Μικρέ!» φώναξε. «Αν μάθει ο αφέντης σου πως πήρες άλογο της ιππασίας και το φόρτωσες, θα φας της χρονιάς σου!»

Το αγόρι κατατρόμαξε, γιατί κατάλαβε πως, όποιος ήξερε από άλογα, ήταν αδύνατο να μη δει πως ο Μπρη ήταν πολεμικό φαρί.

«Κάνω ό,τι με πρόσταξε ο αφέντης μου! απάντησε – αλλά καλύτερα να κράταγε τη γλώσσα του, γιατί ο στρατιώτης του άστραψε ένα φούσκο, που λίγο έλειψε να τον ξαπλώσει κάτω, και του είπε: «Να, βρο-

μιάρικο, για να μάθεις να μιλάς σε ελεύθερους πολίτες!» Δεν έγινε όμως τίποτ' άλλο, και πέρασαν την πύλη χωρίς να τους σταματήσει κανείς. Ο Σάστα δεν έκλαψε πολύ. Ήταν μαθημένος στους φούσκους.

Μέσ' απ' τα τείχη, η Τασμπαάν δεν τους φάνηκε στην αρχή τόσο λαμπρή, όσο από μακριά. Ο πρώτος δρόμος της ήταν θεόστενος, ζωσμένος πέτρινους τοίχους με λιγοστά παράθυρα, και το πλήθος πολύ πιο πυκνό απ' όσο περίμενε ο Σάστα: ήταν οι χωρικοί που είχαν μπει μαζί τους και πήγαιναν για το παζάρι, ήταν και νερουλάδες, κι έμποροι με ζαχαρωτά, χαμάληδες, στρατιώτες και ζητιάνοι, παιδιά κουρελιασμένα, κότες, αδέσποτα σκυλιά και ξυπόλητοι δούλοι. Αν ήσαστε κι εσείς από 'να μέρος, θα προσέχατε πάνω απ' όλα τις μυρωδιές: την μπόχα των άπλυτων ανθρώπων και των άπλυτων σκυλιών, τα αρώματα, τα σκόρδα, τα κρεμμύδια, και τα σκουπίδια που πλημμύριζαν τους δρόμους.

Ο Σάστα έκανε πως οδηγεί, αλλά στην πραγματικότητα μόνο ο Μπρη ήξερε κατά πού να πάνε, και τον οδηγούσε σκουντώντας τον απαλά με τη μουσούδα του. Σε λίγο έστριψαν αριστερά, κι άρχισαν να ανηφορίζουν τον απότομο λόφο. Τώρα ο αέρας ήταν πιο καθαρός και γλυκός, γιατί περνούσαν μέσ' από δεντροστοιχίες, κι είχε σπίτια μόνο από τή δεξιά μεριά· απ' την αριστερή έβλεπαν τις στέγες τής κάτω πόλης κι ένα κομμάτι του ποταμού. Ο δρόμος έστριβε απότομα στα δεξιά, όλο στριφογυρίσματα, κι οι τέσσερις συνέχισαν την ανάβαση. Πλησίαζαν πια στο κέντρο της Τασμπαάν, κι οι δρόμοι έμοιαζαν πιο αρχοντικοί. Πάνω σε αστραφτερά βάθρα καμάρωναν πελώρια αγάλματα των θεών και των ηρώων της Καλορμίνας – που ήταν βέβαια πολύ εντυπωσιακοί, αλ-

λά και κακομούτσουνοι. Φοινικόδεντρα και κιονοστοιχίες έριχναν ίσκιους στο φλογισμένο πλακόστρωτο, κι απ' τις αφιδωτές εισόδους των παλατιών ο Σάστα πρόλαβε να δει ανθισμένα κλαριά, δροσερά συντριβάνια και καταπράσινα χορτάρια. Σαν καλά τα περνάνε εκεί μέσα! σκέφτηκε.

Ο δρόμος έστριβε, κι όλο έστριβε, και πάλι έστριβε, και σε κάθε στροφή ο Σάστα παρακαλούσε να ξεκόψουν απ' το πλήθος. Του κάκου. Ο συνωστισμός ήταν μεγάλος, προχωρούσαν πολύ αργά, και κάθε τόσο σταματούσαν εντελώς, γιατί όλο και κάποια δυνατή φωνή ακουγόταν: «Τόπο! Τόπο! Κάντε τόπο για τον Ταρκαάν!» ή «για την Ταρκίνα» ή «για τον πενηθοστό δεξύρη» ή «για τον απεσταλμένο», και το πλήθος παραμέριζε και κολλούσε στους τοίχους. Και κάπου κάπου, πάνω απ' τα σκυμμένα κεφάλια, ο Σάστα έβλεπε να περνάει ο μεγάλος άρχοντας ή η αρχόντισσα που είχε ξεσηκώσει όλη αυτή τη φασαρία, γερμένος σ' ένα φορείο που το κουβαλούσαν στους γυμνούς τους ώμους πότε τέσσερις και πότε έξι γιγαντόσωμοι σκλάβοι. Γιατί πρέπει να σας πω ότι στην Τασμπαάν υπάρχει μόνο ένας κανόνας για την κυκλοφορία: κάθε ασήμαντος πρέπει να κάνει στην άκρη για να περάσει ο σπουδαίος, ειδαλλιώς κινδυνεύει να γευτεί το δούρδουλα, ή το κοντάκι κάποιας λόγχης.

Σ' έναν πανέμορφο δρόμο, πολύ κοντά στην κορυφή της πόλης (από πάνω του θρискόταν μόνο το παλάτι του Τιςρόκ), διάλεξε να γίνει το χειρότερο μποτιλιάρισμα.

«Τόπο, τόπο! Κάντε τόπο!» ακούστηκε η φωνή. «Τόπο να περάσει ο Λευκός Βασιλιάς των Βαρβάρων, ο μουσαφίρης του πολυχρονεμένου μας Τιςρόκ!

Τόπο να περάσουν οι άρχοντες της Νάρνια!»

Ο Σάστα πήγε να παραμερίσει, τραβώντας μαζί του και τον Μπρη, αλλά τα άλογα δεν κάνουν εύκολα πίσω, ακόμα κι αν μιλούν και είναι απ' τη Νάρνια. Και μια γυναίκα που βαστούσε ένα πολύ αγκαθωτό πανέρι και στεκόταν πίσω απ' το Σάστα, τον ζούληξε άγρια με το πανέρι στην πλάτη και τον αποπήρε: «Για κοίτα δω! Ποιος είσαι συ που θα με σπρώξεις;» και κάποιος άλλος τον σκούντηξε απ' το πλάι, και μέσα στην αναμπουμπούλα του 'φυγε το σκoinί του Μπρη, και πίσω του γινόταν τέτοιο στριμωξίδι, που δεν μπορούσε να σαλέψει, ο καημένος. Έτσι, άθελά του, βρέθηκε στην πρώτη σειρά, κι είδε τη συνοδεία που κατηφόριζε.

Πρώτη φορά εκείνη τη μέρα έβλεπε τέτοια συνοδεία. Ο κράχτης που πήγαινε μπροστά και φώναζε «Τόπο! Κάντε τόπο!» ήταν ο μόνος Καλορμίνιος, μα πίσω του δεν ακολουθούσε φορείο. Μόνο έξι άντρες, πεζοί, με όψεις που ο Σάστα δεν είχε ξαναδεί στη ζωή του. Πρώτα πρώτα, όλοι τους είχαν άσπρο δέρμα, σαν το δικό του, κι οι περισσότεροι ξανθά μαλλιά. Έπειτα, η φορεσιά τους δεν έμοιαζε με των αρχόντων της Καλορμίνιας. Τα ρούχα τους ήταν κοντά, ως το γόνατο, σε χρώματα λαμπερά, κρουστά και φωτεινά – πράσινο των δασών, χαρούμενο κίτρινο, απαλό γαλάζιο. Στο κεφάλι, αντί για τουρμπάνι, είχαν μικρά σκουφιά από μέταλλο ή ασήμι, κάνα δυο στολισμένα με πετράδια, κι ένα με μικρές φτερούγες δεξιά κι αριστερά. Μόνο δυο απ' την ακολουθία ήταν ασκεπείς. Κι ύστερα, τα σπαθιά που κρέμονταν στο πλευρό τους ήταν ίσια και μακριά, κι όχι καμπυλωτά σαν τα γιαταγάνια των Καλορμίνιων. Οι ξένοι περπατούσαν αεράτοι, κουνώντας τα χέρια, με τους

ώμους χαλαρούς, και δεν ήταν διόλου μυστηριώδεις και σοδαροί όπως οι άνθρωποι της Καλορμίνας. Κουβέντιαζαν, γελούσαν, κι ένας μάλιστα σιγοσφύριζε. Το μάντευες αμέσως πως θα 'ταν πρόθυμοι να γίνουν φίλοι μ' όποιον τους φερόταν φιλικά, και πως για τους εχθρούς τους δεν έδιναν έναν παρά. Δεν έχω ξαναδεί τέτοια ομορφιά! είπε μέσα του ο Σάστα.

Δεν πρόλαβε όμως να χαρεί το θέαμα, γιατί έγινε κάτι τρομερό. 'Αξαφνα, ο επικεφαλής της ξανθής συνοδείας έδειξε το Σάστα και έβαλε μια φωνή: «Να τος! Να τος ο δραπέτης μας!» Και μια και δυο, τον αρπάζει απ' τον ώμο και του δίνει έναν μπάτσο – όχι απ' τους άγριους, που θέλουν να σε κάνουν να κλάψεις, μα απ' τους άλλους, που σου δείχνουν απλώς πως κάποιος είναι πολύ δυσαρεστημένος μαζί σου.

«Ντροπή, αφέντη μου!» είπε, ταρακουνώντας τον μαλακά. «Μεγάλη ντροπή! Τα μάτια της Βασίλισσας Σουζάνας κοκκίνισαν από τα δάκρυα που 'χυσε για χάρη σου! Όστε έτσι, ε; Μας το 'σκασες! Και πού γύριζες όλη νύχτα;»

Ο Σάστα δοκίμασε να τρυπώσει κάτω απ' την κοιλιά του Μπρη και να χωθεί μες στο πλήθος, αλλά δεν πρόλαβε. Οι ξανθοί νέοι τον κύκλωσαν από παντού, και τώρα τον κρατούσαν γερά.

Βέβαια, η πρώτη του σκέψη ήταν να τους εξηγήσει αμέσως πως είναι γιος του Αρσίς, του φτωχού ψαρά, και πως ο ξένος άρχοντας τον πέρασε για κάποιον άλλο – μα πάλι, πώς να δώσει αναφορά μπροστά σε τόσο κόσμο ποιος είναι και τι κάνει; Αν τους έλεγε το παραμικρό, θα τον ρωτούσαν πού το βρήκε το άλογο και ποια είναι η 'Αραβις, και τότε, αντίο Νάρνια. Θα 'μενε για πάντα στην Τασμπάαν. Του 'ρθε έπειτα να ζητήσει βοήθεια από τον Μπρη, αλλά το άλογο

δεν είχε καμιά όρεξη να μιλήσει ανθρώπινα μπροστά στο πλήθος, κι έτσι τον κοίταξε ηλίθια, όπως κοιτούν όλα τ' άλογα του κόσμου. Όσο για τη μικρή Ταρκίνα, ο Σάστα δεν τόλμησε να την αναζητήσει, για να μην τραδήξει την προσοχή κανενός. Δεν πρόλαβε όμως να σκεφτεί τίποτ' άλλο, γιατί ο αρχηγός της συνοδείας είπε:

«Πέρινταν, αν έχεις την καλοσύνη, πιάσε το μικρό αφέντη από το 'να χέρι, να τον πιάσω κι εγώ από το άλλο. Και τώρα πάμε. Η αδερφή μου η βασίλισσα θα ησυχάσει όταν ξαναδεί το νεαρό δραπέτη σώο και αβλαβή».

Κι έτσι, πριν φτάσουν καλά καλά στη μέση της Τασμπαάν, τα σχέδιά τους τινάχτηκαν στον αέρα, κι ο Σάστα, χωρίς ν' αποχαιρετήσει τους συντρόφους του, βρέθηκε να προχωράει στανικά ανάμεσα στους ξένους, χωρίς ούτε να μαντεύει τι πρόκειται να του συμβεί. Ο βασιλιάς της Νάρνια – ο Σάστα τον κατάλαβε πως ήταν βασιλιάς, από τον τρόπο που του μιλούσαν οι άλλοι – του 'κανε χιλιάδες ερωτήσεις, πού γύριζε, πώς βγήκε έξω, τι έγιναν τα ρούχα του, κι αν μετανιώνει για τη σκανταλιά του (που ο βασιλιάς δεν την είπε ακριβώς «σκανταλιά» μα «απερισκεψία»).

Ο Σάστα δεν απάντησε τίποτα, γιατί ό,τι και να του 'ρχόταν στο στόμα, ήταν πολύ επικίνδυνο.

«Λοιπόν;» έκανε ο Βασιλιάς. «Δε μιλάς; Πρίγκιπά μου, σου το λέω και να το ξέρεις: η ένοχη σιωπή είναι χειρότερη απ' την απόδρασή σου. Η πράξη σου ήταν παράτολμη, μια παιδιάστικη τρέλα – όμως ο γιος τού βασιλιά της Αρχελάνδης πρέπει να παραδέχεται το φταίξιμό του σαν άντρας, κι όχι να κατεβάζει το κεφάλι σαν δούλος της Καλορμίνας!»

Το Σάστα τον πίκρανε πολύ αυτή η κουβέντα, γιατί

μέσα του το 'νιωθε πως ο νεαρός βασιλιάς ήταν ο πιο καταπληκτικός «μεγάλος» που 'χε δει ποτέ του, κι ήθελε να του κάνει καλή εντύπωση.

Κρατώντας τον σφιχτά κι από τα δύο χέρια, οι ξένοι έστριψαν σ' ένα στενό δρομάκι, κατέβηκαν κάτι ξέδαθα σκαλιά, ανέβηκαν κάτι άλλα, κι έφτασαν στην πλατιά πύλη ενός άσπρου τοίχου, που 'χε δεξιά κι αριστερά της δυο σκουροπράσινα κυπαρίσσια. Και μόλις πέρασαν την πύλη, ο Σάστα βρέθηκε σ' ένα περιβόλι. Στη μέση του περιβολιού ήταν μια πελώρια μαρμάρινη γούρνα με καθαρό νερό, και μέσα της χυνόταν το σιντριβάνι. Στο μαλακό χορτάρι γύρω γύρω φύτρωναν πορτοκαλιές, κι οι άσπροι τοίχοι που έκλειναν τον κήπο ήταν ντυμένοι με τριανταφυλλιές και περικοκλάδες. Άξαφνα, η φασαρία, η σκόνη κι ο συνωστισμός των δρόμων του φάνηκαν πολύ μακρινά. Διέσχισαν τον κήπο διαστικά και μπήκαν σε μια είσοδο σκοτεινή και σκιερή. Ο κραάχτης έμεινε απέξω. Πέρασαν ένα μακρύ διάδρομο με δροσερές πέτρινες πλάκες που ανακούφισαν τα φλογισμένα πόδια τού Σάστα, ανέβηκαν κι άλλες σκάλες, κι άξαφνα, το αγόρι μισόκλεισε τα μάτια, τυφλωμένο από το φως μιας πελώριας, δροσερής αίθουσας με ορθάνοιχτα παράθυρα που έβλεπαν στο βορρά, για να μην μπαίνει μέσα ο ήλιος. Στο πάτωμα ήταν στρωμένο ένα χαλί με υπέροχα χρώματα, κι ο Σάστα τα 'χασε, γιατί πρώτη φορά στη ζωή του έβλεπε τέτοιο πράγμα, κι ένιωσε τα πόδια του να δουλιάζουν βαθιά, σαν να πατούν σε μαλακό χορτάρι. Γύρω γύρω, στους τοίχους, είχε χαμηλούς σοφάδες με παχιά μαξιλάρια, κι η αίθουσα ήταν γεμάτη κόσμο – πολύ παράξενοι του φάνηκαν μερικοί, αλλά δεν πρόλαβε να το σκεφτεί, γιατί μια κυρία, η ωραιότερη γυναίκα που 'χε δει πο-

τέ του, σηκώθηκε απ' το κάθισμά της, τον αγκάλιασε, τον φίλησε και του 'πε:

«Αχ, Κόριν, Κόριν! Γιατί το 'κανες αυτό; Εμείς οι δυο ήμαστε οι καλύτεροι φίλοι από τότε που πέθανε η μητέρα σου. Και τι θα 'λεγα στο βασιλιά πατέρα σου αν ξαναγύριζα χωρίς εσένα; Τι θέλεις δηλαδή; Να γίνει πόλεμος ανάμεσα στη Νάρνια και στην Αρχελάνδη, κι ας είναι χώρες αγαπημένες απ' τη χαραυγή του χρόνου; Αχ, σύντροφε των παιχνιδιών μου, έκανες μεγάλη αταξία, κι ούτε μας σκέφτηκες καθόλου!»

«Φαίνεται» είπε μέσα του ο Σάστα, «πως με πέρασαν για τον πρίγκιπα της Αρχελάνδης, που ανάθεμα κι αν ξέρω κατά πού πέφτει. Ετούτοι δω πρέπει να είναι από τη Νάρνια – μα ο πραγματικός Κόριν; Πού να βρίσκεται;» 'Ολ' αυτά βέβαια τα σκέφτηκε μέσα του. Φωναχτά δεν μπόρεσε να πει τίποτα.

«Κόριν! Πού γύριζες;» ξανάπε η κυρία, κρατώντας τον πάντα απ' τους ώμους.

«Δε – δεν ξέρω» τραύλισε ο Σάστα.

«'Αδίκος κόπος, Σουζάνα» είπε ο Βασιλιάς. «Ούτε κι εγώ κατάφερα να του αποσπάσω λέξη – έστω και ψέματα».

«Μεγαλειότατοι! Βασίλισσα Σουζάνα! Βασιλιά Εδμόνδε!» είπε μια φωνή κι ο Σάστα γύρισε να δει ποιος μίλησε, κι η καρδιά του έκανε δυο τούμπες από το ξάφνιασμα. Ήταν ένα απ' τα παράξενα πλάσματα που είχε πάρει το μάτι του όταν έμπαινε: περίπου ένα μπόι με το Σάστα, από τη μέση και πάνω άντρας, κι απ' τη μέση και κάτω τράγος, με ουρά, τριχωτά ποδάρια και οπλές! Είχε δέρμα κοκκινωπό, σγουρά μαλλιά, σουβλερό γενάκι, και δυο μικρούτσικα κεράτκια. Το πλάσμα ήταν Φαύνος, αλλά ο Σάστα δεν

είχε ξαναδεί Φαύνο ούτε στον ύπνο του, κι ούτε είχε ακουστά πως υπάρχουν Φαύνοι. Όμως εσείς που έχετε διαβάσει το *Λιοντάρι, τη Μάγισσα και την Ντουλάπα*, θα καταλάβετε ότι ήταν ακριβώς ο ίδιος Φαύνος, ο κύριος Τούμνους, που τον είχε ανταμώσει η Λούσυ, η αδερφή της Βασίλισσας Σουζάνας, όταν πρωτοβρέθηκε στη Νάρνια. Μόνο που τώρα ο κύριος Τούμνους είχε γεράσει, γιατί είχε περάσει καιρός, και στο μεταξύ ο Πήτερ, η Σούζαν, ο Έντμουντ και η Λούσυ βασίλευαν πολλά χρόνια στη Νάρνια.

«Μεγαλειότατοι!» ξανάπε ο Φαύνος. «Η Αυτού Υψηλότης ο μικρός έπαθε ηλίαση. Δε βλέπετε; είναι ζαλισμένος, δεν ξέρει πού βρίσκεται!»

Και τότε όλοι ξέχασαν την κατσάδα και τις ερωτήσεις. Πήραν το Σάστα αγκαλιά, τον ξάπλωσαν σ' ένα σοφά, του 'βαλαν μαξιλάρια κάτω απ' το κεφάλι, του έδωσαν να πιει παγωμένο σιρόπι από κύπελλο χρυσό, και του 'παν να μην κουνηθεί ώσπου να συνεφέρει.

Τέτοιο πράγμα, πρώτη φορά του τύχαινε στη ζωή του. Ούτε στα πιο τρελά του όνειρα δεν είχε δει κρεβάτι τόσο μαλακό σαν το σοφά, ούτε ποτό τόσο υπέροχο σαν το σιρόπι. Βέβαια, δεν είχε πάψει ν' αναρωτιέται τι να 'γιναν οι άλλοι τρεις, και πώς θα καταφέρει να το σκάσει και να τους ανταμώσει στους Τάφους, και τι θα συμβεί όταν εμφανιστεί ο παγματικός Κόριν – αλλά τώρα πια οι έγνοιες δεν τον έκαιγαν, γιατί ήταν ξαπλωμένος στα μαλακά, κι ίσως αργότερα θα του 'διναν να φάει κατιτί, το ίδιο υπέροχο.

Τα πλάσματα που τριγυρνούσαν στη δροσερή κι ευάερη αίθουσα ήταν πολύ μυστήρια, γιατί εκτός από το Φαύνο ήταν και δυο Νάνοι (ούτε νάνο είχε ξαναδεί στη ζωή του) κι ένα πελώριο Κοράκι. Όλοι οι

άλλοι ήταν άνθρωποι, μεγαλύτεροί του, αλλά πολύ νέοι, άντρες και γυναίκες, με πρόσωπα πεντάμορφα και γλυκιές φωνές, που δεν έμοιαζαν με των ανθρώπων της Καλορμίνας. Και σε λίγο ο Σάστα άρχισε να παρακολουθεί την κουθέντα τους με μεγάλο ενδιαφέρον.

«Λοιπόν, Κυρία» είπε ο Βασιλιάς στη Βασίλισσα Σουζάνα (στην κυρία που είχε φιλήσει το Σάστα), «τι θα γίνει; Κοντεύουμε τρεις βδομάδες σ' αυτή την πόλη. Αποφασίσατε αν θα παντρευτείτε το μελαψό θαυμαστή σας, τον Πρίγκιπα Ραμπαντάς;»

Η κυρία κούνησε το κεφάλι της αρνητικά. «Όχι, αδερφέ μου» είπε, «δεν τον παντρεύομαι για όλα τα πολύτιμα πετράδια της Τασμπαάν!» («Α, μπα!» σκέφτηκε ο Σάστα. «Ο βασιλιάς και η βασίλισσα δεν είναι αντρόγυνο! Αδέρφια είναι!»).

«Ειλικρινά, αδερφή μου» είπε ο Βασιλιάς, «δεν ξέρω αν θα συνέχιζα να σ' αγαπώ το ίδιο αν τον πα-

ντρενόςουν. Και, μάθε και το άλλο: όταν πρωτόρθαν οι απεσταλμένοι του Τισρόκ στη Νάρνια να φέρουν τα προξενιά, κι αργότερα που έφτασε κι ο Πρίγκιπας, και τον φιλοξενήσαμε στο Κάιρ Πάραβελ, δεν μπόρεσα να καταλάβω πως έστρεψε η καρδιά σου να του δείξεις εύνοια».

«Ήταν μεγάλη ανοησία, Εδμόνδε» είπε η βασίλισσα Σουζάνα, «και σου ζητώ συγγνώμη. Όμως, τότε που έμενε στη Νάρνια, ο Πρίγκιπας φερόταν εντελώς αλλιώς, όχι όπως τώρα, στην Τασμπαάν. Όλοι σας είδατε τα λαμπρά του κατορθώματα στους αγώνες που οργάνωσε για χάρη του ο αδερφός μας, ο Μεγάλος Βασιλιάς, και πόσο αδρά κι ευγενικά φέρεθηκε σ' όλους εκείνες τις επτά ημέρες. Εδώ, στον τόπο του, μας έδειξε άλλο πρόσωπο».

«Κρα-κρα!» έκανε το Κοράκι. «Μια παλιά παροιμία λέει: την αρκούδα να τη βλέπεις στη φωλιά της και να κρίνεις».

«Έχει δίκιο ο Κιτρινοπόδης» πετάχτηκε ένας Νάνος. «Κι άλλη μια παροιμία λέει: αν δε ζήσουμε μαζί, δε θα δεις ποιος είμαι».

«Σωστά» είπε ο Βασιλιάς. «Τώρα είδαμε ποιος είναι: ένας τύραννος, άγριος, σκληρόκαρδος, περήφανος, που μόνο τα πλούτη κι η καλοπέραση τον ενδιαφέρουν».

«Στ' όνομα του Ασλάν» είπε η Σουζάνα. «Πάμε να φύγουμε απ' την Τασμπαάν, σήμερα κιόλας!»

«Εδώ είναι το πρόβλημα, αδερφή μου» είπε ο Εδμόνδος. «Ήρθε η ώρα να σου ανοίξω την καρδιά μου και να σου πω τι με βασανίζει εδώ και δύο μέρες. Πέρινταν, αν έχεις την καλοσύνη, ρίξε μια ματιά στην πόρτα να δεις μήπως παραφυλάει κανένας

σπιούνος. Όλα εντάξει; Ωραία. Πρέπει να προσέχουμε πολύ».

Τα πρόσωπα είχαν σοδαρέψει, κι η Βασίλισσα Σουζάνα πετάχτηκε πάνω κι έτρεξε κοντά στον αδερφό της. «Αχ, Εδμόνδε!» φώναξε, «τι συμβαίνει; Στην όψη σου διαβάζω κάτι τρομερό!»

Ο Πρίγκιπας Κόριν

«Ευγενική κυρία και αγαπημένη μου αδερφή» είπε ο Βασιλιάς Εδμόνδος, «πρέπει να δείξεις θάρρος, γιατί δε σου κρύβω πως ο κίνδυνος δεν είναι διόλου ασήμαντος».

«Τι συμβαίνει, Εδμόνδε;» ρώτησε η Βασίλισσα.

«Άκουσε», είπε ο Εδμόνδος. «Φοβάμαι πως δε θα είναι εύκολο να φύγουμε απ' την Τασμπαάν. Ο Πρίγκιπας μάς φιλοξένησε με τιμές και μεγαλεία όσο πίστευε πως θα τον παντρευτείς, αλλά, μα τη Χαίτη του Λιονταριού, θαρρώ πως μόλις μάθει την άρνησή σου, θα βρεθούμε σχεδόν αιχμάλωτοι σ' αυτή την πόλη».

Ο πρώτος Νάνος σφύριξε μέσ' απ' τα δόντια του.

«Εγώ σας προειδοποίησα, Μεγαλειότατοι» πετάχτηκε ο Κιτρινοπόδης το Κοράκι. «Μην πείτε πως δε σας προειδοποίησα. Καλά μπήκαμε, μα πώς δγαίνουμε; – όπως είπε κι ο αστακός μέσα στο δίχτυ».

«Τον Πρίγκιπα τον είδα το πρωί» συνέχισε ο Εδ-

μόνδος. «Έχει μάθει να του περνάει πάντα το δικό του, κι είναι θυμωμένος γιατί βλέπει πως το καθυστερείς κι όλο διφορούμενες απαντήσεις του δίνεις. Σήμερα με πίεσε πολύ να του ανακοινώσω την απόφασή σου. Απάντησα με υπεκφυγές, και για να μην του αφήσω ελπίδες, πέταξα ένα απ' τα συνηθισμένα αστεία για την παραξενιά των γυναικών, σχολιάζοντας πλαγίως πως διόλου απίθανο, στο μεταξύ, να έχει κρυώσει κι η δική του επιθυμία. Έγινε πυρ και μανία, και ξεστόμισε απειλές – κρυμμένες βέβαια πίσω από ψεύτικη ευγένεια. Κάθε του λέξη όμως ήταν και μια φοβέρα».

«Α, ναι» πετάχτηκε ο κύριος Τούμνους. «Και χτες το βράδυ που δειπνούσα με το Μεγάλο Βεζύρη, τα ίδια είχαμε. Μου λέει, πώς σου φαίνεται η Τασμπαάν; κι εγώ, μιας και δεν μπορούσα να του πω έξω απ' τα δόντια πως μισώ και την τελευταία πέτρα της, αλλά πάλι ούτε και ψέματα άντεχα ν' απαντήσω, του είπα πως τώρα που ζυγώνει το κατακαλόκαιρο, η καρδιά μου λαχταράει τα δροσερά δάση και τις χλοερές πλαγιές της Νάρνια. Χαμογέλασε τότε φαρμακερά και μου λέει: “Δε σε κρατάει κανείς, μικρέ μου τραγοπόδη. Σύντομα θα ξαναχορέψεις στα δάση σου, φτάνει να μας αφήσεις σ' αντάλλαγμα μια νύφη για τον πρίγκιπά μας”»

«Δηλαδή, θα με παντρευτεί με το ζόρι;» φώναξε η Σουζάνα.

«Πολύ το φοβάμαι» απάντησε ο Εδμόνδος. «Κι αν δε σε παντρευτεί, θα σε κάνει σκλάβά του».

«Μα δεν είναι δυνατόν! Κι ο Τιςρόκ; Φαντάζεται πως ο αδερφός μας, ο Μεγάλος Βασιλιάς, θ' ανεχτεί την προσβολή;»

«Κυρίέ μου» είπε ο Πέρινταν, «αποκλείεται να κά-

νουν τέτοια τρέλα. Θαρρούν πως η Νάρνια δεν έχει σπαθιά και λόγχες;»

«Αλίμονο!» αποκρίθηκε ο Εδμόνδος. «Αν μαντεύω σωστά, ο Τισρόκ δεν την πολυφοβάται τη Νάρνια. Η χώρα μας είναι μικρή, κι οι μικρές χώρες που γειτονεύουν με μεγάλες αυτοκρατορίες ήταν πάντα μισητές στους αυτοκράτορες. Όλοι τους θέλουν να μας εξαφανίσουν, να μας σθήσουν απ' το χάρτη. Κι ύστερα, αδερφή μου, όταν ήρθε ο Πρίγκιπας στο Κάιρ Πάραβελ και ζήτησε το χέρι σου, μπορεί να γύρευε απλώς αφορμή για να τα δάλει μαζί μας. Το πιθανότερο είναι πως ελπίζει να κάνει μια μπουκιά Νάρνια και Αρχελάνδη μαζί».

«Αν του βαστάει, ας δοκιμάσει!» είπε ο δεύτερος Νάνος. «Αν μας χτυπήσει από τη θάλασσα, έχουμε δυνατό στόλο. Κι αν μας χτυπήσει απ' τη στεριά, θα πρέπει πρώτα να περάσει την έρημο».

«Δίκιο έχεις, φίλε μου» απάντησε ο Εδμόνδος, «αλλά νομίζεις πως η έρημος θα τον σταματήσει; Τι λες εσύ, Κιτρινοπόδη;»

«Την έρημο την ξέρω καλά» είπε το Κοράκι. «Στα νιάτα μου την όργωνα πετώντας» (και στο σημείο αυτό ο Σάστα τέντωσε τ' αυτιά του). «Το δέβαιο είναι ένα: αν ο Τισρόκ περάσει από τη Μεγάλη Όαση, δεν μπορεί να κουβαλήσει πολύ στρατό στην Αρχελάνδη. Θέλουν μια μέρα δρόμο ως εκεί, αλλά οι πηγές της όασης είναι λιγοστές, δε θα σθήσουν τη δίψα των στρατιωτών και των αλόγων. Εκτός κι αν πάνε από τον άλλο δρόμο...».

Ο Σάστα είχε γίνει όλος αυτιά.

«Για να βρεις το δρόμο αυτό» συνέχισε το Κοράκι, «πρέπει να ξεκινήσεις απ' τους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων και να τραθήξεις βορειοδυτικά, έτσι που

να 'χεις πάντα μπροστά σου το όρος Πάιρ με τη διχαλωτή κορφή. Έπειτα από μία - μιάμιση μέρα δρόμο με το άλογο, φτάνεις στο χείλος της Πέτρινης Κοιλιάδας - μα η κοιλάδα είναι τόσο στενή, που και στα διακόσια μέτρα να φτάσεις, πάλι δεν τη βλέπεις. Κι αν σταθείς από πάνω και κοιτάξεις, ούτε νερό φαίνεται ούτε τίποτα που ν' αξίζει τον κόπο, μα όταν κατεβείς, βρίσκεις ένα ποτάμι, κι αν πάρεις το δρόμο της ακροποταμιάς, φτάνεις στην Αρχελάνδη».

«Και δεν τον ξέρουν στην Καλορμίνα αυτόν το δρόμο;» ρώτησε η Βασίλισσα.

«Φίλοι μου, φίλοι μου!» είπε ο Εδμόνδος «τι νόημα έχει να το συζητάμε; Το πρόβλημα δεν είναι ποιος θα νικήσει αν γίνει πόλεμος ανάμεσα στη Νάρνια και στην Καλορμίνα. Πρέπει να βρούμε τρόπο να σώσουμε την τιμή της Βασίλισσας και τη ζωή μας, να φύγουμε από τούτη την καταραμένη πόλη. Γιατί έστω κι αν ο αδερφός μου, ο Μεγάλος Βασιλιάς Πέτρος, νικήσει δέκα φορές τον Τισρόκ, εμάς στο μεταξύ θα μας έχουν κόψει το κεφάλι, κι η Βασίλισσά μας θα γίνει γυναίκα, ή μάλλον σκλάβα του Πρίγκιπα».

«Βασιλιά μου» είπε ο πρώτος Νάνος, «ξεχνάς πως έχουμε τα όπλα μας; Κι ύστερα, τούτο το παλάτι είναι καλά οχυρωμένο».

«Όσο γι' αυτό, δεν αμφιβάλλω» είπε ο Βασιλιάς. «Το ξέρω πως θ' αφήσουμε την τελευταία μας πνοή στις πύλες του, και πως μόνο πάνω απ' τα πτώματά μας θα πάρουν τη Βασίλισσα. Ωστόσο, αν το καλοδείτε, θα 'μαστε σαν ποντίκια που πολεμούν μέσα στη φάκα».

«Πολύ σωστά!» έκρωξε το Κοράκι. «Είναι ωραίες οι ιστορίες των γενναίων που αντιστέκονται ηρωικά μέσα σε πολιορκημένα σπίτια, μα όλες τους έχουν κα-

κό τέλος. Μετά την πρώτη και τη δεύτερη απόκρουση, ο εχθρός βάζει φωτιά και σε καίει».

«Εγώ φταίω για όλα!» είπε η Σουζάνα κι άρχισε να κλαίει. «Αχ, ας μην έφευγα ποτέ από το Κάιρ Πάρα-βελ! Η ευτυχία μας τελείωσε τη μέρα που ήρθαν οι απεσταλμένοι απ' την Καλορμίνα. Θυμάσαι την πα-ραμονή, που μας φυτεύανε το δεντρόκηπο οι Τυφλο-πόντικες;... 'Ααα... 'Ααααχ!...» κι έκρυσε το πρόσω-πό της στα χέρια της, κλαίγοντας με λυγμούς.

«Θάρρος, Σουζάνα! Θάρρος!» είπε ο Εδμόνδος. «Μην ξεχνάς πως – Κύριε Τούμνους! Τι πάθατε;» Ο Φαύνος είχε αρπάξει τα κέρατά του και τα 'σφιγγε, λες κι ήθελε να κρατήσει το κεφάλι του να μην του φύγει, και σπαρταρούσε ολόκληρος σαν να τον σού-βλιζαν άγριοι πόνοι.

«Μη μου μιλάτε, μη μου μιλάτε!» είπε ο Τούμνους. «Σκέφτομαι, σκέφτομαι τόσο δυνατά, που μου κόδε-ται η ανάσα. Σταθείτε μια στιγμή... Σταθείτε...».

Σώπασαν όλοι, σαστισμένοι, και τότε ο Φαύνος σήκωσε το κεφάλι του, ανάσανε βαθιά, σκούπισε το μέτωπό του και είπε:

«Τώρα μόνο μια δυσκολία υπάρχει: πώς να κατέ-δουμε στο πλοίο μας... Θέλουμε και προμήθειες... Αλλά δεν πρέπει να μας δει κανείς, ούτε και να μας σταματήσει».

«Ναι» είπε ξερά ο πρώτος Νάνος. «Κι η μόνη δυ-σκολία του ζητιάνου που θέλει ιππασία, είναι πως δεν έχει άλογο».

«Στάσου, στάσου» έκανε ανυπόμονα ο κύριος Τού-μνους. «Μας λείπει απλώς μια πρόφαση για να κατέ-δουμε στο πλοίο μας, σήμερα κιόλας, και να φορτώ-σουμε προμήθειες».

«Ννναι» είπε δύσπιστα ο Βασιλιάς Εδμόνδος.

«Λοιπόν» συνέχισε ο Φαύνος, «έχουμε και λέμε: Οι Μεγαλειότητές σας προσκαλούν τον Πρίγκιπα σε επίσημο δείπνο, που θα παρατεθεί στο κατάστρωμα της γαλέρας μας, της *Κρυσταλλογυαλένιας*, αύριο βράδυ. Πώς σας φαίνεται; Το σχετικό μήνυμα θα διατυπωθεί πολύ κομψά και τυπικά, έτσι που να μη θίγει την τιμή της Βασίλισσάς μας, αλλά και ν' αφήνει στον Πρίγκιπα ελπίδες ότι θα τη μεταπείσει».

«Κυρίέ μου, η συμβουλή σας είναι καταπληκτική» έκρωξε το Κοράκι.

«Και τότε» συνέχισε ξαναμμένος ο κύριος Τούμνους, «δε θα 'ναι φυσικό να κατεβούμε απ' το πρωί στο πλοίο για να κάνουμε τις απαραίτητες ετοιμασίες; Μερικοί από μας θα πάνε στο παζάρι, θα ξοδέψουν και το τελευταίο μας φλουρί σε φρούτα, ζαχαρωτά και κρασιά, σαν να ετοιμάζουμε αληθινό γλέντι. Θα παραγγείλουμε ταχυδακτυλουργούς, μάγους, χορεύτριες και αυλητές, να 'ρθούνε όλοι στο καράδι μας αύριο βράδυ».

«Κατάλαβα, κατάλαβα...» έκανε ο Βασιλιάς Εδμόνδος τρίβοντας τα χέρια του.

«Κι έτσι» είπε ο Τούμνους, «πηγαίνουμε όλοι από τώρα στο καράδι. Και μόλις σκοτεινιάσει για καλά...».

«Βίρα τις άγκυρες και όρτσα τα πανιά!» είπε ο Βασιλιάς.

« Θάλαττα, θάλαττα!» φώναξε ο κύριος Τούμνους – και μια και δυο, πετιέται απάνω κι αρχίζει το χορό.

«Βίρα για το Βορρά!» φώναξε ο πρώτος Νάνος.

«Σπίτι μου, σπιτάκι μου, ναρνιοκαλυδάκι μου!» φώναξε ο δεύτερος. «Ζήτω η Νάρνια και ο Βορράς!»

«Κι αύριο που θα ξυπνήσει ο Πρίγκιπας, θα 'χουν

πετάξει τα πουλιά!» είπε ο Πέρινταν χειροκροτώντας.

«Αχ, κύριε Τούμνους, καλέ μου κύριε Τούμνους!» είπε η Βασίλισσα. Τον έπιασε απ' τα χέρια, κι έκανε μαζί του δυο τρία χορευτικά δήματα. «Είσαι ο σωτήρας μας!»

«Ο Πρίγκιπας θα μας κυνηγήσει» είπε ένας άλλος άρχοντας, που ο Σάστα δεν ήξερε πώς τον λένε.

«Αυτό είναι το λιγότερο» απάντησε ο Εδμόνδος. «Τα πλοία που είναι αραγμένα στο ποτάμι, τα 'χω δει. Ούτε ψηλά πολεμικά καράβια υπάρχουν, ούτε γρήγορες γαλέρες. Ας μας κυνηγήσει όσο θέλει! Ό,τι και να στείλει ξοπίσω μας, η Κρυσταλλογναλένια θα το δυθίσει – αν δέβαια τη φτάσει ποτέ!»

«Αφέντη μου» είπε το Κοράκι, «καλύτερο σχέδιο απ' του Φαύνου δε θα βρούμε, μακάρι να τα κουβεντιάσουμε άλλες επτά μέρες. Και τώρα, όπως λέμε κι εμείς τα πουλιά, πρώτα η φωλιά κι έπειτα τ' αυγά. Ας φάμε κάτι, γιατί νηστικό αρκούδι δε χορεύει...».

Σηκώθηκαν όλοι, οι πόρτες άνοιξαν, κι άρχοντες και πλάσματα παραμέρισαν για να δγει ο Βασιλιάς με τη Βασίλισσα. Ο Σάστα δεν ήξερε τι πρέπει να κάνει, αλλά τον πρόλαβε ο κύριος Τούμνους: «Εσύ να κάτσεις στη θέση σου, Υψηλότατε. Σε δυο λεπτά θα ξαναρθώ και θα σου φέρω κάτι να τσιμπήσεις. Μην το κουνήσεις από δω, ώσπου να ετοιμαστούμε για να κατέβουμε στο πλοίο». Έτσι, ο Σάστα έγειρε πάλι το κεφάλι του στα μαξιλάρια, και σε λίγο είχε μείνει μόνος στη μεγάλη αίθουσα.

«Είναι τρομερό!» σκέφτηκε. Δεν του 'χε περάσει δέβαια απ' το νου να πει την αλήθεια στο Βασιλιά της Νάρνια και να ζητήσει τη βοήθειά του. Βλέπετε, είχε μεγαλώσει κοντά στον Αρσίς, που ήταν άνθρωπος κλειστός και σκληρόκαρδος, κι είχε αποκτήσει τη συνήθεια να μη λέει ποτέ τίποτα στους μεγάλους, αν μπορούσε να το αποφύγει, γιατί οι μεγάλοι πάντα σ' τα κάνουν χαλάστρα ή σε σταματούν, ό,τι κι αν σχεδιάζεις. Σκέφτηκε ακόμα πως ο Βασιλιάς μπορεί να φερόταν καλά στα δύο άλογα, επειδή μιλούσαν κι ήταν απ' τη Νάρνια, αλλά την Άραβις σίγουρα θα τη μισούσε, αφού ήταν απ' την Καλορμίνα, και θα την ξανάστελνε πίσω στον πατέρα της ή θα την πουλούσε σκλάβο. Όσο για τον ίδιο, «Πώς να τους εξηγήσω ότι δεν είμαι ο Πρίγκιπας Κόριν;» είπε μέσα του. «Τώρα πια έχω ακούσει τα σχέδιά τους, κι αν ανακαλύψουν πως δεν είμαι δικός τους, δεν πρόκειται να δγω ζωντανός από δω μέσα. Θα φοδηθούν μήπως τους μαρτυρήσω στον Τιςρόκ, και θα με σκοτώσουν. Άσε που, αν εμφανιστεί ο πραγματικός Κόριν, θα μαθευτούν όλα – κι αλίμονό μου!» Βλέπετε, ο Σάστα δεν ήξερε πώς φέρονται συνήθως οι ελεύθεροι και πολιτισμένοι άνθρωποι.

«Και τώρα, τι να κάνω; Τι να κάνω τώρα;» έλεγε και ξανάλεγε μοναχός του. «Τι – αχού! να τονε πάλι ο κοντούλης με τα κατσικίσια πόδια!»

Ο Φάυνος έμπαινε, μισοχορεύοντας ακόμη, και κουβαλούσε έναν πελώριο δίσκο, πιο μεγάλο κι από το μπόι του. Τον ακούμπησε σ' ένα σκαλιστό τραπέζι δίπλα στο σοφά του Σάστα, και κάθισε στο χαλί σταυρώνοντας τα τραγοπόδαρά του.

«Καλή σου όρεξη, μικρέ μου πρίγκιπα» είπε. «Θα είναι το τελευταίο γεύμα σου στην Τασμπαάν».

Ήταν σπουδαίο γεύμα, όλο παραδοσιακά φαγητά της Καλορμίνας, που εσάς βέβαια δεν ξέρω αν θα σας άρεσαν, αλλά το Σάστα τον ξετρέλαναν. Είχε αστακούς, είχε σαλάτες, είχε μπεκάτσες γεμιστές με αμύγδαλα και κάτι σπάνια μανιτάρια που τα λένε τρούφες, είχε κι ένα περίπλοκο φαΐ με συκωτάκια πουλιών, ρύζι, σταφίδες και καρύδια, είχε δροσερό πεπόνι, κρέμα από αγριοκέρασα και κρέμα από μούρα, κι ένα σωρό παγωμένες λιχουδιές. Ο κύριος Τούρμους του 'χε φέρει κι ένα μικρούτσικο φλασκί με κρασί που το λένε «άσπρο», αν και στην πραγματικότητα είναι κίτρινο.

Ώσπου να φάει ο Σάστα, ο καλός Φάυνος – που τον νόμιζε γι' άρρωστο από ηλίαση – του είπε ένα

σωρό ιστορίες, για τα ξεφαντώματα που τους περιέμεναν μόλις θα γύριζαν στην πατρίδα, και για τον πατέρα του, τον καλό Βασιλιά Λουν της Αρχελάνδης, και για τον πύργο τους, στις νότιες πλαγιές του Περάσματος. «Και μην ξεχνάς» πρόσθεσε ο κύριος Τούμνους, «πως στα γενέθλιά σου θα πάρεις την πρώτη σου πανοπλία και το πρώτο σου άλογο, κι έπειτα η Υψηλότητά σου θα μάθει να πολεμάει με το ακόντιο, κι αν όλα πάνε καλά, σε λίγα χρόνια ο Βασιλιάς Πέτρος θα σε κάνει Ιππότη στο Κάιρ Πάραβελ, όπως υποσχέθηκε στο Βασιλιά Πατέρα σου. Και στο μεταξύ, τα σουρτα φέρτα μεσ' απ' τα βουνά θα συνεχίζονται, Νάρνια-Αρχελάνδη, Αρχελάνδη-Νάρνια. Θυμάσαι τι μου υποσχέθηκες; Θά 'ρθεις να μείνεις μαζί μου μια βδομάδα, για τις Μεγάλες Γιορτές του Καλοκαιριού. Φωτιές θ' ανάβουν παντού, Φαύνοι και Δρυάδες θα χορεύουν στην καρδιά των δασών και, ποιος ξέρει; μπορεί να φανεί κι ο Ασλάν!»

Όταν τέλειωσε το φαγητό, ο Φαύνος δεν τον άφησε να σηκωθεί. «Δε θα 'ταν κι άσκηση να πάρεις κανέναν υπνάκο. Θα σε ξυπνήσω εγκαίρως για να κατέβουμε στο πλοίο. Κι έπειτα – η πατρίδα. Η Νάρνια κι ο Βορράς!»

Ο Σάστα είχε φχαριστηθεί τόσο πολύ με το γενναίο τσιμπούσι και τις ιστορίες του κυρίου Τούμνους, που όταν έμεινε μόνος, οι σκέψεις του πήραν άλλο δρόμο. Μέσα του άρχισε τώρα να παρακαλάει να μην εμφανιστεί ο Πρίγκιπας Κόριν, ή έστω να μην τους προλάβει, γιατί η ιδέα να πάει με το καράβι στη Νάρνια του άρεσε πολύ. Φοβάμαι πως δε σκέφτηκε ούτε στιγμή τι θα γινόταν ο πραγματικός Κόριν αν ξέμενε στην Τασμπαάν, και μόλο που ανησυχούσε λίγο για την Άραβις και για τον Μπρη που θα τον περίμεναν

στους Τάφους, στο τέλος είπε: «Τι να τους κάνω;» και «Έτσι κι αλλιώς, ποτέ της δε με καταδέχτηκε. Άσ' τη να πάει μόνη της, να δει τη γλύκα!» Εδώ που τα λέμε, φυσικό δεν ήταν να προτιμήσει το καράδι, αντί για το δρόμο της ερήμου;

Τα σκέφτηκε, τα ξανασκέφτηκε, και στο τέλος έκανε ό,τι θα κάνατε κι εσείς στη θέση του, αν είχατε σηκωθεί απ' τ' άγρια χαράματα, κι αν έπειτα από τόσο ποδαρόδρομο και τόσες συγκινήσεις σας τάζαν βασιλικά και σας ξάπλωναν στα μαλακά, σ' ένα δροσερό δωμάτιο όπου δεν ακουγόταν τίποτα, εκτός από το ζουζούνισμα μιας μέλισσας που μπήκε απ' τ' ανοιχτό παράθυρο: τον πήρε ο ύπνος.

Τον ξύπνησε ένας κρότος, κι ανακάθισε στο σοφά ανοίγοντας διάπλατα τα μάτια του. Κοίταξε γύρω γύρω, είδε πως τα φώτα κι οι σκιές είχαν αλλάξει, και κατάλαβε πως πρέπει να 'χε κοιμηθεί κάμποσες ώρες. Κι έπειτα ανακάλυψε από τι ήταν ο κρότος: το πανάκριδο πορσελάνινο βάζο που καμάρωνε πριν στο περβάζι, κειτόταν τώρα στο πάτωμα, κομμάτια. Μα ούτε κι αυτό το πολυπρόσεξε, γιατί άλλο τον είχε αναστατώσει: δυο χέρια που κρατούσαν το περβάζι, απέξω. Τώρα τα χέρια σφίχτηκαν δυνατά, οι κλειδώσεις τους άσπρισαν απ' την προσπάθεια, ένα κεφάλι ξεπρόβαλε στο παράθυρο, πίσω του δύο ώμοι, και την άλλη στιγμή, ένα παιδί στην ηλικία του Σάστα βρισκόταν καθάλα στο περβάζι, με το 'να πόδι κρεμασμένο στο δωμάτιο.

Ο Σάστα δεν είχε δει ποτέ το πρόσωπό του στον καθρέφτη, αλλά και να 'χε, πάλι δε θα μπορούσε να καταλάβει πόσο πολύ του έμοιαζε (στα καλά του) το άλλο παιδί. Γιατί, εκείνην ειδικά την ώρα, το αγόρι του φάνηκε σαν όλα τ' άλλα: μια ξεγυρισμένη μελα-

νιά στεφάνωνε το 'να του μάτι, του 'λειπε ένα δόντι, και τα ρούχα του, που θα 'ταν ρούχα βασιλικά όταν τα πρωτοφόρεσε, ήταν σκισμένα και βρόμικα, και το μούτρο του πασαλειμμένο αίματα και λάσπες.

«Ποιος είσαι συ;» ψιθύρισε το αγόρι.

«Ο Πρίγκιπας Κόριν είσαι;» ρώτησε ο Σάστα.

«Φυσικά. Κι εσύ; ποιος είσαι;»

«Εγώ; Κανείς – δεν έχει σημασία» είπε ο Σάστα.

«Ο Βασιλιάς Εδμόνδος με πέτυχε στο δρόμο και με πέρασε για σένα... Φαίνεται πως μοιάζουμε... Μα δε μου λες: μπορώ να δω από κει που μπήκες;»

«Αν ξέρεις να σκαρφαλώνεις» είπε ο Κόριν. «Αλλά γιατί τόσο διασπαστικός; Έγινε που έγινε το μπέρδεμα, δεν κάθεται να τους σκαρώσουμε καμιά φάρσα;»

«Όχι, όχι» είπε ο Σάστα, «πρέπει να πάρεις τη θέση μου αμέσως. Για σκέψου να γυρίσει ο κύριος Τούμνους και να μας βρει εδώ και τους δυο! Θα 'ναι τρο-

μερό! Βλέπεις, δε γινόταν αλλιώς: τους άφησα να πιστέψουν πως είμαι εσύ. Κι απόψε σαλπάρετε. Στα κρυφά. Πού γύριζες τόσες ώρες;»

«Να, κάποιο παιδί στο δρόμο πέταξε ένα χοντρό αστείο για τη Βασίλισσα Σουζάνα. Το πλάκωσα στο ξύλο, κι εκείνο έτρεξε σπίτι του ουρλιάζοντας και κουδάλησε το μεγάλο του αδερφό. Τον έδειρα κι αυτόν, και μετά μ' έστρωσαν στο κυνήγι, ώσπου μας πέτυχαν τρεις μεγάλοι που κρατούσαν λόγχες και φώναξαν τη φρουρά. Πάλεψα και με τη φρουρά, μ' έβαλαν κάτω, αλλά στο μεταξύ σκοτείνιαζε, κι είπαν να με κλείσουν φυλακή. Τους λέω, να σας κεράσω ένα κρασί; Μου λένε, ναι, γιατί όχι; Πήγαμε σ' ένα καπηλειό, παράγγειλα κρασί, ήπιανε, ήπιανε, τους πήρε ο ύπνος πάνω στο τραπέζι. Καιρός να του δίνω, λέω, και το 'σκασα. Το παιδί που ξεκίνησε όλη τη φασαρία τριγύριζε ακόμα στο δρόμο. Το περιδούτηξα, του έδωσα της χρονιάς του, κι έπειτα σκαρφαλώνω σ' ένα λούκι, ανεβαίνω σε μια στέγη, και ξαπλώνω ώσπου να ξημερώσει. Κι απ' το πρωί παλεύω να βρω το δρόμο για να 'ρθω εδώ. Μα, δε μου λες, έχει τίποτα να πω;»

«Είχε, αλλά τα ήπια όλα εγώ» είπε ο Σάστα. «Και τώρα, δε μου δείχνεις πώς μπήκες; Δεν πρέπει να χάσω ούτε λεπτό. Έλα να ξαπλώσεις στο σοφά και να κάνεις τον... Μα τι λέω; Με τόσες μελανιές και μαυρισμένο μάτι; Τέλος πάντων. Στάσου να φύγω, και μετά τους λες την αλήθεια».

«Και τι νομίζεις πως θα τους πω;» ρώτησε ο Πρίγκιπας, κάπως τσαντισμένος. «Και επιτέλους, ποιος είσαι;»

«Δεν προφταίνω να σου εξηγήσω» ψιθύρισε διαστικά ο Σάστα. «Νομίζω πως είμαι κι εγώ απ' τη

Νάρνια, ή τέλος πάντων από το Βορρά, αλλά έζησα όλη μου τη ζωή στην Καλορμίνα, και τώρα δραπετεύω. Θα περάσω την έρημο μ' ένα Άλογο Που Μιλάει και το λένε Μπρη. Έλα, γρήγορα! Πες μου πώς θα φύγω».

«Άκου» είπε ο Κόριν. «Θα πηδήξεις απ' το παράθυρο στη σκεπή της βεράντας – αλλά το νου σου, ελαφρά, σαν τη γάτα, για να μη σ' ακούσουν. Έπειτα όλο αριστερά, κι αν ξέρεις να σκαρφαλώνεις, θα βρεθείς στην κορυφή του τοίχου, κι όταν φτάσεις στη γωνία, πήδα στα σκουπίδια που είναι σωριασμένα απέξω».

«Ευχαριστώ» είπε ο Σάστα καθαλώντας το περδάζι. Τα δυο παιδιά κοιτάχτηκαν, κι ένιωσαν άξαφνα σαν να 'ταν φίλοι από παλιά.

«Έχε γεια» είπε ο Κόριν, «και καλή τύχη. Ελπίζω να γλιτώσεις».

«Έχε γεια» είπε ο Σάστα. «Η περιπέτειά σου ήταν καταπληκτική».

«Μπροστά στη δική σου, δεν είναι τίποτα» είπε ο Πρίγκιπας. «Και τώρα πήδα όπως σου είπα, μαλακά, και καλή αντάμωση στην Αρχελάνδη». Άκουσε το Σάστα να πέφτει στη σκεπή της βεράντας και πρόσθεσε: «Αν φτάσεις πρώτος, να πας στον πατέρα μου, το Βασιλιά Λουν, και να του πεις πως είσαι φίλος μου. Σςςς... σιγά... κάτι άκουσα!»

Ο Σάστα στους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων

Ο Σάστα ένιωσε τη στέγη ζεστή κάτω απ' τα γυμνά του πόδια. Άρχισε να τρέχει, πατώντας όσο πιο ελαφρά μπορούσε, και σε λίγα δευτερόλεπτα σκαρφάλωνε στον τοίχο, στην άλλη άκρη. Φτάνοντας στη γωνία, έσκυψε κι είδε κάτω ένα στενό, βρόμικο σοκάκι, και σύρριζα στον τοίχο ένα σωρό σκουπίδια, όπως ακριβώς του 'χε πει ο Κόριν. Κοίταξε έπειτα γύρω του, να δει σε ποιο σημείο βρίσκεται. Το σπίτι ήταν στην πίσω μεριά του λόφου της Τασιπαάν, κι όλα μπροστά του κατηφόριζαν: στέγες, η μια μετά την άλλη, και παρακάτω οι πύργοι κι οι πολεμίστρες του βορινού τείχους, και πίσω από το τείχος το ποτάμι, και πίσω απ' το ποτάμι μια μικρή πλαγιά σκεπασμένη με περιβόλια. Κι ακόμη παραπέρα, απλωνόταν κάτι που ο Σάστα δεν το 'χε ξαναντικρίσει στη ζωή του: μια έκταση επίπεδη και σταχτοκίτρινη, λεία σαν γαληνεμένη θάλασσα, ξεχυνόταν μίλια μακριά, ως εκεί που έφτανε το μάτι, και στο δάθος του ορίζοντα ορ-

θώνονταν πελώριοι γαλαζωποί όγκοι με πριονωτό περίγραμμα κι άσπρες κορφές. «Η έρημος και τα δουνά» σκέφτηκε ο Σάστα.

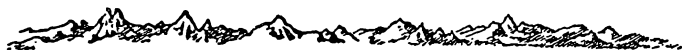
Πήδηξε κάτω, στα σκουπίδια, και πήρε φουλαριστός την κατηφόρα, μ' όλη τη δύναμη των ποδιών του. Το σοκάκι τον έβγαλε σ' ένα δρόμο φαρδύ, όπου κυκλοφορούσε ακόμη κόσμος, αλλά κανένas δεν έδωσε σημασία στο κουρελοντυμένο αγόρι που έτρεχε ξυπόλητο. Η αγωνία του Σάστα κράτησε ως την τελευταία στροφή – που φάνηκε μπροστά του η πύλη. Στριμώχτηκε και σπρώχτηκε λιγάκι, μια κι έβγαινε μαζί του από την Τασμπαάν κόσμος και ντουινιάς, κι ύστερα, στη γέφυρα, το πλήθος προχωρούσε αργά, σαν λιτανεία, ή σαν να περίμεναν κάτι στην ουρά. Πάντως εκεί ήταν πολύ καλύτερα. Από κάτω κυλούσε καθαρό τρεχούμενο νερό, κι ο αέρας ήταν δροσερός και γλυκός έπειτ' από τη ζέστη, τις μυρωδιές και τη βουή της πόλης.

Στο τέρμα της γέφυρας, το πλήθος άρχισε να διαλύεται. Άλλοι τραβούσαν δεξιά κι άλλοι αριστερά, στις όχθες του ποταμού. Ο Σάστα τράβηξε ίσια μπροστά, ακολουθώντας ένα δρόμο που περνούσε μέσ' από τα περιβόλια, και που δεν έμοιαζε να πατιέται πολύ. Σε λίγο είχε μείνει μόνος, και σ' άλλο λίγο έφτασε στην κορυφή της μικρής πλαγιάς. Εκεί στάθηκε και κοίταξε. Του φάνηκε σαν να 'χε βρεθεί άξαφνα στην άκρη του κόσμου, γιατί δυο δήματα μπροστά του η δλίστηση κοβόταν απότομα, κι άρχιζε η άμμος: μια απέραντη, ολόισια αμμουδιά, όπως στις παραλίες, μόνο που εδώ η άμμος ήταν πιο άγρια, γιατί δε βρεχόταν ποτέ. Αντίκρυ του είχε πάλι τα δουνά, πιο σκοτεινά και πιο μακρινά από πρώτα. Είδε όμως, με μεγάλη ανακούφιση, πως αριστερά του ήταν οι τά-

φοι, ούτε πέντε λεπτά δρόμος. Έμοιαζαν όπως άκρι-
βώς τους είχε περιγράψει ο Μπρη: πελώριοι πέτρινοι
όγκοι, σαν γιγάντιες κυψέλες, μόνο λίγο πιο στενοί,
και πολύ μαύροι κι άγριοι, γιατί τώρα ο ήλιος έδυε
πίσω τους.

Ο Σάστα έστριψε δυτικά κι άρχισε να τρέχει προς
τους τάφους. Τα μάτια του έψαχναν ανήσυχα να
βρουν κάποιο ίχνος των φίλων του, αλλά ο ήλιος που
έδυε μπροστά του τον τύφλωνε, και δεν τον άφηνε να
διακρίνει τίποτα. «Δεν πειράζει» σκέφτηκε. «Θα
έχουν κρυφτεί άκρη άκρη, πίσω απ' τους τελευταίους
τάφους, γιατί αν μέναν από τούτη τη μεριά, όλο και
κάποιο μάτι θα τους έπαιρνε απ' την πόλη».

Ήταν ίσαμε δώδεκα τάφοι, με χαμηλές αψιδωτές
εισόδους που έχασκαν κατάμαυρες, γεμάτες σκοτάδι.
Έμοιαζαν σπαρμένοι στην τύχη, χωρίς σειρά ούτε
σχέδιο, κι ο Σάστα χασομέρησε πολύ ώσπου να τους
γυρίσει όλους γύρω γύρω, για να κοιτάξει σ' όλες τις
μεριές. Έψαξε, έψαξε, δε βρήκε κανέναν, πουθενά.

Εδώ, στην άκρη της ερήμου, βασίλευε νεκρική ησυχία, κι ο ήλιος είχε δύσει.

Άξαφνα, κάπου πίσω του σηκώθηκε τρομερή βουή. Η καρδιά του πήδηξε κι άρχισε να χτυπάει τρελά, κι αναγκάστηκε να δαγκώσει τη γλώσσα του για να μην ξεφωνίσει. Και τότε, κατάλαβε τι ήταν η βουή: σήμαιναν τα βούκινα για να κλείσουν οι πύλες της Τασπαάν. «Δειλέ» είπε μέσα του ο Σάστα. «Δειλέ κι ανόητε! Τα ίδια βούκινα δεν άκουσες και το πρωί;» Αλλά, για να λέμε την αλήθεια, άλλο ο ήχος που σου ανοίγει για να μπεις, στο φως της μέρας και παρέα με φίλους, κι άλλο ο ήχος που σε κλείνει απέξω νυχτιάτικα. Γιατί τώρα που έκλειναν οι πύλες της Τασπαάν, ο Σάστα κατάλαβε πως οι άλλοι δε θα τον συναντούσαν εκείνη τη νύχτα. «Μπορεί να παγιδεύτηκαν στην Τασπαάν» σκέφτηκε ο Σάστα, «ή να έφυγαν χωρίς εμένα. Η Άραβις είναι ικανή για όλα. Ναι, αλλά ο Μπρη; Α, όχι, όχι, αυτός δε θα 'φευγε ποτέ. Ή μήπως θα 'φευγε;»

Ο Σάστα είχε πέσει πάλι έξω στη γνώμη του για τη μικρή Ταρκίνα. Η Άραβις ήταν περήφανη, κι όταν ήθελε, φερόταν πολύ σκληρά. Ήταν όμως και πιστή: ποτέ της δε θα εγκατέλειπε σύντροφο, είτε τον συμμαθούσε είτε όχι.

Τώρα ο Σάστα κατάλαβε πως δεν του 'μενε άλλο. Θα περνούσε τη νύχτα ολομόναχος, κι εκείνο το μέρος δεν του άρεσε καθόλου, μα καθόλου, γιατί το σκοτάδι πύκνωνε ολοένα. Οι πελώριοι, σκοτεινοί όγκοι των τάφων έμοιαζαν πιο σατανικοί, κι ο Σάστα έβαλε τα δυνατά του να ξεχάσει τους δαίμονες. Στο τέλος δεν άντεξε.

«Αχ, αχ, βοήθεια!» ούρλιαξε, γιατί ένιωσε κάτι να τον αγγίζει στο πόδι. Το ίδιο θα 'κανε ο καθένας στη

θέση του, και μάλιστα τέτοιες ώρες και σε τέτοια μέρη αν, κοντά στις άλλες του τρομάρες, ένιωθε κάτι να τον πλησιάζει αθόρυβα από πίσω και να τον αγγίζει. Ο Σάστα πάγωσε τόσο, που δεν μπόρεσε ούτε να το βάλει στα πόδια. Χίλιες φορές θα προτιμούσε να ανοίξει η γη να τον καταπιεί, παρά ν' αρχίσει να τρέχει μες στους τάφους, χωρίς να ξέρει τι τον κυνηγάει.

Έκανε λοιπόν το πιο λογικό πράγμα που του έμενε: γύρισε, κοίταξε, κι η καρδιά του πήγε στον τόπο της. Το μυστηριώδες πράγμα που τον είχε αγγίξει ήταν μια γάτα.

Στο λιγοστό φως, ο Σάστα δεν μπορούσε να ξεχωρίσει λεπτομέρειες, αλλά είδε πως η γάτα ήταν πολύ μεγάλη και πολύ σοβαρή, σαν να 'χε ζήσει χρόνια ολομόναχη, εκεί στους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων. Από τα μάτια της μπορούσες να μαντέψεις πως ήξερε μυστικά που δε θα τα μαρτυρούσε ποτέ.

«Ψι-ψι-ψι» έκανε ο Σάστα. «Δε φαντάζομαι να είσαι *Γάτα Που Μιλάει!*»

Η γάτα τον κοίταξε επίμονα και σοβαρά, κι έπειτα προχώρησε. Ο Σάστα την ακολούθησε και, μπρος η γάτα, πίσω αυτός, έστριψαν δεξιά στους τάφους, και βγήκαν στην άλλη άκρη, απ' τη μεριά της ερήμου. Εκεί σταμάτησε η γάτα, κάθισε στητή και περήφανη, με την ουρά τυλιγμένη γύρω απ' τα πόδια της και τα μάτια στυλωμένα στην έρημο, κατά τη Νάρνια και το Βορρά, σαν να περίμενε να φανεί εχθρός. Ο Σάστα ξάπλωσε δίπλα της, ακούμπησε την πλάτη του στη γάτα, και γύρισε το πρόσωπό του προς τους τάφους, γιατί όταν είσαι φοβισμένος, είναι ωραία να 'χεις στα νώτα σου κάτι στέρεο, μαλακό και ζεστό, και τα μάτια σου στραμμένα προς τον κίνδυνο. Εσείς δεν ξέρω αν θα βολευόσαστε και πολύ πάνω στην άμμο, αλλά ο

Σάστα κοιμόταν πια τόσες μέρες καταγής, που το 'χε συνηθίσει. Σε λίγο τον πήρε ο ύπνος, και στ' όνειρό του συνέχισε να σκέφτεται τι ν' απόγιναν ο Μπρη, η 'Αραβις και η Χουίν.

Τον ξύπνησε ένας ήχος δυνατός, που δεν τον είχε ξανακούσει άλλη φορά. «Μπα, επιάλτης θα 'ταν» είπε μόνος του – και τότε κατάλαβε πως η γάτα δεν ήταν πια πίσω του, και φοβήθηκε. Έμεινε όμως ακίνητος, χωρίς ν' ανοίξει τα μάτια του, γιατί ήξερε πως θα τρομάξει πιο πολύ αν ανασηκωθεί και κοιτάξει την ερημιά των τάφων (όπως κάνουμε κι εμείς καμιά φορά, στο κρεβάτι, κουκουλωμένοι με τις κουδέρες). Ο ήχος ξανακούστηκε: μια άγρια διαπεραστική κραυγή που ερχόταν από πίσω του, απ' την έρημο. Θέλοντας και μη, ο Σάστα ανασηκώθηκε κι άνοιξε τα μάτια του.

Είχε δγει το φεγγάρι, και στο δυνατό φως του οι τάφοι ήταν τώρα σταχτιοί, πιο μεγάλοι και πιο κοντινοί απ' ό,τι τους περίμενε: σαν γίγαντες με γκριζα ράσα και κουκούλες που τους έκρυβαν το κεφάλι και το πρόσωπο, και πάντως διόλου ευχάριστη παρέα για ένα παιδί που ξέμεινε νυχτιάτικα σε άγνωστο τόπο. Όμως το ουρλιαχτό είχε έρθει απ' την άλλη μεριά, από την έρημο, κι έτσι ο Σάστα αναγκάστηκε να γυρίσει τις πλάτες στους τάφους (πράγμα που δεν του άρεσε καθόλου, αλλά τι να γίνει;) και να κοιτάξει την απεραντοσύνη της άμμου. Το άγριο ουρλιαχτό ξανακούστηκε.

«Φτάνει να μην είναι λιοντάρια!» σκέφτηκε ο Σάστα. Το ουρλιαχτό δεν έμοιαζε με τους βρυχηθμούς των λιονταριών από κείνη τη νύχτα που γνωρίστηκε με τη Χουίν και την 'Αραβις, και στην πραγματικότητα ήταν κραυγή τσακαλιού, αλλά ο Σάστα δεν το

ήξερε. (Αφήστε που, και να το ήξερε, δε θα 'χε καμιά όρεξη να δει τσακάλι από κοντά).

Τα ουρλιαχτά πλήθαιναν κι αγρίευαν. «Ό,τι κι αν είναι, δεν είναι μόνο ένα» σκέφτηκε ο Σάστα. «Είναι πολλά – και πλησιάζουν».

Βέβαια, κάθε λογικό και ψύχραιμο παιδί στη θέση του, θα περνούσε τους τάφους και θα 'δγαινε απ' την άλλη μεριά, πιο κοντά στο ποτάμι, γιατί εκεί είχε σπίτια, και τ' αγρίμια δε θα τολμούσαν να ζυγώσουν. Έλα όμως που υπήρχαν οι δαίμονες (τουλάχιστον ο Σάστα έτσι νόμιζε). Αν ξαναγύριζε στους τάφους, θα έπρεπε να περάσει μπροστά από τις σκοτεινές εισόδους τους, και ποτέ δεν ξέρεις τι μπορεί να πεταχτεί από μέσα! Έτσι, όσο κι αν σας φανεί μεγάλη κουταμάρα, ο Σάστα προτίμησε ν' αντιμετωπίσει τ' άγρια θηρία, και μόνο όταν τα ουρλιαχτά ζύγωσαν επικίνδυνα, άρχισε ν' αλλάζει γνώμη.

Ήταν πια έτοιμος να το βάλει στα πόδια, όταν ένα πελώριο ζώο ξεφύτρωσε μ' ένα σάλτο στην έρημο. Όπως είχε πίσω του το φεγγάρι, φαινόταν κατάμαυρο και δεν ξεχώριζε καλά. Ήταν όμως τετράποδο, κι είχε μεγάλο μαλλιαρό κεφάλι. Το ζώο δεν έδωσε σημασία στο παιδί. Στάθηκε, γύρισε προς την έρημο, κι έβγαλε ένα τρομερό μουγκρητό που τράνταξε τους τάφους και την άμμο. Τα ουρλιαχτά κόπηκαν μαχαίρι, κι ο Σάστα κάτι άκουσε, σαν ποδοβολητά που ξεμάκρυναν ολοταχώς. Και τότε, το πελώριο ζώο γύρισε και τον κοίταξε.

«Λιοντάρι είναι» σκέφτηκε ο Σάστα. «Λιοντάρι! Πάει, χάθηκα. Λες να πονέσω πολύ; Αχ, τι περιμένει; ας με φάει επιτέλους! Μα τι να γίνονται οι άνθρωποι όταν πεθαίνουν – αχ! έρχεται!»

Έκλεισε τα μάτια κι έσφιξε τα δόντια. Όμως, αντί

για τα φοβερά νύχια του λιονταριού, ένιωσε κάτι μαλακό και ζεστό στα πόδια του. Μισάνοιξε τα μάτια και τα 'χασε. «Μπα, σε καλό μου! Δεν ήταν και τόσο μεγάλο ζώο. Ούτε το μισό. Τι λέω; Ούτε το μισό του μισού. Μυστήριο πράγμα... Η γάτα! Μάλλον στον ύπνο μου θα την είδα τεράστια σαν άλογο».

Μα είτε στον ύπνο είτε στον ξύπνο του, η γάτα είχε ξαπλώσει πάλι στα πόδια του και τον κοιτούσε επίμονα με τα πελώρια πράσινα μάτια της. Κι ήταν σίγουρα η μεγαλύτερη γάτα που έδλεπε στη ζωή του.

«Αχ, όρε ψιψίνα» είπε, κοντανασαίνοντας ακόμα. «Ευτυχώς που ξανάρθες! Πού να 'ξερες τι φριχτός επιάλτης με ξύπνησε!» Και γύρισε πάλι σαν πρώτα, με την πλάτη ακουμπισμένη στη γάτα. Η ζεστασιά του ζώου του πότισε το κορμί.

«Ποτέ μου δε θα ξαναπειράξω γάτα» είπε ο Σάστα, πιο πολύ στον εαυτό του παρά στο παράξενο ζώο. «Είν' αλήθεια πως, παλιότερα, τις πείραζα καμιά φορά.. Όπως τότε που πέτυχα έναν κεραμιδόγατο, γέρο και ξελιγωμένο απ' την πείνα, και τον πήρα με τις πέτρες... Έι! Για σιγά! – και τινάχτηκε, γιατί η γάτα του 'χε πατήσει μια γρατσουνιά. «Τι σ' έπιασε;.. Άλλο μυστήριο και τούτο! Λες και κατάλαβες τι είπα...» Και τον ξαναπήρε ο ύπνος.

Το άλλο πρωί που ξύπνησε, η γάτα δεν ήταν πουθενά. Ο ήλιος είχε ανέβει ψηλά κι η άμμος πύρωνε. Ο Σάστα ανακάθισε διψασμένος κι έτριψε τα μάτια του. Η έρημος άστραφτε κάτασπρη, εκτυφλωτική, και μ' όλους τους σδησμένους θορύβους που έρχονταν από την πόλη, εκεί που καθόταν ο Σάστα είχε απόλυτη σιγαλιά. Γύρισε λίγο προς τ' αριστερά, προς τη δύση, για να μην τον τυφλώνει ο ήλιος, κι είδε στο βάθος της ερήμου τα δουνά, τόσο καθαρά, ούτε μια

πετριά απόσταση. Πρόσεξε όμως κι ένα πελώριο, ψηλό βουνό, καταγάλανο, που η κορυφή του σκιζόταν σε δυο μικρότερες κορυφές και κατάλαβε πως αυτό θα ήταν το όρος Πάιρ. «Απ' ό,τι έλεγε το Κοράκι, προς τα κει πρέπει να τραθήξουμε» σκέφτηκε. «Στάσου να το σημαδέψω, για να μη χάσουμε καιρό όταν έρθουν οι άλλοι». Έσυρε λοιπόν το πόδι του και χάραξε ένα βαθύ, ολόισιο αυλάκι, που έδειχνε καταπάνω στο όρος Πάιρ.

Έπρεπε όμως να βρει νερό και τίποτα φαγώσιμο, κι έτσι πέρασε πάλι τους τάφους – που τώρα έμοιαζαν πολύ συνηθισμένοι, τόσο, που ο Σάστα αναρωτήθηκε πώς ήταν δυνατό να τους φοβηθεί τη νύχτα – κι έφτασε στην καλλιεργημένη γη, στην όχθη του ποταμού. Ο κόσμος ήταν αραιός, γιατί οι πύλες της Τασμπαάν είχαν ανοίξει από ώρα και τα πλήθη είχαν μπει μέσα, κι έτσι ο Σάστα δε δυσκολεύτηκε καθόλου να πάρει τα «λάφυρα» του (όπως θα 'λεγε κι ο Μπρη). Σκαρφάλωσε στη μάντρα ενός περιβολιού, και η λεία του ήταν τρία πορτοκάλια, ένα πεπόνι, κάνα δυο σύκα κι ένα ρόδι. Έπειτα κατηφόρισε στο ποτάμι να πιει νερό, φροντίζοντας να μην πλησιάσει τη γέφυρα. Το νερό ήταν υπέροχο, κι ο Σάστα έβγαλε τα ζεστά και βρόμικα ρούχα του και βούτηξε – γιατί μην ξεχνάτε πως όλη του τη ζωή την είχε περάσει κοντά στη θάλασσα, κι έμαθε να κολυμπάει πριν καλά καλά περπατήσει. Καμιά φορά βγήκε, ξάπλωσε στο χορτάρι και κοίταξε την Τασμπαάν που ορθωνόταν πέρα απ' τα νερά, σ' όλη τη δύναμη, τη δόξα και το μεγαλείο της. Και τότε, θυμήθηκε τον κίνδυνο, κι άξαφνα του πέρασε απ' το νου μια σκέψη, πως ίσως οι άλλοι τρεις είχαν φτάσει στους τάφους την ώρα που ο Σάστα κολυμπούσε («και να δεις που θα 'φυ-

γαν χωρίς εμένα!»). Ντύθηκε αλαφιασμένος κι άρχισε να τρέχει σαν τρελός, κι όταν έφτασε πάλι στους τάφους, ήταν ξαναμμένος και διψασμένος, κι η ανακούφιση από το μπάνιο στο ποτάμι είχε γίνει καπνός.

Εκατό ώρες του φάνηκε πως κράτησε εκείνη η μέρα, γιατί έτσι γίνεται πάντα όταν είμαστε μόνοι και κάτι περιμένουμε. Είχε βέβαια να σκεφτεί ένα σωρό πράγματα, αλλά ο χρόνος δεν περνάει γρήγορα όταν κάθεται και σκέφτεται χωρίς συντροφιά. Οι άνθρωποι της Νάρνια δεν έλεγαν να του φύγουν από το μυαλό, κυρίως ο Κόριν. Αναρωτιόταν τι να 'γινε μόλις ανακάλυψαν πως το παιδί που ξάπλωσαν στο σοφά δεν ήταν ο Κόριν αλλά κάποιος ξένος, που άκουσε όλα τα μυστικά τους σχέδια, κι η σκέψη πως τώρα οι υπέροχοι άρχοντες θα τον περνούσαν για προδότη δεν του άρεσε καθόλου.

Ο ήλιος ανηφόρισε αργά αργά ως την κορυφή τού ουρανού, κι έπειτα άρχισε, αργά αργά, να κατεβαίνει προς τη δύση, και κανένας δε φάνηκε στο μεταξύ ούτε έγινε τίποτα. Ο Σάστα ένιωσε να τον πνίγει η αγωνία, γιατί άξαφνα συνειδητοποίησε και κάτι άλλο: όταν τα συμφωνούσαν να συναντηθούν στους τάφους και να περιμένουν, κανένας τους δεν είπε πόσο έπρεπε να περιμένουν, και βέβαια δε θα περνούσε εδώ όλη του τη ζωή. Άσε που σε λίγο θα σκοτεινίαζε πάλι, και θα 'ρχόταν άλλη μια νύχτα σαν τη χτεσινή. Ένα σωρό σχέδια χόρευαν μέσα στο μυαλό του, καθένα και διαφορετικό, κι όλα μαζί της κακιάς ώρας, και στο τέλος επικράτησε το χειρότερο: αποφάσισε να περιμένει να σκοτεινιάσει για καλά, κι έπειτα να ξανακατέβει στο ποτάμι, να κλέψει όσα πεπόνια μπορούσε να σηκώσει, και να ξεκινήσει ολομόναχος για το όρος Πάιρ, ακολουθώντας τη γραμμή που είχε χα-

ράξει απ' το πρωί στην άμμο. Ήταν πολύ παράλογη απόφαση, κι αν ο Σάστα είχε διαβάσει όσα βιβλία έχετε διαβάσει εσείς για ταξίδια στην έρημο, δε θα το τολμούσε ποτέ. Όμως ο Σάστα δεν είχε δει βιβλίο στη ζωή του.

Πριν δύσει, ωστόσο, ο ήλιος έγινε κάτι. Όπως καθόταν κουρνιασμένος στη σκιά των τάφων, σήκωσε το κεφάλι του κι είδε να 'ρχονται δυο άλογα. Σπαρτάρισε η καρδιά του γιατί τα γνώρισε: ο Μπρη και η Χουίν! Κι η καρδιά του βούλιαξε πάλι, γιατί η Άραβις δε φαινόταν πουθενά. Τ' άλογα τα οδηγούσε ένας ξένος, αρματωμένος και καλοντυμένος σαν ανώτερος σκλάβος σε μεγάλο αρχοντικό, κι ο Μπρη με τη Χουίν δεν έσερναν τα πόδια τους σαν υποζύγια, αλλά φορούσαν σέλες και χαλινάρια. Τι να σήμαιναν όλ' αυτά; «Παγίδα είναι» σκέφτηκε ο Σάστα. «Μπορεί να έπιασαν την Άραβις, να τη βασάνισαν, κι εκείνη τα μαρτύρησε όλα. Και τώρα περιμένουν να πεταχτώ και να τρέξω να μιλήσω στον Μπρη, για να με πιάσουν και μένα. Όμως, αν δε φανερωθώ, χάνω τη μόνη μου ευκαιρία να ξαναδρώ τους άλλους. Αχ, ας ήξερα τι έχει γίνει!» Ζάρωσε λοιπόν πίσω απ' τον τάφο, και κάθε τόσο έβγαζε το κεφάλι του να κοιτάξει, κι αναρωτιόταν ποια να 'ναι η λιγότερο επικίνδυνη λύση.

Η Άραβις στην Τασμπάν

Σταθείτε τώρα να σας πω τι είχε γίνει. Όταν η Άραβις είδε το Σάστα να φεύγει με τους Ναρνιανούς και βρέθηκε μόνη της με τ' άλογα, που (πολύ σωστά) δεν είπαν λέξη, δεν τα 'χασε ούτε λεπτό. Άρπαξε το σκοινί του Μπρη κι έμεινε ακίνητη, βαστώντας και τα δυο άλογα. Και μόλο που η καρδιά της κόντευε να σπάσει, κρατήθηκε και δεν έδειξε τίποτα. Καμιά φορά, οι άρχοντες της Νάρνια απομακρύνθηκαν, κι η Άραβις δοκίμασε να προχωρήσει, αλλά πάνω στην ώρα ακούστηκε άλλος κράχτης («Τι άνθρωποι κι αυτοί!» σκέφτηκε η Άραβις): «Τόπο! τόπο! τόπο!» φώναξε ο κράχτης, «Τόπο να περάσει η Ταρκίνα Λαζα-ραλήν!» και πίσω του φάνηκαν τέσσερις οπλισμένοι σκλάβοι, και τέσσερις βαστάζοι μ' ένα φορείο. Το φορείο ήταν πνιγμένο στα μετάξια, κουδούνιζε ολόκληρο απ' τ' ασημένια καμπανάκια, κι ο δρόμος πλημμύρισε αρώματα λουλουδιών. Πίσω απ' το φορείο ακολουθούσαν σκλάβες με ωραία ρούχα, κι

έπειτα σκλάβοι της συνοδείας, αγγελιοφόροι, ιπποκόμοι κι όλοι οι σχετικοί. Και τότε η Άραβις έκανε το πρώτο λάθος.

Τη Λαζαραλήν τη γνώριζε καλά – ας πούμε, σαν να πήγαιναν μαζί σχολείο – γιατί είχαν μείνει πολλές φορές στα ίδια σπίτια κι είχαν πάει στους ίδιους χορούς. Έτσι, η Άραβις δεν άντεξε, και σήκωσε το κεφάλι της να δει πώς ήταν η Λαζαραλήν τώρα που είχε παντρευτεί κι είχε γίνει μεγάλη κυρία.

Μοιραίο λάθος. Τα βλέμματα των δυο κοριτσιών συναντήθηκαν, κι η Λαζαραλήν ανακάθισε στο φορείο και φώναξε μ' όλη της τη δύναμη:

«Άραβις! Τι γυρεύεις εδώ πέρα; Ο πατέρας σου...»

Δεν υπήρχε πια καιρός για χάσιμο. Η Άραβις παράτησε αμέσως τ' άλογα, αρπάχτηκε απ' το φορείο, σκαρφάλωσε δίπλα στη Λαζαραλήν, και της ψιθύρισε διαστικά στ' αυτή:

«Πάψε, πάψε! Μ' ακούς; Μη μιλάς! Πρέπει να με κρύψεις. Πες στους ανθρώπους σου...»

«Μα χρυσή μου...» έκανε η Λαζαραλήν, χωρίς να χαμηλώσει τη φωνή της (γιατί δεν την πείραζε καθόλου που τις κοιτούσε όλος ο κόσμος· ίσα ίσα, της άρεσε πολύ).

«Κάνε αυτό που σου λέω, ειδαλλιώς δε θα σου ξαναμιλήσω ποτέ των ποτών!» της σφύριξε άγρια η Άραβις. «Γρήγορα! Σε παρακαλώ, μην κάθεσαι! Τα πράγματα είναι πολύ σοβαρά. Πες στους ανθρώπους σου να πάρουν τα δυο άλογα, κατέδασε τις κουρτίνες του φορείου, και πάμε κάπου. Γρήγορα, δεν πρέπει να με δρουν!»

«Καλά, χρυσή μου» είπε νωχελικά η Λαζαραλήν. «Ε, σεις!» φώναξε στους σκλάβους, «μαζέψτε τ' άλογα της Ταρκίνας! Γυρίζουμε στο σπίτι μου! – Μα, χρυσή μου, σοβαρά το λες να κατεδάσω τις κουρτίνες με τέτοια ζέστη; Μήπως...»

Όμως η Άραβις είχε κατεδάσει κιόλας τις κουρτίνες, κι οι δυο κοπέλες βρέθηκαν κλεισμένες σ' ένα ολομέταξο και αρωματισμένο αντίσκηνο, που ήταν όμως πολύ πνιγερό και ζεστό.

«Δεν πρέπει να μας δει κανείς» είπε η Άραβις. «Ο πατέρας μου δεν το ξέρει πως είμαι στην Τασμπαάν. Το 'χω σκάσει».

«Χρυσή μου! Είναι καταπληκτικό!» είπε η Λαζαραλήν. «Με τρώει η περιέργεια να μάθω τι συμβαίνει.

Αχ, πρόσεξε, κάθισες πάνω στο φουστάνι μου! Αν δε σε πειράζει, κάνε λίγο πιο κει. Έτσι μπράβο. Ξέρεις, είναι καινούριο – πώς σου φαίνεται; Το πήρα από...»

«Αχ, σε παρακαλώ, σοβαρέψου επιτέλους!» είπε η Άραβις. «Πού είναι ο πατέρας μου;»

«Δεν τα 'μαθες; Εδώ είναι κι αυτός. Έφτασε χτες, και σε γυρεύει σ' ολόκληρη την Τασμπαάν. Και πού να το 'ξερε πως είμαστε μαζί! Ε, λοιπόν, πιο αστείο πράγμα δε μου 'χει ξανατύχει!» Η Λαζαραλήν έβαλε τα γέλια – πάντα χαχάνιζε με το παραμικρό, τώρα που το θυμόταν η Άραβις.

«Δεν είναι καθόλου αστείο!» την έκοψε η Άραβις. «Τα πράγματα είναι πολύ σοβαρά. Πού θα με κρύψεις;»

«Το μόνο εύκολο, χρυσό μου παιδί» είπε η Λαζαραλήν. «Θα πάμε σπίτι μου. Ο άντρας μου λείπει, και δε θα σε δει κανείς. – Ουφ! Πώς κλειστήκαμε έτσι; Δεν έχει καθόλου γούστο. Εγώ θέλω να βλέπω κόσμο! Άσε που χαραμίζεται το καινούριο μου φουστάνι έτσι όπως κουκουλωθήκαμε!»

«Έβαλες κάτι φωνές!» είπε η Άραβις. «Ελπίζω να μη σ' άκουσε κανείς...»

«Μπα, ποιος να μ' ακούσει, χρυσή μου» απάντησε αφηρημένα η Λαζαραλήν. «Αλήθεια, δε μου 'πες... Πώς σου φαίνεται το φουστάνι μου;»

«Άκου κάτι» είπε η Άραβις. «Να εξηγήσεις στους ανθρώπους σου πως πρέπει να φερθούν στ' άλογα με μεγάλο σεβασμό, γιατί κι αυτά έχουν σχέση με το μυστικό μου. Είναι άλογα της Νάρνια, Άλογα Που Μιλούν».

«Απίστευτο!» φώναξε η Λαζαραλήν, «καταπληκτικό! – Αλλά δε μου 'πες, χρυσή μου: μήπως είδες τη δάρδαρη βασίλισσα της Νάρνια; Είναι κι αυτή στην

Τασμπαάν, και λένε πως ο Πρίγκιπας Ραμπαντάς την αγαπάει σαν τρελός. Δεκαπέντε μέρες τώρα, χαλάει ο κόσμος από τους χορούς και τα κυνήγια, πού να σ' τα λέω. Εγώ βέβαια δεν τη βρίσκω και τόσο όμορφη. Οι Ναρνιανοί όμως... Μερικοί είναι κούκλοι. Και προχτές που είχαμε πάει σ' ένα χορό κάτω στο ποτάμι, φόρεσα το...»

«Υπάρχει τρόπος να κλείσουμε το στόμα των ανθρώπων σου; Δεν πρέπει να πουν πουθενά πως φιλοξενείς μια κουρελοντυμένη ζητιάνα, γιατί τότε θα μαθευτεί και θα φτάσει στ' αυτιά του πατέρα μου».

«Μην το παίρνεις κατάκαρδα, χρυσή μου!» είπε η Λαζαραλήν. «Σε μισό λεπτό θα σου βρω τα καλύτερά μου ρούχα. Α, φτάσαμε».

Οι βασιτάζοι είχαν σταματήσει και τώρα κατέβαζαν το φορείο. Άνοιξαν τις κουρτίνες, κι η Άραβις είδε πως βρίσκονταν σ' ένα κλειστό περιβόλι, παρόμοιο με κείνο όπου βρισκόταν την ίδια ώρα ο Σάστα, στην άλλη άκρη της πόλης. Η Λαζαραλήν είχε φτάσει κιόλας στις σκάλες του σπιτιού, όταν η Άραβις τη σταμάτησε και της θύμισε πως κάτι έπρεπε να πει στους σκλάβους, για να μην τους φύγει κουδέντα για την παράξενη μουςαφίρισσα της κυράς τους.

«Αχ, να με συγχωρείς, χρυσή μου, το 'χα ξεχάσει εντελώς» είπε η Λαζαραλήν, και γύρισε στους σκλάβους: «Ακούστε με καλά – κι εσύ θυρωρέ! Σήμερα, όλη μέρα, δε θα βγείτε από δω μέσα. Κι αν μάθω πως κανείς σας μίλησε για τη νεαρή κυρία, θα βάλω πρώτα να τον σκοτώσουν στο ξύλο, κι έπειτα να τον κάψουν ζωντανό, και μετά θα τον αφήσω έξι δδομάδες με σκέτο νερό και ψωμί. Είπα!»

Όσο κι αν έλεγε η Λαζαραλήν πως την τρώει η περιέργεια να μάθει την ιστορία της φιλενάδας της,

δεν το 'δειχνε καθόλου. Η αλήθεια είναι πως πιο πολύ της άρεσε να μιλάει παρά ν' ακούει, γι' αυτό δεν άφησε την Άραβις να της εξηγήσει τίποτα. Την έδωσε πρώτα να πλυθεί (τα λουτρά των Καλορμίνιων φημίζονται και για την πολυτέλεια και για τη διάρκειά τους), την έντυσε με τα καλύτερά της ρούχα, κι έκανε τόση φασαρία για να της διαλέξει φόρεμα, που η Άραβις κόντεψε να τρελαθεί απ' τα νεύρα της. Θυμήθηκε όμως πως πάντα έτσι ήταν η Λαζαραλήν, μόνο τα ρούχα την ένοιαζαν, οι χοροί και το κουτσομπολιό, ενώ η Άραβις τρελαινόταν για τόξα και βέλη, για τ' άλογα, τους σκύλους και το κολύμπι. (Όπως μαντεύετε, η καθεμιά τους θεωρούσε την άλλη κάπως χαζή). Με τα πολλά, μετά το φαγητό (αφράτες κρέμες, μαρμελάδες, παγωτά και φρούτα), κάθισαν σε μια ωραία αίθουσα με κιονοστοιχίες, που της Άραβις δεν της πολυάρεσε, γιατί το κακομαθημένο μαϊμουδάκι της Λαζαραλήν σκαρφάλωνε όπου έβρισκε και τις τρέλανε, και τότε η φιλενάδα της τη ρώτησε επιτέλους γιατί το 'χε σκάσει.

Κι όταν η Άραβις τελείωσε την ιστορία της, η Λαζαραλήν φώναξε: «Χρυσή μου, και γιατί να μην παντρευτείς τον Ταρκαάν Αόστα; Αφού όλες τρελαίνονται για δαύτον, κι ο άντρας μου λέει πως σε λίγο θα είναι ο ισχυρότερος σ' όλη την Καλορμίνη. Αλήθεια, δεν τα 'μαθες; Ο γερο-Αξάρθα πέθανε, κι ο Αόστα έγινε Μεγάλος Βεζύρης».

«Εμένα δε με νοιάζει, και δε θέλω να τον βλέπω ούτε ζωγραφιστό!» είπε η Άραβις.

«Χρυσή μου, σκέψου το καλά! Ο Αόστα έχει τρια παλάτια, το πιο καλό απ' τα τρια πάνω στη λίμνη του Ιλκήν, κι απ' ό,τι ακούω θα σε ντύσει στα μαργαριτάρια, θα κολυμπάς σε γαϊδουρόγαλα – άσε που θα 'μα-

στε κοντά και θα βλέπομαστε συνέχεια!»

«Να τα χαίρεται και τα μαργαριτάρια του και τα παλάτια» είπε η Άραβις.

«Ουφ, πολύ μυστήριο κορίτσι ήσουν πάντοτε» είπε η Λαζαραλήν. «Μα επιτέλους, τι άλλο θέλεις;»

Για να μην τα πολυλογούμε, η Άραβις εξήγησε στη φιλενάδα της πως η απόφασή της ήταν σοδαρή, και της μίλησε για τα σχέδιά της. Τώρα δε θα 'ταν δύσκο-

λο να βγάλουν τα δυο άλογα από την πύλη του βορρά και να τα κατεβάσουν στους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων. Κανένας δε θα σταματούσε ούτε θα ρωτούσε τίποτα έναν καλοντυμένο ιπποκόμο που πηγαίνει τ' άλογα του αφέντη του στο ποτάμι (και τι άλογα! ένα πολεμικό φαρί, και μια καθαρόαιμη φοράδα για αρχόντισσες), κι ύστερα, η Λαζαραλήν είχε του

κόσμου τους ιπποκόμους. Όσο για την ίδια την Άραβις, δεν ήταν εύκολο να βρεθεί λύση. Είχε σκεφτεί να την κουβαλήσουν κι αυτήν με το φορείο και τις κουρτίνες κλειστές, αλλά η Λαζαραλήν της είπε πως τα φορεία ήταν μόνο για την πόλη, κι αν έβλεπαν φορείο να περνάει τις πύλες, σίγουρα θα το σταματούσαν.

Τα κουδέντιασαν έτσι κάμποση ώρα, και μάλιστα με μεγάλο χασομέρι, γιατί η Άραβις έπρεπε κάθε τόσο να συγκρατεί τη φιλενάδα της και να την ξαναφέρει στο θέμα, και στο τέλος η Λαζαραλήν χτύπησε παλαμάκια ενθουσιασμένη και φώναξε: «Αχ, αχ! μου ήρθε μια ιδέα! Υπάρχει τρόπος να δγεις από την Τασμπαάν χωρίς να περάσεις την πύλη. Οι κήποι του πολυχρονεμένου μας Τισρόκ φτάνουν ως κάτω, στο νερό, κι εκεί ακριδώς έχει μια πόρτα – μόνο για τους παλατιανούς, εννοείται, αλλά ξέρεις, χρυσή μου, κι εμείς σχεδόν παλατιανοί είμαστε» (κι εδώ χασκογέλασε λιγάκι). «Λοιπόν, τι να σου πω! Είσαι πολύ τυχερή που με δρήκες μπροστά σου! Ο πολυχρονεμένος μας ο Τισρόκ είναι τόσο γλυκός, ο χρυσούλης μου! Κάθε μέρα μας καλεί στο παλάτι του, το 'χουμε σαν δεύτερο σπιτικό μας, είμαστε πρώτοι φίλοι μ' όλους τους πρίγκιπες και τις πριγκίπισσες, κι όσο για τον Πρίγκιπα Ραμπαντάς, τον λατρεύω! Έχω το ελεύθερο να μπαινοβγαίνω ό,τι ώρα να 'ναι, μέρα νύχτα, και να βλέπω τις κυρίες του παλατιού. Στάσου, και μόλις σκοτεινιάσει θα σε πάρω να πάμε μαζί, και θα σε δγάλω από την πόρτα του ποταμού – όλο και κάποια δάρκα θα 'χει δεμένη στην προδλήτα. Κι ύστερα, και να μας πιάσουν...»

«Πάμε χαμένες» είπε η Άραβις.

«Σιγά, χρυσή μου, μην το παίρνεις τόσο στα σοβα-

ρά» είπε η Λαζαραλήν, «εγώ άλλο ήθελα να πω: Και να μας πιάσουν, θα πιστέψουν πως κάποια φάρσα ετοιμαζόμουν να σκαρώσω πάλι. Ξέρεις, όλοι έχουν να το κάνουν με τις φάρσες μου, και τις προάλλες μάλιστα – αχ, αυτό πρέπει να τ' ακούσεις, χρυσή μου, είναι τρομερά αστείο...»

«Πάντως, εγώ πάω χαμένη!» την έκοψε η Άραβις.

«Ω! Α, ναι, ναι, σε καταλαβαίνω, σε καταλαβαίνω, χρυσή μου, αλλά μήπως έχεις τίποτα καλύτερο να προτείνεις;»

Η Άραβις δεν είχε, κι απάντησε: «Όχι. Καλά, θα το διακινδυνεύσω. Ξεκινάμε;»

«Τι; απόψε; Α, όχι απόψε» είπε η Λαζαραλήν. «Απόψε αποκλείεται, γιατί θα γίνει μεγάλος χορός και, καλά που το θυμήθηκα, πρέπει ν' αρχίσω να φτιάχνω τα μαλλιά μου, και λοιπόν που λες, το παλάτι θα 'ναι φωταγωγημένο, θα φέγγουν όλα σαν να 'ναι μέρα – χώρια ο κόσμος που θα μαζευτεί. Καλύτερα αύριο δρόαδ».

Τα νέα δεν ήταν καθόλου ευχάριστα, αλλά η Άραβις δεν μπορούσε να κάνει κι αλλιώς. Το απόγευμα κύλησε πολύ αργά, κι η Άραβις ένιωσε μεγάλη ανακούφιση όταν έφυγε η Λαζαραλήν για το χορό, γιατί τα 'χε βαρεθεί και τα χάχανα και την πολυλογία της για τα φουστάνια, τους χορούς, τους αρραβώνες, τους γάμους και τα σκάνδαλα. Έπεσε για ύπνο νωρίς, πολύ χαρούμενη που ξάπλωνε πάλι σε μαξιλάρια και σεντόνια.

Κι η επόμενη μέρα κύλησε αργά. Η Λαζαραλήν επέμενε να τα ξανα συζητήσουν απ' την αρχή, κι είπε στη φιλενάδα της πως η Νάρνια ήταν η χώρα του αιώνιου χιονιού και των πάγων, που την κατοικούσαν δαιμονικά και μάγοι, και να μην κάνει καμιά

τρέλα και πάει, «και μάλιστα παρέα μ' ένα χωριατό-παιδο! Χρυσή μου, σκέψου το. Δεν είναι σωστό». Η Άραβις το 'χε σκεφτεί πολύ, και οι ανοησίες της Λαζαραλήν την είχαν κουράσει τόσο, που πρώτη φορά εδώ και μέρες άρχισε να πιστεύει πως πιο πολύ γούστο θα 'χε το ταξίδι με το Σάστα, παρά η ζωή της αριστοκρατίας στην Τασμπαάν. Έτσι, απάντησε ξερό: «Μην ξεχνάς πως στη Νάρνια θα 'μαι κι εγώ ασήμαντη σαν κι αυτόν. Κι ύστερα, έχω δώσει το λόγο μου».

Η Λαζαραλήν κόντευε πια να δώσει τα κλάματα. «Αν είχες μια στάλα μυαλό στο κεφάλι σου, θα γινόσουν γυναίκα του Μεγάλου Βεζύρη» είπε, αλλά στο σημείο αυτό η Άραβις σηκώθηκε, την άφησε, και κατέβηκε να πει δυο κουδέντες με τ' άλογα.

«Λίγο πριν ξημερώσει, θα φύγετε μ' έναν ιπποκόμο. Θα σας πάει στους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων, τώρα πια χωρίς φορτίο. Θα φοράτε σέλα και χαλινάρια. Όμως τα σακούλια της Χουίν θα 'ναι γεμάτα τρόφιμα, κι εσύ, Μπρη, θα κουβαλήσεις ένα ασκί με νερό. Ο ιπποκόμος έχει διαταγή να σας αφήσει να ποτιστείτε στο ποτάμι όσο θέλετε, φτάνει να περάσετε τη γέφυρα».

«Κι ύστερα, η Νάρνια κι ο Βορράς!» ψιθύρισε ο Μπρη. «Αλλά... αν δε βρούμε το Σάστα στους τάφους;»

«Θα τον περιμένουμε» είπε η Άραβις. «Κατά τα άλλα, ελπίζω να περάσατε καλά στο στάβλο».

«Πρώτη φορά στη ζωή μου είδα τέτοια περιποίηση» είπε ο Μπρη, «και πάντως, αν ο άντρας της γλωσσούς της φιλενάδας σου πληρώνει τους ιπποκόμους του για ν' αγοράζουν βρώμη άλφα άλφα, πρέπει να τον κλέδουν!»

Η Άραβις κι η Λαζαραλήν δείπνησαν στην αίθουσα με τις κιονοστοιχίες, και δυο ώρες αργότερα ήταν έτοιμες να ξεκινήσουν. Η Άραβις ντύθηκε σαν ανώτερη σκλάβα του αρχοντικού, κι έκρυψε μ' ένα πέπλο το πρόσωπό της. Αν τυχόν ρωτούσε κανείς τη Λαζαραλήν, τα 'χαν συμφωνήσει να πει πως η Άραβις είναι σκλάβα, και την πηγαίνει δώρο σε μια περιγίπισσα.

Τα δυο κορίτσια ξεκίνησαν με τα πόδια, και σε λίγα λεπτά έφτασαν στις πύλες του παλατιού. Στην πύλη δέβαια είχε φρουρούς, αλλά ο αξιωματικός γνώρισε τη Λαζαραλήν και τους φώναξε να σταθούν προσοχή και να τη χαιρετήσουν. Μπήκαν λοιπόν στην Αίθουσα με τα Μαύρα Μάρμαρα, σχεδόν απαρατήρητες, μια και κυκλοφορούσαν ακόμη κάμποσοι αυλικοί και σκλάβοι, κι από κει πέρασαν στην Αίθουσα των Κιόνων, και μετά στην Αίθουσα των Αγαλμάτων, κι από μια μισοσκοτεινή στοά βρέθηκαν στην Αίθουσα του Θρόνου, που είχε διάπλατες τις πελώριες ορειχάλκινες πόρτες της. Όλα ήταν τόσο όμορφα, που σου 'κοβαν τη μιλιά – δηλαδή, όσα πρόφταινες να δεις στο αχνό φως των λυχναριών.

Σε λίγο έφτασαν στον κήπο, που κατηφόριζε προς το ποτάμι σχηματίζοντας αμέτρητα επίπεδα, και τραβώντας ίσια μπροστά δγήκαν στα Παλιά Ανάκτορα. Τώρα πια το σκοτάδι είχε πυκνώσει για καλά, και τα δυο κορίτσια πήραν το λαβύρινθο των διαδρόμων όπου έφεγγαν αραιά και πού κάτι δαδιά κρεμασμένα στους τοίχους. Άξαφνα, σ' ένα σημείο όπου έπρεπε να στρίψουν ή αριστερά ή δεξιά, η Λαζαραλήν στάματησε.

«Προχώρα, προχώρα» ψιθύρισε η Άραβις, γιατί η καρδιά της κόντευε να σπάσει, κι έτρεμε πως από

στροφή σε στροφή θα 'πεφταν πάνω στον πατέρα της.

«Στάσου να σκεφτώ...» είπε η Λαζαραλήν. «Δεν είμαι σίγουρη προς τα πού πάμε τώρα. Νομίζω πως πρέπει να στρίψουμε αριστερά. Α, ναι, ναι, βέβαια, αριστερά... Πόπο τρέλα...»

Έστριψαν λοιπόν αριστερά, σ' ένα πέραςμα που δε φωτιζόταν καθόλου, και σε λίγο βρήκαν κάτι σκάλες, κι άρχισαν να κατεβαίνουν.

«Καλά πάμε» είπε η Λαζαραλήν. «Έχουμε πάρει το σωστό δρόμο. Τις θυμάμαι αυτές τις σκάλες». Όμως, εκείνη τη στιγμή, είδαν ένα φως να σαλεύει κάπου μπροστά τους, και πίσω απ' το φως ξεχώρισαν οι σκοτεινές σιλουέτες δυο ανθρώπων που πισωπατούσαν κρατώντας μεγάλα κεριά. Και, φυσικά, κανένας δεν πισωπατάει στα κανονικά του, εκτός κι αν ανοίγει δρόμο να περάσουν βασιλιάδες. Η Άραβις, ένωσε το χέρι της Λαζαραλήν να της σφίγγει άγρια το μπράτσο, ή μάλλον να την τσιμπάει – μ' έναν τρόπο που σημαίνει πως αυτός που σε τσιμπάει έτσι είναι πολύ μα πολύ τρομαγμένος. Της Άραβις της παραξενοφάνηκε που η Λαζαραλήν φοβόταν τόσο τον Τισρόκ, αφού έλεγε πως είναι φίλοι, αλλά δεν είχε καιρό να το σκεφτεί. Η Λαζαραλήν την τράβηξε διαστικά στις σκάλες, πατώντας στα δάχτυλα και ψηλαφώντας σπασμωδικά τον τοίχο.

«Επιτέλους, μια πόρτα!» ψιθύρισε. «Έλα γρήγορα!»

Μπήκαν κλείνοντας πίσω τους αθόρυβα την πόρτα, και βρέθηκαν σε μαύρα σκοτάδια. Απ' το λαχάνιασμά της, η Λαζαραλήν έδειχνε τρομοκρατημένη.

«Ο Τας να μας φυλάει» ψιθύρισε. «Κι αν έρθουν κατά δω, τι θα κάνουμε; Πού θα κρυφτούμε;»

Κάτω απ' τα πόδια τους, ένωσαν μαλακά χαλιά!

Προχώρησαν στα τυφλά, και σκόνταψαν σ' ένα μεγάλο ντιβάνι.

«Έλα, γρήγορα, πίσω απ' το ντιβάνι!» κλαψούρισε η Λαζαραλήν. «Αχ, τι ήθελα και σ' άκουγα!»

Ανάμεσα στο ντιβάνι και στην κουρτίνα που σκέπαζε τον τοίχο είχε λίγο χώρο, και τα κορίτσια τρύπωσαν και κρύφτηκαν. Η Λαζαραλήν βολεύτηκε πρώτη και καλύτερη, κρύφτηκε ολόκληρη, αλλά το μισό κεφάλι της Άραβις περίσσευε πάνω απ' το ντιβάνι. Αν έμπαινε κανείς με φως, θα την έβλεπε αμέσως – μόνο που δε θα καταλάβαινε με την πρώτη ματιά τι βλέπει, γιατί η Άραβις φορούσε πέπλο. Έσπρωχνε τώρα απελπισμένα τη Λαζαραλήν να πάει λίγο πιο κει, μα εκείνη, εντελώς εγωιστικά μέσα στον πανικό της, την έσπρωχνε με τη σειρά της και της τσιμπούσε τα πόδια. Με τα πολλά, εγκατέλειψαν τη μάχη κι έμειναν ακίνητες, φυσώντας και ξεφυσώντας. Μέσα στην άκρα σιωπή της αίθουσας, το λαχάνιασμά τους έμοιαζε να χαλάει τον κόσμο από τη φασαρία.

«Δεν κινδυνεύουμε εδώ;» ψιθύρισε η Άραβις.

«Δε.. δε νομίζω» έκανε η Λαζαραλήν. «Αχ, τα νεύρα μου!» Και τότε, ακούστηκε ό,τι πιο φριχτό μπορούσε ν' ακουστεί εκείνη τη στιγμή: ο ήχος της πόρτας που άνοιγε. Κι έπειτα φώτα. Κι η Άραβις, που δεν μπορούσε να κρύψει εντελώς το κεφάλι της πίσω απ' το ντιβάνι, τα είδε όλα, θέλοντας και μη.

Πρώτα μπήκαν πισωπατώντας δυο δούλοι (κωφάλαλοι, όπως μάντεψε σωστά η Άραβις, γιατί μόνο κωφάλαλους χρησιμοποιούσαν στα μυστικά συμβούλια), και στάθηκαν δεξιά κι αριστερά απ' το ντιβάνι με τα κεριά στο χέρι. Η Άραβις ανακουφίστηκε λιγάκι, γιατί ο ένας δούλος την έκρυψε εντελώς, και τώρα μπορούσε να κρυφοκοιτάζει ανάμεσα απ' τα

πόδια του χωρίς να φαίνεται. Μπήκε έπειτα ένας γέρος, θεόχοντρος, με παράξενο σουβλερό καπέλο – κι απ’ το καπέλο του η Άραβις μάντεψε πως θα ’ταν ο Τισρόκ. Μονάχα το μικρότερο πετράδι που το στόλιζε, άξιζε παραπάνω απ’ όλα τα ρούχα και όλα τα όπλα των αρχόντων της Νάρνια μαζί – μα ο Τισρόκ ήταν τόσο χοντρός, και τόσο φουσκωμένος από φραμπαλάδες, πιέτες, σούρες, φούντες, κουμπιά και φυλαχτά, που η Άραβις δεν μπόρεσε να μη σκεφτεί πως η μόδα της Νάρνια (τουλάχιστον η αντρική μόδα) ήταν καλύτερη. Πίσω απ’ τον Τισρόκ μπήκε ένα ψηλό παλικάρι, με τουρμπάνι γεμάτο φτερά και πετράδια. Στο πλευρό του κρεμόταν ένα γιαταγάνι σε φιλντισένιο θηκάρι, κι έμοιαζε πολύ ταραγμένος – άγρια που άστραφταν τα μάτια και τα δόντια του στο φως των κεριών! Και τελευταίος μπήκε ένας καμπούρης γέρος. Η Άραβις ανατρίχιασε, γιατί στο πρόσωπό του αναγνώρισε τον καινούριο Μεγάλο Βεζίρη και παραλίγο σύζυγό της: τον Ταρκαάν Αόστα!

Η πόρτα έκλεισε, κι ο Τισρόκ σωριάστηκε στο ντιβάνι ξεφυσώντας με ανακούφιση. Ο νεαρός στάθηκε όρθιος μπροστά του, κι ο Μεγάλος Βεζύρης έπεσε στα τέσσερα και κόλλησε το μούτρο του στο χαλί.

Στο παλάτι του Τιςρόκ

«Ω πατέρα μου και φως των ματιών μου» είπε το παλικάρι. (Τα λόγια αυτά τα πρόφερε μεσ' απ' τα δόντια του, βιαστικά και ανόρεχτα, μ' έναν τρόπο που δεν έπειθε κανέναν πως ο Τιςρόκ ήταν στ' αλήθεια το φως των ματιών του). «Ω, που αιώνια να ζήσεις – με κατάστρεψες. Αν μου 'δινες την πιο γρήγορη γαλέρα μας την αυγή, όταν πρωτοείδα πως το καράδι των καταραμένων των βαρβάρων έλειπε απ' τη θέση του, μπορεί και να τους είχα προλάβει. Εσύ όμως με συμβούλεψες να στείλω ανθρώπους μου να δουν μήπως το 'χαν μετακινήσει σε καλύτερο αραξοβόλι, κι έτσι χάσαμε ολόκληρη μέρα. Οι βάρβαροι έφυγαν, πάνε – και δεν μπορώ να τους προφτάσω πια! Αχ, άπιστη γυναίκα, που...» και στο σημείο αυτό πρόσθεσε ένα σωρό χαρακτηρισμούς για τη Βασίλισσα Σουζάνα, που δε θα 'ταν και τόσο ωραίο να σας τους μεταφέρω, γιατί φυσικά το παλικάρι ήταν ο Πρίγκιπας Ρα-

μπαντάς, και η «άπιστη γυναίκα» η Σουζάνα της Νάρνια.

«Γιε μου, κρατήσου» είπε ο Τισρόκ. «Το φευγιό των καλεσμένων είναι πληγή που εύκολα γιατρεύεται στην καρδιά του φρόνιμου οικοδεσπότη».

«Μα εγώ τη θέλω!» φώναξε ο Πρίγκιπας. «Θέλω να την πάρω! Θα πεθάνω αν δεν την πάρω, κι ας είναι ψεύτρα και περήφανη, κι ας είναι μαύρη η καρδιά της, της σκύλας! Δε μου κολλάει ύπνος, φαρμάκι γίνεται ό,τι βάλω στο στόμα μου, το φως μου σκοτείνιασε απ' την ομορφιά της. Θέλω τη δάρδαρα βασιλίσσα!»

«Πόσο καλά τα λέει ο εμπνευσμένος ποιητής» σχολίασε ο Βεζίρης ανασηκώνοντας το πρόσωπό του (κάπως σκονισμένο) απ' το χαλί. «Πρέπει να πιεις πολύ απ' την πηγή της λογικής, για να σβήσεις τη φλόγα της νεανικής αγάπης».

Ο Πρίγκιπας έγινε μπουρλότο. «Σκύλε!» φώναξε, βομβαρδίζοντας με απανωτές κλοτσιές τα πισινά του Βεζίρη, χωρίς ποτέ να χάνει το στόχο του. «Εμένα μην ξανατολμήσεις να μου πεις για ποιητές. Μέρα νύχτα με μπουκώνουν ρητά και στιχάκια, δεν αντέχω άλλο!» Φοβάμαι πως η Άραβις δεν τον λυπήθηκε καθόλου το Βεζίρη εκείνη τη στιγμή.

Ο Τισρόκ έμοιαζε δυθισμένος σε βαθιά συλλογή, μα όταν πρόσεξε, με αρκετή καθυστέρηση, τι γινόταν μπροστά του, είπε ήρεμα:

«Γιε μου, κάνε μου τη χάρη να μην κλοτσάς τον αξιοσέβαστο και θεοφώτιστο βεζίρη μου: γιατί όπως το πολύτιμο πετράδι δε χάνει την αξία του ακόμη κι αν το παραχώσεις στην κοπριά, έτσι πρέπει να τιμάς τα γερατεία και τη σύνεση, έστω και στα ανάξια πρόσωπα των υποτελών μας. Στάσου λοιπόν, και πες μας τι ποθεί η ψυχή σου και τι έχεις να προτείνεις».

«Ένα ποθώ και ένα έχω να προτείνω, πατέρα μου» είπε ο Ραμπαντάς: «να μαζέψεις αμέσως τον αήττητο στρατό σου, να εισβάλεις στην τρισκατάρατη χώρα της Νάρνια, να την παραδώσεις στη φωτιά και στο μαχαίρι, να την προσαρτήσεις στην αχανή αυτοκρατορία σου, και να σκοτώσεις το Μεγάλο Βασιλιά κι όλη τη γενιά του – εκτός απ' τη Βασίλισσα Σουζάνα. Αυτήν θα την κάνω γυναίκα μου, αλλά πρώτα θα της δώσω ένα γερό μάθημα».

«Γιε μου, απ' όσο ξέρω» έκανε ο Τισρόκ, «ό,τι κι αν πεις, δε θα με πείσεις να κηρύξω πόλεμο στη Νάρνια».

«Αν δεν ήσουν πατέρας μου, πολυχρονεμένη μας Τισρόκ» είπε ο Πρίγκιπας τρίζοντας τα δόντια του, «θα 'λεγα πως τα λόγια σου είναι λόγια δειλού».

«Κι εσύ, αν δεν ήσουν γιος μου, αψίθυμε Ραμπα-

ντάς» απάντησε ο πατέρας, «θα 'χες μπροστά σου ελάχιστη ζωή και θάνατο αργό για την αυθάδειά σου». (Η ψυχρή κι ατάραχη φωνή που πρόσφερε τα λόγια τούτα, έκανε το αίμα της Άραβις να παγώσει).

«Και πάλι, πατέρα μου» είπε ο Πρίγκιπας, με περισσότερο σεβασμό τώρα, «εσύ που αδιάσταχτα στέλνεις στην κρεμάλα τον τεμπέλη σκλάβο, εσύ που αδιάσταχτα στέλνεις το γέρικο άλογο να γίνει κρέας για τα σκυλιά μας, διστάζεις να τιμωρήσεις τη Νάρνια; Η έκτασή της δε φτάνει ούτε το ένα τέταρτο της μικρότερης επαρχίας σου. Με χίλιες λόγγες την κατακτάς σε πέντε βδομάδες. Είναι μια ασήμαντη κουκίδα στις παρυφές της αυτοκρατορίας σου».

«Φυσικά» είπε ο Τισρόκ. «Οι μικρές δάρδαρες χώρες που λένε πως είναι ελεύθερες – (πάει να πει, νωθρές, άταχτες κι άχρηστες – είναι μισητές και στους θεούς και στους φρόνιμους ανθρώπους».

«Και τότε γιατί άφησες μια τέτοια χώρα να μένει ανυπόταχτη τόσον καιρό;»

«Μάθε, ω φωτισμένε Πρίγκιπα» είπε ο Μεγάλος Βεζίρης, «πως ίσαμε το χρόνο που άρχισε η ένδοξη κι αιώνια βασιλεία του πατέρα σου, η χώρα της Νάρνια ήταν σκεπασμένη με πάγους και χιόνια, και την κυβερνούσε μια παντοδύναμη μάγισσα».

«Θαρρείς πως δεν το ξέρω, φλύαρε δεξίρη;» απάντησε ο Πρίγκιπας. «Ξέρω όμως και κάτι άλλο: η μάγισσα είναι πια νεκρή, χιόνια και πάγοι έλιωσαν, και τώρα η Νάρνια είναι υπέροχη, πλούσια και καρπερή».

«Ωστόσο, πολύμαθε Πρίγκιπά μου, αυτή η αλλαγή οφείλεται στα πανίσχυρα μάγια των σατανικών ανθρώπων που είναι σήμερα βασιλιάδες και βασίλισσες της Νάρνια».

«Κι εγώ σου λέω» είπε ο Ραμπαντάς, «πως η αλλαγή οφείλεται στη θέση των άστρων και σε φυσικές αιτίες».

«Όλ' αυτά» μπήκε στη μέση ο Τισρόκ, «είναι κουδέντες που απασχολούν μονάχα τους σοφούς. Εγώ πάντως δεν πιστεύω πως μια τόσο μεγάλη αλλαγή έγινε χωρίς πανίσχυρα μάγια, ούτε πως μπόρεσε να πεθάνει έτσι η παλιά μάγισσα. Τα μάγια είναι φυσικό να υπάρχουν σε χώρες όπου κατοικούν ζώμορφοι δαίμονες με ανθρώπινη μιλιά, και τέρατα που είναι μισοί άνθρωποι και μισοί ζώα. Όλοι λένε πως ο Μεγάλος Βασιλιάς της Νάρνια, που την κατάρα των θεών να 'χει, υποστηρίζεται από ένα δαίμονα τρομερό, μοχθηρό και ακατανίκητο, που παίρνει μορφή λιονταριού. Η επίθεση της Νάρνια είναι σκοτεινή κι αδέβαιη επιχείρηση, και είμαι αποφασισμένος να μην απλώσω το χέρι μου τόσο πολύ, που να μην μπορώ να το τραβήξω πίσω».

«Ευλογημένη Καλορμίνα» είπε ο Βεζίρης, ανασηκώνοντας πάλι το μούτρο του απ' το χαλί, «που οι θεοί ευδόκησαν να προικίσουν τον κυβερνήτη της με τόση φρονιμάδα και σοφία! Ωστόσο, όπως είπε κι ο σοφός και ακαταμάχητος Τισρόκ, είναι κρίμα να έχεις μπροστά σου έναν ορεκτικό μεζέ σαν τη Νάρνια, και να μην απλώνεις χέρι. Ο εμπνευσμένος ποιητής λέει...» μα εκείνη τη στιγμή ο Αόστα πρόσεξε τα πόδια του Πρίγκιπα που σάλευαν νευρικά, κι έκοψε την κουδέντα του στη μέση.

«Μεγάλο κρίμα» είπε ο Τισρόκ με τη βαθιά και ήρεμη φωνή του. «Κάθε πρωί ο ήλιος σκοτεινιάζει στα μάτια μου, κι ο ύπνος της νύχτας δε με αναπαύει, όσο θυμάμαι πως η Νάρνια είναι ακόμα ελεύθερη».

«Πατέρα μου» είπε ο Ραμπαντάς, «κι αν σου δείξω

εγώ τον τρόπο ν' απλώσεις το χέρι σου, να πάρεις τη Νάρνια, κι έπειτα να το ξανατραθήξεις άθικτο; Αν η επιχείρηση πετύχει;»

«Αν μου τον δείξεις, Ραμπαντάς» είπε ο Τισρόκ, «θα 'σαι ο καλύτερος απ' όλα τα παιδιά μου».

«Άκου λοιπόν, πατέρα. Αυτή τη νύχτα κιόλας, τούτη την ώρα, θα πάρω μοναχά διακόσια άλογα και θα διαβώ την έρημο. Και σ' όλους θα φανεί πως τίποτα δεν ήξερες για το φευγιό μου. Το δεύτερο πρωί θα βρίσκομαι στις πύλες του Άνδαρντ, του κάστρου όπου κατοικεί ο Λουν της Αρχελάνδης. Κανένas δε θα περιμένει επίθεση, γιατί έχουν ειρήνη μαζί μας, και πριν προλάβουν να σαλέψουν, θα 'χω πάρει το Άνδαρντ. Διαβαίνω έπειτα το Πέρασμα πάνω απ' το Άνδαρντ, και τραβάω γραμμή για τη Νάρνια και το Κάιρ Πάραβελ. Ο Μεγάλος Βασιλιάς θα λείπει. Όταν έφευγα εγώ, ετοιμαζόταν για εκστρατεία εναντίον των γιγάντων, στα σύνορα του Βορρά. Το πιθανότερο είναι να βρω τις πύλες ανοιχτές στο Κάιρ Πάραβελ, και να το πάρω – με σύνεση, εννοείται, και με προσοχή, για να μη γίνει αιματοκύλισμα στη Νάρνια. Και τότε, τι απομένει; Φτάνει κι η Κρυσταλλογναλένια με τη Βασίλισσα Σουζάνα, τσακώνω το φευγάτο μου πουλάκι μόλις πατήσει πόδι στη στεριά, το βάζω πισωκάπουλα στο άλογό μου, και ξαναγυρίζουμε στο Άνδαρντ».

«Μα δεν καταλαβαίνεις, γιε μου;» είπε ο Τισρόκ. «Αν πάρεις τη γυναίκα, θα χάσει τη ζωή του ο Βασιλιάς Εδμόνδος – ή εσύ».

«Η ακολουθία του δεν είναι μεγάλη» είπε ο Ραμπαντάς. «Θα βάλω δέκα άντρες μου να τον αφοπλίσουν και να τον δέσουν, κι όσο κι αν λαχταράω να του πιω το αίμα, θα πνίξω την άγρια δίψα μου, κι

έτσι ο Μεγάλος Βασιλιάς δε θα βρει αφορμή το θάνατό του για να σου κηρύξει τον πόλεμο».

«Κι αν φτάσει η Κρυσταλλογυαλένια πριν από σένα στο Κάιρ Πάραδελ;»

«Πατέρα μου, με τέτοιον άνεμο, δεν το πιστεύω».

«Και κάτι άλλο, πολυμήχανε γιε μου» είπε ο Τισρόκ. «Μας εξήγησες πώς θα κλέψεις τη δάρδαρη γυναίκα – αλλά εμένα, πώς θα με δοηθήσεις να πάρω τη Νάρνια;»

«Πατέρα, δεν κατάλαδες; Όσο να πάω και νά 'ρθω σαν αστραπή από τη Νάρνια, το Άνδαρντ θα μένει δικό μας. Κι όποιος κρατάει το Άνδαρντ, κάθεται στις πύλες της Νάρνια. Θ' αφήσω εκεί φρουρά, και θα την ενισχύεις λίγο λίγο, ώσπου να γίνει στρατός».

«Μιλάς σωστά και διορατικά – μα αν κάτι δεν πάει καλά, πώς θα τραθήξω πίσω το χέρι μου;»

«Θα πεις πως έκανα τα πάντα χωρίς να το ξέρεις, χωρίς τη συγκατάθεσή σου και την ευλογία σου, σπρωγμένος απ' το πάθος του έρωτα και την παραφορά της νιότης».

«Κι αν ο Μεγάλος Βασιλιάς ζητήσει να στείλουμε πίσω τη δάρδαρη γυναίκα, την αδερφή του;» .

«Πατέρα μου, να είσαι βέβαιος πως δε θα το ζητήσει. Γιατί όσο κι αν η γυναικεία παραξενιά αρνιέται αυτόν το γάμο, ο Μεγάλος Βασιλιάς Πέτρος είναι άνθρωπος έξυπνος και μυαλωμένος, δε θα χάσει τη μεγάλη τιμή και το προνόμιο μιας συμμαχίας με τη γενιά μας, και θα χαρεί να δει τον ανιψιό του και τους απογόνους του στο θρόνο της Καλορμίνας».

«Πώς θα τους δει, αν ζήσω αιώνια – όπως το δίχως άλλο επιθυμείς κι εσύ;» είπε ο Τισρόκ, κι η φωνή του ήταν ακόμα πιο ξερεή απ' το κανονικό του.

«Πατέρα μου, φως των ματιών μου» είπε ο Πρίγκι-

πας έπειτα από κάποια αμήχανη σιωπή, «θα στείλουμε γράμματα, τάχα πως είναι απ' τη Βασίλισσα, που θα λέει πως μ' αγαπάει και πως δε θέλει να ξαναγυρίσει στη Νάρνια. Όλοι το ξέρουν πως οι γυναίκες αλλάζουν σαν τους ανεμοδείχτες. Κι ύστερα, και τα γράμματα να μην πιστέψουν εντελώς, δε θα τολμήσουν νά 'ρθουν με τα όπλα στην Τασμπαάν για να την πάρουν».

«Σοφέ δεξίρη» είπε ο Τισρόκ, «χάρισέ μας τα φώτα σου, τώρα που άκουσες τούτο το παράξενο σχέδιο».

«Αιώνιε Τισρόκ» απάντησε ο Αόστα, «τη δύναμη της πατρικής αγάπης δεν την αγνοώ, κι έχω ακουστά πως τα παιδιά είναι στα μάτια του πατέρα πιο πολύτιμα κι απ' τα ρουμπίνια. Πώς να τολμήσω να σου πω ελεύθερα τη γνώμη μου για ένα ζήτημα που μπορεί να δάλει σε κίνδυνο τη ζωή του υψηλού μας Πρίγκιπα;»

«Να τολμήσεις» είπε ο Τισρόκ, «γιατί αν αρνηθείς, θα δεις και μόνος σου πως ο κίνδυνος είναι το ίδιο μεγάλος».

«Ακούω και υπακούω» δόγκηξε ο άθλιος δεξίρης. «Μάθε λοιπόν, ω Πάνσοφε Τισρόκ, πως πρώτα πρώτα ο Πρίγκιπας δε διατρέχει και τόσο μεγάλο κίνδυνο. Οι θεοί έχουν στερήσει απ' τους βαρβάρους το φως της σοφίας, γιατί η δική τους ποίηση δεν είναι σαν τη δική μας, γεμάτη εκλεκτά αποφθέγματα και χρήσιμα ρητά, παρά μιλάει για έρωτες και για πολέμους – κι έτσι, τίποτα δε θα τους φαινόταν πιο ευγενικό κι αξιοθαύμαστο από μια τόσο τρελή επιχείρηση όπως – αχ!» (Ο Πρίγκιπας, στη λέξη «τρελή», τον είχε πιάσει πάλι στις κλοτσιές.)

«Σταμάτα, γιε μου» είπε ο Τισρόκ. «Κι εσύ, αξιοσέβαστε δεξίρη, μην τον αφήνεις να σου διακόπτει το

χείμαρρο της ευγλωττίας σου, είτε κλοτσάει είτε όχι. Στους σοβαρούς και αξιοπρεπείς ανθρώπους αρμόζει να υπομένουν αγόγγυστα τις μικροενοχλήσεις».

«Ακούω και υπακούω» είπε ο Βεζίρης, στρίβοντας λιγάκι για ν' απομακρύνει κάπως τα πισινά του από το πόδι του Ραμπαντάς. «Έλεγα λοιπόν πως τίποτα δε θα τους φανεί πιο συγγνωστό, αν όχι και αξιοθαύμαστο, όσο αυτή η... ε... η ριψοκίνδυνη επιχείρηση, κυρίως επειδή θα έχει αφορμή τον έρωτα μιας γυναίκας. Έτσι, αν κατά κακή του τύχη ο Πρίγκιπας πέσει στα χέρια τους, σίγουρα δε θα τον σκοτώσουν. Κάθε άλλο. Μπορεί μάλιστα, βλέποντας τη μεγάλη του ανδρεία και τον παράφορο έρωτά του, να λυγίσει κι η δική της η καρδιά».

«Καλά τα λες, γερο-φαφλατά» είπε ο Ραμπαντάς. «Πολύ καλά, τόσο που δεν καταλαβαίνω πώς τα έβγαλες όλα απ' την άσκημη κεφαλα σου».

«Ο έπαινος του αφέντη μου είναι το φως των ματιών μου» είπε ο Αόστα. «Και δεύτερον, πολυχρονεμένη μου Τισρόκ, που είθε η βασιλεία σου να μην έχει τέλος, με τη βοήθεια των θεών το βρίσκω πολύ πιθανό να πέσει το Άνδαρντ στα χέρια του Πρίγκιπα, κι έτσι θ' αρπάξουμε τη Νάρνια απ' το λαιμό».

Κανείς δε μίλησε για μια στιγμή, κι έπεσε τέτοια ησυχία μέσα στην αίθουσα, που τα δυο κορίτσια κράτησαν την ανάσα τους. Στο τέλος μίλησε ο Τισρόκ.

«Πήγαινε, γιε μου, και κάνε όπως είπες. Όμως βοήθεια να μην περιμένεις από μένα, μήτε υποστήριξη. Αν σκοτωθείς, δε θα σ' εκδικηθώ, κι αν οι δάσκαλοι σε κλείσουν φυλακή, δε θα σ' εξαγοράσω. Και μάθε πως, είτε πετύχεις είτε όχι, αν χυθεί μια στάλα ευγενικό αίμα στη Νάρνια και γίνει αφορμή για πόλεμο, θα χάσεις για πάντα την εύνοιά μου, κι ο δεύ-

τερος αδερφός σου θα πάρει τη δική σου θέση στην Καλορμίνα. Και τώρα, πήγαινε. Κρυφά και γρήγορα και με τη νίκη. Η δύναμη του Τας, του ακαταμάχητου κι αδυσώπητου, ας είναι στο σπαθί και στο δόρυ σου».

«Ακούω και υπακούω!» φώναξε ο Ραμπαντάς, γονατίζοντας για να φιλήσει στα πεταχτά τα χέρια τού πατέρα του και δγήκε σαν σίφουννας από την αίθουσα. Όμως ο Τισρόκ κι ο Βεζίρης δεν το κούνησαν – προς μεγάλη απελπισία της Άραβις, που κόντευε να πιαστεί εντελώς πίσω απ' το ντιδάνι.

«Βεζίρη μου» είπε ο Τισρόκ, «είσαι σίγουρος πως ψυχή ζώσα δεν ξέρει για το αποψινό συμβούλιο;»

«Αφέντη μου» είπε ο Αόστα, «αποκλείεται να το έμαθε κανείς. Γι' αυτό σου πρότεινα εξάλλου, κι εσύ με την αλάθητη σοφία σου συμφώνησες, ν' ανταμώ-

σουμε εδώ, στα Παλιά Ανάκτορα, όπου συμβούλια δε γίνονται ποτέ μήτε παλατιανοί έχουν δουλειά να μπουν».

«Πάει καλά» είπε ο Τισρόκ. «Γιατί αν το μάθαινε κανείς, θα φρόντιζα να τον δω νεκρό πριν περάσει μία ώρα. Κοίτα όμως κι εσύ, φρόνιμε δεξίρη, να τα ξεχάσεις όλα. Όσο για μένα, σβήνω κι απ' την καρδιά μου κι από τη δική σου κάθε γνώση για τα σχέδια του πρίγκιπα: έφυγε δίχως να το μάθω, δίχως την άδειά μου, άγνωστο για πού, και φταίει η φούρια, η απάδα και η ανυπακοή της νιότης. Κανένas δε θα παραξενευτεί περισσότερο από μας τους δυο, αν μαθευτεί πως έπεσε το Άνδραρντ».

«Ακούω και υπακούω» είπε ο Αόστα.

«Και μη διανοηθείς ποτέ, ακόμα και στις πιο κρυφές σου σκέψεις, πως είμαι σκληρόκαρδος πατέρας, πως στέλνω το πρωτότοκο παιδί μου σε μια αποστολή

που κατά τα φαινόμενα θα 'ναι ο θάνατός του, όσο και να σ' ευχαριστεί αυτό – γιατί δεν αγαπάς τον Πρίγκιπα, όπως διαβάζω στα βάθια της ψυχής σου».

«Αλάθητε Τισρόκ!» είπε ο Βεζίρης. «Δεν αγαπώ μήτε την ίδια τη ζωή μου, μήτε το νερό και το ψωμί, μήτε το φως του ήλιου, όσο αγαπώ εσένα».

«Τα αισθήματά σου είναι άξια και υψηλά» είπε ο Τισρόκ. «Ούτε κι εγώ αγαπώ τίποτα απ' όλα τούτα μπροστά στη δόξα και τη δύναμη του θρόνου μου. Εάν λοιπόν ο Πρίγκιπας πετύχει, θα πάρουμε την Αρχελάνδη, ίσως και τη Νάρνια. Αν πάλι αποτύχει, μου μένουν άλλοι δεκαοχτώ γιοι, κι ο Ραμπαντάς είχε αρχίσει να γίνεται επικίνδυνος, όπως συμβαίνει πάντα με τους διάδοχους των βασιλιάδων. Πάνω από πέντε Τισρόκ πέθαναν πριν της ώρας τους στην Τασμπαάν, γιατί οι πρωτότοκοι γιοι τους, όλοι φωτισμένοι πρίγκιπες, βαρέθηκαν να περιμένουν για το θρόνο. Άσε καλύτερα να κρυώσει η άψη του σε ξένους τόπους, παρά να μένει εδώ και να λυσσάει άπρακτος. Και τώρα, εκλαμπρότατε βεζίρη μου, μάθε πως η υπερβολή της πατρικής μου έγνοιας μου φέρνει ύπνο. Πρόσταξε νά 'ρθουν στα διαμερίσματά μου οι μουσικοί – και πριν πλαγιάσεις, κοίτα να ανακαλέσεις τη χάρη που δώσαμε στον τρίτο μάγισσα, γιατί μέσα μου αρχίζω να νιώθω καθαρά τα πρώτα προμηνύματα της δυσπεψίας».

«Ακούω και υπακούω» είπε ο Μεγάλος Βεζίρης. Μπουσούλισε στα τέσσερα ως την πόρτα, σηκώθηκε, υποκλίθηκε και βγήκε. Ούτε και τότε σάλειψε ο Τισρόκ. Έμεινε σιωπηλός, καθισμένος στο ντιβάνι, κι η Άραβις άρχισε να φοβάται μήν τον πάρει ο ύπνος – ώσπου, επιτέλους, μ' ένα σωρό τριξίματα και αγκομαχητά, ο Τισρόκ σήκωσε το πελώριο κορμί του,

έγγειψε στους δούλους να προχωρήσουν για να του φέγγουν, και βγήκε κι αυτός. Η πόρτα έκλεισε πίσω του, η αίθουσα σκοτείνιασε πάλι, και τα δυο κορίτσια ανάσαναν ελεύθερα.

Περνώντας την έρημο

«Αχ, τι φρίκη! Είναι τρομερό!» κλαψούρισε η Λαζαραλήν. «Αχ, τι λαχτάρα ήταν αυτή, χρυσή μου! Ακόμα τρέμω. Να, πιάσε».

«Έλα, έλα» είπε η Άραβις, που η τρεμούλα της δεν πήγαινε πίσω. «Τώρα θα 'χουν φτάσει στα Καινούρια Ανάκτορα. Μόνο αν δγούμε από δω μέσα θα είμαστε ασφαλείς. Έχουμε χάσει πολύ χρόνο. Κατέβασέ με στην πόρτα του ποταμού όσο πιο γρήγορα μπορείς».

«Τι λες, χρυσή μου!» τσίριξε η Λαζαραλήν. «Τώρα; Τώρα δεν μπορώ να κάνω τίποτα... Αχ, τα νεύρα μου! Στάσου. Θα περιμένουμε λιγάκι, κι έπειτα θα γυρίσουμε αμέσως σπίτι».

«Στο δικό σου σπίτι;» είπε η Άραβις.

«Μα δεν καταλαβαίνεις τίποτα; Δε με πονάς καθόλου;» είπε η Λαζαραλήν κι έβαλε τα κλάματα. Όμως η Άραβις ήταν αποφασισμένη να μην τη λυπηθεί.

«΄Ακου δω!» της είπε αρπάζοντάς την απ' το μπράτσο, και την ταρακούννησε δυνατά. «Αν ξαναπείς ότι γυρνάμε σπίτι σου και δε με πας αμέσως στην πόρτα του ποταμού... Ξέρεις τι θα κάνω; θα δγω στο διάδρομο, θα βάλω τις φωνές και θα μας πιάσουν και τις δυο!»

«Μα θα μας σσσκκκοτώσουν...» ψέλλισε η Λαζαραλήν. «Δεν άκουσες τι είπε ο πολυχρονεμένος μας Τιςρόκ;

«Τ' άκουσα, και προτιμώ να πεθάνω παρά να πάρω τον Αόστα. Έλα, πάμε!»

«Τι αχάριστη που είσαι!» είπε η Λαζαραλήν. «Ξέρεις τι λες;»

Στο τέλος, όμως, αναγκάστηκε να υπακούσει. Κατέβηκε πρώτη τις σκάλες που είχαν ξανακατεβεί και πριν, πέρασαν και τον τελευταίο διάδρομο, και σε λίγο έβγαιναν στ' ανοιχτά. Βρίσκονταν πια στον κήπο του παλατιού, που κατηφόριζε ως τα τείχη της πόλης σε πελώριες σκάλες, όλο μπαλκόνια και εξώστες. Πάνω τους έλαμπε ολόγιομο το φεγγάρι. Μα το κακό σε κάθε περιπέτεια είναι πως, κι απ' τις πιο όμορφες μεριές του κόσμου να περάσεις, η αγωνία κι η διασύνη δε σ' αφήνουν να καταλάβεις τίποτα. Έτσι κι η Άραβις (όσο κι αν, χρόνια αργότερα, θυμόταν ακόμα εκείνη τη βραδιά), κράτησε μόνο μια ακαθόριστη εικόνα, όλο γκρίζο χορτάρι, σιντριβάνια που μουρμούριζαν πνιχτά, και μακριούς ίσκιους κυπαρισσιών.

Έφτασαν κάτω, στο τέλος του κήπου, κι είδαν το τείχος να ορθώνεται πελώριο πάνω απ' τα κεφάλια τους. Η Λαζαραλήν έτρεμε τόσο, που δεν μπορούσε να ξεμανταλώσει την πόρτα, και τελικά την άνοιξε η Άραβις. Μπροστά τους τώρα πια ήταν μόνο το ποτάμι, όπου καθρεφτιζόταν το φεγγάρι, και στη μικρή

προβλήτα ήταν δεμένες δάρκες για τους παλατιανούς.

«Έχε γεια» είπε η Άραβις, «και σ' ευχαριστώ. Σου φέρθηκα απαίσια και να με συγχωρείς, αλλά σκέψου από τι θέλω να γλιτώσω».

«Χρυσή μου Άραβις» είπε η Λαζαραλήν, «υπάρχει ακόμα καιρός ν' αλλάξεις γνώμη. Δεν είδες τι σπουδαίος άνθρωπος είναι ο Αόστα;»

«Να χαρώ εγώ έναν σπουδαίο άνθρωπο!» είπε η Άραβις. «Ένας απαίσιος δούλος που χαμοσέρνεται και κολακεύει όταν τον κλοτσάνε, και την ίδια στιγμή τα καταγράφει όλα, ένα προς ένα, για να τα ξεπληρώσει, παρακινώντας τον άθλιο Τισρόκ να σχεδιάσει το θάνατο του παιδιού του! Φτου! Δεν παντρεύομαι καλύτερα το λαντζιέρη του πατέρα μου;»

«Άραβις! Πώς τολμάς να λες τόσο φριχτά πράγματα για τον πολυχρονεμένο μας Τισρόκ! Για να το αποφασίζει αυτός, έτσι θα πρέπει».

«Έχε γεια» είπε η Άραβις. «Ξέχασα να σου πω πως τα φουστάνια σου ήταν καταπληκτικά. Και το σπίτι σου. Είμαι σίγουρη πως θα ζήσεις ευτυχισμένη – μόνο που η δική σου ζωή δεν κάνει για μένα. Μόλις βγω, να κλείσεις σιγανά την πόρτα».

Ξέφυγε απ' το τρυφερό αγκάλιασμα της φιλενάδας της, μπήκε σε μια βαρκούλα, και δεν άργησε να βρεθεί στη μέση του ποταμού, μ' ένα πελώριο αληθινό φεγγάρι πάνω απ' το κεφάλι της, κι ένα ψεύτικο που καθρεφτιζόταν στα βάθη των νερών. Ο αέρας ήταν καθαρός και δροσερός, κι όπως ζύγωνε στην άλλη όχθη, άκουσε μια κουκουδάγια. «Τώρα, μάλιστα!» σκέφτηκε η Άραβις, που είχε ζήσει όλα της τα χρόνια στην εξοχή, και μισούσε και το τελευταίο λεπτό που έμεινε στην Τασμαάν.

Στην όχθη, το σκοτάδι ήταν πηχτό, γιατί η πλαγιά και τα δέντρα έκρυβαν το φεγγαρόφωτο. Κατάφερε όμως να βρει τον ίδιο δρόμο που είχε ανακαλύψει και ο Σάστα· έφτασε, όπως κι εκείνος, στο σημείο όπου τέλειωνε η δλάστηση κι άρχιζε η άμμος, κοίταξε αριστερά, είδε τους πελώριους μαύρους τάφους – και μόλο που ήτανε γενναίο κορίτσι, πετάρισε η καρδιά της. Κι αν δε βρω τους άλλους; Κι αν έχουν βγει οι δαίμονες και τριγουρίζουν; Σήκωσε όμως ψηλά το κεφάλι (βγάζοντας λιγάκι τη γλώσσα της) και τράβηξε ίσια στους τάφους.

Τον Μπρη, τη Χουίν και τον ιπποκόμο τους είδε από μακριά.

«Και τώρα, ξαναγύρνα στην κυρά σου» είπε η Άραβις, ξεχνώντας εντελώς ότι οι πύλες θ' άνοιγαν το πρωί. «Πάρε και τούτα για τον κόπο σου».

«Ακούω και υπακούω» είπε ο ιπποκόμος, κι άρχισε να τρέχει σαν τρελός κατά την πόλη. Δεν χρειάστηκε να του θυμίσει κανείς πως η διασύνη του δεν ωφελούσε, γιατί εκείνος ένα είχε στο μυαλό του: τους δαίμονες των τάφων.

Η Άραβις φίλησε τον Μπρη και τη Χουίν στη μύτη, κι άρχισε να τους χαϊδεύει σαν να 'ταν συνηθισμένα άλογα.

«Α, να κι ο Σάστα» είπε ο Μπρη. «Δόξα να 'χει το Λιοντάρι!»

Η Άραβις γύρισε, κι είδε το Σάστα που πετιόταν από την κρυψώνα του.

«Ελάτε» είπε η Άραβις, «μη χάνουμε στιγμή» – και τους εξήγησε στα γρήγορα το σχέδιο του Ραμπαντάς.

«Α, τους προδότες! Τα σκυλιά!» είπε ο Μπρη τινάζοντας τη χ αίτη του και βρόντηξε την οπλή του. «Επίθεση σε καιρό ειρήνης! Χωρίς να κηρύξουν φα-

νερά τον πόλεμο! Έννοια σου όμως, και θα του τη φέρουμε. Θα φτάσουμε πριν απ' αυτόν!»

«Μπορούμε;» είπε η Άραβις, ανεβαίνοντας σβέλτα στη ράχη της Χουίν. Ο Σάστα την είδε και ζήλεψε, γιατί πολύ λαχταρούσε να μάθει κι αυτός να καθαλι-κεύει έτσι.

«Μπρου-χου-χου!» ρουθούνισε ο Μπρη. «Έλα, Σάστα, πάμε! Ώρα μας καλή!»

«Μα ο Ραμπαντάς είπε πως ξεκινάει αμέσως» έκα-νε η Άραβις. -

«Κουδέντες των ανθρώπων!» είπε ο Μπρη. «Έτσι εύκολα μαζεύεις διακόσια άλογα με καθαλάρηδες, έτσι εύκολα τα ποτίζεις και τα ταΐζεις και τα σελώ-νεις και τ' αρματώνεις; Λοιπόν, προς τα πού πάμε; Ίσια στο Βορρά;»

«Όχι» είπε ο Σάστα. «Ξέρω άλλο δρόμο. Έχω τραδήξει μια γραμμή, θα σας εξηγήσω αργότερα. Στρίψτε λιγάκι αριστερά... Α, να τηνε!»

«Και τώρα» είπε ο Μπρη, «ακούστε κάτι: τ' άλογα που καλπάζουν μέρα νύχτα υπάρχουν μόνο στα πα-ραμύθια. Εμείς θα πηγαίνουμε όπως τ' αληθινά άλο-γα, πότε θα τρέχουμε, πότε θα περπατάμε σιγανά. Κι όταν θα περπατάμε, εσείς οι άνθρωποι θα κατεβαίνε-τε και θ' ακολουθείτε με τα πόδια. Έτοιμη, Χουίν; Φύγαμε! Εμπρός για τη Νάρνια και το Βορρά!»

Στην αρχή, όλα ήταν υπέροχα. Ήταν προχωρημένη η νύχτα, κι η άμμος κόντευε να κρυώσει εντελώς από το πύρωμα της μέρας. Ο αέρας ήταν καθαρός και δροσερός, και στο φως του φεγγαριού η άμμος γυάλι-ζε, ως εκεί που έφτανε το μάτι, σαν ακίνητο νερό σε μεγάλο ασημένιο τάσι. Δεν ακουγόταν τίποτα, εκτός απ' τις οπλές του Μπρη και της Χουίν, και το Σάστα θα τον έπαιρνε ο ύπνος, αν δεν αναγκαζόταν κάθε

τόσο να ξεπεξεύει και να συνεχίζει για λίγο με τα πόδια.

Ώρες ατέλειωτες του φάνηκε πως προχωρούσαν, κι ήρθε μια στιγμή που το φεγγάρι χάθηκε, και συνέχισαν το δρόμο τους στα σκοτεινά. Κι αυτή η πορεία στο σκοτάδι κράτησε αιώνες, ώσπου άξαφνα ο Σάστα άρχισε να ξεχωρίζει μπροστά του το σβέρο και το κεφάλι του Μπρη, και λίγο λίγο, πολύ αργά όμως, άρχισε να διακρίνει δεξιά κι αριστερά του μια επίπεδη, σταχτιά απεραντοσύνη, νεκρή: έναν κόσμο που είχε πεθάνει. Ο Σάστα ένιωθε τρομερά κουρασμένος, και μόνο τότε πρόσεξε πως κρύωνε και τα χείλια του ήταν κατάξερα. Δεν ακουγόταν τίποτα, πέρα απ' το ελαφρύ τρίζιμο της σέλας, τα χαλινάρια που κουδούνιζαν, και τις οπλές – που όμως δεν έκαναν κλόπιτι – κλόπιτι – κλόπιτι – κλοπ, όπως στους κανονικούς δρόμους, αλλά φρούπιτι – φρούπιτι – φρούπιτι – φρουπ, μέσα στη στεγνή άμμο.

Έπειτα από κάμποσες ώρες ταξίδι, πέρα μακριά, στα δεξιά τους, ο ορίζοντας έφεξε αχνόγκριζος. Ξημέρωνε, επιτέλους, μα πουθενά δεν υπήρχε πουλί να κελαηδήσει. Τώρα ο Σάστα περίμενε πώς και τι τα διαλείμματα της πεζοπορίας, γιατί η παγωνιά τον είχε περονιάσει πάνω στο άλογο.

Και τότε, βγήκε ο ήλιος κι όλα άλλαξαν σε μια στιγμή. Η σταχτιά άμμος έγινε κίτρινη κι αστραποδόλησε σαν να 'ταν σπαρμένη διαμάντια, κι αριστερά τους φάνηκαν να τρέχουν οι σκιές τους, μακριές και πελώριες. Πέρα, μπροστά, η διχαλωτή κορφή τού όρους Πάιο γυάλιζε στον ήλιο, κι ο Σάστα είδε πως είχαν βγει λιγάκι από το δρόμο τους. «Πιο αριστερά, μια ιδέα πιο αριστερά!» φώναξε στ' άλογα. Μα το καλύτερο ήταν πως, όταν κοίταξε πίσω του, είδε την

Τασμπάαν πολύ μικρή και μακρινή. Οι τάφοι δε φαίνονταν πουθενά: τους είχε καταπιεί η περιονωτή καμπούρα που άφηναν πίσω τους, η πόλη του Τισρόκ. Τώρα όλοι ένιωσαν καλύτερα.

Όμως η ανακούφισή τους δεν κράτησε πολύ. Η Τασμπάαν, που τους φάνηκε τόσο μακρινή όταν την πρωτοκοίταξαν, δεν έμοιαζε να ξεμακραίνει άλλο, όσο κι αν προχωρούσαν. Ο Σάστα έπαψε να την κοιτάζει, γιατί του 'δινε την εντύπωση πως βρισκονταν διαρκώς στο ίδιο σημείο. Κι ύστερα, το δυνατό φως άρχιζε να τους ενοχλεί. Η άμμος άστραφτε, έκανε τα μάτια να πονούν, μα ο Σάστα ήξερε πως δεν πρέπει να τα κλείσει εντελώς. Συνέχισε λοιπόν να κοιτάζει ίσια μπροστά, το όρος Πάιρ, μέσ' απ' τα μισόκλειστα βλέφαρά του, και κάθε τόσο φώναζε οδηγίες στ' άλλο-γα. Κι έπειτα ήρθε η ζέστη. Την πρωτοπρόσεξε όταν αναγκάστηκε να ξεπεζέψει και να προχωρήσει με τα πόδια. Μόλις πήδηξε απ' τη ράχη του Μπρη, τον χτύπησε στο πρόσωπο η πυρωμένη απόπνοια της άμμου, λες κι είχε ανοίξει η πόρτα κανενός φούρνου. Και την επόμενη φορά, τα ίδια και χειρότερα. Όμως, την τρίτη, ούρλιαξε απ' τον πόνο μόλις άγγιξε την άμμο με τα γυμνά του πόδια, και πριν προλάβεις να πεις τρια, βρισκόταν πάλι με το 'να πόδι στον αναβολέα και τ' άλλο μισοανεβασμένο στη ράχη του αλόγου.

«Με συγχωρείς» είπε πνιχτά. «Δεν μπορώ να περπατήσω. Καίγονται τα πόδια μου».

«Επόμενο ήταν» ξεφύσηξε ο Μπρη. «Έπρεπε να το έχω σκεφτεί. Τι να κάνουμε; Αφού δε γίνεται αλλιώς, θα σε πάω καθάλα».

«Καλά την έχεις εσύ» είπε ο Σάστα στην Άραβις, που είχε ξεπεζέψει και προχωρούσε δίπλα στη Χούνι. «Εσύ φοράς παπούτσια».

Η Άραβις δε μίλησε, και του φάνηκε πολύ σοβαρή. (Δεν ξέρω αν του κρατούσε πόζα, μα έτσι έδειχνε).

Προχώρησαν κι άλλο, πότε αργά αργά, πότε με σιγανό καλπασμό, ντιν ντιν τα χάμουρα, κριτς κριτς οι σέλες, μυρωδιά ζεστών αλόγων, μυρωδιά ζεστών ανθρώπων, λάμψη εκτυφλωτική, πονοκέφαλος. Και με κάθε μίλι που άφηναν πίσω τους, τίποτα, μα τίποτα δεν άλλαζε. Η Τασμπαάν δεν έλεγε να φανεί πιο μακρινή. Τα βουνά δεν έλεγαν να πλησιάσουν. Σαν να κρατούσαν μια αιωνιότητα τα ντιντινίσματα, το τρίξιμο, οι μυρωδιές.

Φυσικά, δοκίμαζες όλων των ειδών τα παιχνίδια για να περάσει η ώρα – και φυσικά κανένα δεν έπιανε. Κι έβαζες τα δυνατά σου να μη σκεφτείς τίποτα πόσιμο – το παγωμένο σιρόπι στο παλάτι της Τασμπαάν, το καθαρό νερό της πηγής που καμπανίζει με έναν ήχο γήινο και σκοτεινό, το βελούδινο, δροσερό γάλα, παχύ όσο πρέπει κι ούτε στάλα παραπάνω – κι όσο έβαζες τα δυνατά σου να μην τα σκεφτείς, τόσο τα σκεφτόσουν.

Άξαφνα, κάτι άλλαξε επιτέλους. Ένας πέτρινος όγκος ξεφύτρωσε απ' την άμμο, καμιά πενηνταριά μέτρα μάκρος κι άλλα δέκα ύψος – μόνο που τώρα ο ήλιος θρискόταν μεσουράνα, κι η σκιά του ήταν λιγοστή. Εκεί, στη λιγοστή σκιά μαζεύτηκαν, έφαγαν κι ήπιαν λίγο νερό. Δεν είναι καθόλου εύκολο να ποτίσεις άλογο με ασκί, αλλά και ο Μπρη και η Χούν ήξεραν να χρησιμοποιούν τα χείλια τους πολύ καλά. Κανένas δε χόρτασε. Κανένas δε μίλησε. Τ' άλογα ήταν γεμάτα αφρούς κι ανάσαιναν βαριά. Τα παιδιά ήταν κατάχλομα.

Ξεκουράστηκαν λίγο και συνέχισαν. Πάλι οι ίδιοι

ήχοι, πάλι οι ίδιες μυρωδιές, πάλι το εκτυφλωτικό φως, ώσπου, σιγά σιγά, οι ίσκιои τους γύρισαν κι έπεφταν πια δεξιά, και μάκραιναν, όλο μάκραιναν, ώσπου φάνηκαν ν' αγγίζουν την ανατολική άκρη του κόσμου. Ο ήλιος έγερνε στη δύση αργά αργά, κι όταν βασίλειψε επιτέλους, το φως του έπαψε να τους τυφλώνει ανελέητα, αλλά η άμμος ανάδινε ακόμα την ίδια φριχτή ζέστη. Οχτώ μάτια κοιτούσαν με λαχτάρα, πασχίζοντας να διακρίνουν κάποιο ίχνος της κοιλάδας που 'χε πει ο Κίτρινοπόδης, το Κοράκι, μα όσα μίλια κι αν άφηναν πίσω τους, μόνο επίπεδη άμμος φαινόταν. Κι έτσι η μέρα τέλειωσε, βγήκαν και τα άστρα, και τ' άλογα ποδοβολούσαν ακόμα, και τα παιδιά τραμπαλίζονταν πάνω στις σέλες, σε κακό χάλι απ' τη δίψα κι απ' την κούραση. Κι όταν πια βγήκε το φεγγάρι κι άρχισε ν' ανεβαίνει, ο Σάστα έβαλε μια φωνή, «Να τηνε!» – μα τα λόγια του αντήχησαν παράξενα και στριγκά, γιατί το στόμα του ήταν θεόστεγνο.

Τώρα πια δεν υπήρχε περίπτωση να πέφτουν έξω. Μπροστά τους, και λίγο προς τα δεξιά, είχε φανεί επιτέλους μια πλαγιά που κατηφόριζε ζωσμένη από πέτρινους λόφους. Τ' άλογα ήταν τόσο κουρασμένα, που δε μίλησαν· έστριψαν μόνο κατά κει, και σε λίγο έμπαιναν στη ρεματιά. Το στενό τούς φάνηκε χειρότερο κι απ' την έρημο, γιατί ανάμεσα στους τοίχους των βράχων ο αέρας ήταν πνιγερός και δεν έφτανε ως κάτω το φως του φεγγαριού. Η πλαγιά κατηφόριζε απότομα, τα βράχια ψήλωναν, δεξιά κι αριστερά, σχηματίζοντας πελώριους γκρεμούς, και σε λίγο συνάντησαν την πρώτη βλάστηση: αγκαθωτά φυτά σαν κάκτους κι άγρια χορτάρια, από κείνα που σου τσιμπούν τα δάχτυλα αν τα πιάσεις, και σε άλλο λίγο οι

οπλές των αλόγων πάτησαν σε βότσαλα και πέτρες, κι η άμμος τέλειωσε. Τα μάτια τους έψαχναν με λαχτάρα για νερό σε κάθε στροφή της κοιλάδας, μα η κοιλάδα έμοιζε να 'χει ατέλειωτες στροφές. Τ' άλογα

ήταν πια εντελώς αποκαμωμένα, και η Χουνίν λαχάνιαζε, παραπατούσε, κι είχε μείνει πολύ πίσω απ' τον Μπρη. Πάνω που κόντευαν να χάσουν κάθε ελπίδα, βρήκαν μπροστά τους λάσπες, και μια ψιλούτσικη κλωστίτσα νερό που κυλούσε στα χόρτα. Τα χόρτα ήταν τώρα πιο θαλερά και μαλακά, και παρακάτω η κλωστίτσα του νερού γινόταν ρυάκι, και το ρυάκι ποταμάκι, με θάμνους δεξιά κι αριστερά, κι έπειτα με-

γάλο ποτάμι. Κάποια στιγμή (έπειτα από ένα σωρό απογοητεύσεις, που δεν περιγράφονται), ο Σάστα, που λαγοκοιμόταν, ένωσε τον Μπρη να σταματάει απότομα, και γλίστρησε απ' τη σέλα θέλοντας και μη. Μπροστά τους, ένας μικρός καταρράχτης χυνόταν σε μια πλατιά λιμνούλα. Τα δυο άλογα, που πατούσαν κιάλας στο νερό, είχαν σκύψει κι έπιναν αχόρταγα. «'Αααα!» έκανε ο Σάστα, βουτώντας στο νερό που του 'φτανε ως τα γόνατα, κι έχωσε το κεφάλι του κάτω απ' τον καταρράχτη. Ήταν ίσως η πιο όμορφη στιγμή της ζωής του.

Δέκα λεπτά αργότερα, βγήκαν έξω, κι οι τέσσερις (τα δυο παιδιά μουσκίδι ως το κόκαλο) κι άρχισαν να προσέχουν για πρώτη φορά τον τόπο γύρω τους. Τώρα το φεγγάρι είχε σηκωθεί ψηλά, και φώτιζε κάτω την κοιλάδα. Στις όχθες του ποταμού είχε μαλακό χορτάρι, και πέρα απ' το χορτάρι άρχιζαν θάμνοι και δέντρα που ανηφόριζαν ως τη ρίζα των βράχων. Υπέροχοι ανθισμένοι θάμνοι πρέπει να κρύβονταν στη χαμηλή, σκιερή δλίστηση, γιατί το ξέφωτο ήταν

πλημμυρισμένο γλυκά και δροσερά αρώματα. Κι από τη σκοτεινή κρυψώνα των δέντρων έβγαινε ένας ήχος που ο Σάστα δεν τον είχε ξανακούσει στη ζωή του: το κελάηδισμα του αηδονιού.

Ήταν όλοι τόσο κουρασμένοι, που δεν είχαν όρεξη ούτε για φαί ούτε για κουβέντα. Τ' άλογα ξάπλωσαν αμέσως, έτσι με τις σέλες, κι η Άραβις με τον Σάστα τα μιμήθηκαν.

Δέκα λεπτά αργότερα, μίλησε η προνοητική Χουίν: «Δεν πρέπει να μας πάρει ο ύπνος» είπε. «Πρέπει να φτάσουμε πριν απ' τον Ραμπαντάς».

«Όχι» απάντησε αργά αργά ο Μπρη. «Δε θα κοιμηθούμε. Μόνο να ξεκουραστούμε λίγο».

Για μια στιγμή, ο Σάστα κατάλαβε πως κινδύνευαν ν' αποκοιμηθούν, και πως έπρεπε να κάνει κάτι. Αποφάσισε μάλιστα να σηκωθεί και να τους πείσει να συνεχίσουν – αλλά όχι ακόμα, όχι ακόμα, όχι τώρα αμέσως...

Σε λίγο, παιδιά και άλογα είχαν αποκοιμηθεί, κάτω απ' το φεγγαρόφωτο κι ενώ το αηδόνι κελαηδούσε.

Πρώτη ξύπνησε η Άραβις. Ο ήλιος ήταν κιόλας ψηλά στον ουρανό, κι οι δροσερές πρωινές ώρες είχαν πάει χαμένες. «Εγώ φταίω!» είπε μέσα της θυμωμένη, και πετάχτηκε πάνω να ξυπνήσει τους υπόλοιπους. «Ε, μα τι περιμένεις; Μετά από τόση κούραση, μπορεί να μείνουν ξύπνια τ' άλογα, έστω κι αν είναι Άλογα Που Μιλούν; Ούτε βέβαια και το αγόρι – άψητο παιδί, αμάθητο. Εγώ όμως, έπρεπε να κάνω κάτι».

Αγόρι κι άλογα πετάχτηκαν μισοξαλισμένα κι αποβλακωμένα απ' τον ύπνο.

«Χέι-χο-μπρου-χου-χου!» είπε ο Μπρη. «Σελωμέ-

νος κοιμήθηκα; Α, δεν το ξανακάνω! Πιάστηκα ολόκληρος».

«Αχ, έλα, έλα, ελάτε» είπε η ΆΑραβις, «χάσαμε κιόλας το μισό πρωί. Μη χασομεράτε ούτε λεπτό».

«Για σιγά» είπε ο Μπρη, «να μη φάμε μια μπουκιιά χορταράκι;»

«Λυπάμαι, αλλά δε γίνεται» είπε η ΆΑραβις.

«Μα γιατί τόσο τρομερή διασύννη; Αφού την περάσαμε την έρημο» είπε ο Μπρη.

«Ναι, αλλά δε φτάσαμε στην Αρχελάνδη» τον έκοψε η ΆΑραβις, «και πρέπει να φτάσουμε πριν απ' τον Ραμπαντάς».

«Μην ανησυχείς, είμαστε μίλια μπροστά του» απάντησε ατάραχος ο Μπρη. «Αφού κόψαμε δρόμο – ε, Σάστα; Ο φίλος σου το Κοράκι δεν είχε πει πως κόβουμε δρόμο;»

«Όχι, δεν είπε πως κόβουμε, είπε μόνο πως αυτός ο δρόμος είναι καλύτερος, γιατί έχει και το ποτάμι. Κι αν η όαση πέφτει ευθεία στα δόρεια της Τασμπαάν, φοβάμαι πως ο δικός μας δρόμος είναι μακρύτερος».

«Εγώ πάντως δεν το κουνάω δίχως κολατσιό» είπε ο Μπρη. «Σάστα, βγάλε μου το χαλινάρι».

«Μμμε... μμμε συγχωρείτε» είπε η Χουίν, πολύ ντροπαλά. «Βέβαια... τον καταλαβαίνω τον Μπρη, γιατί κι εγώ έτσι νιώθω. Όμως, τ' άλογα που έχουν καθαλάρη με σπιρούνια και τα λοιπά, αναγκάζονται πολλές φορές να τρέξουν, ακόμη, κι όταν δεν μπορούν – και στο τέλος ανακαλύπτουν πως μπορούν. Ε... Ε... έλεγα λοιπόν, μήπως... αν βάζαμε τα δυνατά μας, τώρα που είμαστε ελεύθεροι... Στο κάτω κάτω, για τη Νάρνια το κάνουμε».

«Κυρία μου» είπε αφοπλιστικά ο Μπρη, «νομίζω

πως ξέρω κάτι παραπάνω από αναγκαστικές πορείες και εκστρατείες, κι από αντοχή αλόγων».

Η Χουίν δεν απάντησε, γιατί σαν όλες τις καθαρόαιμες φοράδες ήταν πολύ δειλή κι ευγενική, και υποχωρούσε εύκολα. Στην πραγματικότητα, η Χουίν είχε δίκιο, γιατί αν εκείνη τη στιγμή ο Μπρη βρισκόταν μ' έναν Ταρκαάν στη ράχη του, θ' ανακάλυπτε πως βαστάει ακόμα για κάμποσες ώρες πιλάλα. Ένα όμως απ' τα χειρότερα κακά, όταν είσαι δούλος και σε αναγκάζουν να κάνεις το καθετί, είναι πως όταν δεν έχεις πια κανέναν να σ' αναγκάζει, χάνεις σχεδόν τη δύναμη να αναγκάζεις εσύ τον εαυτό σου.

Κάθισαν λοιπόν και περίμεναν τον Μπρη να κολατίσει και να πιει νερό, και στο μεταξύ έφαγαν κι ήπιαν λίγο και τα παιδιά και η Χουίν. Θα κόντευε έντεκα όταν ξεκίνησαν επιτέλους, αλλά και τότε ακόμα ο Μπρη δεν έδειξε αποφασισμένος να ζοριστεί. Το βήμα το 'δινε η Χουίν, κι ας ήταν η πιο αδύναμη κι η πιο κουρασμένη απ' τους δυο.

Έφταιγε όμως και η κοιλάδα. Ήταν όλα τόσο όμορφα εκεί κάτω, το καστανό, δροσερό ποτάμι, τα χορτάρια και τα βρύα και τ' αγριολούλουδα και τα ροδόδεντρα, που σ' έκαναν να περπατάς αργά αργά για να χαζεύεις.

Ο Ερημίτης του Νότου

Ώρες προχωρούσαν, και στο τέλος η κοιλάδα άρχισε να φαρδαίνει και ν' ανοίγει. Τώρα είδαν πως το ποτάμι που είχαν ακολουθήσει ως εδώ, χυνόταν σε άλλο, μεγαλύτερο ποτάμι, πλατύ και ταραγμένο, που κατέβαινε απ' τ' αριστερά και τραβούσε ίσια στην ανατολή. Πέρα από τούτο το ποτάμι, ένας υπέροχος τόπος ανηφόριζε με χαμηλούς λόφους, ράχη ράχη, ως τα πελώρια Βουνά του Βορρά. Στα δεξιά τους, οι κορυφές των βράχων ήταν στεφανωμένες με χιόνια, κι αριστερά, ως εκεί που έφτανε το μάτι, είχε πευκόφυτες πλαγιές, άγριους γκρεμούς, στενά φαράγγια, και παραπίσω γαλανά βουνά. Το όρος Πάιρ δε φαινόταν πουθενά, κι η οροσειρά, ίσια μπροστά τους, βούλιαζε σ' ένα δασωμένο διάσελο, που θα 'ταν σίγουρα το Πέρασμα από την Αρχελάνδη στη Νάρνια.

«Μπρου-χου-χου! Ο Βορράς! Ο πράσινος Βορράς!» χλιμίντρησε ο Μπρη – κι ήταν αλήθεια: οι χαμηλοί λόφοι, καταπράσινοι και δροσεροί, έμοιαζαν

με όνειρο στα μάτια των παιδιών, που ήταν μαθημένα στα τοπία του νότου. Πήραν λοιπόν την κατηφοριά για τη συμβολή των δύο ποταμών, και το κέφι τους άρχισε να φτιάχνει.

Το ποτάμι που κατέβαινε απ' τα ψηλά βουνά της δύσης και τραβούσε στην ανατολή, ήταν τόσο γρήγορο κι ορμητικό, που δεν υπήρχε περίπτωση να το περάσουν κολυμπώντας· έψαξαν όμως στην όχθη, πάνω κάτω, και στο τέλος βρήκαν μια ρηχή μεριά που θα μπορούσαν να την περάσουν με τα πόδια. Μούγκριζε και κατρακυλούσε το ποτάμι, δίνες νερού κύκλωναν τα πόδια των αλόγων, το αεράκι φυσούσε απαλά, λιμπελούλες πηδούσαν πέρα δώθε – κι όλα μαζί πλημμύριζαν το Σάστα με μια παράξενη συγκίνηση.

«Φίλοι μου, φτάσαμε στην Αρχελάνδη», είπε περήφανα ο Μπρη καθώς πατούσε στάζοντας το πόδι του στη βορινή όχθη. «Αν δεν απατώμαι, το ποτάμι που περάσαμε πρέπει να 'ναι ο Φιδοπόταμος».

«Ελπίζω να προλαβαίνουμε» μουρμούρισε η Χουίν.

Πήραν πάλι το δρόμο, αργά αργά, όλο ελιγμούς, γιατί οι λόφοι ήταν απότομοι. Μπροστά τους ο τόπος ανοιγόταν έρημος, μόνο βλάστηση, ούτε δρόμοι ούτε σπίτια πουθενά. Παντού είχε δέντρα, μα τόσο αραιά, που δε θα τα 'λεγες δάσος. Ο Σάστα, που 'χε ζήσει όλη του τη ζωή σ' έναν άδεντρο τόπο, γεμάτο χορτάρι, πρώτη του φορά έβλεπε τόσα δέντρα και τόσων ειδών. Αν ήσαστε στη θέση του εσείς, μπορεί και να ξεχωρίζατε (γιατί εκείνος βέβαια δεν μπορούσε) βελανιδιές, οξιές, σημύδες, έλατα και ήμερες καστανιές. Λαγοί το 'βαζαν στα πόδια τρομαγμένοι, και κάποια στιγμή πέτυχαν ένα ολόκληρο κοπάδι ελάφια που περνούσαν πίσω απ' τα δέντρα.

«Μα είναι υπέροχα!» είπε η Άραβις.

Φτάνοντας στην πρώτη ράχη, ο Σάστα γύρισε και κοίταξε πίσω του. Η Τασμπαάν δε φαινόταν πουθενά, κι η έρημος απλωνόταν ως πέρα, στον ορίζοντα, αυλακωμένη μόνο από το πράσινο φαράγγι που είχαν διασχίσει.

«Έι!» έκανε άξαφνα. «Τι είν' αυτό;»

«Το ποιο;» είπε ο Μπρη, στρίβοντας να δει. Η Χουίν κι η Άραβις τον μιμήθηκαν.

«Να, εκεί» είπε ο Σάστα, δείχνοντας με το χέρι. «Σαν καπνός μοιάζει. Λέτε να 'ναι φωτιά;»

«Μάλλον αμμοθύελλα» είπε ο Μπρη.

«Μα δε φυσάει» είπε η Άραβις.

«Αχ!» φώναξε η Χουίν. «Κοιτάξτε! Κάτι αστράφτει μες στον κουρνιαχτό. Να, να, κοιτάξτε! Κράνη και πανοπλίες! Κι έρχονται! Έρχονται κατά δω!»

«Μα τον Τας!» είπε η Άραβις. «Στρατός είναι. Ο στρατός του Ραμπαντάς».

«Και δέβαια» είπε η Χουίν. «Όπως το φοδόμουν. Γρήγορα, πρέπει να φτάσουμε στο Άνθαρντ πριν από αυτούς». Και χωρίς δεύτερη κουδέντα, έκανε μεταβολή κι άρχισε να καλπάζει ολοταχώς προς το Βορρά. Ο Μπρη τίναξε το κεφάλι του και την ακολούθησε.

«Αχ, έλα, Μπρη, γρήγορα!» φώναξε η Άραβις μισογυρνώντας το κεφάλι της.

Αυτός ο αγώνας δρόμου ήταν μεγάλη δοκιμασία για τ' άλογα. Σε κάθε ράχη που έφταναν, ανακάλυπταν από πίσω κι άλλη κοιλάδα, που τέλειωνε σ' άλλη μια ράχη, και μόλο που ήξεραν μέσες άκρες πως πηγαίνουν σωστά, κανένας τους δεν είχε ιδέα πόσο μακριά πέφτει το Άνθαρντ. Στην κορφή της δεύτερης ράχης, ο Σάστα γύρισε και ξανακοίταξε πίσω

τους: τώρα, αντί για το σύννεφο της σκόνης στα βάθη της ερήμου, είδε ένα μαύρο κοπάδι που μυρμήγκιαζε στην πέρα όχθη του Φιδοπόταμου. Σίγουρα έψαχναν για πέρασμα.

«Φτάσανε στο ποτάμι!» φώναξε άγρια.

«Γρήγορα! Γρήγορα!» τσίριξε η Άραβις. «Όλο μας το ταξίδι πάει στράφι αν δε φτάσουμε εγκαίρως στο Άνθαρντ. Τρέξε, Μπρη, τρέξε! Μην ξεχνάς πως είσαι πολεμικό φαρί!»

Ο Σάστα ήταν έτοιμος να πει κι αυτός τίποτα στον Μπρη, αλλά δάγκωσε τη γλώσσα του και κρατήθηκε. «Ο φουκαράς» σκέφτηκε, «κάνει ό,τι μπορεί». Κι είναι αλήθεια πως τα δύο άλογα έκαναν ό,τι μπορούσαν – ή μάλλον ό,τι νόμιζαν πως μπορούν, που δεν είναι εντελώς το ίδιο. Ο Μπρη είχε προλάβει την Χουίν κι έτρεχαν τώρα σαν κεραυνοί πάνω στο χορτάρι. Όμως, απ' ό,τι φαινόταν, η Χουίν δε θα το άντεχε για πολύ.

Τα αισθήματά τους άλλαξαν σε μια στιγμή, από έναν ήχο που ακούστηκε πίσω τους. Δεν ήταν βέβαια ο ήχος που περίμεναν – οπλές αλόγων, κλαγγή

όπλων, κι ίσως και οι πολεμικές κραυγές των Καλορμίνιων – αλλά ο Σάστα τον αναγνώρισε αμέσως. Ήταν ένας άγριος δρυχηθμός, όπως εκείνη τη φεγγαρόλουστη νύχτα που είχαν ανταμώσει με την Άραβις και τη Χουίν. Τον αναγνώρισε κι ο Μπρη. Τα μάτια του άστραψαν κατακόκκινα, τ' αυτιά του έγειραν πίσω κι ακούμπησαν στο κεφάλι του και τώρα ανακάλυψε πως δεν έτρεχε με όλη του τη δύναμη. Ο Σάστα ένιωσε αμέσως την αλλαγή. Ο Μπρη άνοιξε ταχύτητα και σε λίγο είχε αφήσει πολύ πίσω του τη Χουίν.

«Α, δεν παίζω» σκέφτηκε ο Σάστα. «Έλεγα πως εδώ δεν κινδυνεύουμε από λιοντάρια».

Γύρισε και κοίταξε, και τα 'δε όλα καθαρά. Ένα πελώριο μαλλιαρό ζώο τους ακολουθούσε, με την κοιλιά χαμηλά, στα χόρτα, σαν γάτα που τρέχει να ανεβεί στο δέντρο όταν μπει στο περιβόλι της ξένο σκυλί. Δευτερόλεπτο το δευτερόλεπτο, το λιοντάρι πλησίαζε επικίνδυνα.

Ο Σάστα κοίταξε πάλι μπροστά του, κι είδε κάτι που τον σάστισε, κι ούτε πρόλαβε να το σκεφτεί. Ένας ολόισιος πράσινος τοίχος τους έφραζε το δρόμο, γύρω στα τρία μέτρα ύψος. Στη μέση του τοίχου

είχε μια πόρτα, ανοιχτή, και στο άνοιγμά της στεκόταν ένας πανύψηλος άντρας, με μακρύ μανδύα στο χρώμα των φθινοπωρινών φύλλων, που έπεφτε ως κάτω, στα γυμνά του πόδια. Κρατούσε ραβδί, και η γενειάδα του έφτανε ως τα γόνατα.

Ο Σάστα τα 'δε όλα σαν αστραπή, κι έπειτα γύρισε πάλι πίσω το κεφάλι του. Τώρα το λιοντάρι είχε φτάσει τη Χουίν, άπλωνε το πόδι του να χτυπήσει τα πισινά πόδια της φοράδας, κι εκείνη, γεμάτη αφρούς, είχε τα μάτια γουρλωμένα, όλο απελπισία.

«Στάσου» ούρλιαξε στ' αντί του Μπρη ο Σάστα. «Πρέπει να γυρίσουμε πίσω. Χρειάζονται βοήθεια».

Αργότερα, ο Μπρη επέμενε πως ούτε τον άκουσε ούτε τον κατάλαβε εκείνη τη στιγμή, κι επειδή κατά κανόνα ήταν άλογο που έλεγε την αλήθεια, πρέπει να τον πιστέψουμε.

Ο Σάστα ξεπέρασε τα πόδια του απ' τους αναβολείς, κρεμάστηκε ολόκληρος στ' αριστερά, δίστασε για ένα – φριχτό – κλάσμα του δευτερολέπτου κι ύστερα πήδηξε. Η πτώση τον πόνεσε πολύ, και του έκοψε την ανάσα, αλλά πριν καταλάβει πόσο πονούσε, έτρεχε κιόλας παραπατώντας να βοηθήσει την Άραβις. Ποτέ στη ζωή του δεν είχε ξανακάνει τέτοιο πράγμα, κι ούτε ήξερε γιατί το κάνει τώρα δα.

Από τα χείλια της Χουίν δγήκε ένας απ' τους τρομερότερους ήχους που υπάρχουν στον κόσμο: ένα αλογίσιο ουρλιαχτό. Η Άραβις, πεσμένη ολόκληρη στο σβέγκο της Χουίν, προσπαθούσε να τραθήξει το σπαθί της, και τώρα οι τρεις τους – η Άραβις, η Χουίν και το λιοντάρι – έρχονταν καταπάνω στον Σάστα. Πριν όμως τον φτάσουν, το λιοντάρι σηκώθηκε στα πισινά του πόδια, πελώριο, τόσο μεγάλο που δεν μπορείτε να το φανταστείτε, και χτύπησε την

Άραβις με το δεξί του πόδι. Ο Σάστα είδε τα τρομερά του νύχια να δγαίνουν, κι η Άραβις ούρλιαξε κι έγειρε στη σέλα με τον ώμο της σκισμένο. Τότε ο Σάστα, μισότρελος απ' την τρομάρα του, όρμησε στο θηρίο, χωρίς όπλο, ούτε καν ξύλο ή πέτρα, και του φώναξε ανόητα, λες κι ήταν άταχτο σκυλί: «Ξουτ! Ξουτ! Φύγε από δω!» Για ένα δευτερόλεπτο το παιδί δρέθηκε αντιμέτωπο με το ορθάνοιχτο, πεινασμένο στόμα, κι έπειτα έγινε κάτι που τον σάστισε: Το λιοντάρι, όρθιο στα πισινά του πόδια, μαζεύτηκε άξαφνα, έκανε μεταβολή και το Έβαλε στα πόδια.

Ούτε στιγμή δεν πίστεψε ο Σάστα πως το λιοντάρι έφευγε στ' αλήθεια. Έκανε κι αυτός μεταβολή, κι άρχισε να τρέχει προς τον πράσινο τοίχο, που τώρα μόλις τον ξαναθυμόταν. Η Χουίν, εξαντλημένη, έφτανε παραπατώντας στην πόρτα. Η Άραβις δρισκόταν ακόμα στη σέλα, με την πλάτη γεμάτη αίματα.

«Έλα, κόρη μου, έλα» είπε ο γενειοφόρος με το μακρύ μανδύα, κι έπειτα: «Έλα, γιε μου», καθώς ο Σάστα πλησίαζε λαχανιασμένος. Άκουσε την πόρτα να κλείνει πίσω του, κι ο γενειοφόρος ξένος δοηθούσε κιόλας την Άραβις να ξεπεζέψει.

Βρίσκονταν σ' ένα ολοστρόγγυλο περιβόλι, κι ο θεόρατος χορταριασμένος τοίχος το 'κλεινε από παντού. Μπροστά τους ήταν μια λιμνούλα ακίνητη, και τόσο γεμάτη, που το νερό ερχόταν σχεδόν ένα με το χώμα. Στην άλλη άκρη της λιμνούλας, φύτρωνε ένα δέντρο, το πιο μεγάλο κι όμορφο δέντρο που είχε δει ποτέ του ο Σάστα και τη σκέπαζε ολόκληρη με τα κλαδιά του. Και πέρα απ' τη λιμνούλα ήταν ένα χαμηλό πέτρινο σπιτάκι, με παμπάλαιη καλαμοσκεπή. Από κάπου ακούγονταν βελάσματα: κατσίκες έβο-

σκαν στο δάθος του περιβολιού. Κάτω, το χώμα ήταν στρωτό, ντυμένο με απαλό χορτάρι.

«Ει-ει-είσαστε» έκανε λαχανιασμένος ο Σάστα, «είσαστε ο Βασιλιάς Λουν;»

Ο γέρος κούνησε το κεφάλι του. «Όχι» απάντησε ήρεμα, «είμαι ο Ερημίτης του Νότου. Και τώρα, γιε μου, μη χάνεις τον καιρό σου με ερωτήσεις, αλλά άκου. Το κορίτσι είναι πληγωμένο. Τ' άλογα ξεθεωμένα. Ετούτη τη στιγμή ο Ραμπαντάς βρρίσκει ένα πέρας στο Φιδοπόταμο. Αν τρέξεις δίχως να σταθείς λεπτό, προφταίνεις να ειδοποιήσεις το Βασιλιά Λουν».

Ο Σάστα ένωσε την καρδιά του να σδήνει στο άκουσμα αυτής της εντολής. Δεν ένιωθε να του μένει άλλη δύναμη – κι ύστερα, τα λόγια του Ερημίτη τον πόνεσαν, γιατί του φάνηκαν σκληρά κι άδικα. Βλέπετε, δεν ήξερε ακόμη πως, αν τα καταφέρεις σε μια αποστολή, η ανταμοιβή σου είναι συνήθως μια νέα αποστολή, καλύτερη και δυσκολότερη. Φωναχτά είπε μόνο:

«Πού είναι ο Βασιλιάς;»

Ο Ερημίτης γύρισε και του 'δειξε με το ραβδί του: «Κοίτα» είπε. «Ακριδώς απέναντι απ' την πόρτα που μπήκες, έχει κι άλλη πόρτα. Άνοιξέ την και τράβα μπροστά. Όλο ευθεία να πηγαίνεις, ό,τι κι αν συναντήσεις, ίσιωμα και ανηφοριά, νερό και χώμα, πεδινά και κακοτράχαλα. Η τέχνη μου μού λέει πως θα βρεις το Βασιλιά Λουν ίσια μπροστά σου. Όμως να τρέχεις. Να τρέχεις και να μη σταματάς».

Ο Σάστα συμφώνησε κουνώντας το κεφάλι του, όρμησε στη βορινή πόρτα, την πέρασε και χάθηκε. Τότε ο Ερημίτης πήρε την Άραβις, που όλη αυτή την ώρα τη στήριζε με το αριστερό του χέρι, και την οδήγησε

στο σπίτι σχεδόν σηκωτή. Άργησε πολύ να ξαναδγεί.

«Ξαδέρφια» είπε στ' άλογα, «η σειρά σας».

Και δίχως να περιμένει απάντηση – γιατί έτσι κι αλλιώς τ' άλογα δεν μπορούσαν να μιλήσουν απ' την κούραση – τους έβγαλε τη σαγή τους και τα 'τριψε από πάνω ως κάτω, τόσο καλά, που μήτε ιπποκόμος σε βασιλικούς στάβλους δε θα τα κατάφερνε καλύτερα.

«Και τώρα» είπε, «ξεχάστε τα όλα και ξεκουραστείτε. Νερό και χορτάρι έχει μπόλικο, κι όταν αρμέξω τις ξαδέρφες μου τις κατσίκες, θα σας ταΐσω ζεστό χυλό».

«Κύριε» είπε επιτέλους ο Μπρη, ξαναδρίσκοντας τη φωνή του. «Κι η μικρή Ταρκίνα; Θα ζήσει; Δεν τη σκότωσε το λιοντάρι;»

«Η τέχνη μου κατέχει τα τωρινά» απάντησε χαμογελώντας ο Ερημίτης, «μα λίγα απ' τα μελλούμενα. Εγώ δεν ξέρω ποιος άνθρωπος ή ζώο αυτού του κόσμου θα 'ναι ή δε θα 'ναι ζωντανός όταν θα δύσει απόψε ο ήλιος – μα η ελπίδα υπάρχει, και το κορίτσι έχει ζωή μπροστά του, σαν όλα τα κορίτσια της ηλικίας του».

Όταν συνήρθε η Άραβις, δρέθηκε ξαπλωμένη μπρούμυτα σ' ένα κρεβάτι χαμηλό και απίστευτα μαλακό, μέσα σε μια κάμαρα δροσερή, με τοίχους από γυμνή πέτρα. Στην αρχή δεν μπορούσε να καταλάβει γιατί την είχαν βάλει μπρούμυτα, μα όταν δοκίμασε να γυρίσει κι ένιωσε τους καυτούς πόνους στην πλάτη της, τα θυμήθηκε όλα. Το κρεβάτι ήταν καμωμένο από κάτι μαλακό και φουσκωτό, αλλά η Άραβις δεν είχε ξαναδεί ρείκια (που φτιάχνουν την καλύτερη στρωμνή) κι έτσι δεν κατάλαβε τι ήταν.

Άνοιξε τότε η πόρτα και μπήκε ο Ερημίτης, κρατώντας μια μεγάλη ξύλινη γαβάθα. Την απόθεσε χά-

μω προσεχτικά, ζύγωσε στο προσκέφαλο της Άραβις και της είπε:

«Πώς αισθάνεσαι, κόρη μου;»

«Η πλάτη μου πονάει πολύ, παππούλη» απάντησε η Άραβις, «αλλά δεν έχω τίποτ' άλλο».

Γονάτισε δίπλα της, ακούμπησε την παλάμη του στο μέτωπό της κι ύστερα της έπιασε το σφυγμό.

«Δεν έχεις πυρετό» είπε. «Θα περάσει. Κι αύριο, δεν υπάρχει λόγος να μείνεις στο κρεβάτι. Τώρα όμως πιες αυτό που σου 'φερα».

Σήκωσε την ξύλινη γαδάθα και της την έβαλε στο στόμα. Η Άραβις, άθελά της, στραβομουτσούνιασε, γιατί το κατσικίσιο γάλα είναι μάλλον περιεργό όταν δεν το 'χεις συνηθίσει. Διψούσε όμως πολύ και το ήπιε όλο, κι όταν το τέλειωσε, ένιωθε πολύ καλύτερα.

«Και τώρα, κόρη μου, κοιμήσου αν θες», είπε ο Ερημίτης. «Τις πληγές σου τις έπλυνα και τις περιποιήθηκα. Πονούν, αλλά δεν είναι σοβαρές. Σαν να σε χτύπησε μαστίγιο. Πάντως, πολύ παράξενο λιοντάρι. Αντί να σε γκρεμίσει από τη σέλα και να σε περιλάβει με τα δόντια του, σου γρατσούνισε την πλάτη. Δέκα γρατσουνιές. Πονάνε δέβαια, αλλά δεν είναι βαθείς ούτε επικίνδυνες».

«Πάλι καλά» είπε η Άραβις. «Τυχερή είμαι».

«Κόρη μου» είπε ο Ερημίτης, «έχω ζήσει εκατόν εννιά χειμώνες στον κόσμο τούτο, και την Τύχη δεν τη γνώρισα ποτέ μου. Σ' αυτή την ιστορία υπάρχει κάτι που δεν το καταλαβαίνω, αλλά αν χρειαστεί να το μάθουμε, να 'σαι σίγουρη πως θα βρούμε άκρη».

«Κι ο Ραμπαντάς με τους διακόσιους καθαλάρηδες;» ρώτησε η Άραβις.

«Νομίζω πως δε θα περάσουν από δω» είπε ο Ερημίτης. «Τώρα πια θα 'χουν βρει ένα πέρασμα στ' ανα-

τολικά μας, κι από κει θα δοκιμάσουν να τραθήξουν ίσια για το 'Ανδαρντ».

«Ο καημένος ο Σάστα!» είπε η 'Αραβις. «Έχει πολύ δρόμο; Θα φτάσει πρώτος;»

«Το ελπίζω» απάντησε ο γέρος.

Η 'Αραβις ξάπλωσε πάλι (αυτή τη φορά στο πλευρό) και είπε: «Κοιμήθηκα πολύ; Μου φαίνεται πως σκοτεινιάζει».

Ο Ερημίτης κοιτούσε απ' το μοναδικό παράθυρο που έδλεπε στο Βορρά. «Δεν είναι σκοτάδι της νύχτας» απάντησε. «Κατεβαίνουν σύννεφα από την Κεφαλή των Καταιγίδων. Σε τούτα τα μέρη, πάντα από κει μας έρχεται η κακοκαιρία. Θα πέσει πυκνή ομίχλη απόψε».

Την άλλη μέρα, εκτός απ' τους πόνους στην πλάτη, η 'Αραβις ένιωθε τόσο καλά, που μόλις έφαγε (χυλό και κρέμα), ο Ερημίτης της είπε να σηκωθεί αν θέλει. Και φυσικά η 'Αραβις σηκώθηκε αμέσως και δγήκε να μιλήσει στ' άλογα. Ο καιρός είχε γυρίσει, και το περιδόλι έμοιαζε με πελώριο πράσινο κύπελλο γεμάτο φως. Ήταν γαλήνιος τόπος, μοναχικός και ήσυχος.

Η Χουίν πλησίασε τρέχοντας την κυρά της και της έδωσε ένα αλογίσιο φιλί.

«Πού είναι ο Μπρη;» είπε η 'Αραβις, αφού πρώτα αντάλλαξαν τις πρώτες πληροφορίες τους για το πώς είναι και πώς κοιμήθηκαν.

«Εκεί κάτω» απάντησε η Χουίν, και της έδειξε με τη μύτη της την άλλη άκρη του περιβολιού. «Σε παρακαλώ, έλα να του μιλήσεις. Κάτι έχει και δεν μπορώ να του πάρω λέξη».

Πήγαν μαζί και δρήκαν τον Μπρη ξαπλωμένο, με το πρόσωπο στον τοίχο. Δε γύρισε να τις κοιτάξει,

ούτε τους μίλησε, αν και ήταν φανερό πως τις είχε ακούσει.

«Καλημέρα» είπε η Άραβις. «Πώς είσαι από χτες;»

Ο Μπρη μουρμούρισε κάτι ακατάληπτο.

«Ο Ερημίτης λέει πως ο Σάστα θα 'φτασε εγκαίρως στο Βασιλιά Λουν» συνέχισε η Άραβις. «Φαίνεται πως τέλειωσαν τα δάσανά μας. Αχ, Μπρη, σε λίγο θα είμαστε στη Νάρνια».

«Δε θα τη δω ποτέ τη Νάρνια» είπε σιγανά ο Μπρη.

«Καλέ μου Μπρη, τι έχεις; άρρωστος είσαι;» ρώτησε η Άραβις.

Ο Μπρη γύρισε και την κοίταξε θλιμμένα μ' εκείνη την απέραντη θλίψη των αλόγων.

«Θα γυρίσω στην Καλορμίνη» είπε.

«Τι;» έκανε η Άραβις. «Στη σκλαδιά;»

«Ναι» είπε ο Μπρη. «Μόνο η σκλαδιά μου πρέπει. Με τι μούτρα ν' αντικρίσω τα ελεύθερα Άλογα της Νάρνια – εγώ, που άφησα μια φοράδα και δύο παιδιά στο έλεος των λιονταριών, κι έτρεξα σαν τρελός να γλιτώσω το άθλιο τομάρι μου;»

«Μα όλοι τρέχαμε σαν τρελοί» είπε η Χουίν.

«Εκτός από το Σάστα» ρουθούνισε ο Μπρη. «Μόνο αυτός έτρεχε στη σωστή κατεύθυνση: γύριζε πίσω. Πάει, ντροπιάστηκα. Κι εγώ που έλεγα πως είμαι πολεμικό φαρί και είχα να καυχιέμαι για εκατοντάδες μάχες... Και να μου δάλει τα γυαλιά ένα ανθρωπάκι, ένα μικρό παιδί, πουλάρι ακόμα, που δεν έπιασε σπαθί στη ζωή του, που δεν το ανάθρεψε κανείς σωστά μήτε του 'δωσε το καλό παράδειγμα!»

«Το ξέρω» είπε η Άραβις, «κι εγώ έτσι ένιωσα. Ο Σάστα ήταν υπέροχος – αλλά μη νομίζεις πως έχω τη συνείδησή μου καθαρή. Του φέρθηκα ακατάδεχτα,

δεν του 'δωσα ποτέ σημασία από τη μέρα που βρεθήκαμε, κι αυτός αποδείχτηκε καλύτερος απ' όλους μας. Πάντως, νομίζω πως θα 'ναι πιο φρόνιμο να μείνουμε και να του ζητήσουμε συγγνώμη, παρά να γυρίσουμε στην Καλορμίνα».

«Εσύ δεν έχεις πρόβλημα» είπε ο Μπρη. «Δεν ντροπιάστηκες. Όμως εγώ τα 'χασα όλα».

«Καλό μου άλογο» είπε ο Ερημίτης, που είχε πλησιάσει χωρίς να τον πάρουν είδηση, γιατί τα γυμνά του πόδια δεν ακούγονταν πάνω στο απαλό, νοτισμένο χορτάρι. «Καλό μου άλογο, μόνο την αλαζονεία σου έχασες και τίποτ' άλλο. Α, όχι, όχι, κι έτσι ξάδερφε. Μην κατεβάξεις τ' αυτιά σου και μην τινάζεις τη χαίτη σου. Αν έχεις ταπεινωθεί όσο έλεγες τώρα, πρέπει να ξέρεις ν' ακούς. Δεν είσαι και τόσο σπουδαίο άλογο. Απλώς, έτσι νόμιζες, γιατί έζησες χρόνια ανάμεσα σε βουβά και ταλαίπωρα άλογα, και βέβαια ήσουν τότε πιο γενναίος και πιο έξυπνος από κείνα, γιατί δε γινόταν αλλιώς. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι στη Νάρνια θα 'σαι κάτι εξαιρετικό – κι όταν το πάρεις απόφαση και το χωνέψεις καλά, θα γίνεις πολύ σωστό άλογο και θα δάλεις μυαλό. Και τώρα, αν έχετε την καλοσύνη, κι εσύ κι η τετράποδη ξαδέρφη μου, ελάτε μια στιγμή στην πόρτα της κουζίνας να δούμε τι περίσσεψε απ' το χυλό».

Ένας απρόσκλητος συνταξιδιώτης

Βγαίνοντας απ' την καγκελόπορτα, ο Σάστα βρήκε μπροστά του μια πλαγιά γεμάτη χορτάρι και ρείκια που ανηφόριζαν προς τα δέντρα της κορυφής. Τώρα πια δεν είχε τίποτα να σκεφτεί, ούτε σχέδια να κάνει: έπρεπε μόνο να τρέξει, κι αυτό του αρκούσε. Τα γόνατά του τρέμαν, ένας φριχτός πόνος τον σούβλιζε στα πλευρά, κι ο ιδρώτας κυλούσε τσουχτερός στα μάτια του και τα τύλφωνε. Τα πόδια του δεν πατούσαν καλά, και κάνα δυο φορές κόντεψε να στραμπουλήξει τον αστράγαλό του στις πέτρες.

Τώρα τα δέντρα πύκνωναν, και στα ξέφωτα θρασομανούσαν οι φτέρες. Ο ήλιος είχε χαθεί, αλλά η μέρα δεν έλεγε να δροσίσει. Ήταν από κείνες τις ζεστές, συννεφιασμένες μέρες, που θαρρείς πως οι μύγες πληθαίνουν. Μύγες κάθονταν στο πρόσωπό του, μα ο Σάστα δε δοκίμασε να τις διώξει, γιατί σκεφτόταν άλλα πράγματα, σπουδαιότερα.

Άξαφνα, ένα δούκινο αντήχησε. Δεν έμοιαζε κα-

θόλου με τα βαριά δούκινα της Τασμπάαν, που μούγκριζαν. Ετούτο δω ήταν χαρούμενο, τι-ρι-το-το-ο! – και την άλλη στιγμή ο Σάστα έμπαινε σ' ένα ξέφωτο, όπου είχε συναχτεί μεγάλο πλήθος.

Δηλαδή, έτσι του φάνηκε στην αρχή, γιατί στην πραγματικότητα ήταν καμιά εικοσαριά άντρες, όλοι τους άρχοντες, με πράσινες κυνηγετικές στολές και άλογα· άλλοι ήταν καβάλα, κι άλλοι είχαν ξεπεζέψει, και στη μέση κάποιος κρατούσε ένα περήφανο άτι και βοηθούσε κάποιον να καθαλικάψει. Κι αυτός ο κάποιος ήταν ο πιο γελαστός και χοντρούλης βασιλιάς που μπορείτε να φανταστείτε, με κάτι μάγουλα σαν μηλαράκια, και μάτια που αστράφταν.

Ο Βασιλιάς είδε το Σάστα, και ξέχασε το άλογο και την καβάλα. Άνοιξε διάπλατα την αγκαλιά του, η όψη του φωτίστηκε, κι έβαλε μια πελώρια, βαθιά φωνή, που έμοιαζε να βγαίνει απ' τα έγκατα του στήθους του:

«Κόριν, γιε μου! Πεζός και κουρελοντυμένος; Πώς – »

«Όχι» είπε ο Σάστα με κομμένη την ανάσα, και κούνησε αρνητικά το κεφάλι του. «Δε – δεν είμαι ο – ο – Πρίγκιπας Κόριν. Το – το ξέρω πως του μοιάζω... είδα την Υψηλότητά του στην Τασμπαάν... και σας στέλνει χαιρετίσματα».

Ο Βασιλιάς είχε τα μάτια καρφωμένα στο Σάστα, και το πρόσωπό του είχε πάρει μια πολύ πολύ παράξενη έκφραση.

«Ει – είσαστε ο Βασιλιάς Λουν;» ρώτησε λαχανιασμένος ο Σάστα – κι ύστερα, χωρίς να περιμένει απάντηση: «Κύριε και Βασιλιά μου... τρέξτε... στο Άνθαρντ... κλείστε τις πύλες... έρχονται εχθροί... ο Ραμπαντάς... διακόσιοι καθαλάρηδες».

«Παιδί μου, πώς μπορείς να τ' αποδείξεις;» ρώτησε ένας άρχοντας.

«Τους είδα» είπε ο Σάστα, «τους είδα με τα μάτια μου. Έρχονται πίσω μου όλο το δρόμο από την Τασμπαάν».

«Κι εσύ πώς ήρθες; Με τα πόδια;» ρώτησε ένας άλλος άρχοντας, ανασηκώνοντας ελαφρά τα φρύδια.

«Με τ' άλογα... κι ο Ερημίτης...» έκανε ο Σάστα.

«Φτάνει, Ντάριν» πετάχτηκε ο Βασιλιάς Λουν. «Η αλήθεια φαίνεται στο πρόσωπό του. Κύριοι, εμπρός. Δώστε άλογο και στο παιδί. Φίλε μου, ξέρεις ιππασία;»

Αντί γι' απάντηση, ο Σάστα δρεθήκε σαν αστραπή στη σέλα του αλόγου που του έφεραν. Τόσες μέρες τώρα έκανε και ξανάκανε την ίδια κίνηση με τον Μπρη, και τώρα δεν ήταν αδέξιος, όπως εκείνη την πρώτη νύχτα που ο Μπρη του 'πε πως τον πέρασε για θημωνιά.

Ο Σάστα καταφχαριστήθηκε, γιατί άκουσε το Λόρδο Ντάριν να λέει στο Βασιλιά: «Μεγαλειότατε, είδατε; Το παιδί είναι γεννημένο καθαάρης. Θα 'λεγα πως έχει ευγενικό αίμα στις φλέβες του».

«Ναι, αλλά τι αίμα;» είπε ο Βασιλιάς. Κι όπως είχε στυλώσει στο Σάστα τα σίγουρα, γκριζα μάτια του, το πρόσωπό του πήρε πάλι την ίδια παράξενη έκφραση, που έμοιαζε σχεδόν με λαχτάρα.

Οι καθαάρηδες ξεκίνησαν ολοταχώς, κι ο Σάστα ανακάλυψε ότι, παρόλο που καθόταν άνετα πάνω στο άλογο, δεν είχε ιδέα τι να κάνει τα χαλινάρια, γιατί ποτέ του δεν τα 'χε αγγίξει όσο ήταν στη ράχη του Μπρη. Λοξοκοίταξε όμως προσεχτικά να δει πώς τα κρατούν οι άλλοι (όπως κάνουν και μερικοί από μας στα επίσημα τραπέζια, όταν δεν ξέρουν ποιο πι-

ρούνι και ποιο μαχαίρι να πιάσουν) και προσπάθησε να τους μιμηθεί. Κατά δάθος, δεν τολμούσε να οδηγήσει το άλογό του – κι ύστερα, ήταν βέβαιος πως κι αυτό θ' ακολουθούσε τ' άλλα. Φυσικά, το άλογό του ήταν απ' τα συνηθισμένα, κι όχι 'Αλογο Που Μιλάει· ήταν όμως και αρκετά έξυπνο, και κατάλαβε πως το ξένο αγόρι που το 'χε καθαλήσει δεν είχε ούτε καμουτσίκι ούτε σπιρούνια, και πως δεν έλεγχε απόλυτα την κατάσταση. Έτσι, σε λίγο, ο Σάστα βρέθηκε τελευταίος στην ακολουθία.

Πάντως, δεν ήταν κι άσκημα. Οι μύγες είχαν φύγει, κι αέρας γλυκός του χτυπούσε το πρόσωπο. Τώρα πια ο Σάστα δε λαχάνιαζε. Η αποστολή του είχε εκπληρωθεί, και πρώτη φορά απ' όταν έφτασε στην Τασμπαάν (πόσο μακρινή φαινόταν πια εκείνη η μέρα) είχε αρχίσει να το γλεντάει.

Σήκωσε το κεφάλι του, για να δει αν κόντευαν να φτάσουν στην κορυφή του βουνού, αλλά απογοητεύτηκε: ένα θολό γκριζο σύννεφο κατρακυλούσε προς το μέρος τους, κι ο Σάστα τα 'χασε, γιατί δεν είχε ξαναδρεθεί σε βουνά. «Σύννεφο θα 'ναι» είπε μέσα του. «Σύννεφο, και κατεβαίνει. Βέβαια. Είμαστε τόσο ψηλά, που κοντεύουμε να φτάσουμε στον ουρανό. Κι έτσι θα δω πώς είναι από μέσα τα σύννεφα. Γούστο θα 'χει. Πάντα ήθελα να δω σύννεφο από κοντά». Πέρα, στ' αριστερά και λίγο πιο πίσω, ο ήλιος ήταν έτοιμος να βουτήξει στη δύση.

Τώρα πια είχαν μπει σ' ένα κακοτράχαλο μονοπάτι, και τ' άλογα έτρεχαν πιο γρήγορα. Το άλογο του Σάστα έμενε όμως πάντα τελευταίο, και κάνα δυο φορές, απάνω στις στροφές, ο Σάστα έχασε απ' τα μάτια του τους υπόλοιπους, γιατί το μονοπάτι περνούσε μέσ' από πυκνό δάσος.

Κι άξαφνα, βούτηξαν στην ομίχλη – ή μάλλον η ομίχλη τους έφτασε, κι όλος ο κόσμος έγινε σταχτής. Ο Σάστα δεν είχε φανταστεί πόσο κρύα και υγρά είναι τα σύννεφα, ούτε πόσο σκοτεινά. Το σταχτί μαύριζε ολοένα, με τρομαχτική ταχύτητα.

Στην κεφαλή της συνοδείας, κάποιος φυσούσε αριά και πού το δούκινο, και κάθε φορά ο ήχος έμοιαζε να έρχεται κι από πιο μακριά. Ο Σάστα δεν έβλεπε πια τους μπροστινούς του, και πίστεψε πως θα 'χαν στρίψει. Έστριψε λοιπόν κι αυτός, και πάλι δεν τους είδε. Για να λέμε την αλήθεια, δεν έβλεπε ούτε τη μύτη του απ' την ομίχλη, και το άλογο προχωρούσε με το πάσο του. «Έντε, αλογάκι μου, πιο γρήγορα!» είπε ο Σάστα – και πάνω στην ώρα το δούκινο ξανακούστηκε, αχνό και μακρινό. Ο Σάστα θυμόταν τι του 'χε πει ο Μπρη από την πρώτη κιόλας νύχτα, πως δεν πρέπει να τον αγγίζει με τις φτέρνες του, κι είχε μείνει μάλιστα με την εντύπωση πως κάτι τρομερό θα συμβεί αν κλοτσήσεις τα πλευρά του αλόγου. Η στιγμή ήταν ένα κι ένα για να δοκιμάσει. «Κοίτα δω» είπε του αλόγου, «αν δεν τρέξεις, ξέρεις τι σε περιμένει; Θα σου κλοτσήσω τα πλευρά. Αλήθεια το λέω!» Το άλογο δεν έδειξε να καταλαβαίνει την απειλή, κι έτσι ο Σάστα κάθισε καλύτερα στη σέλα, έσφιξε δόντια και γόνατα, και με τις φτέρνες του κλότσησε τα πλευρά του αλόγου όσο πιο δυνατά μπορούσε.

Το αποτέλεσμα ήταν ασήμαντο. Το άλογο καμώθηκε πως τρέχει πέντ' έξι βήματα, κι έπειτα το γύρισε στο περπατητό. Τώρα πια το σκοτάδι είχε πυκνώσει, το δούκινο δεν ηχούσε πια, κι ακουγόταν μόνο το τικ τικ απ' τα κλαριά των δέντρων που έσταζαν.

«Τι να γίνει; Έστω κι έτσι, όλο και κάπου θα φτάσουμε» είπε μόνος του ο Σάστα. «Ελπίζω μόνο να

μην πέσουμε πάνω στους καβαλάρηδες του Ραμπαντάς».

Προχώρησαν κάμποση ώρα – αιώνες του φάνηκαν – πάντα με το ίδιο δήμα, και στο τέλος το παιδί άρχισε να μισεί το άλογό του και να πεινάει.

Με τα πολλά, έφτασαν σ' ένα σταυροδρόμι. Ο Σάστα αναρωτήθηκε ποιος απ' τους δυο δρόμους να βγάζει στο Άνδαρντ, μα τότε ένας θόρυβος πίσω του τον ξάφνιασε: ποδοβολητά αλόγων. «Ο Ραμπαντάς!» σκέφτηκε, αλλά δεν μπορούσε να μαντέψει ποιον από τους δυο δρόμους θ' ακολουθούσαν οι Καλορμίνιοι. «Ας πάω από δω» είπε μέσα του, «κι ας ελπίσω πως ο Ραμπαντάς θα πάει από κει. Αν μείνω στο σταυροδρόμι, είναι σίγουρο πως θα με πιάσουν». Ξεπέξεψε λοιπόν, έπιασε το άλογο απ' το χαλινάρι, και μπήκε στον δεξιό δρόμο.

Τα ποδοβολητά πλησίαζαν σαν αστραπή, και την άλλη στιγμή ο Σάστα τ' άκουσε να φτάνουν στο σταυροδρόμι. Κράτησε την ανάσα του και περίμενε.

«Σταθείτε!» ακούστηκε μια χαμηλόφωνη διαταγή, κι ακολούθησαν για λίγο οι θόρυβοι των αλόγων – ρουθούνια που ξεφυσούσαν, οπλές που έξυναν το χώμα, χαλινάρια, χέρια που χάιδευαν αλογίσιους λαιμούς. Έπειτα η φωνή ξαναμίλησε:

«Ακούστε με όλοι!» είπε. «Είμαστε πια δυο δήματα απ' το κάστρο, γι' αυτό μην ξεχνάτε τις διαταγές μου. Μόλις φτάσουμε στη Νάρνια, με την ανατολή του ήλιου, προσέξτε να μη σκοτώσετε πολλούς. Στη μάχη ετούτη, ένα να 'χετε στο νου σας: κάθε σταγόνα θάρδαρο αίμα αξίζει παραπάνω από ένα ασκί δικό μας. Λέω: στη μάχη ετούτη, γιατί οι θεοί θα δώσουν και καλύτερες ώρες, και δε θα μείνει ρουθούνι ανάμεσα στο Κάιρ Πάραδελ και τη Δυτική Ερημιά. Αυ-

τά, μονάχα για τη Νάρνια. Εδώ, στην Αρχελάνδη, το πράγμα αλλάζει. Τώρα που θα επιτεθούμε στο κάστρο του Βασιλιά Λουν, μόνο η ταχύτητα ας μετρήσει. Δείξτε τι αξίζετε. Το θέλω δικό μου σε μια ώρα, και τότε θα το παραδώσω στα χέρια σας. Για μένα δε θέλω λάφυρα. Θέλω όμως να σκοτώσετε όλους τους δάρβαρους άντρες που θα βρείτε μέσα, μόνο τους αρσενικούς, ακόμη και τα νεογέννητα μωρά, κι όλα τα άλλα μοιράστε τα όπως σας αρέσει – γυναίκες, χρυσάφι, πετράδια, όπλα, κρασί. Όποιος από σας κάνει πίσω στις πύλες του Άνθαρντ, θα τον κάψω ζωντανό. Στ' όνομα του Τας, του αδυσώπητου κι ακαταμάχητου – εμπρός!»

Και τότε, μ' ένα φοβερό ποδοβολητό των αλόγων, το απόσπασμα ξεκίνησε κι ο Σάστα ανάσανε ελεύθερα. Είχαν πάρει τον άλλο δρόμο.

Ο Σάστα άκουγε τ' άλογα να περνούν, και να περνούν, και τελειωμό να μην έχουν, και μόλο που από το πρωί έλεγε και ξανάλεγε για τους «διακόσιους καθαλάρηδες», δεν είχε συνειδητοποιήσει ως εκείνη τη στιγμή πόσο πολλοί είναι οι διακόσιοι. Κάποτε όμως οι κρότοι έσβησαν, και ξαναβρέθηκε ολομόναχος με το τικ τικ απ' τα κλαδιά των δέντρων που έσταζαν.

Τώρα πια ήξερε ποιος είναι ο δρόμος για το Άνθαρντ, μα δεν μπορούσε να πάει από κει, γιατί ήταν σίγουρο πως θα 'πεφτε στα χέρια των καθαλάρηδων του Ραμπαντάς. «Και τώρα, τι κάνουμε;» είπε μόνος του ο Σάστα. Ξανανέβηκε όμως στ' άλογο και προχώρησε στο δρόμο που είχε διαλέξει, με την αμυδρή ελπίδα πως θα βρει κανένα καλύδι να ζητήσει στέγη και τροφή. Φυσικά, σκέφτηκε να ξαναγυρίσει στο ερημητήριο, στην Άραβις, τον Μπρη και τη Χουίν,

αλλά ήταν αδύνατο, γιατί δεν είχε ιδέα τώρα πια κατά πού να τραβήξει.

«Έτσι κι αλλιώς» είπε, «κι αυτός ο δρόμος κάπου πρέπει να βγάζει».

Μια κουδέντα, ήταν όμως, γιατί υπάρχουν λογής λογής «κάπου». Ο δρόμος για «κάπου» τραβούσε, περνώντας μέσα από ολοένα και πυκνότερα δέντρα, βρεγμένα και σκοτεινά, κι ο αέρας γινόταν ολοένα και πιο παγερός. Ο παράξενος παγωμένος άνεμος έσπρωχνε την ομίχλη καταπάνω του χωρίς να τη διαλύει. Ο Σάστα δεν ήξερε από βουνά, αλλιώς θα καταλάβαινε πως όλ' αυτά σήμαιναν ότι είχε φτάσει πολύ μα πολύ ψηλά, ίσως στη δεξιά κορυφή του Περάσματος.

«Ε, λοιπόν» είπε ο Σάστα, «είμαι το πιο άτυχο παιδί του κόσμου, πάει, τελείωσε. Όλοι οι άλλοι τα καταφέρνουν, κι εγώ τίποτα. Οι άρχοντες κι οι αρχόντισσες της Νάρνια το 'σκασαν ωραία ωραία από την Τασμπαάν και μ' άφησαν πίσω. Η Άραβις, ο Μπρη και η Χουίν βολεύτηκαν στο καλύδι του γερο-Ερημίτη, κι εγώ δε στάθηκα να πάρω ανάσα. Ο Βασιλιάς Λουν κι οι ακόλουθοί του θα βρίσκονται πια στο κάστρο τους και θα 'χουν κλείσει τις πύλες πολύ πριν φτάσει ο Ραμπαντάς, κι εγώ θα μείνω απέξω».

Κι έτσι νηστικός καθώς ήταν και κουρασμένος, έβαλε τα κλάματα και τα δάκρυά του κύλησαν ποτάμι.

Άξαφνα όμως κάτι τον τρώμαξε και του 'κοψε το κλάμα μαχαίρι. Ο Σάστα κατάλαβε πως κάποιος περπατούσε δίπλα του, μα ήταν θεοσκοτεινά και δεν μπορούσε να τον ξεχωρίσει. Αυτός – ή Αυτό – που τον ακολουθούσε, πατούσε αθόρυβα, κι ακουγόταν μόνο η ανάσα του. Κι επειδή ο αόρατος συνοδοιπόρος ανάσαινε κάπως βαριά, ο Σάστα μάντεψε πως θα

ήταν μεγαλοκαμωμένος. Την ξένη ανάσα την είχε προσέξει με αρκετή καθυστέρηση, και δεν ήξερε πια πόση ώρα ακριδώς την άκουγε δίπλα του. Ταραχή κι αυτή!

Του πέρασαν απ' το νου οι ιστορίες που άκουγε παλιά, ότι στις χώρες του Βορρά κατοικούν γίγαντες, και δαγκώθηκε να μην ξεφωνίσει. Ωστόσο, τώρα που είχε χειροπιαστή αφορμή για να δάλει τα κλάματα, έπαψε αμέσως να κλαίει.

Το πλάσμα (ή ο άνθρωπος) προχωρούσε πλάι του τόσο αθόρυβα, που ο Σάστα άρχισε να ελπίζει πως ήταν γέννημα της φαντασίας του. Πάνω όμως που σιγουρεύτηκε και ξένοιασε λιγάκι, ένας βαθύς στεναγμός ακούστηκε δίπλα του στο σκοτάδι – κι αυτό δεν ήταν πια της φαντασίας του! Κι ύστερα, είχε νιώσει το ζεστό χνώτο στο παγωμένο αριστερό του χέρι.

Αν το άλογό του άξιζε – ή αν μπορούσε να το αξιοποιήσει – θα τα 'παιζε όλα για όλα, και θα το 'κανε να καλπάσει τρελά για να φύγουν. Ήξερε όμως πως δεν θα τα καταφέρει, κι έτσι συνέχισαν να προχωρούν με τον ίδιο ρυθμό, κι ο αόρατος σύντροφος τούς ακολούθησε ανασαίνοντας πλάι τους. Στο τέλος ο Σάστα δεν άντεξε άλλο.

«Ποιος είσαι;» ψιθύρισε σθησμένα.

«Κάποιος που περίμενε πολύ για να σου μιλήσει» είπε ο Άγνωστος, με μια φωνή πελώρια και βαριά, που όμως δεν ήταν δυνατή.

«Δε... δε μου λες, γίγαντας είσαι;» ρώτησε ο Σάστα.

«Μπορεί και να 'μαι» απάντησε η Μεγάλη Φωνή, «αλλά δε μοιάζω με τα πλάσματα που λέμε γίγαντες».

Ο Σάστα δοκίμασε να τον ξεχωρίσει στο σκοτάδι, κι είπε: «Δε σε βλέπω καθόλου». Κι ύστερα, μια φριχτή ιδέα τού πέρασε απ' το μυαλό, κι είπε πνίγοντας

με κόπο μια κραυγή τρόμου: «Μήπως – μήπως είσαι πεθασμένος; Αχ, φύγε, φύγε, σε παρακαλώ, εγώ δε σου 'φταιξα τίποτα, αχ, άτυχος που είμαι, ο πιο άτυχος άνθρωπος του κόσμου!»

Ένωσε τότε πάλι τη ζεστή ανάσα του Πλάσματος στο χέρι και στο πρόσωπό του. «Να» είπε η Φωνή. «Έτσι ανασαίνουν τα φαντάσματα; Έλα, πες μου τι σε βασανίζει».

Η ανάσα τον ησύχασε λιγάκι, κι έτσι κάθισε κι είπε ό,τι του 'ρχόταν, πως δεν είχε γνωρίσει τους πραγματικούς του γονείς, και πως τον είχε μεγαλώσει ένας σκληρόκαρδος ψαράς, κι έπειτα διηγήθηκε πώς το έσκασε και πώς τους κυνηγήσαν τα λιοντάρια και πέσανε στη θάλασσα για να γλιτώσουν, είπε και για τους κινδύνους στην Τασμπαάν, και για τη νύχτα που πέρασε στους Τάφους των Αρχαίων Βασιλιάδων, και για τ' αγρίμια που ούρλιαζαν. Είπε για τη ζέστη και τη δίψα της ερήμου, και πώς τους χίμηξε το λιοντάρι πάνω που έφταναν και πλήγωσε την Άραδις, κι ακόμα πως ήταν νησιτικός κι είχε ξεχάσει πότε έφαγε για τελευταία φορά.

«Εγώ πάντως δε θα σ' έλεγα άτυχο» είπε η Μεγάλη Φωνή.

«Μα δεν ήταν ατυχία να πέσω πάνω σε τόσα λιοντάρια;» είπε ο Σάστα.

«Μόνο ένα ήταν το λιοντάρι» είπε η Φωνή.

«Τι λες; Αφού σου εξήγησα πως την πρώτη νύχτα ήταν τουλάχιστον δυο, και μετά – »

«Μόνο ένα ήταν, μα έτρεχε πολύ γρήγορα».

«Και πού το ξέρεις;»

«Εγώ ήμουν το λιοντάρι». Ο Σάστα έμεινε με το στόμα ανοιχτό και δε μίλησε, αλλά η Φωνή συνέχισε: «Εγώ ήμουν το λιοντάρι που σ' ανάγκασε να συνα-

ντηθείς με την Άραβις. Εγώ ήμουν η γάτα που σου κράτησε συντροφιά μέσα στα σπίτια των νεκρών. Εγώ ήμουν το λιοντάρι που έδιωξε τα τσακάλια όταν κοιμόσουν. Εγώ ήμουν το λιοντάρι που έδωσε στα άλογα τη δύναμη του φόβου στο τελευταίο κομμάτι του ταξιδιού, για να προλάβεις το Βασιλιά Λουν. Κι εγώ ήμουν το λιοντάρι που δεν το θυμάσαι, κι έσπρωχνα τη δάρκα όπου δρiscόσουν, ετοιμοθάνατο μωρό, ώσπου την έβγαλα στην παραλία, για να τη βρει ο άνθρωπος που καθόταν άγρυπνος τα μεσάνυχτα και περίμενε να σε δεχτεί».

«Δηλαδή, εσύ πλήγωσες την Άραβις;»

«Εγώ».

«Μα γιατί;».

«Παιδί μου» είπε η Φωνή, «για τη δική σου ιστορία σου μιλώ, όχι για τη δική της. Στον καθένα λέω μόνο τη δική του ιστορία».

«Ποιος είσαι τέλος πάντων;» ρώτησε ο Σάστα.

«Εγώ» είπε η Φωνή, πολύ βαθιά, και τόσο χαμηλά, που η γη τραντάχτηκε. Και πάλι «Εγώ», τώρα πιο δυνατά και καθαρά και πρόσχαρα, και τρίτη φορά «Εγώ», μ' έναν ψίθυρο τόσο απαλό, που μόλις ακούστηκε κι ωστόσο έμοιαζε να βγαίνει από παντού, γιατί έκανε τα φύλλα να θροϊζουν.

Ο Σάστα δε φοβόταν πια μήπως τον φάει αυτό που του μιλούσε, κι ούτε πίστευε πως είναι φάντασμα. Τον είχε πιάσει μια τρεμούλα αλλιώτικη – κι ένιωθε πολύ μα πολύ ευτυχισμένος.

Η ομίχλη, από μαύρη, είχε αρχίσει να ξανοίγει· πρώτα έγινε σταχτιά κι έπειτα άσπρη, μα ο Σάστα άργησε να το προσέξει, γιατί τόση ώρα μιλούσε στη Φωνή και δεν έβλεπε τίποτ' άλλο. Τώρα, η ασπρίλα γύρω του άρχισε να φέγγει, και το παιδί ανοιγόκλει-

σε τα μάτια του. Κάπου μπροστά, άκουγε πουλιά που κελαηδούσαν, και κατάλαβε πως, επιτέλους, η νύχτα τέλειωνε. Ξεχώριζε πια καθαρά τη χαίτη, τ' αυτιά και το κεφάλι του αλόγου, γιατί ένα ολόχρυσο φως ερχόταν απ' τ' αριστερά – και φαντάστηκε πως θα 'ταν ο ήλιος.

Γύρισε να κοιτάξει – και τι να δει; Δίπλα του προχωρούσε ένα Λιοντάρι, πελώριο, πιο ψηλό κι απ' το άλογο. Το άλογο δεν έδειχνε να το φοβάται, ούτε καν να το βλέπει. Όλο το φως έδγαινε απ' το Λιοντάρι, και το θέαμα ήταν υπέροχο και τρομερό συνάμα.

Ευτυχώς, ο Σάστα είχε περάσει όλη του τη ζωή μακριά, στα νότια της Καλορμίνας, και δεν είχε ακούσει τις ιστορίες που ψιθυρίζονταν στην Τασμπαάν, για τον τρομερό δαίμονα της Νάρνια που είχε μορφή λιονταριού. Και, φυσικά, δεν είχε ακούσει ούτε τις αληθινές ιστορίες για τον Ασλάν, το μεγάλο Λιοντάρι, το γιο του Αυτοκράτορα Πέρα απ' τη Θάλασσα, το Βασιλιά των Βασιλέων της Νάρνια. Έφτασε όμως μια ματιά στο πρόσωπο του Λιονταριού, κι ο Σάστα πήδηξε απ' τη σέλα κι έπεσε στα γόνατα. Δεν μπόρεσε να πει λέξη, μα δεν ήθελε και να μιλήσει, γιατί μέσα του ήξερε καλά πως δε χρειάζεται.

Ο Μεγάλος Βασιλιάς Όλων των Βασιλιάδων έσκυψε πάνω του, η χαίτη του τον τύλιξε με το παράξενο, επιβλητικό άρωμά της, και η γλώσσα του τον άγγιξε στο μέτωπο. Ο Σάστα σήκωσε το κεφάλι του, κοιτάχτηκαν στα μάτια, κι άξαφνα, το ωχρό φέγγος της ομίχλης έσμιξε με την πύρινη λάμψη του Λιονταριού, και μια δίνη από φως τινάχτηκε ψηλά στον αέρα κι εξαφανίστηκε. Ο Σάστα βρέθηκε ολομόναχος, με το άλογό του, στη χλοερή πλαγιά. Ο ουρανός ψηλά ήταν γαλανός, και τα πουλιά κελαηδούσαν.

Ο Σάστα στη Νάρνια

«Λες να τ' ονειρεύτηκα;» είπε φωναχτά ο Σάστα – αλλά δεν ήταν όνειρο, γιατί εκεί μπροστά του, στο χορτάρι, είδε μια πελώρια πατημασιά από το μπροστινό πόδι του Λιονταριού. Σου κοβόταν η ανάσα και μόνο που σκεφτόσουν ποιο τεράστιο βάρος είχε φτιάξει τόσο βαθιά πατημασιά, αλλά υπήρχε και κάτι ακόμα πιο παράξενο: καθώς την κοίταζε ο Σάστα, η λακκούβα της πατημασιάς γέμισε νερό, και το νερό ξεχείλισε και κατρακύλησε στο χορτάρι, και σε λίγο ένα μικρό ρυάκι έπαιρνε την κατηφοριά του λόφου.

Ο Σάστα έσκυψε κι ήπιε με την ψυχή του, κι έπειτα δούτηξε μέσα το κεφάλι του και δροσίστηκε. Το νερό ήταν πολύ κρύο, καθαρό σαν κρύσταλλο, και του έδωσε δύναμη. Καμιά φορά, ανασηκώθηκε, τίναξε τα νερά απ' τ' αυτιά του, παραμέρισε απ' το μέτωπό του τα βρεγμένα του μαλλιά, και κοίταξε γύρω.

Ήταν ακόμα πολύ πρωί. Ο ήλιος μόλις έσκαγε στην ανατολή, πίσω απ' τα δάση, που ήταν όμως τώ-

ρα πολύ χαμηλά και μακριά στα δεξιά του. Μπροστά του, ο τόπος ήταν εντελώς άγνωστος: μια πράσινη κοιλάδα με αραιά δέντρα εδώ κι εκεί, κι ανάμεσά τους ένα ποτάμι άστραφτε κι έφευγε στροφογυρίζοντας προς τα βορειοδυτικά. Στην άλλη άκρη της κοιλάδας είχε ψηλούς λόφους, όλο βράχια, πιο χαμηλούς από τα χτεσινά βουνά. Τότε ο Σάστα άρχισε να μαντεύει πού βρισκόταν. Γύρισε, κοίταξε πίσω του, κι είδε πως η πλαγιά όπου πατούσε ήταν κομμάτι μιας οροσειράς με πανύψηλα βουνά.

«Τώρα κατάλαβα» παραμίλησε. «Είναι τα μεγάλα βουνά που χωρίζουν τη Νάρνια από την Αρχελάνδη. Χτες ήμουν απ' την άλλη μεριά. Πρέπει να τα πέρασα τη νύχτα. Τύχη, μια φορά! – αλλά τι λέω τύχη; Αυτός με βοήθησε. Και τώρα βρίσκομαι στη Νάρνια».

Γύρισε, κι έβγαλε τη σέλα και τα χαλινάρια του αλόγου – «Κι ας είσαι απαίσιο άλογο!» είπε. Το άλογο δεν του 'δωσε σημασία, κι έπεσε με τα μούτρα στη βοσκή. Σίγουρα είχε σχηματίσει πολύ κακή γνώμη για το Σάστα.

«Αχ, μακάρι να 'τρωγα κι εγώ χορτάρι» σκέφτηκε ο Σάστα. «Τώρα δεν έχει νόημα να γυρίσω στο Άν-βαρντ, αν είναι πολιορκημένο. Καλύτερα να κατεβώ στην κοιλάδα, μήπως βρω τίποτα να φάω».

Πήρε λοιπόν την κατηφοριά, κι ώσπου να φτάσει στο δάσος, τα πόδια του είχαν ξεπαγιάσει απ' τη δροσιά του χορταριού. Μέσ' απ' το δάσος περνούσε ένα μονοπάτι. Το ακολούθησε, και πριν προλάβει να προχωρήσει πολύ, άκουσε μια βραχνή και κάπως σφυριχτή φωνή να του λέει:

«Καλημέρα, γείτονα».

Ο Σάστα γύρισε να δει ποιος μίλησε. Ένα μικρό, αγκαθωτό πλασματάκι με μαύρη μουρίτσα είχε ξε-

τρυπώσει πίσω απ' τα δέντρα. Το πλασματάκι ήταν πολύ μικρό για οτιδήποτε άλλο, και πολύ μεγάλο για σκαντζόχοιρος – γιατί σκαντζόχοιρος ήταν στην πραγματικότητα.

«Καλημέρα» είπε ο Σάστα, «μα δεν είμαι γείτονας. Είμαι ξένος σ' αυτά τα μέρη».

«Α, μπα!» έκανε ο Σκαντζόχοιρος.

«Έρθα απ' τα βουνά... από την Αρχελάνδη».

«Από την Αρχελάνδη;» είπε ο Σκαντζόχοιρος.
«Πολύ μακρινό ταξίδι. Εγώ δεν έχω πάει ποτέ μου».

«Τώρα που το σκέφτομαι» είπε ο Σάστα, «κάποιος πρέπει να μάθει πως αυτή τη στιγμή ο στρατός των άγριων Καλορμίνιων πολιορκεί το Άνθαρντ».

«Μη μου πεις!» έκανε ο Σκαντζόχοιρος. «Για φα-ντάσου! Και μετά σου λένε πως η Καλορμίνια είναι χιλιάδες μίλια μακριά, στην άλλη άκρη του κόσμου, πέρα απ' τη θάλασσα της άμμου!»

«Δεν είναι και τόσο μακριά» είπε ο Σάστα – «μα κάτι πρέπει να κάνουμε για το Άνθαρντ. Τι λες; Να ειδοποιήσουμε το Μεγάλο Βασιλιά σας;»

«Βέβαια, βέβαια, κάτι πρέπει να κάνουμε» είπε ο Σκαντζόχοιρος, «μόνο που εγώ λογάριαζα να πάρω έναν υπνάκο. Α, μπα, καλώς το γείτονα!».

Τα τελευταία λόγια προορίζονταν για έναν τεράστιο κούνελο, στο χρώμα της καλοψημένης φρυγανιάς, που είχε θγάλει το κεφάλι του απ' τις πρασινάδες δίπλα στο μονοπάτι. Ο Σκαντζόχοιρος του είπε αμέσως τα νέα, κι ο Κούνελος συμφώνησε πως ήταν πολύ σημαντικά και πως κάποιος έπρεπε να τα πει κάπου για να γίνει κάτι.

Η ιστορία αυτή παρατράδηξε, γιατί κάθε λίγο όλο και κάποιο πλάσμα κατάφτανε, άλλο απ' τα ψηλά κλαδιά των δέντρων, άλλο από τα υπόγεια σπιτάκια κάτω απ' τις ρίζες τους, ώσπου η παρέα συμπληρώθηκε: πέντε κουνέλια, ένας σκίουρος, δύο καρακάξες, ένας τραγοπόδης φαύνος, ένα ποντίκι, κι όλοι μιλούσαν μαζί και συμφωνούσαν με το Σκαντζόχοιρο. Γιατί είν' αλήθεια πως στο χρυσό αιώνα της Νάρνια, αφού χάθηκε η Μάγισσα κι ο χειμώνας, κι ο Πέτρος ο Μεγάλος Βασιλιάς κυβερνούσε στο Κάιρ Πάραβελ, τα μικρά πλάσματα των δασών ένιωθαν τόσο ασφαλή κι ευτυχισμένα, που είχαν αρχίσει να γίνονται επιπόλαιοι.

Σε λίγο όμως, ήρθαν στο δασάκι δυο πρακτικά πλάσματα: ένας Κόκκινος Νάνος, που όπως αποδείχτηκε τον έλεγαν Χνουδωτό, κι ένα ελάφι – ένα υπέροχο, αρχοντικό ζώο με πελώρια υγρά μάτια και βούλες στα πλευρά, και τόσο κομψά και λιγνά ποδαράκια, που νόμιζες πως μπορείς να τα σπάσεις με τα δυο σου δάχτυλα.

«Το Λιοντάρι ζει!» βρυχήθηκε ο Νάνος μόλις άκουσε τα μαντάτα, «κι αφού ζει, τι καθόμαστε και το συζητάμε; Εχθροί στο Άνδαρντ! Πρέπει να στείλουμε αμέσως μήνυμα στο Κάιρ Πάραδελ. Πρέπει να μαζευτεί στρατός. Η Νάρνια θα στείλει ενισχύσεις στο Βασιλιά Λουνν».

«Α» έκανε ο Σκαντζόχοιρος, «ο Μεγάλος Βασιλιάς δεν είναι στο Κάιρ Πάραδελ – λείπει. Πήγε να συγγυρίσει τους γίγαντες του Βορρά. Αλήθεια, γείτονες, τώρα που είπα γίγαντες, θυμήθηκα...»

«Ποιος θα πάει το μήνυμα;» τον έκοψε ο Νάνος. Ποιος τρέχει πιο γρήγορα από μένα;»

«Εγώ!» πετάχτηκε το Ελάφι. «Τι να τους πω; Πόσοι Καλορμίνιοι;»

«Διακόσιοι, με τον Πρίγκιπα Ραμπαντάς, και...» Μα το Ελάφι είχε πάρει δρόμο, και τ' άσπρα του καπούλια χάνονταν πίσω απ' τα δέντρα.

«Καλέ, πού τον στέλνετε;» είπε ο Κούνελος. «Αφού το ξέρετε πως δε θα βρει το Μεγάλο Βασιλιά στο Κάιρ Πάραδελ».

«Δεν πειράζει, θα βρει τη Βασίλισσα Λουκία» είπε ο Χνουδωτός. «Και τότε – έί, τι έπαθε το Ανθρωπάκι; Αχού! πρασίνισε ολόκληρο. Θα ρρώ πως θα λιγοθυμήσει. Καλέ, αυτός πεθαίνει της πείνας. Πότε έφαγες για τελευταία φορά, νεαρέ;»

«Χτες το πρωί» είπε ξεψυχισμένα ο Σάστα.

«Έλα, έλα. έλα μπράδο» είπε ο Νάνος, κι αγκάλιασε το Σάστα από τη μέση, με τα χοντρά μπρατσάκια του. «Γείτονες, ντροπή μας! Έλα μαζί μου, παλικάρι μου. Ας φάμε πρώτα κάτι, και μετά τα λέμε».

Και με μεγάλη φασαρία και κακό, μουρμουρίζοντας συνέχεια πως είναι ασυγχώρητος, ο Νάνος πήρε το Σάστα και χώθηκαν διαστικά στο δάσος που κατη-

φόριζε. Ήταν μακρύς ο δρόμος, κι ο Σάστα είδε κι έπαθε, γιατί τα πόδια του έτρεμαν από την πείνα, αλλά με τα πολλά δγήκαν από τα δέντρα στη γυμνή πλαγιά. Εκεί βρισκόταν το σπιτάκι. Η καμινάδα του κάπνιζε, η πόρτα ήταν ορθάνοιχτη, κι ο Χνουδωτός φώναξε μπαίνοντας:

«Αδέρφια! Έχουμε επισκέψεις».

Στο δάθος κάτι τσιτσίριζε, κι αμέσως μια εξαίσια μυρωδιά έσπασε τη μύτη του Σάστα. Του ήταν εντελώς άγνωστη αυτή η μυρωδιά, αλλά νομίζω πως εσείς θα την αναγνωρίζατε με την πρώτη: μπέικον, αυγά και μανιτάρια που τηγανίζονταν σ' ένα μεγάλο τηγάνι.

«Σιγά το κεφάλι σου, παλικάράκι μου» είπε ο Χνουδωτός, μα δεν τον πρόλαβε, γιατί ο Σάστα είχε κουτουλήσει κιόλας στην πόρτα. «Και τώρα» συνέχισε ο Νάνος, «έλα να καθίσεις. Το τραπέζι μας σου πέφτει λίγο χαμηλό, μα χαμηλό είναι και το σκαμνί. Έτσι μπράβο! Εδώ είναι ο χυλός, κι εδώ η κρέμα. Να και το κουτάλι».

Όσπου να τελειώσει το χυλό του, τα δυο αδέρφια του Νάνου (η Ροζίνα και ο Δαχτυλήθρας) έφεραν μια πιατέλα με αυγά, μπέικον και μανιτάρια, κι έβαλαν στο τραπέζι ένα κανάτι με καφέ, άλλο ένα κανάτι με ζεστό γάλα, και φεσκοψημένες φρυγανιές.

Του Σάστα όλα του φάνηκαν παράξενα και υπέροχα, γιατί το φαΐ στην Καλορμίνα ήταν εντελώς διαφορετικό, και στην αρχή δεν κατάλαβε τι ήταν οι χρυσοκάστανες φέτες, γιατί δεν είχε ξαναδεί φρυγανισμένο ψωμί. Δεν ήξερε ούτε τι ήταν το απαλό κι τρινωπό πράγμα που άπλωνες στις φρυγανιές, γιατί στην Καλορμίνα έτρωγαν μόνο λάδι και ποτέ βούτυρο. Κι ύστερα, το σπίτι των Νάνων δεν έμοιαζε κα-

θόλου με τη σκοτεινή καλύδα του Αρσίς, που ήταν πνιγερή και βρόμαγε ψαρίλα, ούτε με τις αίθουσες στα παλάτια της Τασμπαάν, που είχαν κιονοστοιχίες και παχιά χαλιά. Η σκεπή ήταν χαμηλή, κι όλα τα έπιπλα φτιαγμένα από ξύλο. Είχε ένα ρολόι με κούκο, ένα καρό τραπεζομάντιλο, κόκκινο άσπρο, ένα βάζο με αγριολούλουδα, και άσπρα κουρτινάκια στα χοντρά παράθυρα. Ήταν βέβαια μπελάς να τρως και να πίνεις με φλιτζάνια, πιάτα και μαχαιροπίρουνα για νάνους, γιατί οι μερίδες ήταν πολύ μικρές, κι αναγκάζόσουν να σερβίρεσαι κάθε τόσο, και κάθε τόσο οι Νάνοι έλεγαν: «Παρακαλώ πολύ, το δούτυρο» ή «Τον καφέ, παρακαλώ» ή «Μου βάζεις λίγα μανιτάρια;» ή «Να τηγανίσουμε κανένα αυγουλάκι ακόμα;» Και στο τέλος, όταν έφαγαν και χόρτασαν, οι Νάνοι έριξαν τον κλήρο να δούνε ποιος θα πλύνει τα πιάτα, κι η άτυχη ήταν η Ροζίνα. Ο Χνουδωτός κι ο Δαχτυλήθρας πήραν το Σάστα, βγήκαν έξω, και κάθισαν σ' έναν πάγκο που ακουμπούσε στον τοίχο του σπιτιού. Άπλωσαν κι οι τρεις τα πόδια τους αναστενάζοντας με ανακούφιση, κι οι Νάνοι άναψαν τις πίπες τους. Η δροσιά είχε εξατμιστεί απ' το χορτάρι, κι ο ήλιος έκαιγε. Ευτυχώς που φυσούσε ένα ελαφρύ αεράκι, γιατί αλλιώςτικά θα 'κανε πολλή ζέστη.

«Και τώρα, ξέने» είπε ο Χνουδωτός, «στάσου να σου δείξω τα περίχωρα. Από δω πάνω βλέπεις σχεδόν όλη τη νότια Νάρνια. Έχει σπουδαία θέα αυτό το σπίτι. Λοιπόν: στ' αριστερά σου, ίσια πίσω από τους λόφους, είναι τα Βουνά της Δύσης. Το στρογγυλό λόφο εκεί κάτω, δεξιά, τον λέμε Λόφο του Πέτρινου Τραπεζιού. Και παραπίσω...»

Τον έκοψε όμως ένα γενναίο ροχαλητό, γιατί ο Σά-

στα, θες απ' τ' ολονύχτιο ταξίδι, θες απ' το πλούσιο κολατσιό, κοιμόταν κιόλας του καλού καιρού. Οι αγαθοί Νάνοι άρχισαν τότε να μιλούν με νοήματα για να μην τον ξυπνήσουν, αλλά ώσπου να σηκωθούν και ν' απομακρυνθούν πατώντας στις μύτες των ποδιών τους, είχαν χαλάσει τόσο πολύ τον κόσμο απ' τα ψιθυρίσματα, που σίγουρα θα τον ξυπνούσαν αν δεν ήταν τόσο κουρασμένος.

Ο Σάστα κοιμήθηκε βαθιά όλη μέρα, και ξύπνησε πάνω στην ώρα για το βραδινό φαγητό. Κι επειδή τα κρεβάτια του σπιτιού παραήταν μικρά για το μπόι "του, οι Νάνοι του 'φτιαξαν ένα ωραίο στρώμα με ρείκια στο πάτωμα, και το παιδί συνέχισε τον ύπνο του όλη νύχτα – έναν ύπνο βαθύ, χωρίς όνειρα. Την άλλη μέρα, εκεί που τέλειωναν το πρόγευμά τους, ένας ήχος διαπεραστικός τους αναστάτωσε.

«Σάλπιγγες!» φώναξαν οι Νάνοι, κι όρμησαν έξω μαζί με το Σάστα.

Οι σάλπιγγες αντήχησαν ξανά, κι ο ήχος τους φάνηκε παράξενος στο Σάστα. Δεν ήταν τόσο πελώριος κι επιβλητικός σαν τα βούκινα της Τασμπάαν, ούτε χαρούμενος κι ανάλαφρος σαν το κυνηγετικό κέρασ του Βασιλιά Λουν, αλλά κοφτός, καθαρός και ηρωικός. Ο θόρυβος έβγαине απ' τα δάση της ανατολής, και σε λίγο ξανακούστηκε μαζί με ποδοβολητά αλόγων. Και τότε, φάνηκε η κεφαλή της συνοδείας.

Πρώτος πήγαινε ο Λόρδος Πέρινταν πάνω στο περήφανο άλογό του, και στα χέρια του κρατούσε την επίσημη σημαία της Νάρνια – ένα κόκκινο λιοντάρι σε πράσινο φόντο. Ο Σάστα τον αναγνώρισε αμέσως. Πίσω του ακολουθούσαν άλλοι τρεις, που πήγαιναν πλάι πλάι, στην ίδια σειρά, οι δύο σε μεγάλα πολεμικά φαριά κι ο τρίτος σ' ένα μικρό αλογάκι. Στα πολε-

μικά φαριά ο πρώτος καθαλάρης ήταν ο Βασιλιάς Εδμόνδος, κι ο δεύτερος μια ξανθή κυρία με γλυκό πρόσωπο, που φορούσε κράνος και πανοπλία, κι είχε ένα τόξο περασμένο στον ώμο της και μια φαρέτρα γεμάτη βέλη στο πλευρό της. («Η Βασίλισσα Λουκία» ψιθύρισε ο Χνουδωτός). Καβάλα στο αλογάκι ήταν ο Κόριν. Πίσω τους ακολουθούσε ο στρατός: άντρες με άλογα κοινά, άντρες με Άλογα Που Μιλούν (και που δεν έχουν αντίρρηση να επιστρατεύονται σε παρόμοιες περιστάσεις, όταν λογουχάρη η Νάρνια κατεβαίνει σε πόλεμο), κένταυροι, βλοσυρές αρκούδες, πελώριοι Σκύλοι Που Μιλούν, και τέλος έξι γίγαντες – γιατί στη Νάρνια έχει και καλούς γίγαντες. Όμως ο Σάστα δεν τόλμησε ούτε να τους κοιτάξει στην αρχή, κι ας ήξερε πως είναι σύμμαχοι. Βλέπετε, υπάρχουν και πράγματα που χρειάζεσαι καιρό για να τα συνηθίσεις.

Την ώρα που έφταναν στο σπιτάκι ο Βασιλιάς με τη Βασίλισσα, οι Νάνοι άρχισαν τις υποκλίσεις, κι ο Βασιλιάς Εδμόνδος φώναξε:

«Και τώρα, φίλοι μου, καιρός να σταθούμε και να φάμε κάτι!» κι ακολούθησε αμέσως μεγάλο σούσουρο καθώς οι στρατιώτες ξεπέζευαν, άνοιγαν τα σακούλια τους, κι άρχιζαν την κουβέντα, αλλά ο Κόριν, που είχε δει το Σάστα, έτρεξε, τον έπιασε κι από τα δύο χέρια και φώναξε:

«Τι! Εδώ είσαι κι εσύ! Τα κατάφερες λοιπόν; Αχ, τι καλά! Τώρα να δεις τι έχουμε να κάνουμε. Πάντως, τυχερός είσαι. Εμείς φτάσαμε χτες το πρωί στο λιμάνι του Κάιρ Πάραδελ, και ξέρεις ποιον πετύχαμε πρώτον; Το Ελάφι, που μας πρόφτασε τα νέα για την επίθεση στο Άνθαρντ. Δε νομίζεις πως...»

«Ποιος είναι ο φίλος σου, Υψηλότατε;» είπε ο Βα-

σιλιάς Εδμόνδος ξεπεζεύοντας απ' τ' άλογό του.

«Μα δε βλέπεις, Βασιλιά μου;» είπε ο Κόριν. «Είναι σωσίας μου: είναι το παιδί που το πέρασες για μένα στην Τασμπαάν».

«Πραγματικά σωσίας σου!» είπε η Βασίλισσα Λουκία. «Σαν δίδυμοι μοιάζετε. Καταπληκτικό!»

«Αχ, Μεγαλειότατε» είπε ο Σάστα στο Βασιλιά Εδμόνδο, «εγώ πάντως δεν είμαι προδότης και να το ξέρετε, μόνο που δεν μπορούσα να κάνω αλλιώς, κι έτσι άκουσα τα σχέδιά σας, αλλά σας τ' ορκίζομαι, ποτέ δε θα μου περνούσε απ' το νου να τα πω στους εχθρούς σας».

«Τώρα πια το ξέρω πως δεν είσαι προδότης, μικρέ μου» είπε ο Βασιλιάς Εδμόνδος ακουμπώντας το χέρι του στο κεφάλι του Σάστα. «Όμως αν δε θες να σε ξαναπεράσουν για προδότη, άλλη φορά να μην ακούς πράγματα που δεν προορίζονται για τα δικά σου αυτιά. Τέλος πάντων, περασμένα-ξεχασμένα».

Έπειτα από τη συνάντηση αυτή, ήταν τόσα τα πηγαινέλα κι οι κουθέντες, που ο Σάστα έχασε απ' τα μάτια του για λίγο τον Κόριν, τον Εδμόνδο και τη Λουκία. Ο Κόριν όμως ήταν από τα παιδιά που κά-

νουν πάντα αισθητή την παρουσία τους, και σε λίγο ο Σάστα άκουσε το Βασιλιά Εδμόνδο να φωνάζει:

«Μα τη Χαίτη του Λιονταριού, πρίγκιπά μου, το παρατραβάς! Η Υψηλότητά σου είναι αδιόρθωτη. Είσαι μεγαλύτερος μπelάς απ' όλο το στρατό μου μαζί! Καλύτερα να κουμαντάρω ένα λεφούσι σφήκες, παρά εσένα μοναχό σου!»

Ο Σάστα τρύπωσε σπρώχνοντας ανάμεσα στους στρατιώτες, κι είδε τον Εδμόνδο, που φαινόταν πολύ θυμωμένος, τον Κόριν, που έμοιαζε να ντρέπεται λιγάκι, κι έναν παράξενο Νάνο που καθόταν καταγής και μόρφαζε απ' τον πόνο. Κάνα δυο φαύνοι τον είχαν βοηθήσει να δγάλει την πανοπλία του.

«Αχ, αν είχα μαζί το μαγικό μου φίλτρο!» είπε η Βασίλισσα Λουκία, «θα το επανορθώναμε στη στιγμή. Αλλά ο Μεγάλος Βασιλιάς μού απαγορεύει αυστηρά να το παίρνω στους πολέμους, και λέει να το φυλάω μόνο για μεγάλες ανάγκες».

Και να τι είχε γίνει. Μετά τη συνάντηση με το Σάστα, ο Κόριν ένωσε κάποιον να τον σκουντάει στον

αγκώνα. Ήταν ένας Νάνος που τον έλεγαν Πολυδελόνη.

«Τι τρέχει;» ρώτησε ο Κόριν.

«Υψηλότερα» είπε ο Πολυδελόνης, τραδώντας τον παράμερα, «η σημερινή πορεία μας θα καταλήξει στο Πέρασμα, κι από κει στο κάστρο του Βασιλιά Πατέρα σας. Μπορεί να πέσουμε στη μάχη πριν νυχτώσει».

«Το ξέρω» είπε ο Κόριν. «Τέλεια!»

«Τέλεια-ξετέλεια» είπε ο Πολυδελόνης, «έχω αυστηρές εντολές από το Βασιλιά Εδμόνδο να φροντίσω να μη δρεθεί στη μάχη η Υψηλότητά σας. Θα σας επιτραπεί να τη δείτε από μακριά, κι αυτό είναι αρκετό για το νεαρόν της ηλικίας σας».

«Βλακείες!» ξέσπασε ο Κόριν. «΄Ακου, λέει, δε θα πάω στη μάχη! Αφού κοτζάμ Βασίλισσα πάει με τους τοξότες!»

«Η Βασίλισσά μας θα κάνει όπως αγαπάει η Χάρη της» είπε ο Πολυδελόνης, «αλλά εσείς θα μείνετε μαζί μου. Θα μου δώσετε το λόγο της πριγκιπικής σας τιμής πως τ' αλογάκι σας θα μείνει δίπλα στο δικό μου, κι ούτε σπιθαμή πιο μπροστά, ώσπου να δώσω στην Υψηλότητά σας την άδεια να φύγει – ειδαλλιώς, όπως είπε κι ο Μεγαλειότατος, θα πρέπει να μ' ακολουθείτε με το χέρι σας δεμένο στο δικό μου, σαν να είμαστε αιχμάλωτοι».

«Αν δοκιμάσεις να με δέσεις, θα σε πλακώσω στο ξύλο» είπε ο Κόριν.

«Η Υψηλότητά σας ας δοκιμάσει!» είπε ο νάνος.

Η πρόκληση παραπήγαινε για τον Κόριν, και μέσα σ' ένα δευτερόλεπτο είχε αρπαχτεί με το Νάνο. Η μάχη θα τέλειωνε με ισοπαλία, γιατί ο Κόριν μπορεί να ήταν ψηλότερος και να 'χε πιο μακριά χέρια, αλλά ο

Νάνος ήταν μεγαλύτερος στα χρόνια και πιο γερός. Δεν τέλειωσε όμως ποτέ (κι αυτό είναι το κακό με όλες τις μάχες που γίνονται σε πλαγιές) γιατί ο Πολυβελόνης, για κακή του τύχη, σκόνταψε σε μια πέτρα, έπεσε κάτω φαρδύς πλατύς, κι όταν σηκώθηκε, ανακάλυψε πως είχε στραμπουλίξει τον αστράγαλό του. Το στραμπουλίγμα ήταν άσκημο, και σίγουρα θα 'κανε τουλάχιστον δυο βδομάδες να περπατήσει.

«Βλέπεις τι κατάφερε η Υψηλότητά σου;» είπε ο Βασιλιάς Εδμόνδος. «Μας στέρησες έναν άξιο πολεμιστή λίγα λεπτά πριν απ' τη μάχη».

«Θα τον αντικαταστήσω εγώ, Βασιλιά μου» είπε ο Κόριν.

«Ουφ!» έκανε ο Εδμόνδος. «Το θάρρος σου δεν το αμφισβητεί κανείς, μα ένα παιδί στη μάχη είναι πολύ επικίνδυνο για την παράταξή του».

Εκείνη τη στιγμή, φώναξαν το Βασιλιά για κάτι άλλο, και ο Κόριν βρήκε την ευκαιρία: ζήτησε πολύ ευγενικά συγγνώμη από το νάνο, έτρεξε στο Σάστα και του ψιθύρισε:

«Γρήγορα! Τώρα περισσεύει ένα αλογάκι και η πανοπλία του Νάνου. Φόρεσέ την πριν σε πάρουν είδηση!»

«Γιατί;» είπε ο Σάστα.

«Θα πάμε να πολεμήσουμε στη μάχη. Δε θέλεις;»

«Τι; Α, ναι, ναι, βέβαια» είπε ο Σάστα – μα δεν είχε σκεφτεί καθόλου να πάει στη μάχη, κι άρχιζε να νιώθει ένα πολύ ενοχλητικό γαργάλημα στη ραχοκοκαλιά του.

«Τέλεια» είπε ο Κόριν. «Έλα, φόρεσέ την. Και τώρα το σπαθί. Θα κολλήσουμε στο τέλος της συνοδείας για να μη μας πάρει κάνα μάτι. Κι όταν ανάψει η μάχη, ποιος θα 'χει μυαλό να μας προσέξει;»

Η μάχη στο Άνδαρντ

Κατά τις έντεκα, ο στρατός είχε ξεκινήσει και τραδούσε δυτικά, αφήνοντας τα βουνά στ' αριστερά του. Ο Κόριν κι ο Σάστα με τ' αλογάκια τους κόλλησαν στο τέλος τέλος της ουράς, πίσω απ' τους Γίγαντες. Η Λουκία, ο Εδμόνδος και ο Πέρινταν κατέστρωναν τα σχέδια της μάχης κι ήταν πολύ απορροφημένοι στις κουδέντες τους, αλλά κάποια στιγμή η Βασίλισσα είπε: «Πού πήγε ο σκανταλιάρης ο Υψηλότατος;» «Αφού δεν είναι εδώ μπροστά, πάλι καλά» απάντησε ο Βασιλιάς· «άσ' τονε ήσυχο».

Στο μεταξύ, ο Σάστα διηγήθηκε στον Κόριν τις περιπέτειές του, και του εξήγησε πως ιππασία τον είχε μάθει το άλογο, κι έτσι δεν ήξερε να κρατάει τα χαλινάρια. Κι ο Κόριν του 'δειξε πώς να τα κρατάει, και του διηγήθηκε με τη σειρά του πώς έφυγαν κρυφά με το καράβι από την Τασμπαάν.

«Και η βασίλισσα Σουζάνα, πού είναι;»

«Στο Κάιρ Πάραδελ» είπε ο Κόριν. «Αυτή δε μοιά-

ζει της Λουκίας, που πολεμάει σαν άντρας – ή, τέλος πάντων, σαν αγόρι. Η Βασίλισσα Σουζάνα είναι κα-
νονική κυρία, σαν όλες τις μεγάλες. Δεν πάει ποτέ
στον πόλεμο, κι ας είναι άσος στην τοξοβολία».

Το μονοπάτι που ακολουθούσαν στένευε ολοένα,
κι ο γκρεμός στα δεξιά τους βάθαινε. Τώρα πια προ-
χωρούσαν ένας ένας στο φρύδι του γκρεμού, κι ο Σά-
στα ανατρίχιασε, γιατί θυμήθηκε πως έτσι περνούσε
κι αυτός την προηγούμενη νύχτα, χωρίς να το ξέρει.
«Μα τι λέω;» σκέφτηκε. «Εγώ δεν κινδύνευα. Είχα
πάντα το Λιοντάρι στ' αριστερά μου. Ανάμεσα σε μέ-
να και στον γκρεμό».

Το μονοπάτι έστριψε αριστερά, προς το νότο, και
τώρα άφησαν πίσω τους το γκρεμό και μπήκαν στα
πυκνά δάση που ανηφόριζαν απότομα προς το Πέρα-
σμα. Θα 'ταν υπέροχη η θέα απ' την κορφή, αν είχε
ανοιχτωσιά, αλλά μέσα σε τόσα δέντρα δεν έβλεπες
τίποτα. Μόνο κάτι πελώριες πέτρινες κορυφές ξεπρό-
βαλλαν πού και πού πάνω απ' το δάσος και κάνα δυο
αετοί έκαναν κύκλους ψηλά, στο γαλανό ουρανό.

«Μυρίστηκαν μάχη» είπε ο Κόριν δείχνοντας τα
πουλιά. «Κατάλαβαν πως ετοιμάζεται φαιί».

Του Σάστα δεν του άρεσαν καθόλου όλ' αυτά.

Βγήκαν απ' τα στενά του Περάσματος, κατηφόρι-
σαν κάμποσο κι έφτασαν στ' ανοιχτά, κι είδε τότε ο
Σάστα όλη την Αρχελάνδη ν' απλώνεται κάτω απ' τα
πόδια του, πλέοντας σε αραιή γαλάζια ομίχλη. Του
φάνηκε μάλιστα πως ξεχώρισε πίσω της μιαν ακρού-
λα της ερήμου, αλλά ο ήλιος, που ήθελε άλλες δυο
ώρες για να δύσει, έπεφτε στα μάτια του και δεν τον
άφηνε να διακρίνει καθαρά.

Εδώ σταμάτησε ο στρατός, απλώθηκε, παρατάχτη-
κε, κι έγιναν διάφορες αλλαγές. Ένα απόσπασμα με

επικίνδυνα Ζώα που Μιλούν, και που ο Σάστα δεν τα 'χε προσέξει ως τότε (κυρίως Γάτες: λεοπαρδάλεις, πάνθηρες και τα λοιπά) πήρε μουγκρίζοντας θέση στ' αριστερά. Οι Γίγαντες μπήκαν στα δεξιά, αλλά προηγουμένως κάθισαν καταγής, ξεφόρτωσαν αυτά που κουβαλούσαν στην πλάτη τους, κι ο Σάστα μόλις τότε κατάλαβε τι έκαναν: φορούσαν τις μπότες τους, κάτι βαριές, φοβερές μπότες που τους έφταναν ως το γόνατο κι ήταν γεμάτες σουβλερά καρφιά. Πήραν έπειτα τα πελώρια ρόπαλα στον ώμο και μπήκαν στη γραμμή. Οι τοξότες με τη Βασίλισσα Λουκία παρατάχτηκαν λίγο πιο πίσω, κι ο Σάστα τους είδε να λυγίζουν τα τόξα τους, κι άκουσε το τιν τιν καθώς δοκίμαζαν τις χορδές. Όπου κι αν γύριζες, έδλεπες στρατιώτες να σφίγγουν τα λουριά των αλόγων, να φορούν κράνη, να πετούν κάτω το μανδύα τους και να τραβούν το σπαθί. Τώρα κανένας δεν είχε όρεξη για κουδέντα. Όλα ήταν επίσημα και τρομερά. «Αλίμονό μου!» σκέφτηκε ο Σάστα. «Την έχω άσκημα».

Πέρα, μακριά, κάτι ακουγόταν: άγριες φωνές, κι ένα σταθερό μπαμ-μπαμ-μπαμ.

«Πολιορκητικός κριός» ψιθύρισε ο Κόριν. «Προσπαθούν να σπάσουν τις πύλες».

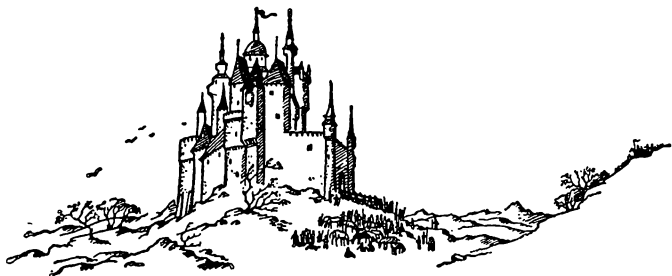
Ακόμη κι αυτός έμοιαζε να 'χει σοδαρευτεί για καλά.

«Μα τι περιμένει ο Βασιλιάς Εδμόνδος;» είπε. «Δεν αντέχω άλλο. Κι έχει βάλει και ψύχρα».

Ο Σάστα κούνησε το κεφάλι του, ελπίζοντας να μη δείχνει τόσο φοδισμένος όσο ένιωθε μέσα του.

Επιτέλους, οι σάλπιγγες σήμαναν, κι ο στρατός της Νάρνια ξεκίνησε καλπάζοντας, με τη σημαία μπροστά ν' ανεμίζει. Έφτασαν έτσι στην κορυφή της χαμηλότερης ράχης, κι από κει αντίκρισαν όλη τη σκη-

νή. Φάνηκε ένα κάστρο μικρό, γεμάτο πύργους, που οι πύλες του έβλεπαν προς το μέρος τους, αλλά δυστυχώς δεν είχε τάφρο γύρω απ' τα τείχη. Οι πύλες ήταν σφαλιστές, τα κάγκελα κατεδασμένα, και πάνω στις επάλξεις έβλεπες τα πρόσωπα των υπερασπιστών σαν μικρές άσπρες κηλίδες. Από κάτω, καμιά

πεννηνταριά Καλορμίνιοι είχαν ξεπεζέψει, και χτυπούσαν σταθερά τις πύλες μ' έναν πελώριο κορμό δέντρου. Και τότε, η σκηνή άλλαξε μεμιάς. Οι περισσότεροι άντρες του Ραμπαντάς περίμεναν πεζοί, έτοιμοι για την έφοδο, όταν, άξαφνα, είδαν το στρατό της Νάρνια να κατηφορίζει. Καταπληκτικοί πολεμιστές αυτοί οι Καλορμίνιοι! Μέσα σ' ένα δευτερόλεπτο (έτσι του φάνηκε του Σάστα) είχαν καθαλικάψει πάλι τ' άλογα κι ορμούσαν ολοταχώς να τους συναντήσουν.

Και έπειτα, άγριος καλπασμός. Η απόσταση ανάμεσα στους δυο στρατούς λιγόστευε από στιγμή σε στιγμή. Γρήγορα, όλο πιο γρήγορα. Τα σπαθιά ξεθηκαρωμένα, οι ασπίδες σηκωμένες ψηλά, ως τη μύτη, προσευχές με σφιγμένα δόντια. Ο Σάστα κατατρόμαξε, μα σκέφτηκε αμέσως: «Αν δειλιάσω σε τούτη τη

μάχη, θα 'μαι δειλός όλη μου τη ζωή. 'Η τώρα ή ποτέ!»

Όταν έσμιξαν επιτέλους οι δυο στρατοί, ο Σάστα τα 'χασε και δεν ήξερε πια τι του γίνεται. 'Ηταν τρομερό το μπέρδεμα κι ο θόρυβος φριχτός, του πέταξαν το σπαθί απ' το χέρι, τα χαλινάρια μπερδεύτηκαν, κι ύστερα έπεσε απ' τ' άλογό του. Είχε δει μια λόγχη να έρχεται καταπάνω του, έσκυψε για να την αποφύγει, έχασε την ισορροπία του, το αριστερό του χέρι χτύπησε σ' έναν αλυσιδωτό θώρακα, και...»

Μα δεν έχει νόημα να περιγράψουμε τη μάχη όπως την είδε ο Σάστα. Αυτός δεν είχε ιδέα από μάχες, κι ούτε μπορούσε να καταλάβει τι του συνέβαινε εκείνη τη στιγμή. Για να σας τα διηγηθώ, είναι καλύτερα να πάμε λίγο πιο μακριά, στο στρογγυλό περιβόλι, όπου ο Ερημίτης του Νότου κοιτάζει την ήρεμη λιμνούλα κάτω απ' το πελώριο δέντρο, κι έχει πλάι του τον Μπρη, τη Χουίν και την 'Αραβις.

Ο Ερημίτης κοίταζε τη λιμνούλα κάθε που ήθελε να μάθει τι συμβαίνει στον έξω κόσμο, πέρα απ' τους πράσινους τοίχους του περιβολιού του. Κι έβλεπε τότε, σαν μέσα σε καθρέφτη, τι γινόταν σε δρόμους πολιτειών στα νότια της Τασμπαάν, ποια πλοία άραζαν στο Κόκκινο Λιμάνι των μακρινών Εφτά Νησιών, ή πάλι τους ληστές και τ' άγρια θηρία που όργωναν τα μεγάλα δάση της Δύσης, ανάμεσα στην Ερημιά του Φανοστάτη και στο Τέλμαρ. Τη μέρα εκείνη ο Ερημίτης δεν το 'χε κουνήσει απ' τη λιμνούλα. Δεν έφαγε ούτε ήπιε, γιατί ήξερε πως στην Αρχελάνδη είχε μεγάλα γεγονότα. Η 'Αραβις και τ' άλογα κοιτούσαν μαζί του, και καταλάβαιναν πως η λίμνη είναι μαγική, γιατί αντί να καθρεφτίζει τα δέντρα και τον ουρανό, ήταν γεμάτη θαμπές, χρωματιστές εικόνες που

κινούνταν αδιάκοπα στα δάθη της. Δεν έβλεπαν όμως καθαρά. Τις εικόνες τις καταλάβαινε μόνο ο Ερημίτης, και κάπου κάπου τους έλεγε τι γίνεται. Ας πούμε, λίγο πριν ξεκινήσει ο Σάστα για την πρώτη του μάχη, ο Ερημίτης άνοιξε το στόμα του και μίλησε:

«Βλέπω έναν αετό, δυο αετούς – όχι, τρεις. Πετούν πάνω από τους γκρεμούς της Κεφαλής των Καταιγίδων. Ο ένας είναι ο αρχαιότερος απ' όλους τους αετούς του κόσμου. Βγαίνει μονάχα όταν γίνεται μάχη. Τον βλέπω να πετάει πέρα δώθε, κάνει κύκλους, και κάπου κάπου σκύβει και κοιτάζει το Άνδαρντ, κι ύστερα πέρα, στην ανατολή, πίσω απ' την Κεφαλή των Καταιγίδων. Α – τώρα βλέπω τι μαγεύει ο Ραμπαντάς με τους στρατιώτες του όλη μέρα. Έριξαν ένα πελώριο δέντρο, του 'κοψαν τα κλαδιά, και τώρα βγαίνουν απ' τα δάση. Το κουβαλούν σαν πολιορκητικό κριό. Κάτι έμαθαν λοιπόν από την αποτυχημένη επίθεση της περασμένης νύχτας. Αν ήταν έξυπνος, θα έβαζε τους άντρες του να φτιάξουν ανεμόσκαλες, αλλά οι ανεμόσκαλες θέλουν χρόνο, κι ο Ραμπαντάς είναι ανυπόμονος. Α, τον ανόητο! μετά την πρώτη του αποτυχία έπρεπε να γυρίσει αμέσως στην Τασμπαάν, γιατί όλο του το σχέδιο βασιζόταν στην ταχύτητα και στον αιφνιδιασμό. Τώρα ετοιμάζουν τον κριό και παίρνουν θέση. Οι άντρες του Βασιλιά Λουν πετούν δέλη πάνω απ' τα τείχη. Πέντε Καλορμίνιοι πέφτουν. Μα δε θα πέσουν πολλοί. Έβαλαν τις ασπίδες πάνω στα κεφάλια τους. Τώρα ο Ραμπαντάς δίνει διαταγές. Γύρω του έχει τους πιο έμπιστους άρχοντές του, άγριους Ταρκαάν από τις ανατολικές επαρχίες. Βλέπω τα πρόσωπά τους. Να ο Κορραντίν από το Κάστρο του Τορμούντ, να κι ο Αζρούχ, κι ο Χλαμάς, κι

ο Ιλγαμούθ ο Στραβοχείλης, κι ένας ψηλός Ταρκαάν με πορφυρή γενειάδα...»

«Μα τη Χαίτη, ο αφέντης μου ο Ανραντίν!» είπε ο Μπρη.

«Σουτ!» έκανε η Άραβις.

«Τώρα οι στρατιώτες με τον κριό ξεκινούν. Αν μπορούσα ν' ακούσω τον τρομερό του κρότο! Χτυπούν. Ξαναχτυπούν. Καμιά πύλη δεν αντέχει για πάντα. Α, για σταθείτε! Πάνω, στην Κεφαλή των Καταιγίδων, κάτι τρόμαξε τα πουλιά. Κοπάδια σηκώνονται και φτεροκοπούν. Μια στιγμή... δε βλέπω ακόμα... α! Τώρα μάλιστα. Όλο το φρύδι της κορυφής, ως πέρα στην ανατολή, μαυρίζει από καθαλάρηδες. Αν φυσήξει, θα ξεδιπλωθεί η σημαία τους και θα δω. Τώρα κατηφορίζουν, όποιοι κι αν είναι. Αχά! να τηνε κι η σημαία. Η Νάρνια! Η Νάρνια με το κόκκινο λιοντάρι! Τώρα κατεβαίνουν καλπάζοντας στην πλαγιά. Να κι ο Βασιλιάς Εδμόνδος. Πίσω του, μαζί με τους τοξότες, είναι μια γυναίκα. Α!»

«Τι τρέχει;» ρώτησε η Χουίν με κομμένη την ανάσα.

«Να κι οι Γάτες του, τις έχει βάλει στ' αριστερά».

«Τι γάτες;» ρώτησε η Άραβις.

«Μεγάλες Γάτες, τίγρεις και πάνθηρες» εξήγησε ανυπόμονα ο Ερημίτης. «Α, μάλιστα... Μάλιστα... Οι Γάτες θα κυκλώσουν τ' άλογα των Καλορμίνιων που έμειναν δίχως καθαλάρη. Ωραία κίνηση. Τ' άλογα των Καλορμίνιων είναι τρομοκρατημένα. Τώρα οι Γάτες τα φτάνουν. Όμως ο Ραμπαντάς ανασυντάσσει τους στρατιώτες του. Καμιά εκατοστή έχουν κιόλας καθαλικέψει τ' άλογά τους και τρέχουν να προϋπαντήσουν τους Ναρνιανούς. Ούτε εκατό μέτρα δεν τους χωρίζουν πια. Πενήντα. Βλέπω το Βασιλιά Εδμόνδο. Και το Λόρδο Πέρινταν. Πίσω απ' το στρατό

της Νάρνια βλέπω δυο παιδιά. Μα τι τον έπιασε το Βασιλιά και τα πήρε μαζί του στη μάχη; Δέκα μέτρα. Τώρα συγκρούονται. Οι Γίγαντες στα δεξιά κάνουν θαύματα... αχ, ο ένας έπεσε... βέλος τον κάρφωσε στο μάτι... ή κάτι τέτοιο. Στο κέντρο είναι όλα μπερδεμένα. Πιο καλά φαίνεται το αριστερό κέρας. Νά τα πάλι τα δυο αγόρια. Μα το Λιοντάρι! Ο Πρίγκιπας Κόριν! Κι ο άλλος – πώς του μοιάζει! Σαν δυο σταγόνες νερό. Ο δικός σας είναι, ο Σάστα. Ο Κόριν πολεμάει σαν άντρας. Σκότωσε κιόλας έναν Καλορμίνιο. Τώρα κάτι ξεχωρίζω στο κέντρο. Ο Ραμπαντάς έφτασε τον Εδμόνδο, αλλά πάλι χώρισαν γιατί είναι μεγάλος ο συνωστισμός».

«Κι ο Σάστα;» είπε η Άραβις.

«Α, τον ανόητο!» στέναξε ο Ερμηίτης. «Καημένο παιδί! Γενναίο αλλά κουτό! Δεν έχει ιδέα απ' αυτά. Την ασπίδα του δεν τη χρησιμοποιεί καθόλου. Όλο του το πλευρό είναι ακάλυπτο. Και δεν ξέρει ούτε πώς πιάνουν το σπαθί. Α, τώρα το κατάλαβε. Το ανεμίζει άγρια γύρω γύρω... μα τι κάνει; παραλίγο να κόψει το κεφάλι του αλόγου του... Και θα το κόψει, όπως πάει... Τώρα του πέταξαν το σπαθί απ' το χέρι. Είναι καθαρή δολοφονία να στέλνεις παιδιά στη μάχη. Δεν έχουν ούτε πέντε λεπτά ζωή. Σκύψε λοιπόν, ανόητε! Αχ, έπεσε!»

«Σκοτώθηκε;» φώναξαν οι άλλοι τρεις όλο αγωνία.

«Πού να ξέρω;» είπε ο Ερμηίτης. «Οι Γάτες τέλειωσαν την αποστολή τους. Όσα άλογα είχαν μείνει δίχως καθαλάρη σκοτώθηκαν. Μερικά πρόφτασαν να το σκάσουν. Τώρα οι Καλορμίνιοι δεν μπορούν να φύγουν όπως ήρθαν. Οι Γάτες επιστρέφουν. Ρίχνονται στη μάχη. Ορμούν στους στρατιώτες που κρατούν τον κριό. Ο κριός πέφτει. Μπράβο! Μπράβο! Οι

πύλες ανοίγουν από μέσα. Θα γίνει έξοδος. Να, βγαίνουν κιόλας οι τρεις πρώτοι. Στη μέση ο Βασιλιάς Λουν. Δεξιά κι αριστερά του ο Νταρ κι ο Ντάριν, τα δυο αδέρφια. Και πίσω τους ο Τραν κι ο Σαρ. Κι ο Κολ με τον αδερφό του τον Κόλιν. Έχουν βγει καμιά δεκαριά... είκοσι... τριάντα. Οι Καλορμίνιοι υποχωρούν προς τα τείχη. Ο Βασιλιάς Εδμόνδος χτυπάει αλύπητα με το σπαθί του. Πάει το κεφάλι του Καρραντίν! Οι Καλορμίνιοι πετούν τα όπλα και τρέχουν στα δάση. Λίγοι απομένουν. Πιέζονται απ' όλες τις μεριές. Οι Γίγαντες τους έχουν στριμώξει απ' τα δεξιά. Οι Γάτες απ' τ' αριστερά. Πίσω τους ο Βασιλιάς Λουν. Οι Καλορμίνιοι έχουν γίνει φιόγκος. Πολεμούν πλάτη με πλάτη. Μπρη, έπεσε κι ο Ταρκαάν σου. Ο Λουν πολεμάει με τον Αζρούχ. Σώμα με σώμα. Φαίνεται πως ο Βασιλιάς θα νικήσει. Βαστάει γερά. Ο Βασιλιάς νίκησε! Ο Αζρούχ σωριάζεται νεκρός. Τώρα πέφτει κι ο Βασιλιάς Εδμόνδος. Α, όχι, όχι σηκώνεται. Παλεύει με τον Ραμπαντάς. Είναι μπροστά στις πύλες του κάστρου. Κάμποσοι Καλορμίνιοι έχουν παραδοθεί. Ο Ντάριν σκότωσε τον Ιλγαμούθ. Μα τι έπαθε ο Ραμπαντάς; Δε βλέπω καλά. Μάλλον νεκρός είναι. Όχι, όρθιος, γέρνει στα τείχη του κάστρου κι ακουμπάει – αλλά δεν ξέρω. Ο Χλαμάς χτυπιέται με το Βασιλιά Εδμόνδο, η μάχη τελειώνει. Ο Χλαμάς παραδίδεται. *Η μάχη τέλειωσε!* Οι Καλορμίνιοι ηττήθηκαν κατά κράτος!»

Πέφτοντας απ' το άλογο, ο Σάστα πίστεψε πως πάει χαμένος. Όμως τ' άλογα δεν ποδοπατούν εύκολα τους ανθρώπους, ακόμα και στις μάχες. Έπειτα από τη φρίκη των δέκα πρώτων λεπτών, ο Σάστα ένιωσε άξαφνα πως δεν είχε πια άλογα γύρω του, και πως ο θόρυβος (που ήταν ακόμα πολύ δυνατός) δεν

ήταν πια αχός της μάχης. Ανακάθισε και κοίταξε γύρω του, και μόλο που δεν είχε ιδέα από τέτοια, κατάλαβε πως η Αρχελάνδη και η Νάρνια είχαν νικήσει. Όσοι Καλορμίνιοι ζούσαν ακόμα, ήταν αιχμάλωτοι, οι πύλες του κάστρου ορθάνοιχτες, κι ο Βασιλιάς Λουν έσφιγγε το χέρι του Βασιλιά Εδμόνδου πάνω απ' τον πολιορκητικό κριό. Οι άρχοντες και οι πολεμιστές που περιστοιχίζαν τους δύο βασιλιάδες μιλούσαν όλοι μαζί, ξαναμμένοι και λαχανιασμένοι, μα ολοφάνερα χαρούμενοι. Κι άξαφνα, όλες οι φωνές έσμιξαν και φούσκωσαν σ' ένα πελώριο κύμα γέλιου.

Ο Σάστα σηκώθηκε, με το κορμί του εντελώς πιασμένο, κι έτρεξε προς τα κει να δει πού ήταν το αστείο. Και τότε ένα παράξενο θέαμα εμφανίστηκε μπροστά του. Ο δύστηνος ο Ραμπαντάς ήταν κρεμασμένος απ' τα τείχη του κάστρου, και τα πόδια του κλοτσούσαν άγρια στον αέρα, γιατί βρισκονταν σχεδόν μισό μέτρο απ' το χώμα. Είχε ανασηκωθεί κι ο αλυσιδωτός του θώρακας τον έσφιγγε τρομερά στις

μασχάλες, και του 'χε κρύψει το μισό του πρόσωπο. Κι αν τον καλόβλεπες, έμοιαζε μ' έναν οποιοδήποτε ανθρωπάκο, που προσπαθεί να δάλει ένα πουκάμισο αλλά του πέφτει πολύ στενό. Απ' ό,τι μπόρεσαν να υποθέσουν αργότερα (γιατί, να 'στε δέδαιои, η ιστορία κουδεντιάστηκε πολλές ημέρες) είχε γίνει περίπου το εξής: στην αρχή της μάχης, κάποιος Γίγαντας είχε σημαδέψει τον Ραμπαντάς με την αγκαθωτή μπότα του, αλλά ξαστόχησε. Δεν έλιωσε τον Ραμπαντάς, όπως λογάριαζε, μα η κλοτσιά του δεν πήγε εντελώς χαμένη, γιατί ένα καρφί της μπότας του του 'σκισε τον αλυσιδωτό του θώρακα – έτσι απλά, σαν να σκίζει συνηθισμένο πουκάμισο. Όσπου να συναντήσει λοιπόν τον Εδμόνδο στις πύλες του Άνθαρντ, ο Ραμπαντάς είχε μια περιποιημένη τρύπα στην πλάτη, κι όταν ο Εδμόνδος τον πίεσε, και τον ανάγκασε να υποχωρήσει κοντά στο τείχος, ο Ραμπαντάς σκαρφάλωσε σε μια πελώρια πέτρα κι από κει πάνω άρχισε να χτυπάει τον Εδμόνδο. Κατάλαβε όμως γρήγορα πως η θέση του δεν ήταν καθόλου προνομιούχα, γιατί το κορμί του περίσσευε πάνω απ' όλα τα κεφάλια, κι ήταν εύκολος στόχος για τα βέλη της Νάρνια. Αποφάσισε τότε να πηδήξει κάτω, και σκόπευε μάλιστα να κάνει ένα σάλτο εντυπωσιακό και τρομερό – πράγμα που το πέτυχε, αλλά μόνο μια στιγμή, καθώς έπεφτε ουρλιάζοντας: «Ο κεραυνός του Τας θα πέσει από ψηλά!» Το κακό όμως ήταν πως αναγκάστηκε να πηδήξει απ' το πλάι, γιατί μπροστά του το πλήθος ήταν τόσο πυκνό, που δεν του άφηνε χώρο, και τότε, λες κι ήταν παραγγελία, ένας γάντζος του τείχους τον τσάκωσε απ' την τρύπα του θώρακά του. (Αιώνες πριν, από το γάντζο εκείνο κρεμόταν ένας κρίκος για να δένουν τ' άλογα). Βρέθηκε λοιπόν κρεμασμένος

σαν ρούχο της μπουγάδας, κι οι άλλοι αποκάτω άρχισαν να χτυπιούνται απ' τα γέλια.

«Εδμόνδε! Κατέβασέ με!» ούρλιαξε ο Ραμπαντάς. «Κατέβασέ με να πολεμήσουμε σαν άντρες!.. Κι αν πάλι είσαι τόσο δειλός, σκότώσέ με να τελειώνουμε!»

«Φυσικά» είπε ο Βασιλιάς Εδμόνδος, αλλά τότε μπήκε στη μέση ο Βασιλιάς Λουν.

«Με την άδειά σας, Μεγαλειότατε» είπε στον Εδμόνδο, «όχι κι έτσι». Γύρισε έπειτα στο Ραμπαντάς: «Υψηλότατε, η πρόκλησή σας έρχεται πολύ αργά. Αν τη διατυπώνατε μια βδομάδα πριν, σας διαβεδαίω πως κανένας δεν θα την αρνιόταν στο βασίλειο τού Εδμόνδου – απ' το Μεγάλο Βασιλιά ως το μικρότερο Ποντίκι Που Μιλάει. Τώρα όμως που επιτεθήκατε στο Άνδαρντ σε καιρό ειρήνης χωρίς να κηρύξετε επίσημα πόλεμο, δεν είστε πια ιππότης αλλά προδότης, και σας αξίζει περισσότερο το μαστίγιο του δήμιου, παρά η μονομαχία με έντιμους ανθρώπους. Κατεβάστε τον, δέστε τον και πάρτε τον, κι αργότερα θα του ανακοινωθεί το θέλημά μας».

Δυνατά χέρια πήραν το σπαθί του Ραμπαντάς και τον κουδάλησαν στο κάστρο, αγνοώντας τις φωνές, τις φοβέρες, τις βρισιές, ακόμα και τα κλάματά του. Γιατί ο Ραμπαντάς θ' άντεχε όλα τα βασανιστήρια, αλλά τη γελοιοποίηση ποτέ. Στην Τασμπαάν, δλέπετε, τον έπαιρναν πάντα στα σοβαρά.

Εκείνη τη στιγμή, ο Κόριν είδε το Σάστα· έτρεξε, τον έπιασε απ' το χέρι κι άρχισε να τον σέρνει προς το μέρος του Βασιλιά Λουν. «Νά τος, πατέρα, νά τονε!» φώναξε ο Κόριν.

«Νά σε κι εσύ, επιτέλους!» είπε ο Βασιλιάς αγριεύοντας. «Ήσουν στη μάχη, κι ας ήξερες πως δεν πρέπει. Πώς φαρμακώνεις έτσι τον πατέρα σου; Σε

αυτή την ηλικία, σου πρέπει ξύλο στα πεισινά κι όχι σπαθί στο χέρι!» Όμως όλοι, ακόμα και ο Κόριν, κατάλαβαν πως ο Βασιλιάς ήταν πολύ περήφανος για το γιο του.

«Μην τον μαλώνετε άλλο, Βασιλιά μου, σας παρακαλώ» είπε ο Λόρδος Ντάριν. «Η Υψηλότητά του είναι γιος σας, κι ό,τι έχει, από σας το κληρονόμησε. Νομίζω πως η Μεγαλειότητά σας θα στενοχωριόταν περισσότερο αν είχε να τον επιπλήξει για το αντίθετο».

«Μμ... καλά...» μουρμούρισε ο Βασιλιάς. «Ετούτη τη φορά τον συγχωρώ. Και τώρα...»

Αυτά που ακολούθησαν, παραξένεψαν το Σάστα περισσότερο από οτιδήποτε του 'χε συμβεί ως τότε στη ζωή του. Ο Βασιλιάς Λουν τον σήκωσε στην αρκουδίσια αγκαλιά του και τον φίλησε σταυρωτά. Έπειτα τον άφησε κάτω και είπε: «Στάσου εδώ. Εδώ, παιδιά μου, να σας δει όλη η αυλή. Ψηλά τα

κεφάλια. Και τώρα, κύριοι, κοιτάξτε τους και τους δύο. Μήπως αμφιβάλλει κανείς;»

Ούτε και τώρα κατάλαβε ο Σάστα γιατί τους κοιτούσαν όλοι, μια τον Κόριν μια αυτόν, και γιατί άρχισαν να ζητωκραυγάζουν.

Ο Μπρη δάξει μυαλό

Ας γυρίσουμε τώρα στην Άραβις και στ' άλογα. Ο Ερημίτης είχε δει στη λίμνη του πως ο Σάστα δε σκοτώθηκε ούτε τραυματίστηκε σοβαρά· τον είδε να σηκώνεται, είδε και πόσο τρυφερά τον υποδέχτηκε ο Βασιλιάς Λουν – μα καθώς μπορούσε μόνο να βλέπει αλλά όχι και ν' ακούει, δεν έμαθε τι έλεγαν, και τώρα που η μάχη τέλειωσε κι όλοι μιλούσαν, δεν είχε πια νόημα να παρακολουθεί τη λίμνη.

Το άλλο πρωί, πριν βγει απ' την καλύβα του ο Ερημίτης, κάθισαν οι τρεις και τα κουδέντιασαν για ν' αποφασίσουν τι θα κάνουν.

«Ουφ, μπάφιασα!» είπε η Χουίν. «Δε λέω, ο καημένος ο Ερημίτης μας περιποιήθηκε βασιλικά, και του χρωστώ μεγάλη υποχρέωση, αλλά δεν πάει άλλο. Άρχισα να χοντραίνω σαν αλογάκι του στάβλου. Όλο φαϊ, φαϊ, και κίνηση μηδέν. Ώρα να ξεκινάμε για τη Νάρονια».

«Α, όχι, όχι σήμερα, κυρία μου» είπε ο Μπρη. «Προς τι τόση διασύνη; Ας το αφήσουμε γι' άλλη μέρα».

«Πρώτα να βρούμε το Σάστα και να τον αποχαιρετήσουμε» είπε η Άραβις. «Πρέπει να του ζητήσουμε συγγνώμη».

«Σωστά!» είπε ο Μπρη ενθουσιασμένος. «Αυτό έλεγα κι εγώ».

«Σύμφωνοι, γιατί όχι;» είπε η Χουίν. «Πρέπει να βρισκείται στο Άνθαρντ. Θα κάνουμε μια στάση να τον χαιρετήσουμε – έτσι κι αλλιώς, πάνω στο δρόμο μας είναι. Λοιπόν, ξεκινάμε; Στο κάτω κάτω, στη Νάρνια λέγαμε να πάμε απ' την αρχή».

«Ναι...» είπε δισταχτικά η Άραβις, γιατί είχε ήδη αρχίσει ν' αναρωτιέται τι θα κάνει φτάνοντας στη Νάρνια, κι ένιωθε μεγάλη μοναξιά.

«Βεβαίως, βεβαίως» πρόσθεσε διαστικά ο Μπρη. «Μα δεν είπαμε και να σκοτωθούμε... με εννοείτε...».

«Δεν σας εννοούμε καθόλου» είπε η Χουίν. «Δε θέλετε να πάμε;»

«Μιμ... μπρου-χου!» μουρμούρισε ο Μπρη. «Μα... κυρία μου, καταλαβαίνετε... πρόκειται για κάπως εξαιρετική περίπτωση... Επιστρέφουμε στον τόπο μας... ξαναμπαίνουμε στην κοινωνία... στην υψηλή κοινωνία... και προέχει να κάνουμε καλή εντύπωση... Πρέπει να ξαναβρούμε τη φόρμα μας...»

Η Χουίν ξεκαρδίστηκε στα γέλια. «Αχ, για την ουρά σου το λες; Τώρα κατάλαβα! Θες να περιμένεις να μεγαλώσει η ουρά σου! Και πού ξέρεις τι μόδα ισχύει για τις ουρές στη Νάρνια; Αχ, καημένε Μπρη, είσαι ματαιόδοξος σαν την Ταρκίνα της Τασμπαάν!»

«Μη γίνεσαι ανόητος» είπε η Άραβις.

«Όχι και ανόητος, Ταρκίνα μου» είπε αγανακτι-

σμένος ο Μπρη. «Μα τη Χαίτη του Λιονταριού, σέβομαι απλώς τον εαυτό μου και τ' άλλα άλογα».

«Ξέρεις, Μπρη» είπε η Άραβις, που η αλογίσια μόδα δεν την ενδιέφερε ιδιαίτερα, «είναι κάτι που θέλω να σ' το ρωτήσω από καιρό. Γιατί λες συνέχεια *Μα το Λιοντάρι και Μα τη Χαίτη του Λιονταριού*; Νόμιζα πως τα μισείς τα λιοντάρια».

«Και βέβαια τα μισώ» απάντησε ο Μπρη. «Μα όταν μιλώ για το Λιοντάρι, εννοώ τον Ασλάν, το μεγάλο σωτήρα της Νάρνια, που έδωξε τη Μάγισσα και το Χειμών. Όλη η Νάρνια ορκίζεται στ' όνομά του».

«Κι ας είναι λιοντάρι;»

«Α, όχι, όχι» έκανε πειραγμένος ο Μπρη, «δεν είναι λιοντάρι».

«Μα όλες οι ιστορίες που άκουσα στην Τασμπαάν, λένε πως είναι λιοντάρι» απάντησε η Άραβις. «Κι ύστερα, αν δεν είναι λιοντάρι, γιατί τον λες λιοντάρι;»

«Είσαι μικρή, δεν ξέρεις απ' αυτά» είπε ο Μπρη. «Αλλά κι εγώ έφυγα μια σταλιά πουλαράκι απ' τη Νάρνια, και δεν τα 'χω καταλάβει πολύ καλά».

(Ο Μπρη στεκόταν με την πλάτη γυρισμένη στον πράσινο τοίχο, κι είχε μπροστά του τη φοράδα και το κορίτσι. Μιλούσε όμως κάπως απ' υψηλού, με τα μάτια μισόκλειστα, κι έτσι δεν είδε πώς άλλαξε η έκφραση στα πρόσωπά τους. Η Άραβις και η Χούντ γούρλωσαν τα μάτια κι έμειναν με το στόμα ανοιχτό, κι είχαν κάθε λόγο, γιατί καθώς ο Μπρη μιλούσε ακόμα, ένα πελώριο λιοντάρι σαλτάρισε στον τοίχο και στάθηκε στην κορυφή του. Είχε χρώμα ανοιχτοκίτρινο, φωτεινό, κι ήταν το πιο μεγάλο και το πιο ωραίο και το πιο τρομερό απ' όλα τα λιοντάρια που

είχαν δει στη ζωή τους. Το λιοντάρι πήδηξε κάτω, στο περιβόλι, κι άρχισε να πλησιάζει τον Μπρη από πίσω, πατώντας αθόρυβα στα χόρτα. Η Άραβις και η Χουίν είχαν μείνει άφωνες, παγωμένες).

«Φυσικά» συνέχισε ο Μπρη, «όταν τον λένε Λιοντάρι, εννοούν απλώς ότι είναι δυνατός σαν λιοντάρι, ή άγριος σαν λιοντάρι – με τους εχθρούς του. Κάτι τέτοιο τέλος πάντων. Ακόμη και τα μικρά παιδιά όπως εσύ, Ταρκίνα μου, μπορούν να καταλάβουν πως θα 'ταν παράλογο να πρόκειται για αληθινό λιοντάρι – χώρια που θα 'ταν ιεροσυλία. Γιατί αν ήταν λιοντάρι, θα 'ταν Ζώο σαν κι εμάς. Δεν είμαστε καλά!» (κι εδώ ο Μπρη έβαλε τα γέλια). «Ακούς εκεί! Λιοντάρι με τέσσερα πόδια, με ουρά και μουστάκια! Ααααα! Ωωωω, δοήθειααα!»

Στη λέξη *μουστάκια*, το μουστάκι του Ασλάν του είχε γαργαλήσει το αυτί, κι ο Μπρη τινάχτηκε αλαφιασμένος και βρέθηκε στην άλλη άκρη του περιβολιού. Εκεί όμως αναγκάστηκε να κάνει μεταβολή, γιατί ο τοίχος ήταν πολύ ψηλός, κι ούτε να τον πηδήσει μπορούσε, αλλά ούτε και να τον περάσει πετώντας. Η Άραβις και η Χουίν είχαν παραμερίσει τρομαγμένες. Για μια στιγμή, δε μίλησε κανείς.

Άξαφνα, η Χουίν χλιμίντρησε πολύ παράξενα και απαλά, κι ανατριχιάζοντας ολόκληρη έτρεξε κοντά στο Λιοντάρι.

«Σε παρακαλώ» είπε, «μπορείς να με φας, αν θες». Είσαι τόσο ωραίος! Καλύτερα να με φας εσύ, παρά να με ταΐζει οποιοσδήποτε άλλος στον κόσμο!»

«Πολυαγαπημένη μου κόρη» είπε ο Ασλάν, και φίλησε τη δελούδινη μύτη της Χουίν που έτρεμε, «το ήξερα πως δε θ' αργούσες να 'ρθεις κοντά μου. Ευτυχισμένη να 'σαι».

Σήκωσε έπειτα το κεφάλι του κι είπε με πιο δυνατή φωνή:

«Και τώρα, Μπρη, καημένο μου, περήφανο και φοβισμένο αλογάκι, έλα πιο κοντά. Ακόμα πιο κοντά, γιε μου. Μη φοβάσαι. Μη διστάζεις. Άγγιξέ μου. Μύρισέ με. Έχω τέσσερα πόδια, έχω ουρά και μουστάκια. Είμαι κανονικό Ζώο».

«Ασλάν» είπε ο Μπρη κι η φωνή του ράγισε, «φοβάμαι. Είμαι πολύ ανόητος».

«Ευτυχισμένο το άλογο που το καταλαβαίνει από νωρίς. Κι ο άνθρωπος ευτυχισμένος. Έλα κοντά μου, Άραβις, κόρη μου. Κοίτα! Τα πόδια μου είναι βελούδινα. Αυτή τη φορά δε θα σε πληγώσουν».

«Αυτή τη φορά, κύριε;» είπε η Άραβις.

«Εγώ σε πλήγωσα» είπε ο Ασλάν. «Είμαι το μοναδικό λιοντάρι που συναντήσατε σ' όλο το ταξίδι σας. Και ξέρεις γιατί σε πλήγωσα;»

«Όχι, κύριε»

«Κάθε γρατσουνιά στην πλάτη σου, κάθε σου δάκρυ, κάθε πόνος, κάθε στάλα αίμα, ξεπλήρωσαν τις δουρδουλιές που έφαγε η σκλάβα της μητριάς σου επειδή κοιμήθηκε απ' το υπνωτικό που την πότισες. Έπρεπε να μάθεις πώς ένιωσε».

«Μάλιστα – αλλά, σας παρακαλώ...»

«Ναι, καλή μου» είπε ο Ασλάν.

«Μήπως την περιμένει κι άλλη τιμωρία γι' αυτό που της έκανα;»

«Παιδί μου» είπε το Λιοντάρι, «εγώ σου λέω τη δική σου ιστορία, όχι τη δική της. Στον καθένα λέω μόνο τη δική του ιστορία». Κούνησε έπειτα το κεφάλι του και μίλησε πιο ανάλαφρα αυτή τη φορά.

«Ευτυχισμένοι να 'στε, μικροί μου. Θα τα ξαναπούμε πάλι. Μα ως τότε, θά 'ρθουν κι άλλες επισκέ-

ψεις». Και μ' ένα σάλτο πέρασε τον τοίχο και χάθηκε.

Μυστήριο πράγμα! Κανένας τους δεν είχε όρεξη να μιλήσει τώρα που έφυγε το Λιοντάρι. Περπατούσαν πάνω κάτω, στο μαλακό χορτάρι, καθένας μόνος, θυσιζόμενος σε σκέψεις.

Μισή ώρα αργότερα, ο Ερημίτης φώναξε τ' άλογα πίσω απ' το σπίτι για να τους δώσει κάποια λιχουδιά που τους ετοίμασε, κι η Άραβις, που έκοβε ακόμα βόλτες συλλογισμένη, κατατρόμαξε γιατί άκουσε μια σάλπιγγα να σημαίνει έξω απ' την πόρτα του περιβολιού.

«Ποιος είναι;» φώναξε.

«Η Αυτού Βασιλική Υψηλότης ο Πρίγκιπας Κορ της Αρχελάνδης» απάντησε απέξω μια φωνή.

Η Άραβις ξεμαντάλωσε, άνοιξε την πόρτα, και παραμέρισε για να περάσουν οι ξένοι.

Πρώτοι μπήκαν δυο στρατιώτες με λογχοπέλεκα, και πήραν θέση δεξιά κι αριστερά απ' την πόρτα, και ξοπίσω τους ο σαλπιγκτής κι ένας αγγελιοφόρος.

«Η Αυτού Βασιλική Υψηλότης ο Πρίγκιπας Κορ της Αρχελάνδης ζητά ακρόαση από τη Λαίδη Άραβις» είπε ο αγγελιοφόρος – κι ύστερα παραμέρισε μαζί με το σαλπιγκτή, υποκλίθηκαν, οι φρουροί παρυσίασαν τα όπλα, και μπήκε ο Πρίγκιπας. Οι ακόλουθοι αποσύρθηκαν διακριτικά κι έκλεισαν πίσω του την πόρτα.

Ο Πρίγκιπας υποκλίθηκε, μα η υπόκλισή του ήταν για κλάματα, δεν έμοιαζε καθόλου για πριγκιπική. Υποκλίθηκε κι η Άραβις (με τον τρόπο που συνηθίζεται στην Καλορμίνα, και που δε μοιάζει καθόλου με το δικό μας), πολύ κομπά όμως, γιατί την είχαν μάθει από μικρή να υποκλίνεται. Σήκωσε έπειτα το

κεφάλι της, να δει τι λογής άνθρωπος ήταν αυτός ο Πρίγκιπας.

Κι είδε ένα αγόρι ξεσκούφωτο, που φορούσε στα ξανθά μαλλιά του ένα λεπτό, χρυσό στεφάνι, ψιλούτσικο σαν σύρμα. Η μπέρτα του ήταν από κατάλευκο λινό, λεπτό σαν μαντίλι, κι από μέσα φορούσε πορφυρό χιτώνα. Στη λαβή του χρυσοστόλιστου σπαθιού του ακουμπούσε το αριστερό του χέρι, τυλιγμένο με επιδέσμους.

Η Άραβις τον κοίταξε, τον ξανακοίταξε, κι είπε πνιχτά: «Αχ, ο Σάστα!»

Κι ο Σάστα αναποκοκκίνισε κι άρχισε να μιλάει γρήγορα γρήγορα: «Άκου δω, Άραβις, μη θαρρείς πως στολίστηκα κι ήρθα με σάλπιγγες και συνοδεία να σου κάνω φιγούρα, για να δεις τι σπουδαίος που είμαι, γιατί θα προτιμούσα χίλιες φορές να 'ρθω με τα παλιά μου ρούχα, αλλά τα 'καψαν, κι ο πατέρας λέει - »

«Ο πατέρας...;» είπε η Άραβις.

«Α, δε σ' το 'πα, ο Βασιλιάς Λουν είναι πατέρας μου» απάντησε ο Σάστα. «Δηλαδή, κι εγώ το είχα μι-
σοκαταλάβει, γιατί μοιάζω καταπληκτικά με τον Κό-
ριν. Ξέρεις, είμαστε δίδυμοι – και δε με λένε Σάστα.
Κορ με λένε».

«Πιο ωραίο είναι το Κορ» είπε η Άραβις.

«Όλα τ' αδέρφια στην Αρχελάνδη έτσι τα βαφτί-
ζουν» είπε ο Σάστα (ή μάλλον ο Πρίγκιπας Κορ, για-
τί Κορ πρέπει να τον λέμε από δω και μπρος). «Νταρ
και Ντάριν, Κολ και Κόλιν, και τα λοιπά».

«Κοίτα, Σάστα... εε... Κορ» είπε η Άραβις, «πρέ-
πει κι εγώ να σου εξηγήσω κάτι. Να με συγχωρείς
που σου φέρθηκα τόσο απαίσια, μα πρέπει να ξέρεις
πως το 'χα μετανιώσει πολύ πριν μάθω πως είσαι
πρίγκιπας – λόγω τιμής. Από τότε που γύρισες πίσω
κι έδιωξες το λιοντάρι».

«Εκείνο το Λιοντάρι δε θα σε σκότωνε», είπε ο Σά-
στα.

«Το ξέρω» είπε η Άραβις κουνώντας το κεφάλι
της. Έμειναν κι οι δυο σιωπηλοί, πολύ σοβαροί, και
καθένας τους κατάλαβε πως ο άλλος είχε γνωρίσει
τον Ασλάν.

Άξαφνα, η Άραβις θυμήθηκε το δεμένο χέρι τού
Σάστα. «Α! φώναξε, παραλίγο να το ξεχάσω! Πολέ-
μησες στη μάχη! Εκεί πληγώθηκες;»

«Δε βαριέσαι, μια γρατσουνιά είναι» είπε ο Κορ –
πρώτη φορά με ύφος αληθινού πρίγκιπα, κι αμέσως
έβαλε τα γέλια. «Για να σου πω την αλήθεια, δεν
πληγώθηκα. Απλώς, έγδαρα το χέρι μου, όπως θα το
έγδερνε κι ο παρατελευταίος ατζαμής, χωρίς να πάει
στη μάχη».

«Πάντως, ήσουν στη μάχη» είπε η Άραβις. «Πρέπει να ’ταν καταπληκτικά».

«Κάπως αλλιώς την περίμενα» είπε ο Κορ.

«Και δε μου λες, Σα – έεε... δηλαδή, Κορ, πώς το κατάλαβε ο Βασιλιάς Λουν πως είσαι γιος του;»

«Στάσου πρώτα να καθίσω, γιατί είναι μεγάλη ιστορία» είπε ο Κορ. «Αλλά, τι να σου πω... Ο πατέρας είναι διαμάντι... Και βασιλιάς να μην ήταν, πάλι το ίδιο ευτυχισμένος θα ’νιωθα... ή σχεδόν το ίδιο... Φτάνει που τον έχω πατέρα μου – κι ας πρέπει να μάθω γράμματα και διάφορα άλλα τρομερά. Κάτσε όμως πρώτα να σου εξηγήσω. Με τον Κόριν είμαστε δίδυμοι. Μιας δδομάδας μωρά, μας πήγαν σ’ έναν σοφό γερο-Κένταυρο στη Νάρνια, για να μας ευλογήσει ή κάτι τέτοιο. Όμως αυτός ο Κένταυρος ήταν και προφήτης, όπως οι περισσότεροι Κένταυροι. Δε μου λες, έχεις δει ποτέ σου Κένταυρο; Ήτανε μερικοί και στη μάχη χτες – πολύ σπουδαία πλάσματα, αν και δεν τους έχω συνηθίσει ακόμα. Τέλος πάντων, πρέπει να συνηθίσω πολλά εδώ πέρα».

«Το ξέρω» είπε η Άραβις. «Και μετά;»

«Λοιπόν, ο Κένταυρος μας είδε, κι έπειτα κοίταξε εμένα κι είπε: “Θά ’ρθει μια μέρα που ετούτο το παιδί θα σώσει την Αρχελάνδη απ’ το θανάσιμο κίνδυνο που θα την απειλήσει”. Φυσικά, η μάνα κι ο πατέρας μου καταχάρηκαν, αλλά ήταν μπροστά και κάποιος άλλος, που δε χάρηκε καθόλου. Λόρδο Μπαρ τον

έλεγαν, κι ήταν Καγκελάριος του πατέρα. Αυτός ο Λόρδος Μπαρ είχε σκαρώσει κάποια βρομοδουλειά, δεν έχω πολυκαταλάβει τι ακριβώς, κι ο πατέρας αναγκάστηκε να τον καθαιρέσει. Δεν τον τιμώρησε όμως. Τον άφησε να μείνει στην Αρχελάνδη, αλλά ο λόρδος, που ήταν πολύ σατανικός άνθρωπος, γιατί αργότερα αποδείχτηκε πως ο Τισρόκ τον πλήρωνε για να στέλνει απόρρητες πληροφορίες στην Τασμπαάν, αποφάσισε να με βγάλει απ' τη μέση για να μη σώσω την Αρχελάνδη από τον κίνδυνο. Μ' έκλεψε λοιπόν, δεν ξέρω πώς, κατέβηκε στο Φιδοπόταμο, κι από κει στην ακτή. Τα 'χε κανονίσει και τον περίμενε ένα καράδι με δικούς του ανθρώπους, μπήκαμε, και το καράδι έκανε πανιά. Στο μεταξύ, ο πατέρας το ανακάλυψε, κι ερχόταν ολοταχώς να τον προλάβει. Όταν έφτασε στην ακτή, ο Λόρδος Μπαρ βρισκόταν κιόλας στ' ανοιχτά. Μια και δυο ο πατέρας μπαίνει σ' ένα πολεμικό κι αρχίζει το κυνήγι.

»Πρέπει να 'ταν τρομερό κυνηγητό. Έξι μέρες κα-
ταδίωκαν τη γαλέρα του Μπαρ, και την έβδομη την
ανάγκασαν να πολεμήσει. Από τις δέκα το πρωί ως
τη δύση του ήλιου έγινε μια σπουδαία ναυμαχία (χτες
βράδυ μου τα διηγήθηκαν με κάθε λεπτομέρεια), και
στο τέλος οι δικοί μας ανέβηκαν στη γαλέρα του
Μπαρ – μα δε με βρήκαν. Ο Λόρδος Μπαρ είχε σκο-
τωθεί στη μάχη, κι ένας ναύτης τους μαρτύρησε πως,
πρωί πρωί, μόλις είδε τα πράγματα να στενεύουν, ο
Μπαρ μ' είχε παραδώσει σ' έναν ιππότη, και μας φυ-
γάδευσε και τους δυο με μια βάρκα. Κανείς δεν την
ξανάδε εκείνη τη βάρκα. Όμως ο Ασλάν κατάφερε
να τη βγάλει στην ακτή (γιατί μέσα σ' όλες τις ιστο-
ρίες υπάρχει πάντα ο Ασλάν), κι εκεί με βρήκε και με
μάζεψε ο Αρσίς. Και να σου πω, ήθελα να μάθω

ποιος ήταν ο ιππότης, γιατί πέθανε απ' την πείνα για να με γλιτώσει».

«Αν ρωτούσες τον Ασλάν, θα σου απαντούσε πως στον καθένα λέει μόνο τη δική του ιστορία» είπε η Άραβις.

«Καλά λες, δεν το σκέφτηκα» είπε ο Κορ.

«Πάντως, αναρωτιέμαι πώς θα εκπληρωθεί η προφητεία» είπε η Άραβις, «και ποιος θα 'ναι ο κίνδυνος που θ' απειλήσει την Αρχελάνδη για να τη σώσεις εσύ».

«Ξέρεις» είπε κάπως ντροπαλά ο Κορ, «φαίνεται πως η προφητεία εκπληρώθηκε κιόλας».

«Μα δέβαια!» είπε η Άραβις και χτύπησε παλαμάκια. «Τι δλάκας που είμαι! Τι καλά! Η Αρχελάνδη τον πέρασε τον κίνδυνο! Ήταν ο Ραμπαντάς με τους διακόσιους καθαλάρηδες! Κι εσύ πρόλαβες και ειδοποίησες! Δεν είσαι περήφανος;»

«Μπα, μόνο κάπως φοβισμένος» είπε ο Κορ.

«Και τώρα θα μέινεις στο Άνδαρντ;» ρώτησε λυπημένα η Άραβις.

«Α, παραλίγο να το ξεχάσω! Ο πατέρας θέλει να έρθεις μαζί μας. Λέει πως από τότε που πέθανε η μητέρα, δεν υπάρχει γυναίκα στην αυλή (αυλή την είπε, αλλά δεν κατάλαβα γιατί). Έλα, Άραβις. Να δεις που θα τον συμπαθήσεις τον πατέρα. Και τον Κόριν θα τον συμπαθήσεις. Αυτοί δεν είναι σαν κι εμένα, ξέρουν να φέρονται. Μη φοβάσαι».

«Ουφ, κόφ' το!» είπε η Άραβις, «γιατί θα τσακωθούμε άσκημα. Και δέβαια θά 'ρθω!»

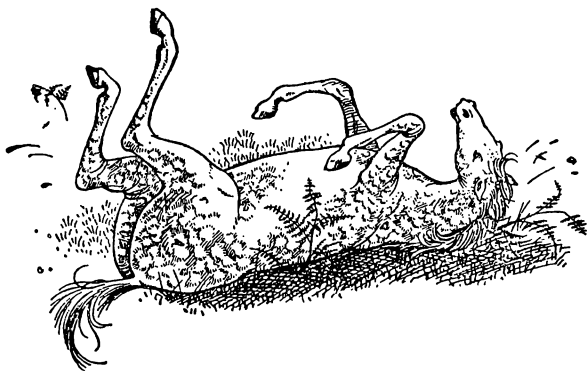
«Πάμε λοιπόν να δούμε τ' άλογα», είπε ο Κορ.

Τ' άλογα έκαναν μεγάλες χαρές που τον ξανάβλεπαν, κι ο Μπρη συμφώνησε, κάπως μουδιασμένα, να ξεκινήσουν αμέσως για το Άνδαρντ, κι από κει να

συνεχίσει για τη Νάρνια μαζί με τη Χουίν. Αποχαιρέτησαν τρυφερά τον Ερμηίτη, υποσχέθηκαν πως θα έρχονται να τον βλέπουν, και πήραν δρόμο πριν μεσημεριάσει. Η Άραβις κι ο Κορ δεν καβάλησαν τα άλογα, γιατί όπως τους εξήγησε ο Κορ, κανένας σε όλη τη Νάρνια και την Αρχελάνδη δεν είχε διανοηθεί ποτέ να καβαλήσει Άλογο Που Μιλάει – εκτός ίσως από τις μάχες, όπου όλοι κάνουν θυσίες.

Κι έτσι ο καημένος ο Μπρη ξαναδιαπίστωσε πόσο λίγα ήξερε για τις συνήθειες της Νάρνια, σκέφτηκε τι φοβερές γκάφες τον περίμεναν, κι ενώ η Χουίν χοροπηδούσε ξέγνοιαστη, βυθισμένη σε ρόδινα όνειρα, εκείνος με κάθε δήμα ένωθε και πιο αμήχανος και σαστισμένος.

«Κουράγιο!» είπε ο Κορ. «Θαρρείς πως εγώ την έχω καλύτερα; Στο κάτω κάτω, εσένα δε θα σε μορφώσουν. Εμένα όμως θα με μάθουν να γράφω και να διαβάζω, θα με μάθουν ρητορική, χορό, ιστορία, μουσική – κι εσύ την ίδια ώρα θα καλπάζεις στους

λόφους της Νάρνια, θα κάνεις τούμπες και θα το γλεντάς».

«Μα εδώ είναι όλο το κακό» στέναξε ο Μπρη. «Τα Άλογα Που Μιλούν πρέπει να κάνουν τούμπες; Κι αν δεν πρέπει; Αχ, δεν το αντέχω το ρεζιλίκι. Εσύ τι λες, Χουίν;»

«Εγώ πάντως θα κάνω» απάντησε η Χουίν, «και μου φαίνεται πως κανένas δε θα κάτσει να σκοτιστεί αν κάνουμε ή δεν κάνουμε τούμπες».

«Για σταθείτε!» είπε ο Μπρη. «Κοντεύουμε στο κάστρο;»

«Άλλη μια στροφή και θα το δούμε» απάντησε ο Κορ.

«Α, μια στιγμή τότε! Σταθείτε να ρίξω καμιά τούμπα να τη φχαριστηθώ, γιατί μπορεί να 'ναι η τελευταία μου. Μισό λεπτάκι κι έρχομαι».

Το μισό λεπτάκι έγινε όμως πέντε ολόκληρα λεπτά, ώσπου να ξανασηκωθεί ο Μπρη, ξεφυώντας, με τη χαίτη του γεμάτη φτέρες.

«Έτοιμος» είπε με βαθιά, λυπημένη φωνή. «Εμπρός, Πρίγκιπα Κορ. Εμπρός για τη Νάρνια και το Βορρά!»

Έμοιαζε όμως περισσότερο με άλογο που πάει σε κηδεία, παρά με τον χαμένο που έζησε χρόνια στη σκλαβιά και τώρα γυρίζει ελεύθερος στην πατρίδα.

Ραμπαντάς ο γελοίος

Στην επόμενη στροφή, δγήκαν απ' τα δέντρα κι αντίκρισαν το κάστρο του Άνθαρντ, πέρα απ' τα πράσινα λιβάδια, και πίσω του τη δασωμένη ράχη που το προστάτευε απ' τους βοριάδες. Ήταν παμπάλαιο κάστρο, πέτρινο, κι οι πέτρες του είχαν ένα ζεστό κοκκινοκαφετί χρώμα.

Πριν φτάσουν στις πύλες, ο Βασιλιάς Λουν έβγαινε κιόλας να τους προϋπαντήσει, αλλά δεν έμοιαζε καθόλου με τους βασιλιάδες που φανταζόταν η Άραβις. Φορούσε κάτι απερίγραπτα παλιόρουχα, γιατί είχε όγει να επιθεωρήσει τα σπιτάκια των σκυλιών του με τον κυνηγό της αυλής, κι ίσα που πρόλαβε να πλύνει τα χέρια του. Όμως η υπόκλιση που έκανε στην Άραβις, ήταν αντάξια εκατό αυτοκρατόρων.

«Μικρή μου κυρία» είπε, «σου εύχομαι ολόψυχα το καλώς όρισες. Αν δέβαια ζούσε η αγαπημένη μου γυναίκα, θα σου ετοιμάζαμε καλύτερη υποδοχή – αλλά

για την ώρα, μόνο τη στοργή μου έχω να σου προσφέρω. Λυπάμαι για τις ατυχίες που σε βρήκαν και σε ανάγκασαν να φύγεις απ' το πατρικό σου σπίτι. Καταλαβαίνω πόσο υπέφερες. Ο γιος μου ο Κορ μού διηγήθηκε τις περιπέτειές σας και μου 'πε για τη γενναιότητά σου».

«Αφέντη μου» είπε η 'Αραβις, «η γενναιότητα είναι όλη δική του. Τα 'βαλε άοπλος με κοτζάμ λιοντάρι για να με γλιτώσει!»

«Α, μπα!» είπε ο Βασιλιάς, και το πρόσωπό του φωτίστηκε. «Αυτό πρώτη φορά τ' ακούω».

Κι έτσι η 'Αραβις του εξήγησε, κι ο Κορ, που βέβαια λαχταρούσε να μαθευτεί η ιστορία του, αλλά δεν μπορούσε να την πει ο ίδιος, δεν το φχαριστήθηκε όσο περίμενε, και κατά δάθος ένωσε λιγάκι ανόητος. Ο πατέρας του όμως ενθουσιάστηκε, και μέσα σε λίγες βδομάδες διηγήθηκε το κατόρθωμα του γιου του σε τόσο κόσμο, που ο Κορ ευχήθηκε να μην το 'χε κάνει ποτέ.

Έπειτα ο Βασιλιάς γύρισε στη Χουίν και στον Μπρη, τους καλωσόρισε πολύ ευγενικά, όπως είχε καλωσορίσει και την 'Αραβις, και ζήτησε να μάθει ένα σωρό πράγματα για τη γενιά τους και για την περιοχή όπου έμεναν στη Νάρνια, πριν τους κλέψουν. Και τότε τ' άλογα έπαθαν γλωσσοδέτη, γιατί μπορεί βέβαια να μην πολυλογάριζαν την 'Αραβις και τον Κορ, αλλά δεν ήταν μαθημένα να τους μιλούν τόσο καταδεχτικά οι άνθρωποι – και μάλιστα οι «μεγάλοι».

Πάνω στην ώρα, δγήκε απ' το κάστρο κι η Βασίλισσα Λουκία, τους χαιρέτησε, κι ο Βασιλιάς Λούν είπε στην 'Αραβις: «Καλό μου παιδί, να σου γνωρίσω μια αγαπημένη οικογενειακή φίλη. Μόνη της φρόντι-

σε να ετοιμαστούν όπως πρέπει τα διαμερίσματά σου, γιατί εγώ δεν ξέρω απ' αυτά».

«Πάμε να τα δεις;» είπε η Βασίλισσα Λουκία φιλώντας την Άραβις. Συμπάθησαν η μια την άλλη με την πρώτη ματιά, και σε λίγο έφευγαν κουδεντιάζοντας για την κρεβατοκάμαρα της Άραβις και για το ιδιαίτερο σαλόνι της και για τα ρούχα που θα της έφτιαχναν και για ένα σωρό άλλα που λένε τα κορίτσια σε παρόμοιες περιστάσεις.

Το τραπέζι στρώθηκε στον εξώστη (κρύα πουλερικά, πίτα με κυνήγι, κρασί, ψωμί και τυρί), και μετά το φαγητό ο Βασιλιάς Λουν συνοφρυώθηκε, αναστέναξε και είπε: «Ούουουφ! Έχουμε ακόμη στα χέρια μας αυτόν τον ελεεινό τον Ραμπαντάς. Φίλοι μου, πρέπει ν' αποφασίσουμε για την τύχη του».

Η Λουκία καθόταν στα δεξιά του Βασιλιά κι η Άραβις στ' αριστερά του. Ο Βασιλιάς Εδμόνδος καθόταν στο κεφάλι του τραπεζιού, κι απέναντί του, στην άλλη άκρη, είχε το Λόρδο Ντάριν. Ο Νταρ, ο Πέρινταν, ο Κορ κι ο Κόριν κάθονταν στην ίδια μεριά με το Βασιλιά Λουν.

«Μεγαλειότατε, έχουμε κάθε δικαίωμα να του πάρουμε το κεφάλι» είπε ο Πέρινταν. «Η επίθεσή του ήταν τόσο ύπουλη, που τον βάζει στην ίδια μοίρα με τους δολοφόνους».

«Πολύ σωστά» είπε ο Εδμόνδος, «αλλά καμιά φορά ακόμα κι οι προδότες μετανιώνουν. Εγώ ξέρω έναν που έβαλε μυαλό» – και φάνηκε πολύ συλλογισμένος.

«Αν σκοτώσουμε το Ραμπαντάς, μπορεί και να έχουμε πόλεμο με τον Τιςρόκ» είπε ο Ντάριν.

«Χαρά στον Τιςρόκ!» είπε ο Βασιλιάς Λουν. «Η δύναμή του βασίζεται στα πλήθη, και τα πλήθη δεν

μπορούν να περάσουν την έρημο. Εμένα όμως δε μου πάει η καρδιά να σκοτώνω ανθρώπους εν ψυχρώ, ας είναι και προδότες. Αν έχανε το κεφάλι του στη μάχη, δε θα 'χα το κρίμα στο λαιμό μου. Όμως τώρα το πράγμα αλλάζει».

«Κατά τη γνώμη μου» είπε η Λουκία, «η Μεγαλειότητά σας πρέπει να του δώσει άλλη μια ευκαιρία. Βάλτε τον να υποσχεθεί ότι στο μέλλον θα φέρεται τίμια, κι αφήστε τον να φύγει. Μπορεί και να κρατήσει το λόγο του».

«Ακόμα και τα Κτήνη διορθώνονται» είπε ο Εδμόνδος – «όμως, μα τη Χαίτη του Λιονταριού, αν πατήσει το λόγο του όλο και κάποιος από μας θα του πάρει το κεφάλι στη μάχη».

«Ας δοκιμάσουμε» είπε ο Βασιλιάς, και γύρισε σε έναν ακόλουθο: «Φίλε μου, πες να φέρουν τον αιχμάλωτο».

Τους έφεραν μπροστά τους το Ραμπαντάς αλυσοδομένο. Όποιος τον έβλεπε, θα φανταζόταν πως ο Πρίγκιπας είχε περάσει τη νύχτα στο μπουντρούμι, χωρίς φαΐ και νερό, αν και στην πραγματικότητα τον είχαν κλείσει σ' ένα άνετο δωμάτιο και του είχαν σερβίρει βασιλικό δείπνο. Εκείνος όμως, απ' τη λύσσα του, δεν έβαλε μπουκιά στο στόμα του, και πέρασε όλη τη νύχτα στο πόδι, με μουγκρητά, κλοτσιές και βλαστήμιες. Ήταν λοιπόν επόμενο να μην είναι στις ομορφιές του.

«Υψηλότητα» είπε ο Βασιλιάς Λουν, «είναι περιττό να σας θυμίσω πως, σύμφωνα με το νόμο των εθνών αλλά και όλους τους κανόνες της συνετής πολιτικής, έχουμε κάθε δικαίωμα να σας πάρουμε το κεφάλι. Παρ' όλα αυτά, έλαβα υπόψη τα νιάτα σας και την κακή ανατροφή σας, γιατί γνωρίζω ότι μεγαλώσατε

χωρίς ευγένεια και καλοσύνη σε μια χώρα τυράννων και δούλων, και είμαι διατεθειμένος να σας αφήσω ελεύθερο, με τους εξής όρους: πρώτον...».

«Πανάθεμά σε, δάρδαρο σκυλί!» άφρισε ο Ραμπαντάς. «Θαρρείς πως θα κάτσω να μου δάλεις όρους; Φτου! Είν' εύκολο να λες μεγάλες κουδέντες για την ανατροφή μου και δεν ξέρω τι άλλο, όταν είμαι δεμένος με αλυσίδες! Χα! Λύσε μου τούτα τα άθλια δεσμά, δώσ' μου σπαθί, κι όποιος από σας τολμάει, ας έρθει να μετρηθούμε!»

Σχεδόν όλοι οι άρχοντες πετάχτηκαν πάνω, κι ο Κόριν φώναξε:

«Πατέρα, σε παρακαλώ, να τον πλακώσω στις μπουνιές;»

«Ησυχία, Μεγαλειότατοι! Άρχοντές μου, ηρεμήστε!» είπε ο Βασιλιάς Λουν. «Από πότε χάσαμε τη σοδαρότητά μας, και μας εκνευρίζουν οι ύβρεις ενός αχρείου; Κάθισε κάτω, Κόριν, ειδαλλιώς θα φύγεις από το τραπέζι. Όσο για σας, Υψηλότατε, επαναλαμβάνω: ακούστε τους όρους μου».

«Εγώ δεν ακούω όρους από δάρδαρους και μάγους» είπε ο Ραμπαντάς. «Και μην τολμήσει κανείς να αγγίξει έστω και μια τρίχα της κεφαλής μου. Οι προσβολές που δέχτηκα θα ξεπλυθούν με ωκεανούς αίματος στη Νάρνια και την Αρχελάνδη. Τρομερή θα είναι η εκδίκηση του Τισρόκ, ακόμη και τώρα. Σκοτώστε με, και τότε οι φωτιές και τα βασανιστήρια που θα θερίσουν τις χώρες του Βορρά, θα γίνουν παραμύθι για να τρομοκρατούν τον κόσμο έπειτα από χίλια χρόνια. Προσέξτε! Προσέξτε! Προσέξτε! Ο κεραυνός του Τας θα πέσει από ψηλά!»

«Εκτός κι αν βρει πάλι κανένα γάντζο μισοδρομής» πετάχτηκε ο Κόριν.

«Κόριν, ντροπή σου!» είπε ο Βασιλιάς. «Μην προκαλείς κανέναν, εκτός κι αν είναι δυνατότερός σου!»

«Αχ, ανόητε Ραμπαντάς» αναστέναξε η Λουκία.

΄Αξαφνα, όλοι σηκώθηκαν απ' το τραπέζι και στάθηκαν ακίνητοι, κι ο Κόριν αναρωτήθηκε γιατί. Φυσικά, αναγκάστηκε να σηκωθεί κι αυτός – κι έτσι είδε την αιτία. Ήταν εκεί ο Ασλάν, παρ' όλο που κανέναν δεν τον είχε δει να έρχεται. Ο Ραμπαντάς τινάχτηκε βλέποντας το πελώριο Λιοντάρι να προχωράει αθόρυβα και να στέκεται ανάμεσα σ' αυτόν και στους δικαστές του.

«Ραμπαντάς» είπε ο Ασλάν, «φυλάξου. Η καταδίκη σου είναι πολύ κοντά, αλλά μπορείς ακόμα να την αποφύγεις. Ξέχνα την περηφάνια σου, γιατί δεν έχεις να περηφανεύεσαι για τίποτα. Ξέχνα και την οργή σου, γιατί δε σ' αδίκησε κανείς, και δέξου το έλεος ετούτων των καλών βασιλιάδων».

Τότε ο Ραμπαντάς γύρισε ανάποδα τα μάτια του, τσίτωσε το στόμα του σ' ένα πελώριο, άγριο χαμόγελο, σαν καρχαρίας, κι άρχισε να κουνάει τ' αυτιά του (πράγμα σχετικά εύκολο για όποιον έχει εξασκηθεί αναλόγως). Αυτό το κόλπο έπιανε πάντα στην Καλορμίνη. Με κάτι τέτοιες γκριμάτσες έκανε τους γενναίους να τρέμουν, τους απλούς ανθρώπους να πέφτουν καταγής, και τους ευαίσθητους να λιγοθυμούν. Όμως ο Ραμπαντάς δεν είχε σκεφτεί ποτέ του πως είναι εύκολο να τρομοκρατείς τους άλλους όταν ξέρουν πως φτάνει μια σου λέξη για να τους βράσουν ζωντανούς. Στην Αρχελάνδη, οι γκριμάτσες του δεν ήταν διόλου τρομερές, και μάλιστα η Λουκία νόμιζε πως ο Ραμπαντάς θέλει να κάνει εμετό.

«Δαίμονα! Δαίμονα! Δαίμονα!» τσίριξε ο Πρίγκιπας. «Σε ξέρω! Είσαι ο κακός δαίμονας της Νάρνια!»

Είσαι ο εχθρός των θεών. Τώρα όμως θα μάθεις ποιος είμαι εγώ, απαίσιο φάντασμα. Είμαι απόγονος του Τας, του αδυσώπητου κι ακαταμάχητου. Την κατάρρα του Τας να 'χεις! Σκορπιοί να πέσουν τ' αστροπελέκια στο κεφάλι σου! Να γίνουν σκόνη τα βουνά της Νάρνια και...»

«Πρόσεχε, Ραμπαντάς» είπε ο Ασλάν. «Η καταδίκη σου ζυγώνει κι άλλο, έφτασε στην πόρτα και την ξεμανταλώνει».

«Ω, που να γκρεμιστούν οι ουρανοί!» τσίριξε ο Ραμπαντάς. «Η γη στα δυο ν' ανοίξει! Φωτιά και αίμα ν' αφανίσει τον κόσμο! Να είσαι βέβαιος πως δε θα ησυχάσω ώσπου ν' αρπάξω απ' τα μαλλιά τη δάσβαρη βασίλισσα για να την πάω σέρνοντας στο παλάτι μου, την κόρη των σκυλιών που...»

«Η ώρα σήμανε» είπε ο Ασλάν, κι ο Ραμπαντάς, έντρομος, είδε πως όλοι έβαλαν τα γέλια.

Και πώς να μη γελάσουν; Μόλις είπε ο Ασλάν πως σήμανε η ώρα, τ' αυτιά του Ραμπαντάς, που σάλευαν μανιασμένα, άρχισαν ν' αλλάζουν. Μάκρυναν κι άλλο, έγιναν σουβλερά, και σκεπάστηκαν με σταχτιές τρίχες. Και πάνω που όλοι προσπαθούσαν να θυμηθούν πού είχαν ξαναδεί τέτοια αυτιά, άρχισε ν' αλλάζει και το πρόσωπο του Ραμπαντάς: μάκρυνε, φούσκωσε στο μέτωπο, κι η μύτη του δούλιαξε (ή μάλλον, το πρόσωπό του πρήστηκε κι έγινε ολόκληρο μια μύτη), κι έπειτα γέμισε τρίχες. Μάκρυναν και τα χέρια του, κατέβηκαν, κι ακούμπησαν μπροστά στα πόδια του, κι οι παλάμες του έγιναν οπλές. Βρέθηκε έτσι πεσμένος στα τέσσερα, τα ρούχα του χάθηκαν, κι όλοι κρατούσαν την κοιλιά τους απ' τα γέλια, γιατί έβλεπαν πια καθαρά τι είχε γίνει ο Ραμπαντάς: ένας μεγάλος γαίδαρος! Το τρομερό είναι μάλιστα πως άρ-

γησε μερικά δευτερόλεπτα να χάσει την ανθρώπινη φωνή του, κι όταν κατάλαβε τη φοβερή αλλαγή, φώναξε:

«Αχ, όχι και γαϊδούρι! Έλεος!... Τουλάχιστον ας γίνω άλογο... Πιο καλά άλογοοοοο – ιιιι – οοοοοο – ιιιι – οοοοο!» και τα λόγια του πνίγηκαν σ' ένα βροντερό γκάρισμα.

«Έκουσε τώρα, Ραμπαντάς» είπε ο Ασλάν. «Δικαιοσύνη και συμπόνια πάνε μαζί. Δε θα μείνεις για πάντα γαϊδούρι».

Φυσικά, ο Γάιδαρος έγειρε τ' αυτιά του μπροστά να ακούσει καλύτερα, κι ήταν πάλι τόσο αστείος, που τα γέλια δυνάμωσαν. Όσο κι αν έβαζαν τα δυνατά τους να κρατηθούν, ήταν αδύνατο να μη γελάσουν.

«Επικαλέστηκες τον Τας» είπε ο Ασλάν. «Λοιπόν, μονάχα στο ναό του Τας θα γιατρευτείς. Όταν έρθει φέτος η μεγάλη Γιορτή του Φθινόπωρου, θα πας στο ναό του Τας, στην Τασμπαάν, θα σταθείς μπροστά στο δωμά του, κι εκεί, μπροστά στα μάτια ολόκληρης της Τασμπαάν, η προβιά του γαϊδάρου θα πέσει από πάνω σου κι όλοι θα δουν πως είσαι ο Πρίγκιπας Ραμπαντάς. Μα όσο ζήσεις από κει και πέρα, έτσι και ξεμακρύνεις πάνω από δέκα μίλια απ' το μεγάλο ναό του Τας, θα ξαναγίνεις παρευθύς γαϊδούρι, και τότε δε θα 'χεις πια σωτηρία».

Σώπασαν όλοι, και σε λίγο σάλεψαν και κοιτάχτηκαν, σαν να ξυπνούσαν από ύπνο βαθύ. Ο Ασλάν είχε γίνει άφαντος, μα στον αέρα είχε μείνει μια λάμψη, το ίδιο και στο γρασίδι, και στις καρδιές τους μια αγαλλίαση, κι όλ' αυτά τους είπαν πως δεν ήταν

όνειρο. Κι ύστερα, ο Γάιδαρος ήταν ακόμα εκεί.

Ο Βασιλιάς Λουν, που ήταν άνθρωπος με τρυφερή καρδιά, ξέχασε το θυμό του βλέποντας τον εχθρό σε τέτοιο χάλι.

«Υψηλότητα» είπε, «λυπάμαι ειλικρινά που φτάσαμε στα άκρα. Η Υψηλότητά σας θα αναγνωρίζει ασφαλώς ότι δε φταίμε εμείς. Και, φυσικά, θα αναλάβουμε μετά χαράς τη μεταφορά σας στην Τασμπαάν για τη... ε... για τη θεραπεία που είπε ο Ασλάν. Θα έχετε όλες τις ανέσεις που απαιτεί η τρέχουσα κατάσταση της Υψηλότητάς σας: την καλύτερη σκούνα που μεταφέρει τα κοπάδια μας, ολόφρεσκα καρότα, γαϊδουράγκαθα...»

Ο Γάιδαρος όμως, μ' ένα άγριο γκάρισμα και μια κλοτσιά σ' ένα φρουρό, έδωσε του Βασιλιά να καταλάβει πως όλες του οι ευγενικές προσφορές σκόνταφταν στην αχαριστία.

Κι εδώ θα πρέπει να τελειώσω την ιστορία του Ραμπαντάς, για να τον ξεφορτωθούμε και να πάμε παρακάτω. Τον έστειλαν με το καράβι στην Τασμπαάν, κι όταν ήρθε η μεγάλη Γιορτή του Φθινόπωρου τον κουβάλησαν στο ναό του Τας, και ξαναδρόμισε την ανθρώπινη μορφή του. Ωστόσο, μάρτυρες της μεταμόρφωσής του έγιναν πέντ' έξι χιλιάδες άνθρωποι, κι έτσι η υπόθεση ήταν αδύνατο να μείνει κρυφή. Και μετά το θάνατο του γερο-Τισρόκ, ο Ραμπαντάς τον διαδέχτηκε στο θρόνο, κι αποδείχτηκε ο πιο ειρηνικός Τισρόκ που είχε γνωρίσει ποτέ η Καλορμίνα, γιατί μιας και δεν έκανε ν' απομακρυνθεί από την Τασμπαάν, ποτέ του δεν πήγε στον πόλεμο, κι ούτε άφησε τους Ταρκαάν του να πάνε, γιατί έτσι οι Ταρκαάν κερδίζουν φήμη και ανατρέπουν τους Τισρόκ. Κι όμως, όσο ιδιοτελείς κι αν ήταν οι λόγοι, ο Ρα-

μπαντάς ανακούφισε τις μικρές χώρες γύρω απ' την Καλορμίνα. Ο λαός του ποτέ δεν ξέχασε πως είχε υπάρξει γαϊδούρι, κι έτσι, όσο κράτησε η βασιλεία του, τον φώναζαν μπροστά του Ραμπαντάς ο Ειρηνοποιός, αλλά πίσω απ' την πλάτη του και μετά το θάνατό του τον φώναζαν Ραμπαντάς ο Γελοίος, κι αν ψάξετε σε καμιά καλή Ιστορία της Καλορμίνας (όλο και κάτι θα υπάρχει στη δημοτική βιβλιοθήκη της περιοχής σας) μ' αυτό το όνομα θα τον βρείτε. Κι ίσαμε σήμερα, στα σχολεία της Καλορμίνας, όταν κάνουν καμιά πολύ μεγάλη βλακεία, σε φωνάζουν «Ραμπαντάς».

Στο μεταξύ, στο Άνθαρντ, όλοι ήταν χαρούμενοι που τον ξεφορτώθηκαν πριν αρχίσει το γλέντι: το ίδιο κιόλας βράδυ έγινε μεγάλη γιορτή στα λιβάδια, μπροστά στο κάστρο, κι άναψαν χιλιάδες φαναράκια γιατί μονάχο του το φεγγαρόφωτο δεν έφτανε. Κυλούσε το κρασί, έλεγαν χωρατά, κι έπειτα έγινε απόλυτη ησυχία κι ο Ποιητής της Αυλής δγήκε στη μέση με δυο βιολιστές. Η Άραβις κι ο Κορ φοβήθηκαν τότε πως θα βαρεθούν, γιατί η μόνη ποίηση που ήξεραν ήταν η ποίηση της Καλορμίνας, κι έχετε πάρει μια ιδέα τι έλεγε πάνω κάτω. Όμως με την πρώτη δοξασία των βιολιών ένιωσαν ένα πυροτέχνημα να σκάει μέσα στο κεφάλι τους, κι ύστερα ο ποιητής τραγούδησε την παμπάλαιη μπαλάντα του Όλδιν, που πάλεψε με το Γίγαντα Πάιρ και τον έκανε πέτρα (γιατί το όρος Πάιρ ήταν, παλιά, δικέφαλος γίγαντας) και πήρε γυναίκα του τη Λαΐδη Λιλν· κι όταν ο ποιητής τέλειωσε, τα παιδιά παρακαλούσαν να τα ξαναπεί απ' την αρχή. Κι ύστερα ο Μπρη τους είπε για τη μάχη του Ζουλιντρέ, κι ας μην ήξερε να τραγουδάει, κι η Λουκία ξανάπε την ιστορία της Ντουλάπας (που

όλοι, εκτός από την Άραβις και τον Κορ, την είχαν ακούσει πολλές φορές, αλλά ποτέ δεν τη χόρταιναν), και διηγήθηκε πώς πρωτομπήκε στη Νάρνια μαζί με το Βασιλιά Εδμόνδο, τη Βασίλισσα Σουζάνα και τον Πέτρο το Μεγάλο Βασιλιά.

Και σε λίγο, όπως ήταν γραφτό να γίνει αργά ή γρήγορα, ο Βασιλιάς Λουν είπε πως οι νεαροί πρέπει να πλαγιάσουν. «Κι αύριο, Κορ» πρόσθεσε, «θα έρθεις μαζί μου μια βόλτα στο κάστρο, να δεις τα κατατόπια, να μάθεις και τ' αδύνατα σημεία του και τα καλά του, γιατί μια μέρα θα γίνει δικό σου, κι όταν πεθάνω θα μείνεις εσύ να το φυλάς».

«Μα τότε θα γίνει βασιλιάς ο Κόριν» είπε ο Κορ.

«Όχι, παιδί μου» είπε ο Βασιλιάς Λουν. «Διάδοχος μου είσαι εσύ. Σε σένα θα περάσει ο θρόνος».

«Μα δε θέλω» είπε ο Κορ. «Καλύτερα να...»

«Κανέννας δε σε ρώτησε τι θέλεις, ούτ' εγώ θα σε ρωτήσω. Έτσι ορίζει ο νόμος».

«Ναι, αλλά αν είμαστε δίδυμοι, δεν έχουμε την ίδια ηλικία;»

«Όχι» απάντησε ο Βασιλιάς γελώντας. «Κάποιος απ' τους δυο σας έπρεπε να βγει πρώτος. Κι εσύ είσαι μεγαλύτερος από τον Κόριν. Τον περνάς δώδεκα ολόκληρα λεπτά. Κι είσαι και καλύτερός του – αν και δε θέλει μεγάλη τέχνη για να 'σαι καλύτερος από τον Κόριν».

«Κι όμως, πατέρα, δεν μπορείς να ορίσεις μόνος σου όποιον βασιλιά θέλεις;»

«Όχι. Ο Βασιλιάς υπακούει στο νόμο, γιατί ο νόμος τον έκανε βασιλιά. Και το στέμμα δεν έχει δικαίωμα να το αρνηθείς, όπως κι ο φρουρός δεν έχει δικαίωμα να φύγει απ' τη σκοπιά του».

«Να πάρει η ευχή!» είπε ο Κορ. «Δεν έχω καμιά

όρεξη να γίνω βασιλιάς. Κόριν, λυπάμαι, λυπάμαι αφάνταστα. Δεν ήθελα να ξεφυτρώσω έτσι άξαφνα και να σου πάρω το βασίλειό σου».

«Ζήτωωωω! Ζήτωωωω!» φώναξε ο Κόριν. «Τι καλά που δε θα γίνω βασιλιάς! Τι καλά που δε θα γίνω βασιλιάς! Θα μείνω πρίγκιπας όλη μου τη ζωή – κι οι πρίγκιπες δεν έχουν έγνοιες και το γλεντούν με την ψυχή τους!»

«Ο αδερφός σου έχει δίκιο» είπε του Κορ ο Βασιλιάς Λουν. «Ξέρεις τι σημαίνει να 'σαι βασιλιάς; Να μπαίνεις πρώτος σε κάθε απελπισμένη επίθεση. Να μένεις τελευταίος σε κάθε απελπισμένη υποχώρηση. Κι όταν η χώρα σου πεινάει (γιατί κάπου κάπου έρχονται και τέτοιες χρονιές) πρέπει να φοράς τα καλά σου και να γελάς μ' άδειο στομάχι πιο πολύ απ' τους υπηκόους σου».

Όταν ανέθηκαν τα δυο παιδιά να πλαγιάσουν, ο Κορ ξαναρώτησε τον Κόριν μήπως μπορούν ν' αλλάξουν, κι εκείνος είπε:

«Αν το ξαναπείς, θα σε πλακώσω στο ξύλο!»

Θα 'ταν βέβαια ωραίο να τέλειωνα εδώ την ιστορία διαβεβαιώνοντάς σας πως τα δυο αδέρφια δε διαφώνησαν ποτέ για τίποτα, αλλά φοβάμαι πως δε θα 'ταν αλήθεια. Στην πραγματικότητα, καβγάδιζαν και δέρονταν σαν όλα τα παιδιά του κόσμου, και στο τέλος κάθε τσακωμού (αν όχι στην αρχή) ο Κορ έδγαινε πάντα νοκ-άουτ. Κι όταν μεγάλωσαν κι έμαθαν να ξιφομαχούν, κι ο Κορ έγινε φόδος και τρόμος των εχθρών στη μάχη, ούτε αυτός ούτε κανένας άλλος στις χώρες του Βορρά κατάφερε να νικήσει τον Κόριν στην πυγμαχία. Μάλιστα, έτσι του 'δγαλαν και το παρατσούκλι «η Γροθιά-Κεραυνός», κι έτσι έκανε και το μεγάλο του κατόρθωμα με την Παραστρατημέ-

νη Αρκούδα της Κεφαλής των Καταιγίδων. Γιατί η αρκούδα, που ήταν κάποτε Αρκούδα Που Μιλούσε, είχε παραστρατήσει κι απόκτησε συνήθειες Άγριας Αρκούδας, και τότε ο Κόριν, μια μέρα του χειμώνα που οι λόφοι ήταν γεμάτοι χιόνια, σκαρφάλωσε μόνος του στην Κεφαλή των Καταιγίδων, έφτασε στη φωλιά της αρκούδας, και χωρίς δισταγμό, την έβγαλε νοκ-άουτ σε τριάντα τρεις γύρους. Και στο τέλος η αρκούδα ζαλίστηκε, έχασε τον κόσμο απ' τα μάτια της, κι αποφάσισε να μπει στον ίδιο δρόμο.

Είχε όμως κι η Άραβις τα καθγάδκια της με τον Κορ, και καμιά φορά ερχόντανε στα χέρια, αλλά στο τέλος πάντα φίλιωναν. Κι έτσι, χρόνια αργότερα, όταν μεγάλωσαν, μια κι είχαν συνηθίσει να τσακώνονται και να φιλιώνουν, παντρεύτηκαν για να επισημοποιήσουν τους καθγάδες τους. Και μετά το θάνατο του Βασιλιά Λουν, βασίλεψαν άξια στην Αρχελάνδη, κι ο γιος τους, ο Ραμ ο Μέγας, έγινε ο πιο ξακουστός βασιλιάς της Αρχελάνδης. Ο Μπρη και η Χουίν έζησαν ευτυχισμένοι στη Νάρνια, παντρεύτηκαν, αλλά καθένας με άλλο άλογο, κι έφτασαν σε βαθιά γεράματα. Και κάθε τρεις και λίγο, πότε ο ένας πότε η άλλη, διάβαιναν το Πέρασμα για να πουν μια καλημέρα στους φίλους τους στην Αρχελάνδη.

Ε Ρ Η Μ Ο Σ

Βοάχος

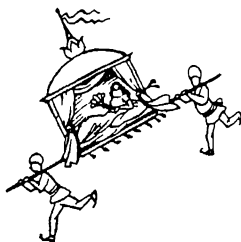

Κεφαλή των Καταιγίδων

Πέρασμα προς Νάονια

ΑΡΧΕΛΑΝΔΗ

Φιδοπόταμος

Όαση

Ε Ρ Η Μ Ο Σ

Τάφοι

Τασμπαάν

Εικονογράφηση εξωφύλλου
Cliff Nielsen, copyright
© 2002 by C.S. Lewis Pte. Ltd.

Μακέτα εξωφύλλου
© 2002 by Harper Collins Publishers

Κείμενο © 1955 C.S. Lewis Pte. Ltd.

Εικονογράφηση βιβλίου της Pauline Baynes,
copyright © 1955 C.S. Lewis Pte. Ltd.

Δημοσιεύτηκε από τις Εκδόσεις Κέδρος
με την άδεια της C.S. Lewis Company Ltd.

Ο ΑΓΡΙΟΣ ΚΑΛΠΑΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η ΝΑΡΝΙΑ... όπου τα άλογα μιλούν...
όπου συνεχώς εξυφαίνονται συνωμοσίες...
όπου η μοίρα προσμένει.

Σε ένα απεγνωσμένο ταξίδι, δύο φυγάδες
συναντιούνται και ενώνουν
τις δυνάμεις τους. Αν και το μόνο που
θέλουν είναι να ξεφύγουν απ' τη σκληρή
ζωή τους, σύντομα βρίσκονται
στο επίκεντρο μιας τρομερής μάχης.
Είναι η μάχη που θα καθορίσει
τη μοίρα τους αλλά και το πεπρωμένο
της ίδιας της Νάρνια.

9 789600 408942
8 A15 1582 ISBN 960-04-0894-7

www.narnia.com